T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL'IN HİKÂYELERİNDE SÖZCÜK GRUPLARININ TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinan ÇİFTÇİ

İzmir
2006

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL'IN HİKÂYELERİNDE SÖZCÜK GRUPLARININ TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinan ÇİFTÇİ

Danışman
Doç. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

İzmir
2006

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinde Sözcük Gruplarının Türkçenin Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi" adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

…/…/2006

Sinan ÇİFTÇİ

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün …/…/2006 tarih ve …… sayılı toplantısında oluşturulan Jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin ….. maddesine göre Türk Dili ve Edebiyatı ABD. yüksek lisans öğrencisi Sinan ÇİFTÇİ'nin "Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinde Sözcük Gruplarının Türkçenin Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi" konulu tezi incelenmiş ve aday …/…/2006 tarihinde saat …:…'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ….. dakikalı süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerince soruşan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ……. olduğuna oy …… ile karar verildi.

BAŞKAN

Üye Üye

T.C.
YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
Yayın ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı
Tez Merkezi
TEZLERİN ÇOĞALTILMASI VE YAYIMI İÇİN İZİN BELGESİ
(Telif Hakkı Tez Yazarına ait olan tezler için)

Tez Yazarının
Soyadı: ÇİFTÇİ Adı: Sinan
Uyruğu: TC X T.C. Kimlik No: 22988582262
Diğer □ Belirtiniz .....
Sürekli Adresi: Cami-i Kebir Mahallesi Mezbaha Sokak 48/13 Boyabat/SİNOP
Telefon No: 368-315 76 78 Faks:…… E-Posta: alperen531@mynet.com
Üniversite Adı :Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Eğitim Hastanesi Adı:Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Fakülte, Bölüm/Yüksekokul:Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi ABD., Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği
Tez Türü: Doktora □ Yüksek Lisans X Tıpta Uzmanlık □ Sanatta Yeterlik □
Mezuniyet Tarihi:.....
Tezin Başlığı: Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinde Sözcük Gruplarının Türkçenin Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi

Tez yazarı aşağıdaki seçeneklerden birini işaretleyerek imzalamalıdır.
Not: Yükseköğretim Kurulu'nun kabul ettiği ilke tüm tezlerin, makul gerekçeler dışında (patent başvurusu, yayınlanma sürecinde oluşu vb.) hiçbir kısıtlama olmaksızın tüm araştırıcıların erişimine açık olmasıdır. (Tezin kopyalanması endişesi, tezin erişime açılmasının engellenmesi için bir gerekçe olarak kabul edilemez.)

a)Yukarıda başlığı yazılı olan tezimin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, İnternet dahil olmak üzere her türlü ortamda tamamen veya kısmen çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

İmza Tarih

b)Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının ..... tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra (a) maddesindeki koşulların geçerli olacağını kabul ve beyan ederim. (Erteleme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

İmza Tarih

TEZ VERİ FORMU

ÖNSÖZ

"Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinde Sözcük Gruplarının Türkçenin Öğretimim Bakımından Değerlendirilmesi" adlı bu çalışmada yazarın on iki hikâyesindeki kelime grupları incelenmiştir.

Çalışmada isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, fiilimsiler, ikilemeler, edat grupları ve unvan grupları ana başlıkları yer almaktadır.

Çalışmanın amacı, yazarın on iki hikâyesine bakarak kelime gruplarının dilimizde ne kadar sıklıkta kullanıldığını görmek, bundan hareketle kelime gruplarının dilimiz için ne kadar önemli ve bunları öğrenme ve öğretmenin vazgeçilmez olduğunu ortaya koyup dilimizi kurallarıyla öğrenmeye yardımcı olmak ve çalışmada ortaya konan kelime grupları ışığında edebiyatımızın hikâyecilik alanındaki bu önemli kişiliğinin üslubu hakkında bir fikir vermektir.

Çalışmanın hazırlanması sırasında bana her konuda yardımcı olan, engin bir sabır gösteren ve çalışmanın hazırlanmasına büyük katkıları olan değerli hocam Doç.Dr. Şerif Ali Bozkaplan'a teşekkürü bir borç bilirim.

İZMİR
Ağustos 2006

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni……I
Tez Tutanağı……II
Tezlerin Çoğaltılması ve Yayımı İçin İzin Belgesi……..III
Tez Veri Formu……...IV
Önsöz……...V
İçindekiler……...VI
Özet……....IX
Abstract……..XI

1. GİRİŞ……...1
1. 1. Problem Durumu..……...1
1. 2. Amaç ve Önem..…...…….3
1. 3. Problem Cümlesi..……..3
1. 4. Alt Problemler..……..4
1. 5. Sınırlılıklar……..4
1. 6. Kısaltmalar …….....4

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR ……5
2. 1. Memduh Şevket Esendal'ın Hayatı ……...5
2. 2. Memduh Şevket Esendal'ın Edebî Kişiliği..……..7
2. 3. Kelime Grupları Üzerine..……10
2. 4. İlgili Çalışmalar……13

3. YÖNTEM……..15
3. 1. Araştırma Modeli ……15
3. 2. Evren ve Örneklem ……15
3. 3. Veri Toplama Araçları ……15
3. 4. Veri Çözümleme Teknikleri ……15

4. BULGULAR VE YORUMLAR ……16
4. 1. İsim Tamlamaları……16
4. 1. 1. Belirtili İsim Tamlamaları……...16
4. 1. 1. 1. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Girmeyenler……...16
4. 1. 1. 2. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Grubu Girenler ……28
4. 1. 1. 3. Tamlayanı Düşmüş Olanlar……31
4. 1. 1. 4. Tamlayanı Ayrılma Hal Eki Alanlar……...48
4. 1. 1. 5. Tamlayan Eki Düşmüş Olanlar……...49
4. 1. 2. Belirtisiz İsim Tamlamaları ……49
4. 1. 2. 1. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Girmeyenler……...49
4. 1. 2. 2. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Girenler…..57
4. 1. 3. Zincirleme İsim Tamlamaları……..57
4. 1. 3. 1. Tamlayanla Tamlanan Arasına Başka Unsur Girmeyenler ……..57
4. 1. 3. 2. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Başka Unsur

Girenler …….59
4. 1. 3. 3. – den Hal Ekinin Tamlayan Olarak Kullanıldığı Tamlamalar ……59
4. 2. Sıfat Tamlamaları…….59
4. 2. 1. Niteleme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları……...59
4. 2. 2. Belirtme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları……67
4. 2. 2. 1. İşaret Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları…….67
4. 2. 2. 1. 1. İşaret Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları …….67
4. 2. 2. 1. 2. –ki İşaret Sıfatı Yapan Ekle Kurulan Sıfat Tamlamaları …….72
4. 2. 2. 2. Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları……...73
4. 2. 2. 2. 1. Asıl Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları …….73
4. 2. 2. 2. 2. Kesir Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları …….81
4. 2. 2. 2. 3. Sıra Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları …….81
4. 2. 2. 2. 4. Üleştirme Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları …….82
4. 2. 2. 3. Belgisiz Sıfatlarla Kurulan Sıfat Tamlamaları……82
4. 2. 2. 4. Soru Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları ……..88
4. 2. 3. Fiilimsilerle Kurulan Sıfat Tamlamaları …….89
4. 3. Fiilimsiler…….96
4. 3. 1. İsim Fiiller……...96
4. 3. 2. Sıfat Fiiller…….102
4. 3. 3. Zarf Fiiller……..110
4. 4. Edat Grupları……..……..121
4. 4. 1. İsim Unsuru Kelime Grubu Olan Edat Grupları……121
4. 4. 2. İsim Unsuru Tek Kelime Olan Edat Grupları……133
4. 5. İkilemeler……152
4. 5. 1. Aynı Kelimelerle Yapılan İkilemeler……152
4. 5. 2. Yakın Anlamlı Kelimelerle Yapılan İkilemeler…….154
4. 5. 3. Biri Anlamlı Biri Anlamsız Kelimelerle Yapılan İkilemeler….155
4. 5. 4. Zıt Anlamlı Kelimelerle Yapılan İkilemeler……..156
4. 5. 5. Anlamca Kaynaşmış Kelimelerle Yapılan İkilemeler……156
4. 6. Unvan Grupları……....157

5. SONUÇ VE ÖNERİLER……165

KAYNAKÇA……...168

EKLER (İncelenen Hikâyeler)**……171**
Mendil Altında……...171
Ana Baba……...172
Feminist……174
Gül Hanım'ın Annesi……177
Hasta……..180

Hayat Ne Tatlı ……181
İhtiyarlık ……184
Kaçırdık mı?……187
Karga Yavrusu……..191
Keleş……..191
Müdürün Züğürdü…….195
Rüya Nasıl Çıktı……196

ÖZET

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL'IN HİKÂYELERİNDE SÖZCÜK GRUPLARININ TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinan ÇİFTÇİ

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN
Ağustos 2006, 214 sayfa.

Kelime grupları konusu ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin dilbilgisinde en çok zorlandıkları, onlar için adeta bir sendrom teşkil eden konuların başında gelmektedir. Öğrenci, işlenmesi yaklaşık bir ay süren ve kendi arasında pek çok alt dala ayrılan bu konuyu kavramakta, akılda tutmakta ve ayrıştırmakta zorlanmaktadır.

Bu çalışmada, Memduh Şevket Esendal'ın 1925 yılında basılan Mendil Altında adlı hikâye kitabının orijinal baskısında yer alan Mendil Altında, İhtiyarlık, Karga Yavrusu, Ana Baba, Hasta, Feminist, Keleş, Rüya Nasıl Çıktı, Hayat Ne Tatlı, Kaçırdık mı, Gül Hanımın Annesi, Müdürün Züğürdü adlı on iki hikâyesindeki kelime grupları incelenmiştir.

İncelenen kelime grupları isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, fiilimsiler, edat grupları, ikilemeler ve unvan gruplarıdır.

İsim tamlamaları; belirtili, belirtisiz ve zincirleme isim tamlamaları başlıkları altında ele alınmıştır. Belirtili isim tamlamasında, "tamlayan ile tamlanan arasına kelime veya kelime grubu girmeyenler", "tamlayan ile tamlanan arasına kelime veya kelime grubu girenler", "tamlayanı düşmüş olanlar", "tamlayanı -den ayrılma hal eki alanlar" ve "tamlayan eki düşmüş olanlar" şeklinde alt başlıklar yer almıştır. Belirtisiz isim tamlamalarında ise "tamlayan ile tamlanan arasına kelime veya kelime grubu girmeyenler" ve "tamlayan ile tamlanan arasına kelime veya kelime grubu girenler" şeklinde bir sınıflamaya gidilmiştir. Zincirleme isim tamlamalarında "tamlayan ile tamlanan arasına kelime veya kelime grubu girenler", "tamlayan ile tamlanan arasına kelime veya kelime grubu girmeyenler" ve " –den hal ekinin tamlayan eki olarak kullanıldığı tamlamalar" şeklinde alt başlıklar oluşturulmuştur.

Sıfat tamlamaları, niteleme, belirtme ve fiilimsilerle kurulanlar olmak üzere üç alt başlığa ayrılmıştır. Daha sonra belirtme sıfatları sayı, işaret, belgisiz ve soru sıfatları olarak; sayı sıfatları kendi arasında asıl sayı, sıra sayı, kesir sayı ve üleştirme sayı sıfatı olarak başlıklara ayrılmıştır. Ayrıca işaret sıfatlarında da işaret sıfatlarıyla kurulanlar ve –ki sıfat yapan ekiyle kurulan işaret sıfatları şeklinde bir sınıflama yoluna gidilmiştir.

Fiilimsiler ise isim-fiiller, sıfat-fiiller ve zarf fiiller olarak üç başlık altında incelenmiştir.

İkileme grupları; aynı kelimenin tekrarıyla oluşturulanlar, yakın anlamlı kelimelerle yapılanlar, zıt anlamlı kelimelerle yapılanlar, anlamca kaynaşmış kelimelerle yapılanlar ve biri anlamlı biri anlamsız kelimelerle yapılanlar şeklinde ele alınmıştır.

Edat grupları, isim unsuru tek kelime olanlar ve isim unsuru kelime grubu olanlar şeklinde ikiye ayrılmıştır.

Unvan grupları ise çalışmanın son kısmında yer almıştır.

Çalışmada, bütün başlıklardaki kelime grupları hikâye içerisindeki sıraya göre dizilmiş ve geçtiği cümlenin içerisinde koyu renkte gösterilmiştir. Ayrıca cümlenin sonunda parantez içerisinde hikâyenin adı, sayfa ve satır numaraları verilmiştir. İncelenen ve kitap içerisinde yer alan diğer hikâyeler ekler kısmında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kelime grupları, Memduh Şevket Esendal, Mendil Altında, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, dilbilgisi.

ABSTRACT

AN ANALYSIS OF WORD GROUPS IN MEMDUH ŞEVKET ESENDAL'S STORIES IN TERMS OF TURKISH EDUCATION

Sinan ÇİFTÇİ

MA Thesis, Department of Turkish Language and Literature
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN
August 2006, 214 pages.

"Word Groups" are the leading subject for elementary and secondary students which they have most difficulty in grammar and which is almost a syndrome for them. Students have difficulty in comprehending, bearing in mind and decomposing this subject which is divided into many subcategories and which takes nearly one month to teach.

In this study, word groups in twelve stories that takes place in the original edition of Memduh Şevket Esendal's short story book "Mendil Altında" (which is published in 1925) are analyzed. The stories are Mendil Altında, İhtiyarlık, Karga Yavrusu, Ana Baba, Hasta, Feminist, Keleş, Rüya Nasıl Çıktı, Hayat Ne Tatlı, Kaçırdık mı, Gül Hanımın Annesi, Müdürün Züğürdü.

The analyzed word groups are noun phrases, adjective phrases, verbals, prepositional phrases, repatatives and reputation phrases.

The noun phrases are studied under the headings of possessive construction, indeterminate genitival constructions and continuous construction. In the possessive constructions there are some subcategories such as "taking words or word groups between modifier and modified noun" , "not taking words or word groups between modifier and modified noun" , "having no modifier" , "ones whose modifier take ablatif " , "ones having no modifying affix". In the unqualified noun phrases, there is a classification such as "taking words or word groups between modifier and modified noun" and "not taking words or word groups between modifier and modified noun". In the chaining noun phrases the three headings are "taking words or word groups

between modifier and modified noun" , "not taking words or word groups between modifier and modified noun" and "the phrases in which ablatif is used as modifying affix.

The adjective phrases are studied under the headings of descriptive, demonstrative, and made with verbals. After that demonstrative adjectives are divided into headings of numerical, demonstrative, indefinite, and questional adjectives; and demonstrative adjectives are divided into headings of ordinal number, cardinal number, fraction number and distrubite number adjectives. There is also a classification in the demonstrative adjectives such as "phrases made with demonstrative adjectives" and "made with -ki affix forming adjective".

Verbids are analyzed under these three headings: infinitives, participles and adverbials.

Doublet groups are analyzed under the headings of "repetition of the same word" , "made with words having similar meaning" ," made with opposites" , " made with combined words in terms of meaning" and "made with one meaningful-one meaningless words".

Prepositional groups are divided into two groups: One of them is "the ones whose noun is one word", and the other is "the ones whose noun is a word group".

Reputation groups take place at the end of the study.

In this study, word groups in all the headings are arranged according to the order in the story and it is written in bold type in the sentence. Also, the name of the story, page number and line number are given in a parenthesis at the end of the sentence. The analyzed stories and other stories in the book take place in the appendix part.

Keywords: Word groups, Memduh Şevket Esendal, Mendil Altında, Turkish Language and Literature Teaching, grammar.

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın yapılmasına duyulan ihtiyacın anlatıldığı "Problem Durumu", araştırmanın "Amaç ve Önem"i, "Sınırlılıklar", başlıca "Tanımlar" ve kullanılan "Kısaltmalar" sunulmuştur.

1. Problem Durumu

İlkçağlardan itibaren temel ihtiyaçlarını toplayıcılıkla da olsa gideren insanların mağara duvarlarına, yapraklara, taşlar ve çeşitli aletler aracılığıyla birtakım şekiller çizdiklerini görüyoruz. Öyleyse insanın en çok önem verdiği şeylerden birisi de mesaj bırakmak, anlaşılmak ve iletişim kurmaktır.

İnsanoğlunun millet düzenine, bilincine geçişinden günümüze fertleri bir arada tutan, onları kaynaştıran, ortak bir paydada buluşturan, adeta doğal bir çimento vazifesi gören ise iletişim araçları olan dilleri olmuştur.

Ergin (2002: 3) dili insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş toplumsal bir kuruluş olarak tanımlar.

"Dil duygularımızı, düşüncelerimizi, inançlarımızı, kültürümüzü yansıtan bir aynadır. Bu nedenle ulusu ulus yapan unsurların başında gelir. Dilde birlik olmazsa, duyguda, düşüncede, inançlarda, kültürde birlik ve toplumda dirlik olmaz. (Hengirmen, 1998: 15)"

Aksan (1990: 11-12) dili düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgesi olarak ifade eder.

Kaplan (1982) "Dil, tıpkı ev gibi bir milletin duygu, düşünce ve hayatının barınağı, korunağıdır… Dilin bütünü milletin evidir. Bin bir odalı bir ev! Buna şehir, ülke demek daha doğru olur. Milletler dillerini tıpkı medeniyetler gibi korurlar. Dil sıkı sıkıya milli varlığa ve cemiyete bağlıdır." Şeklinde dilin önemini belirtir.

Korkmaz (1974: 7-8) dili hayal eden, düşünen ve duyan insanın bunların sonuçlarını aktarmasında en büyük yardımcısı olduğunu belirtir.

Bütün bu görüşlerden hareketle bir milletin dilinin o millet için çok önemli bir hazine hükmünde olduğunu söyleyebiliriz. Öyleyse bu hazinenin nesilden nesile kayıpsız aktarılması milletlerin en büyük kaygılarından biri olmalıdır. Zira bir millet dilinin devam ettiği müddetçe var olabilir, kendini ifade edebilir.

Dil bir milletin yaşam kaynağı, can damarıdır. Bugünkü Polonya tarihte defalarca komşuları Rusya, Almanya ve Avusturya arasında paylaşılmasına rağmen günümüzde ayakta ve devletler arenasındaysa bunu zor zamanlarda dahi dilini dolayısıyla kültürünü korumasına ve aktarmasına borçludur.

İlköğretim 6.sınıf Türkçe kitaplarında dilin önemiyle ilgili bir parça vardı. Ünlü Çin filozofu Konfüçyus'a "Bir ülkeyi yönetmeye çağrılsaydınız, yapacağınız ilk iş ne olurdu?"diye sormuşlar. Konfüçyus bu soruya şöyle cevap vermiş:

"İşe ilk önce dili düzeltmekle başlardım. Çünkü dil bozuk olursa, sözcükler düşünceyi anlatamaz. Düşünceler iyi anlatılmazsa, yapılması gereken işler doğru yapılamaz. Görevler gereği gibi yapılmazsa, töre ve düzen bozulur. Töre ve düzen bozulursa, adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk, ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. Bunun içindir ki hiçbir şey dil kadar önemli değildir."

Eskiden kültür erozyonu şeklinde ifade edilen tehlike günümüzde "kasırga" şeklini almıştır. Eğitim kurumlarımızda bazı öğrenciler dilin kurallarını bir külfet gibi görmekte ve garip bir dille konuşmaktadır. Örneğin "Hangi tür kitapları okumayı seviyorsunuz?"şeklinde bir soruya "advençır (adventure) kitaplarını" şeklinde cevap veren 6. sınıf öğrencilerine veya tüm sorularını doğru cevapladığı testi öğretmenine "hepsi full" şeklinde müjdeleyen öğrencilere sıklıkla rastlanmaktadır.

Pek çok ilk ve ortaöğretimdeki İngilizce öğretmeni öğrencilerin Türkçe dilbilgisini bilmediğini dolayısıyla adjectives, adverb, verb, noun vb. kavramları öğretmek için mecburen rolünün dışına çıkarak sıfat, zamir, edat bağlaç… öğrettiğini söylemektedir. Öğrenciler Türkçe dilbilgisini yeterince öğrenmemekte/öğrenememektedir. Bunda öğretme yöntemi kadar öğrencinin olaya ihtiyaç veya daha sonra işine yarayıp yaramayacağı penceresinden bakması gibi geniş bir yelpazedeki pek çok neden etkilidir. Bugünün genç nesilleri yarınların

inşasını sağlayacaktır. Sağlam bir dil bilincini ve bilgisini almayan birinin kültürümüze dolayısıyla mirasımıza bekçilik yapması da beklenemez.

Üstelik geçen yıl uygulamaya konulan "Yeni Eğitim Müfredatı" ile ilköğretimde dilbilgisi öğretimi de %15 civarına düşürülmüştür. Yani geçen yıllarda beş dersten bir tanesini dilbilgisi işlemeye ayıran bir Türkçe öğretmeni bundan sonra bunu daha da azaltacaktır.

O halde yukarıda izah edildiği üzere dilini, kurallarını öğrenmek, öğretmek ve düzgün kullanmak herkes için çok önemli bir görevdir. Milletlerin var olma ve ileriye taşınma mücadele ve yarışında geri kalmamak için herkesi Türkçenin zenginlikleriyle, güzellikleriyle tanıştırmak ve binlerce yıldır akan bu berrak pınarın devam etmesini sağlamalıyız.

Bu çalışmayla Türkçedeki kelime grupları hakkında bir pencere açmak ve Türk hikâyeciliğinin önemli simalarından olan yazarımız ve anlatımı hakkında bir fikir verme hedeflenmiştir.

2. Amaç ve Önem

Bu araştırmanın amacı Memduh Şevket Esendal'ın "Mendil Altında" adlı hikâye kitabındaki on iki tane hikâyenin kelime grupları açısından incelenerek eğitim açısından durumunu ortaya koymaktır.

Bu çalışma, Türk dilbilgisinin önemli konularından olan "kelime gruplarının" öğretiminde sınıflamayı kolaylaştırmak, daha iyi öğretmek ve pekiştirmek ve hikâyeciliğimizin önemli kalemlerinden Memduh Şevket Esendal'ı kullandığı kelime kadrosu açısından tanıtımı yönlerinden önem taşımaktadır.

1. 3. Problem Cümlesi

Bu araştırmada "Memduh Şevket Esendal'ın hikâyelerinden kullandığı kelime grupları nasıl bir dağılım göstermektedir ve bunun eğitim açısından önemi nedir?" sorusuna ve aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

4. Alt Problemler

İncelenen hikâyelerdeki,

- İsim tamlamaları nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Sıfat tamlamaları nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Fiilimsiler nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Edat grupları nasıl bir dağılım göstermektedir?
- İkilemeler nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Unvan grupları nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Kelime grupları eğitim açısından nasıl bir önem taşımaktadır?

1. 5. Sınırlılıklar

Bu çalışma, yukarıda belirtilen problem ve alt problemlere bağlı olarak;

a) Memduh Şevket Esendal'ın "Mendil Altında" adlı hikâye kitabındaki on iki hikaye ile,

b) Bu hikâyelerdeki kelime gruplarından; isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, fiilimsiler, edat grupları, ikilemeler, unvan grupları ile sınırlıdır.

1. 6. Kısaltmalar

MA :Mendil Altında
İ :İhtiyarlık
KY :Karga Yavrusu
AB :Ana Baba
H :Hasta
F :Feminist
K :Keleş
RNÇ :Rüya Nasıl Çıktı
HNT :Hayat Ne Tatlı
KM :Kaçırdık mı?
GHA :Gül Hanımın Annesi
MZ :Müdürün Züğürdü

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

2. 1. Memduh Şevket Esendal'ın (1883-1952) Hayatı

Memduh Şevket, 29 Mart 1883'te Çorlu (Tekirdağ)'da dünyaya gelir. Üç kardeştirler. Memduh Şevket'in çocukluk yılları Çorlu'da geçer. Asıl adı, Mustafa Memduh'tur. Sonradan Mustafa adını kullanmaz, adına bağlı olarak babasının adını alır ve Memduh Şevket olur. "Esendal" soyadını, kendisine İsmet İnönü verir.

Memduh Şevket, düzenli bir öğretimden geçme imkânı bulamaz. Bir ara İstanbul-Gedikpaşa'da Hoca Abdullah Efendi'nin mektebine devam eder, Kadri Efendi adlı hocanın tavırlarından hoşlanmaz ve okulu bırakır. Sınavla Rüştiye'ye girer, oraya da devam etmez. Rüştiye'den sonra Edirne İdâdîsi'ne devam ettiği öne sürülür. Mülkiye Mektebi'nin ikinci sınıfına kadar okuduğu belirtilmesine rağmen, öğrenim hayatına ilişkin sağlam bilgiler yoktur. Kendi ifadesinden anlaşıldığına göre, ilk mektep de dâhil olmak üzere, hiç bir mektebi bitirmemiştir. Kendi kendini yetiştirmiş, düzenli ve sürekli bir öğrenim görmemesine rağmen, ortama ve şartlara bağlı olarak Fransızca, Rusça ve Farsça öğrenmiştir.

M. Şevket, babasının ölümü üzerine (1907), ailesinin sorumluluğunu üstlenmek zorunda kalır. Uzun süre çiftçilikle uğraşır. Dayısının kızı Ayşe Faide Hanım'la evlenir (18 Ocak 1908).

Kaynaklara göre, ilk memuriyeti Reji (Tekel) idaresindedir. İttihat ve Terakki ile başlayan siyasal hayatını (1906) aralıklarla sürdürür. II. Meşrutiyet'in ilânından sonra Cemiyetin İstanbul Merkez Heyeti'ne üye seçilir, ardından Esnaf Odaları Mümessilliği'ne getirilir (1909). Uzun süre ittihat ve Terakki Cemiyeti'nin Anadolu Vilâyetleri Müfettişliği görevini yürütür (1918). Cemiyetin içindeki Meslekî Temsilcilerin oluşmasına katkıda bulunur. I. Dünya Savaşı'ndan sonra İttihat ve Terakki'nin dağıtılması üzerine, İtalya'ya kaçar. Bir yıl sonra İstanbul'a döner. Millî Mücadele yıllarında Ankara'ya geçer ve Mustafa Kemal'in yanında yer alır.

M. Şevket, Cumhuriyet Hükümeti'nin yurt dışına göndermiş olduğu ilk resmî memurumuzdur. 1920-1941 yılları arasında elçilik görevlerinde bulunur. Kısa aralıklarla yürüttüğü elçilik görevleri, yaklaşık on yedi yıl sürer, ilk görevi, ortaelçi olarak Azerbaycan'da başlar (1920-1924). Bu sırada Bakû'de Rusya'yı öğrenir ve Anton Çehov (Rus hikâyecisi)'u tanır. Hikâyeciliğimizde Çehov tarzı hikâyeye geçiş

ortamını hazırlar. Baku'den döndükten sonra, İstanbul'da Kabataş, Galatasaray ve İstanbul Erkek Lisesi'nde tarih ve coğrafya öğretmenliğinde bulunur (1924). Bu devrede, arkadaşlarıyla "Meslek" ve "Halk" gazetelerini çıkarır. Hikâyeleri ve "Miras" adlı romanı Meslek'te yayımlanır.

M. Şevket, Atatürk'e karşı düzenlenen İzmir suikastına karıştığı gerekçesiyle suçlanır. Olayla ilgisi olmadığı anlaşılınca, Tahran Büyükelçiliği'ne atanır (1924-1930). İran'da Farsçayı öğrenen M. Şevket, Fars edebiyatını yakından tanıma imkânı bulur, İran'dan sonra Afganistan'a Kabil Büyükelçisi olarak gönderilir (1933-1941). Böylece yurt dışı görevlerini başarılı bir şekilde tamamlamış olur.

Şatafatı ve lüks yaşantıyı sevmeyen yazar, zaman zaman yalnızlık duyguları içinde yazmış olduğu hikâyelerini özel dosyalarında saklar. Bu hikâyelerinde edebî bir düşünce gözetmez.

M. Şevket'in kendine özgü bir düşünce dünyası vardır. O yaşantısında her ne kadar sessizliği seçse de, statik adam olarak kalmaz, iç politikada hareketli günler yaşar. Cumhuriyet Halk Fırkası'nda çalışır. Dinamik bir adam olduğunu ve daima yeni gelişmeleri izlediği, bu yolda çaba gösterdiği gözlenir. Elâzığ mebusu olarak Meclise girer (1931), bu sırada Kâbil Büyükelçiliği'ne atanır (1933). Dönüşünde Bilecik mebusu olur (1941-1950) ve 1942 yılında C.H.P. Genel Sekreterliği görevine getirilir. Toprak Reformu Kanunu nedeniyle çıkan tartışmalardan sonra, bu görevinden ayrılır (1945). 1950 seçimleriyle birlikte milletvekilliği ve politik hayatı sona erer. 17 Mayıs 1952'dc Ankara'da ölür, Asrî Mezarlık'a gömülür.

Yakın dostları M. Şevket'in uzun boylu, geniş omuzlu ve sağlam cüsseli olduğunu söylerler. Geniş ve açık bir alnı vardır. Gösterişten hoşlanmaz. Giyimine dikkat eder. Meydan ve protokol adamlığından uzak durur. Hoşgörülü ve mütevazı bir insandır. Sohbet etmekten hoşlanır, konuşur, konuşturur; dinler, dinletir ve düşündürmesini bilir. Bilgiç değildir. Evine, ailesine bağlıdır. Haksızlığa boyun eğmez, en çekilmez anlarda bile ses tonunu yükseltmez, nezaketini bozmaz. Hayatı ve insanları sever, dışa dönük ve gerçekçi bir kişiliği vardır. Çalışmaktan yılmaz, kazanma hırsının karşısında yer alır. İyi bir eğiticidir. Genel anlamda hariciyeci, politikacı, hikâyeci ve ressamdır.

2. 2. Memduh Şevket Esendal'ın Edebî Kişiliği

Memduh Şevket Esendal, edebiyatımızın en önemli hikâyecilerindendir. Faal bir siyasi hayatı olmasına rağmen sanatını siyasal yaşamının dışında tutmuştur.Hikayelerini "M.Ş, M.Ş.E", "Mustafa Memduh", "Mustafa Yalınkat", "M.Oğulcuk", "İstemenoğlu" gibi takma adlarla yayımlamıştır.Yayımlanan ilk öyküsü "Veysel Çavuş" Tanin gazetesinde çıkmıştır.

Hikâyelerini evde çocuklar okusun diye yazdığını belirtir. Hayat veren, neşe veren, ışık veren hikâyelerden hoşlanır. Halkı eğlendirmek için yazdığını ifade eder. Onun bu alçakgönüllü tavrına bağlı kalanlar, yazarın bu yüzden takma adlarla hikâyeler yazmış olduğunu savunurlar. Sessizliği ve sade yaşantıyı seçen sanatçı, mizacına uygun tavır sergiler. Hiçbir edebî topluluğa katılmaz ve çalışmalarını bağımsız bir anlayışla sürdürür. O, her ne kadar hikâyeciliğini önemsemez görülse de, edebiyatımızda hikâye türünü benimseyen nadir yazarlar arasında yer alır.

M. Şevket'e göre, iki türlü sanatçı vardır. Bunlar toplumun önünden giden ve toplumu arkadan izleyen sanatçılardır. Toplumun önünden giden sanatçılar, o topluma yeni bir dünya görüşü getirir, şartlarını belirler, topluma nasıl yaşaması ve çalışması gerektiğini öğretir. Toplumu arkadan izleyen sanatçılar ise olanı belirler. Topluma ayna tutar. Toplumun yaşayış ve gidiş biçimini gösterir. Yazarın bu kategoride yer aldığını söyleyebiliriz.

Ana çizgilerini vermeye çalıştığımız bu düşünce, yazarı hikâyelerinde, küçük insanların yaşantılarına yöneltir. Hikâyelerinde yerli olmaya çaba gösteren yazar, halkın yaşantısındaki canlı ve sürekli değerleri sergileyemeye çalışır. "Meslekî temsil" anlayışı, onun sanatında, dünya görüşünde ve hikâyelerinin kuruluşunda önemli yer tutar. Küçük adama ve gündelik yaşantıya yer vermesiyle, dünya görüşü arasında sıkı bir bağ vardır. Bu yüzden hikâyelerindeki kişiler canlı, sağlam ve geleneğe bağlıdır. Onun kişileri, büyük davalar peşinde değildir. Orta halli insanları konu edinir, onların sorunlarıyla ilgilenir. Bu bakımdan M. Şevket, küçük memurun, emeklinin, esnafın, kasaba insanlarının ve ev kadınlarının, çocukların hikâyecisi olarak karşımıza çıkar.

"Memduh Şevket romanını bir insan galerisi haline getirmiştir. Üstelik bu insanların olay örgüsündeki fonksiyonları birbirine çok yakındır. Muhakkak ki bunca

insanı romana sokma, olay örgüsünü buna göre düzenlemenin gerisindeki mesajı, benimsenen sanat anlayışına bağlı kalarak verebilme endişesi yatmaktadır (Çetişli 1991: 111-112)

Yazar, hikâyelerindeki kişilerin iç çatışmaları üzerinde durmaz. O, gösterişsiz yaşayışları ve alın teriyle geçinen orta sınıf insanlarının hikâyesini yazar. Vefalı, çalışkan; evine, işine ve yurduna bağlı küçük insanları anlatır. Bunlar iyi ve sağlam bir gözlemin ürünü olarak tanıtılırlar. Bu insanların gülünç yanları, mizaha kaçan bir üslûpla dile getirilir. M. Şevket, hikâyelerinde esas olarak insan sevgisini işler.

M. Şevket, edebiyatımızda hikâye türüne bağlı kalan sanatçılarımızdan biridir. Sanatçı üzerinde akademik çalışma yapan İsmail ÇETÎŞLÎ, onun hikâyeciliğini 1908-1920 ve 1921-1952 yıllan olmak üzere, iki devrede ele alır. İlkini arayış, ikincisini ustalık dönemi olarak adlandırır.

M. Şevket, birinci devrede, az sayıda yazmış olduğu hikâyelerinde Türk hikâye geleneğine bağlı kalır. Hayata tahlilci, tasvirci ve tenkitçi bir gözle bakan yazar, mesajı ön plâna çıkarır, olay ve kişiler karşısında net tavır takınır (Gödeli Mehmet, İhtiyar Çilingir…). Bir kısım hikâyelerinde ise, tasvirci ve sosyal gerçekçi olarak karşımıza çıkar (Kendini Denize At, İçi Başka Dışı Başka…). Duygusallığın ağır bastığı ve mensur şiir kutbuna yaklaşan ferdiyetçi bir anlayış sergiler (Sevdiğim, Altın Balıkları…). Yazarın bu devredeki hikâyelerinde vakaya önem verdiği gözlenir. Klâsik hikâye çizgisini izler ve özellikle trajik sonlan tercih eder (Veysel Çavuş, Baba Halil, Bir Cinayet). Hikâyelerinde konular dağınıktır. Kadın-erkek ilişkisi, eş seçimi, yozlaşma, sömürü, bürokrasi ve ölüm gibi konulan işler. Hikâyelerine genellikle karamsarlık hâkimdir. Şahıs kadrosuna önem verir. Figürleri, mensup oldukları sosyal tabakayı temsil eder. Köylü, esnaf ve genç kadınlar, içe dönük ve karamsardırlar. Yazar; mekân, insan ve konu ilişkisine dikkat eder. Bu devreye ait kırk kadar hikâyesinde geleneğe bağlı kalmakla birlikte, kendine özgü bir arayışa yönelir.

M. Şevket, ikinci devre hikâyeciliğinde, realist bir anlayışa bağlı kalır ve belirgin biçimde bir değişme gösterir. Tasvirci, nakilci ve tahlilci bir kimlik kazanır. Olayları konuşmalar tarzında takdim eder. Bu konuşmaları, en doğal biçimde sürdürür. Nakilci gerçekçiliğe bağlı kalır; tahlilci gerçekliğe itibar etmez; figürlerin iç

dünyalarına ve ruh çözümlemelerine yeterince eğilmez. Psikolojik durumun tahlil ve yorumunu okuyucunun sezgisine bırakır. Yazar bu dönem hikâyelerinde olaya hazırlık kısmıyla girer, bunu vaka ve sonuç izler. Kimi zaman da tamamen vaka hikâyeleri yazar. Bu yüzden, bazı hikâyeleri, belli bir sona ulaşmadan biter. Hayattan aldığı kesitleri, hayatın doğal akışı içinde sunmakla yetinir. Maupassant tarzı hikâyedeki giriş ve sonuç bölümlerini kullanmaz, vak'ayı diyaloglara dayandırır.

M. Şevket, ikinci dönem hikâyelerinde, evlilik, aile, kadın-erkek ilişkisi, yöneten ve yönetilen ilişkileri, küçük insan, çocuk ve çocukluk, yozlaşma gibi konulara ağırlık verir. Hikâyelerinde, iyimserlik ve hayata bağlılık egemen olur. Her türlü konu, vaka ve şahıs kadrosu karşısında oldukça hoşgörülü bir tavır takınır.

Hikayeci, ikinci dönem hikâyelerinde, 1920-1924 yıllan arasında tanımış olduğu Anton Çehov'dan da etkilenir. 1922 yılında yazmış olduğu "Hasta" adlı hikâyesi, bu etkinin ilk örneğidir.

M. Şevket, hikâye etme sanatında başarılı bir yazarımızdır. Konuşma dilini yazı dili haline getirmeyi başarmıştır. Anı ve gözlemlerini hikâyelerine sokar. Hayattan aldığı konulan konuşur gibi, temiz bir dille, sadelik ve içtenlikle, edebiyat yapmadan doğal biçimde anlatır. Günlük olayları hayatta olduğu şekliyle ele alması, ayrıntılara girmeden anlatması, onu modern hikâyeciliğimizin öncüsü konumuna getirir. Çarpıcı kesit hikâyelerinde yergi ve mizaha yer veren sanatçı, genellikle kısa hikâyeler yazar. Onun en belirgin yanı, hikâyemize sâdelik'i getirmiş olmasıdır. Şekil, teknik, dil ve kişileri ele alış bakımından Çehov'a benzer. Onun asıl amacı, hayatın bir kesitini vermektir; bu yüzden vak'aya önem vermeyen hikâyeler yazar.

M. Şevket'in ilk devre hikâyelerinde uzun-birleşik cümleler kullandığı görülür. Virgül, noktalı virgül: ve, ki bağlacı; fakat, ancak, hatta gibi edatlarla uzun ve birleşik cümleler kurar. 1925 yılından itibaren, roman ve hikâyelerinde tabiî, kısa ve sağlam cümleler hâkim olmaya başlar. Yerine göre, tek kelimeden oluşan, kısa ve basit cümlelere yöneldiği görülür.

M. Şevket'in hikâyelerinde olaylar, Çorlu, İstanbul ve Ankara dolaylarında geçer; bunun dışında kasaba ve köy hayatına ait geniş mekânlar da karşımıza çıkar. Kesit veya dilim hikâyeleri yazmasından dolayı, hikâyelerinde kısa süren vak'a zamanını kullanır.

M. Şevket'in hikâyeciliğinin yanında, romancılığından da söz etmek gerekir. "Miras" yazarın ilk dönem edebî hayatına ait romanıdır. Roman, Silâhtar Ali Paşa ailesini anlatır. Sosyal alandaki çözülmenin aile hayatına yansıyan boyutlarını irdeler. Romandaki olaylar, ekonomik çıkar çatışmasına dayalı olarak gelişir.

"Ayaşlı ile Kiracıları", yazarın sosyal hayattan kesitler sunan bir romanı olarak kabul edebiliriz. "Bir Evin Dokuz Odası" adlı hikâye denemesinden doğup gelişen bir romanıdır. 1930'lu yılların Ankara'sında, Ayaşlı İbrahim Efendi adında birinin oda oda kiraya verdiği bir apartman dairesinin dokuz odasında yaşamakta olan aile ve insanların günlük hayatları ve aralarındaki ilişkiler ağının hikâyesinden oluşur. O günkü toplum hayatını eleştiren bir romandır. Eserde tanıtılan fert ve ailenin değer yaıgılarındaki bozulma, çözülme, yozlaşma ile güzel ve sağlam olan tarafları sergilenir. Şahısların yaşayış tarzları ve birbirleriyle olan ilişkileri objektif bir biçimde verilmiştir (Tuncer 1996: 653 – 661).

"Vassaf Bey", ideal bir toplumun özünü oluşturacak sağlam ve sağlıklı bir çekirdek ailenin kuruluşunu anlatır. Romanda, genç bir kız olan Perihan'ın özlediği yuva ve düşlediği mutluluk dünyası hikâye edilir. Genç kızlar için evliliğin önemini ve evlilikte karşılaştıkları durumları sergiler. "Ayaşlı ile Kiracıları" ve "Vassaf Bey" yazarın sanat hayatının ikinci devresinde yazılmış verimleridir.

Gündüz (2004: 401) Memduh Şevket'in mizacı ve iyimser üslubu gereği olarak romanını hazin bir çözülme ve dağılma ile tamamlamak yerine yozlaşmadan sağlam temellere dayalı yeni bir aile, sağlıklı kafa yapısına dayalı yeni bir insan modeli çıkardığını belirtir.

2. 3. Kelime Grupları Üzerine

Kelime; varlıkların hareketlerini, seslerini, yaşamını, varlıklara bağlı olarak ortaya çıkan kavramları ifade eden, tek başına anlamı olan veya cümle içinde anlam kazanan, hece ya da hecelerden oluşan ses birlikteliğidir.

Araştırmacılar tarafından kelime farklı biçimlerde tanımlanmıştır:

Ergin'e (2002: 95) göre kelime, manası veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur.

Anlamlı ses ya da ses birliğine kelime denir (Hengirmen, 1998: 384).

Ediskun'a (1999: 87) göre kelime, anlamı ya da cümlede bir dilbilgisi görevi bulunan bir ya da birkaç heceli ses işaretidir.

O halde, bir dil biriminin kelime olması için telaffuz edildiği zaman veya cümle içinde kullanıldığı zaman aklımızda anlamlı bir çağrışım yapması gerekir. Kelime, ses veya seslerden oluşur. Dilimizdeki kelimelerin büyük kısmı çok seslidir.

Kelime grubu, farklı bir anlam veya kavramı ifade etmek üzere en az iki kelimenin bir araya gelerek oluşturduğu kelime birliğine denir.

Karahan (1999: 11) kelime grubunu şu şekilde tanımlamıştır: Kelime grubu; bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu veya bir hareketi karşılamak üzere, belirli kurallar içinde yan yana gelen kelimeler topluluğudur.

Ergin'e (2002: 374) göre kelime grubu; birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliğidir. Kelime grubu için birden fazla kelime bir takım kaidelerle belirli bir düzen içinde yan yana getirilir. Böylece belirli bir düzenle kurulduğu için kelime grubunun yapısında bir bütünlük bulunur. Kelime grubundaki bütünlük bilhassa mana bakımından göze çarpar. Kelime grubu tek bir nesneyi veya hareketi birlikte karşılayan kelimeler topluluğudur (Ergin, 2002: 374).

Ediskun (1999: 103), kelime gruplarına, kelime çeşitleri veya kelime sınıfı adını vererek bunları sekize ayırmıştır: İsim, sıfat, zamir, fiil, zarf, edat, bağlaç, ünlem.

Karahan'a (1999: 13) göre ise Türkçedeki kelime grupları: İsim tamlamaları, sıfat tamlamaları, sıfat fiil grubu, zarf fiil grubu, isim fiil grubu, tekrar grubu, edat grubu, bağlama grubu, unvan grubu, birleşik isim, ünlem grubu, sayı grubu, birleşik fiil, kısaltma grupları olmak üzere on dörde ayrılır.

Banguoğlu da (2004: 319) kelime grubuna, kelime sınıfları adını verir ve sekize ayırır: Ad, sıfat, zarf, takı, zamir bağlam, ünlem, fiil.

Kelime grupları, kelimeleri ve hareketleri daha geniş olarak veya geniş nesneleri ve hareketleri belirtmek için kullanıldıklarına göre bunlar birer belirtme grubudur. Tek bir nesneyi veya hareketi belirtmek için bu gruplar içinde yan yana

gelen, birbirine bağlanan kelimeler, bir işbirliği yapar, birbirlerine yardım eder, birbirlerini tamamlarlar. Bir belirtme, bir yardım, bir tamlama esası üzerine kurulan kelime gruplarında umumiyetle belirten-belirtilen, tamamlayan-tamamlanan, tabi olan-tabi olunan, asıl-yardımcı olmak üzere iki unsur bulunur (Ergin, 2002: 375).

Türkçede kelime grupları içinde yan yana gelen kelimelerden, tamamlayan, tabi olan, yardımcı unsur başta; tamamlanan, tabi olunan, asıl unsur ise sondadır.

En az iki isimden oluşan ve isimler arasında iyelik ilgisinin bulunduğu kelime grubuna ise isim tamlaması denir. Bu kelime grubu için; Ediskun (1999: 114) "isim takımı", Banguoğlu (2004: 331) "adtakımı", Ergin (2002: 382) "isim tamlaması", Hengirmen (1998: 118) "ad tamlaması" ve Karahan (1999: 13) "isim tamlaması" adını kullanmıştır.

İsim tamlamalarında her iki öge de ek alabilir sadece biri de. Ancak ikinci unsur yani tamlanan daima ek (iyelik eki) alır. İsim tamlamalarını her iki ögenin de ek aldığı (belirtili), sadece ikinci ögenin ek aldığı (belirtisiz) ve en az üç isimden oluşan (zincirleme) isim tamlaması olmak üzere üç başlık altında inceleyebiliriz.

Sıfat tamlaması ise bir isim (asıl unsur) ve ismin önüne gelerek onun niteliğini açıklayan (yardımcı unsur) bir kelimeden oluşan kelime grubudur. Sıfat tamlaması yerine Banguoğlu (2004: 342) diğer araştırmacılardan farklı olarak "sıfat takımı" tabirini kullanır.

Sıfatları niteleme veya vasıf (isimlerin rengini, biçimini, durumunu açıklayan) ve belirtme sıfatları olmak üzere iki alt başlık altında inceliyoruz. Belirtme sıfatları; sayı, soru, işaret ve belgisiz (belirsizlik) sıfatlar olarak dörde ayrılır. Sayı sıfatları da asıl, sıra, kesir ve üleştirme sayı sıfatları şeklinde dört alt gruba ayrılır. Bunlara ilaveten topluluk sayı sıfatı olarak belirtilen bir sayı sıfatı da bazı kaynaklarda yer almaktadır.

Fiillerden türeyen, hem isim hem de fiil özelliği gösteren, olumlu ve olumsuz şekilleri yapılabilen isim, sıfat ve zarf şekilleri bulunan kelimelere ise fiilimsi denir.

Ediskun'a göre (1999: 246) bir eylem adı oldukları için isim; bir ismi niteledikleri için sıfat; iki cümleciği bağladıkları için bağlaç olan; özne, nesne, tümleç aldıkları için de cümlede yüklem görevinde bulunan kelimelere fiilimsi denir.

Edat, tek başına anlamı olmayan cümle içinde kullanıldığı zaman anlam kazanan kelimelere denir.

Karahan (1999: 28) edat grubunu, bir unsuru ile bir çekim edatından kurulan kelime grubu şeklinde tanımlar.

Banguoğlu (2004: 385) edatları, "takı" şeklinde adlandırır ve isimlerden sonra gelip onların söz içinde başka unsurlarla ilişkilerini kuran kelimeler olarak tanımlar.

İkilemeler veya bazı kaynaklardaki adıyla tekrar grubu ise anlamı kuvvetlendirmek için değişik şekillerde (aynı kelimenin tekrarıyla, yakın anlamlı kelimelerle vb.) bir araya getirilen kelime grubudur.

Ergin (2002:377) tekrarları, aynı cinsten iki kelimenin arka arkaya getirilmesi ile meydana gelen kelime grupları şeklinde tanımlar.

Unvan grubu ise bir şahıs ismiyle, makam, unvan, akrabalık gibi toplum içindeki konumu ifade eden bir kelimenin bir araya gelerek oluşturduğu kelime grubudur.

2. 4. İlgili Çalışmalar

Genel olarak kelime gruplarıyla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır:

Kayra (1988), çalışmasında, XVII.-XVIII. Yüzyıl metinlerindeki kelime gruplarını incelemiştir.

Karabeyoğlu (1996), çalışmasında, Nev`izade Atai`nin Hadaik`ül-Tekmileti`ş-Şakaik isimli eserinde geçen yabancı kelime gruplarını incelemiştir.

Koç (1998), çalışmasında, Kazak Türkçesinde kelime gruplarının sentaksını incelemiştir.

Atabey (1998), çalışmasında, Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesinin kelime grupları bakımından karşılaştırmıştır.

Tezer (1999), çalışmasında, Mehmet Akif`in Safahat`ındaki kelime gruplarını incelemiştir.

Bayniyazov (2000), çalışmasında, Çağdaş Kazak Türkçesindeki kelime grupları ve cümle çeşitlerini Türkiye Türkçesi`ndeki karşılıkları yönüyle incelemiştir.

Enfel (2001), çalışmasında, Eski Anadolu Türkçesinde kelime grupları ve kullanılışlarını incelemiştir.

Özsöyke (2001), çalışmasında, Refik Halid Karay`ın Memleket Hikayeleri`nde kelime gruplarını incelemiştir.

Altıntoprak Gündoğmuş (2001), çalışmasında, Yahya Kemal`in manzum eserlerinde kelime gruplarını incelemiştir.

Baydar (2001), çalışmasında, Ahmet Hamdi Tanpınar`ın 'Huzur' isimli romanında kelime gruplarını incelemiştir.

Temizel (2002), çalışmasında, Nedim Divanı`nın kelime gruplarını incelemiştir.

Korkut (2002), çalışmasında, Ömer Seyfettin`in on iki hikayesinde Türk dilinin eğitimi ve öğretimi açısından kelime gruplarını değerlendirmiştir.

Turgut (2002), çalışmasında, Ali Şir Nevayi`nin eserlerinde kelime gruplarını incelemiş ve Türkiye Türkçesi ile karşılaştırmıştır.

Özden (2002), çalışmasında, Türkiye Türkçesindeki kelime gruplarını incelemiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, "Araştırma Modeli", araştırmada kullanılan "Evren ve Örneklem", "Veri Toplama Teknikleri" ve "Veri Çözümleme Teknikleri" ele alınmıştır.

3. 1. Araştırma Modeli

Memduh Şevket Esendal'ın "Mendil Altında" adlı hikâye kitabındaki hikâyelerden on ikisinin, kelime grubu ve eğitim açısından incelendiği bu çalışma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

3. 2. Evren ve Örneklem

Memduh Şevket Esendal'ın "Mendil Altında" adlı hikâye kitabından random yöntemiyle, yansız olarak seçilen on iki adet hikâye araştırma örneklemini oluşturmaktadır.

3. 3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada öncelikle kelime gruplarıyla ilgili alan yazın (literatür) taraması yapılmış ve buna göre incelenecek öykülerdeki kelime gruplarının nasıl tasnif edileceği belirlenmiştir. Daha sonra öykülerdeki kelime grupları elde edilen tasnife göre fişleme yoluyla tespit edilmiştir.

3. 4. Veri Çözümleme Teknikleri

İncelenen öykülerdeki kelime grupları metinlere göre tasnif edilerek sunulmuştur.

4. BULGULAR ve YORUMLAR

4. 1. İsim Tamlamaları

4. 1. 1. Belirtili İsim Tamlamaları

4. 1. 1. 1. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Girmeyenler

1) Sicil Müdürü Cavit Bey yemekten sonra **minderin üstüne** uzanmış, uyumak istiyor. (M.A. s.80 str.2)

2) Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine birer mendil mışıl mışıl uyudukları **gözünün önüne** geldi. (M.A. s.80 str.5)

3) Uzandı, sandalye üzerinde duran **ceketinin cebinden** beyaz keten mendilini alıp yüzüne örttü. (M.A. s.80 str.6)

4) Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği **paranın makbuzunu** nereye koyduğunu düşündü. (M.A. s.80 str.10

5) Sonra onun han köşelerinde nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağını, kılığının nasıl bozulacağını, tıraşının nasıl uzayacağını birer birer **gözünün önünü** getirdi. (M.A. s.80 str.20).

6) Hemen **ceketinin göğsünü** ilikledi. (M.A. s.80 str.23)

7) Doğru **Müsteşar'ın yanına**. (M.A. s.80 str.25)

8) Müsteşar **masasının başında** kağıt okuyordu. (M.A. s.80 str.25)

9) Bu **bizim yanlışımız** yüzünden el çektirilmiş. (M.A. s.80 str.30)

10) Bütün daire, bütün iştenler onun **yiğitliğine, kabadayılığına** şaşıp kalıyorlar. (M.A. s.81 str.9)

11) Aşağı inip elindeki kağıtları **Muavin'in önüne** atıyor. (M.A. s.81 str.15)

12) Sicil Müdürü**, Muavin'in şaşırdığını** düşününce, beyaz keten mendil altında tatlı tatlı güldü. (M.A. s.81 str.17)

13) **Karısının kulağına** kadar da gidiyor. (M.A. s.81 str.21)

14) Sonra da tekmesi ile **odanın döşemesini** teperek: (M.A. s.81 str.36)

15) Gece olunca **buharın başına** vuruyor. (İ. S.188 str.20)

16) Geçen gün **Süreyya Bey'in gelini** az kaldı uyuyacaktı. (İ. S.189 str.38).

17) **Senin ettiğin** nankörlük inan olsun! (İ. S.189 str.61)

18) **Nerenin nankörlüğü?** (İ. S.189 str.62)

19) Bakın **şunun düşündüğüne**… (İ. S.190 str.77)

20) **Hüseyin Efendi'nin evi**nde otururken sana, "Hayriye'yi mektebe verelim" dedim. (İ. S.190 str.104

21) **Benim aklımda** kalır mı? (İ. S.191 str.108)

22) Ancak **ihtiyarın gıcığı** tuttu, öksürmeye başladı. (İ. S.191 str.114)

23) **Çocuklarının gelinlerinin ellerine** kalmak istemiyor. (İ. S.191 str.120)

24) Hekim **onların sözlerini** dinledi ama istediklerini yapmadı. (İ. S.191 str.133)

25) **Öksürüğün sebebi** bu değildir. (İ. S.191 str.135)

26) Yeni uyananlar hep büyük **babanın odasına** toplandılar. (İ. S.191 str.138)

27) Belli olmaz, yarın çocuğa bir şey olursa **benim yakama** yapışırlar! **(**K.Y. s.99 str.23)

28) Bu söz işitilince **oğlanın anası** ve anasının anası yeniden coştular. **(**K.Y. s.99 str.24)

29) Yatmağa giderken **babamın çalıştığı** odaya uğradım. (AB s.42 str.3)

30) O günlerde **babamın okuttuğu** çocuklardan birine bir uçurtma ile içine kurşun atılmış bir ceviz meşe vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. (AB s.42 str.9)

31) Babamı dinlerken, **masanın üstü**nde duran anahtar zincirini elime almış. (AB s.42 str.19)

32) **Lambanın şişesi**ne değerse, kırar. (AB s.42 str.22)

33) **Zincirin ucu**ndaki anahtar **lambanın şişesine** değdi. (AB s.42 str.26)

34) **Şişenin karnında** bir ufak delik açtı. (AB s.42 str.27)

35) Bu uğursuzluklar, hiç beklenilmeyen saatte **adamın başına** gelir! (AB s.43 str.40)

36) Büyükçe lambamız **misafirin yanında.** (AB s.43 str.44)

37) **Benim sözümü** dinlemedin. (AB s.42 str.1)

38) Yahut yalnızca "Suç benimdir, **senin sözünü** dinlemedim" diyebilsem, gidip rahat yatacağım. (AB s.43 str.50)

39) Sıkıntılı **günlerin gecesinde** yatak, bana her yerden daha iyi gelir. (AB s.43 str.55)

40) **Ekmek paramız** ancak çıkarabiliyorduk(AB s.43 str.61)

41) Babam, alacaklıları ile **bizim aramızda** eziliyordu. (AB s.43 str.64)

42) Belki babam, **güvercinlerin satıldıklarını** iyi karşılamayacaktır. (AB s.44 str.90)

43) **Lambanın şişesini** sen mi kırdın? Diye sordu. (AB s.44 str.93)

44) Ben de **kızların günahlarına** girdim. (AB s.44 str.95)

45) **Benim kırdığımı** anlayınca, bana söylenmeğe başladı. (AB s.44 str.103)

46) **Babanın hazineleri** olsa **sizin ziyankârlığınıza** yetişmez, dedi. (AB s.44 str.104)

47) Daha **evin kirasını** veremedik. (AB s.45 str.107)

48) Bak **sizin gibisi** hiç var mı? (AB s.45 str.112)

49) **Komşularımızın çocukları,** hemen hepsi kötü terbiye almış, haylaz, haşarı, yalancı çocuk. (AB s.45 str.113)

50) Bunları **bizim bildiğimiz** kadar anam da bilir. (AB s.45 str.115)

51) **Sait Kalfaların Ahmet**, kız çocuk gibi anasına hizmet ediyor. (AB s.45 str.117)

52) Ama **suçun başı** babanızda…(AB s.45 str.120)

53) Bir suç yaparsam, **babamın susuşundan** korkar. (AB s.45 str.136)

54) Canım **senin canın** sağ olsun. (H s.71 str.31)

55) **Kunduranın lakırdısı** mı olur! (H s.71 str.31)

56) **Adamın budu**nda bir çıban çıkıyor da, (H s.71 str.37)

57) **Ayağın yanına** bir yastık konur, gene yorgan örtülür. (H s.71 str.61)

58) **Tevfik Efendi'nin bileğinde** şişlik kalmamışsa da daha **ağrısı** varmış. (H s.72 str.74)

59) **Bizim evden** de çıkma, dediler, dediler ama doğrusu dayanamadım. (H s.72 str.88)

60) Aytaş Bey dirseğini masaya dayamış elini **kalpağının içine** sokmuş dalgın, tavla seyrediyordu. (F s.82. str.18)

61) **Kerim Bey'in arkadaşı** sıkıldı. (F s.83. str.52)

62) Birader, dedi, **bizim dilimiz** de dil mi? (F s.84. str.71)

63) Ancak **benim arzettiğim** de… (F s.84. str.76)

64) **İşin içine** bir □ızı bütçe karışınca, sen alt tarafını anlayıver. (F s.84. str.85)

65) **Sizin birader** askerliğini bitirdi mi? (F s.84. str.89)

66) **Mazinin peszindelikleri**ne isyan…(F s.85. str.109)

67) Bu yoklukları, **bunların acılıklarını** ben bu şehirde duymayan**,** kalmadı sanıyorum! (F s.85. str.111)

68) Sonra ben bunu **erkeklerin zavallılıkları**, diye izah etmiştim. (F s.85. str.112)

69) Ben sana bu **kelimenin manasını** sordum! (F s.85. str.123)

70) **Tilkinin kuyruğu** gibi. (F s.85. str.136)

71) Geniş dalgalarla uzanıp giden **ovaların yüzü**nde ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç. (K s.65 str.2)

72) **Arabanın içi**nde Kâftar'lı Hacı Hüseyin, altmış yaşlarında, iri vücutlu bir ihtiyar. (K s.65 str.8)

73) **Arabanın içi**ne doldurulmuş kuru otlara gömülmüş, titriyor, ara sıra da inliyor. (K s.65 str.10)

74) –At üstüme, **atların çullarını.** (K s.65 str.20)

75) –**Atların çulları** köyde. (K s.65 str.21)

76) **Arabanın içi**nde yem torbasından başka bir şey yok. (K s.65 str.21)

77) Bir aralık nöbeti artmış olacak**, kebenin altı**ndan arabacıya seslendi: (K s.65 str.12)

78) **Onların üstü**nde de Keleş kendisi oturuyor. (K s.65 str.22)

79) Biraz daha gittikten sonra, **abanın altı**nda Hacı sanki esnedi, söylenmeğe başladı: (K s.65 str.23)

80) –Korkma dedi **senin canın** kolay çıkmaz, ettiklerin çoktur! (K s.66 str.37)

81) Hacı biraz sustuktan sonra **abanın altından:** (K s.66 str.39)

82) Hacı sesini kesti, daha üstelemek istemedi, ancak **Keleş'in çenesi** açıldı: (K s.66 str.43)

83) –**Senin ettiklerin** bir mi? Ben senin ne (.…) larını bilirim. (K s.66 str.44)

84) Sen de canını kurtardın. O kalsaydı, **senin canına** ……caktı. (K s.66 str.55)

85) **İreceb'in avradını,** yalan nikahla sen almadın mı? (K s.66 str.58)

86) –Kınık'tan **Bekir'in harmanı**nı kardaşların yaktı. (K s.66 str.64)

87) **Avradın ilenci** tutarsa, senin iki gözün kör olacak. (K s.66 str.66)

88) İbrahim Çavuş, Pazar yerinde **kardaşının yüzüne** karşı söyledi de, kaskatı kaldı. (K s.66 str.68)

89) –Köse **İmam'ın Ali**, **Kuyucak'lının yanı**nda çalışırken, sen köyde onun karısının yanına gidiyordun. (K s.67 str.72)

90) Hacı, **kebenin altı**ndan bağırdı: (K s.67 str.75)

91) –Ülen **kahbenin doğurduğu**, kes.artık sesini, dedi. (K s.67 str.76)

92) –Kalkta gör, dedi, seni **yazının yüzü**nde kor, giderim. (K s.67 str.79)

93) **Senin karı** ona kuyruk sallıyor, diye, heee? (K s.67 str.86)

94) Satılmış **senin mezarın**a ……..caktı ama, kurşun tutmadı. (K s.67 str.91)

95) "Geberteyim seni deyyus", diye, **Keleş'in ensesi**ne bir yumruk indirdi. (K s.67 str.95)

96) Atlarla **arabanın arasına** yuvarlandı. (K s.67 str.97)

97) –Daha söylüyor, **gâvurun piçi**… (K s.67 str.100)

98) Bir aralık Keleş, bir su birikintisine benzeyen bir **çeşmenin başı**nda durdu. (K s.68 str.125)

99) İçerken **Hacı'nın çenesi** titriyordu. (K s.68 str.129)

100) **Hacı'nın beli**, **başı, dizleri** kopuyor, yatıyor rahat edemiyor, otursa yatmak istiyor, ne edeceğini kendi de bilemiyordu. (K s.68 str.132)

101) **Yolun kıyısı**ndaki hendeğe yıkıldı, öldü. (K s.69 str.152)

102) Eve giderken **Kerim'in kahvesinden** çağırdılar: (RNÇ s.38 str.4)

103) Çoluğu çocuğu olmamış**, karısının parası**nı yer oturur, (RNÇ s.38 str.12)

104) **Dünyanın alayı**nda, kurnaz, kendinden başka kimseyi düşünmez bir adam; Tevfik Efendi'nin kapı karşı komşusu. (RNÇ s.38 str.13)

105) Tevfik Efendi elinde tenekelerle **peykenin kenarı**na ilişti: (RNÇ s.38 str.27)

106) **Kahvecinin çırağı**na seslenerek: (RNÇ s.39 str.31)

107) İzzet Bey yangüzle **Tevfik Efendi'nin yüzü**ne bakarak: (RNÇ s.39 str.40)

108) Kaynanan seni her akşam **caminin kenefleri**ne düşmüş görüyor da, "oğlum zengin olacak" diye bana tabir ettiriyor…(RNÇ s.39 str.42)

109) Yerlere, tahta aralıklarına, **dolapların altına** bakıyordu. (RNÇ s.39 str.60)

110) **Hakkı'nın gelişi** ona kuvvet oldu. (RNÇ s.40 str.76)

111) Tenekeleri alıp o da **evin yolunu** tuttu. (RNÇ s.40 str.85)

112) **İzzet Bey'in rüyası** da boşuna değildir." Diye düşünüyor, (RNÇ s.40 str.86)

113) **İzzet Bey'in rüyası**nı karısına, kaynanasına söylemedi. (RNÇ s.40 str.91)

114) Kafasında hep **İzzet Bey'in rüyası**, biraz dalıyor; (RNÇ s.40 str.98)

115) **Tevfik Efendi'nin içi** sıkılıyor…(RNÇ s.41 str.110)

116) Biraz kaldırmak için **tavanın kulpu**na bir odun geçirdiler. (RNÇ s.41 str.112)

117) Bir yandan da Tevfik, karısı da **ocağın taşları**nı düzeltiyor. (RNÇ s.41 str.114)

118) Kaynar pekmez **Tevfik'in ayaklarına** döküldü. (RNÇ s.41 str.119)

119) Tevfik Efendi **duvarın dibine** çöküverdi. (RNÇ s.41 str.120)

120) Tevfik Efendi bir **taşın üstüne** oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de içinden gizli gizli seviniyordu. (RNÇ s.41 str.125)

121) **İzzet Bey'in rüyası** bununla geçmiş oldu. (RNÇ s.41 str.127)

122) Birkaç saat sonra **Tevfik'in acıları** biraz savuşmuş, (RNÇ s.41 str.129)

123) Kadın acıyarak **kocasının yüzüne** baktı, (RNÇ s.41 str.131)

124) **Müzzin'in duvarlarından** tahtapoşa bir kedi atladı. (HNT s.192 str.3)

125) Tekir kedi, **minderin üstüne** uzanmış, dört ayağını germiş, uyuyor. (HNT s.192 str.8)

126) Eski kırık **konsolun üstünde** kırık fanusları ile anasının gelinlik Saksunya lâmbaları, (HNT s.192 str.10)

127) Hafız Nuri Efendi, **kapının arkası**ndan şemsiyesini aldı, (HNT s.192 str.14)

128) Bir yanında bakkal, bir yanda tekkenin mezarlık duvarı, karşısında iki **evin arasında** bir boş arsadan demiryolu görünüyordu. (HNT s.192 str.19)

129) Derviş kılıklı inmeli bir adam, **kolunun birini** önüne doğru sallandırarak, **ayağının birini** sürükleyerek, geçti. (HNT s.192 str.25)

130) İki **evin arası**ndaki dar aralıktan, **vagonların geçtiği** görülüyor! (HNT s.192 str.30)

131) **Kavaf'ın Şükrü**… (HNT s.193 str.36)

132) İki yazmacı**,** kenarda **kayaların üstünde** yazmalarını sermiş, kurutuyorlar(HNT s.193 str.64)

133) Geçitten geçerek mahalle içinden **istasyonun arkasını** dolaştı, (HNT s.193 str.6)

134) Yeniden demiryoluna çıkacağı yerde **mahallelerinin kömürcüsü** Halil ile karşılaştılar. (HNT s.193 str.67)

135) **Şükrü'nün ipi** ile kuyuya inilir mi? (HNT s.194 str.79)

136) Dirseklerini dizlerine dayadı **şemsiyesinin sapını** ağzına aldı, tavla seyretmeğe başladı. (HNT s.194 str.97)

137) Yenilmesini **Hafız'ın uğursuzluğu**na verdi. (HNT s.194 str.100)

138) Annesi **kapının ipini** çekti. (HNT s.195 str.124)

139) Mangalda pişen **yemeğin kokusu** bütün evi bürümüştü. (HNT s.195 str.125)

140) Odasına çıktı, gecelik entarisini, şamhırkasını giydi, **pencerenin önüne** oturdu. (HNT s.195 str.127)

141) **Sokağın köşesi**nden bir çocuk; (HNT s.195 str.128)

142) Komşu **Gaffar'ın oğlu** iki boş küfeyi bostan kapısından sokmağa uğraşıyor.(HNT s.195 str.132)

143) "Hayat ne tatlı şey" diye düşündüm. **İnsanın ömrü** olmalı da yaşamalı…(HNT s.195 str.136)

144) Her yaz; karısını, çocuklarını, **kaynatasının köyüne** getirip bırakır. (K M s.124 str.3)

145) Ne yapacağını bilmeyerek**, kahvenin önünde** dururken, aşağıdan Kör Bilalların Emin geldi(K M s.124 str.12).

146) –Ali Dayı, **senin Hasan** nerede? (K M s.124 str.18)

147) **Senin yükün** çok mu? (K M s.124 str.28)

148) –Bana bak, **benim saat** durmuş. Sende saat var mı? (K M s.125 str.36)

149) Bin **kişinin gözü** üstünde kalacak. Daha iyisi mi? (K M s.125 str.47)

150) Hâlâ hikâyesini anlatmağa çalışan **Süleyman Efendi'nin dili** dolaşmağa, sözlerinin arası uzamağa başladı: (K M s.125 str.54)

151) Hâlâ hikâyesini anlatmağa çalışan Süleyman Efendi'nin dili dolaşmağa, **sözlerinin arası** uzamağa başladı: (K M s.125 str.55)

152) **Süleyman Efendi'nin ağzı** açık, hızlı hızlı soluyor, (K M s.126 str.71)

153) **Torbanın yerini** değiştirmeğe bile vakit yok. (K M s.126 str.74)

154) Ağzı açılmış, **dilinin ucu** dışarı çıkmış, son kuvvetini tüketmek üzere olduğu yüzünden okunuyordu. (K M s.126 str.82)

155) **Emin'in göğsü, gırtlağı** ilerde lokomatif gibi çekiyor; (K M s.126 str.91)

156) **Berikinin bacakları** ilerde göğdesi geriye asılmış, gözleri, şaşılaşmış dili çıkmış. (K M s.126 str.92)

157) Duvara birkaç adım kala, **Emin'in ayağı** kösteklendi, kendini istasyon duvarına çarptı, düştü. (K M s.126 str.105)

158) **Zavallının dili** hala □ızılbaş, **gözleri** de hâlâ şaşı, soluyordu. (K M s.126 str.110)

159) **Benim saat** durmuştu, sen de saat bilmiyordun…(K M s.127 str.117)

160) –Dolu, **hepsi** eşek **deyyusların**… İsteyince malları kıymetli olur! (K M s.127 str.126)

161) –Ne sanki **eşeğin eşkini** bizimkinden açık mı olur? (K M s.127 str. 129)

162) Çamaşırını suya vurdu, **otların üstüne** serdi, (K M s.127 str.138)

163) Sırtına giydiği biraz cübbeye benzeyen pardüsüsünü arkasına alıp **söğütlerin altına** oturdu, beklemeğe başladı. (K M s.127 str.139)

164) –Bu posta **bizim posta** değil. Bak, başı ne yana duruyor. (K M s.128 str.159)

165) Şaşkın **Emin'in yüzüne** baktı : (K M s.128 str.162)

166) –Ne var kılığında!..Gene yay **otların üstüne** kurut. (K M s.128 str.168)

167) Tren yola çekilince, **Süleyman Efendi'nin çenesi** açıldı. (K M s.128 str.177)

168) O götürmüş **Arif Kalfa'nın oğluna** bırakmış. (K M s.128 str.181)

169) **Gül Hanım'ın Annesi** (GHA s.112 başlık)

170) Sabahtan akşama kadar belki otuz defa, belki kırk defa, **otelin merdivenleri**ni inip çıkıyor, her yeri dolaşıyor. (GHA s.112 str.4)

171) **Otelin sahiplerini, garsonlarını, aşçılarını, müşterilerini**, herkesi tanıyor. (GHA s.112 str.5)

172) **Onların davetlerini** kabul ediyor, onlarla oturup yemek yiyor; (GHA s.112 str.10)

173) "**Bunun adı**, Gül Hanım! Bunun Melahat…(GHA s.112 str.21)

174) Eğer **bebeklerin adları** değişmiş ise (**bebeklerin adlarını** değiştirmekten hoşlanıyor) (GHA s.112 str.22)

175) Sonra İstanbul'daki **evin hikâyeleri** ile **hatıraları** anlatılıyor: (GHA s.112 str.24)

176) **Hikmet'in kulağı** ağrımış." (GHA s.112 str.28)

177) Sanki **onun tanıdıklarını**, herkes.tanıyormuş, (GHA s.113 str.31)

178) **Onun sevdiklerini** herkes.seviyormuş gibi konuşuyor. (GHA s.113 str.31)

179) Eğer anlamadığı cevaplar verirler yahut **onun gönlünü** yaralıyacak bir latife ederse, (GHA s.113 str.36)

180) **Masaların arası**ndan sıvışarak anasının, babasının yanlarına gidiyor. (GHA s.113 str.42)

181) Masaların arasından sıvışarak **anasının, babasının yanları**na gidiyor. (GHA s.113 str.43).

182) (Daima en yeni ve en sevdiği **bebeğin adı** Gül Hanım'dır). (GHA s.113 str.49)

183) **Anasının dalgınlığına** getirebilirse bir aralık kaçıp, kapı önüne inmek de var. (GHA s.113 str.51)

184) Kız geziniyor, bebeklerini **kanepenin üzerine** sıralıyor. (GHA s.113 str.56)

185) Bir gün böyle dalgın oynarken, anası **onun elini** bağlı gördü, (GHA s.113 str.59)

186) **Gül Hanım'ın annesi** de onu görmüş, özenmiş… (GHA s.114 str.70)

187) **Kızın anası** sofadan seslendi: (GHA s.114 str.76)

188) –**Gül Hanım'ın annesi**! Ne yapıyorsunuz orada? (GHA s.114 str.77)

189) **Gül Hanım'ın annesi**, temizlemek istemiş, (GHA s.114 str.87)

190) **Havlunun ucunu** ıslatmış, ipek entari silinmiş. (GHA s.114 str.87)

191) –E, **annemin entarisine** bugün balık yağı döküldü. (GHA s.115 str.114)

192) **Çocuğun dediği** doğru çıktı. (GHA s.115 str.121)

193) **Müdürün Züğürdü** (MZ s.95 başlık)

194) Cuma günü akşam, sular kararırken, **Müdür'ün geldiğini** Ağa'ya haber verdiler. (MZ s.95 str.9)

195) Güveylerini sıkıştırıp on lirasını almıştım, **onun acısı**nı çıkaracaklar. (MZ s.95 str.1)

196) **Bizim orada** her bozgunculuk onların başının altındandır. (MZ s.95 str.18)

197) Yunan da gelirken kılavuzluğunu **bunların babaları** yapmış. (MZ s.95 str.20)

198) **Onların başlarına** bak ne oyunlar çıkarırım! (MZ s.95 str.22)

199) **Müdür'ün canı** sıkıldı. (MZ s.95 str.26)

200) Sen **benim yerim**de olsan ne yaparsın? (MZ s.95 str.30)

201) Elime geçen **paranın çoğu** da İstanbul'a çocuğa çoluğa gidiyor. (MZ s.96 str.31)

202) **Bizim orada** senin gibi bir Ağa yok ki koltuğunun altına sığınalım. (MZ s.96 str.34)

203) Bizim orada senin gibi bir Ağa yok ki **koltuğunun altına** sığınalım. (MZ s.96 str.35)

204) Sen geçinemiyorsan sana para yetiştirmek **köylünün boynuna** borç mu? (MZ s.96 str.39)

205) –Ya **kimin boynuna** borç? (MZ s.96 str.41)

206) **Senin köyün** var, benim de müdürlüğüm! (MZ s.96 str.42)

207) –**Aylığımın nesini** alıyorum? (MZ s.96 str.48)

208) **Benim elime** geçen para ortada. (MZ s.96 str.48)

209) Bir **dürzünün biri** karşımıza çıktı, bizi dolandırdı. (MZ s.96 str.58)

210) Üç beş alma da çık **işin içi**nden! (MZ s.97 str.79)

211)) **Kerataların hepsi** züğürt. (MZ s.97 str.83)

212) Bana sorarsan, **benim yapacağım** yok (MZ s.97 str.89)

213) Bir başkası gelirse görürüm **onların günlerini.** (MZ s.97 str.96)

214) **Benim bildiğim** bu sen bir ağalık eder de beni tutarsan, tut. (MZ s.97 str.96)

215) Çek iki **kaşının ortasına**! (MZ s.97 str.102)

4. 1. 1. 2. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Grubu Girenler

1) **Köylülerin**, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine birer mendil mışıl mışıl **uyudukları** gözünün önüne geldi.(M.A. s.80 str.5).

2) Sonra **karısının** "para yetiştiremiyorum" diye **sızlanmasını** hatırladı. (M.A. s.80 str.11)

3) **Müsteşarın**, kendisini **sevdiğin**i düşünüp, sevindi. .(M.A. s.80 str.13)

4) Sonra **onun** han köşelerinde nasıl **sürüneceğini**, nasıl **borçlanacağını**, kılığının nasıl bozulacağını, tıraşının nasıl uzayacağını birer birer gözünün önünü getirdi. .(M.A. s.80 str.18)

5) Sonra onun han köşelerinde nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağını, **kılığının** nasıl **bozulacağını**, tıraşının nasıl uzayacağını birer birer gözünün önünü getirdi.(M.A. s.80 str.19)

6) Sonra onun han köşelerinde nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağın**ı**, kılığının nasıl bozulacağını, **tıraşının** nasıl **uzayacağını** birer birer gözünün önünü getirdi. .(M.A.s.80 str.20)

7) **Kendisinin** bir **günahı** var mı? .(M.A. s.81 str.1)

8) **İmzasını** bozup **sözünü** geri alıyor. .(M.A. s.81 str.12)

9) Muavin, **Müsteşar'ın** silinmiş **imzasını** görünce ağzı açık kalıyor. .(M.A. s.81 str.16)

10) Aradan biraz geçince, bilmem **nerenin** ikinci **müntahiplerinden** bir mektup(M.A s81 str.25)

11) **Pantalonunun** arka **cebi**nden altın tabakasını çıkarıp sigara veriyor….(M.A. s.81 str.29)

12) Gene olup da yataklarına girince **ikisinin** de **uykusu** kaçıyor. .(İ. S.188 str.6)

13) **Bunun** yeni **huyu**, eski huyu var mı! .(İ. S.188 str.14)

14) **Benim** hiçbir **tabiatım** değişmez.(İ. S.189 str.44)

15) Bu münakaşalardan **hanımın** bir iki fasıl **ağladığı** vardır. .(İ. S.191 str.112)

16) **Babasının** bir **kızgınlığı**na rast gelmiş olacak**(**K.Y. s.98 str.11)

17) Evinde oturduğumuz **adamın**, alışveriş ettiğimiz **bakkalın** kapıya kadar gelip acı sözler **söyledikleri** de olurdu. (AB s.43 str.66)

18) **Babamın** hocalık **etmesine**, **sessizliğine** kızıyor. (AB s.44 str.71)

19) Bir lamba şişesi **kırmanın** en acıklı bir şey **olduğunu** anlarsınız. (AB s.44 str.75)

20) **Bunun** daha **acıklısı** babamın hiç sesini çıkarmaması oldu. (AB s.44 str.75)

21) **Benim** ne kadar **üzüleceğimi** bilirdi. (AB s.44 str.77)

22) **Bizim** sanki **kızımız** var! (AB s.45 str.118)

23) **Kendiliğinden** bir kahve fincanı **yıkadığını** görmedim. (AB s.45 str.119)

24) Beni kızdırsa da **anamın** yürekte üzüntü bırakmayan **söylenişlerini** arar ve sanırım ki, anamı daha çok severdim. (AB s.45 str.138)

25) Tek **kunduranın** da **çalındığını** yeni gördüm. (H s.71 str.29)

26) **Benim** kendi **başım**dan geçti. (H s.71 str.39)

27) Birkaç gün sonra, bir akşamüstü**,** bilmem hangi **dairenin** hangi **kalemin müdürü**, genç ediplerimizden R.Raif Bey'e rasgeldi. (F s.84. str.101)

28) Ee yani **kadınlığın** bütün **inceliği,** bütün **mahasinine**, şeylerine karşı…(F s.84. str.107)

29) **Kafanın** bir biçimsiz **yerine** sıkıştı mı, çıkmaz. (F s.85. str.137)

30) **Hacı'nın** yerinden kımıldayacak **gücü** yok. (K s.66 str.62)

31) Avradın ilenci tutarsa, **senin** iki **gözün** kör olacak. (K s.66 str.66)

32) Dayağa pişkin, alışkın **olmanın** da kendine göre **iyilikleri** vardır. (K s.67 str.81)

33) **Hacı'nın** da onu **döğdürdüğü** olmuştur. (K s.67 str.84)

34) **Hacı'nın** araba sürecek **günü** değil, yeniden yıkıldı yattı. (K s.67 str.103)

35) Keleş, **Hacı'nın** iri **yemenisi**ni su ile doldurdu. (K s.68 str.128)

36) Dünyanın alayında, kurnaz, kendinden başka kimseyi düşünmez bir adam; **Tevfik Efendi'nin** kapı karşı **komşusu.** (RNÇ s.38 str.13)

37) **İnsanın** her **gördüğü** rüya çıkmaz ya,dedi, (RNÇ s.39 str.41)

38) –**Benim** şehirde **işim** var, dedi. (K M s.124 str.10)

39) **Benim** şehirde **işim** var. (K M s.125 str.38)

40) Birkaç kişi kahveden çıkmış, **bunların** deli gibi **gelişlerine** bakıyorlardı. (K M s.126 str.103)

41) –Ben bilir miyim, **deyyusların** bir **sözü** bir sözüne uymuyor…(K M s.128 str.165)

42) **Demiryolunun** öte **yanı**na geçtiler, çamaşırı otlar üstüne serdiler. (K M s.128 str.172)

43) **İkisinin** de **kulakları** uzakları dinliyor. (K M s.128 str.174)

44) Anası babası ile birkaç gündür, **Ankara'nın** bir **otelinde** oturuyorlar. (GHA s112 str.1)

45) Lokanta müşterisi **hanımlardan** kendi kendine **tanıştığı**, **konuştuğu**, dostluk **ettiği** hanımlar var! (GHA s112 str.9)

46) Anası, **otelin** hemen her saatte boş olan üst kat **salonu**nda, arkasını kış güneşine vermiş bir iş işliyor. (GHA s113 str.54)

47) Balık yağı yere dökülmüş ve **annesinin** kanepe üstünde serilmiş duran **elbisesi** de lekelenmiş…(GHA s114 str.85)

48) **Annemin** başka **entarisi** kalmadı. Esbapları İstanbul da…(GHA s115 str.111)

49) –**Bunun** anlatacak **yeri** yok ki, dedi, (MZ s.95 str.28)

50) Senin köyün var, **benim** de **müdürlüğüm**! (MZ s.96 str.42)

51) Doğrusunu istersen **köylünün** de bir şey **diyeceği** yoktur. (MZ s.97 str.92)

52) O **çingenelerin** de **alacakları** olsun. (MZ s.97 str.98)

4. 1. 1. 3. Tamlayanı Düşmüş Olanlar

1) Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, **yüzlerine** birer mendil mışıl mışıl uyudukları gözünün önüne geldi. .(M.A. s.80 str.4)

2) Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye **koyduğunu** düşündü. .(M.A. s.80 str.10)

3) Sonra **karısının** "para yetiştiremiyorum" diye sızlanmasını hatırladı. .(M.A. s.80 str.11)

4) Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru Cavit Beyin bir sözü ile Müsteşar hemen eski **işine** göndermişti. .(M.A. s.80 str.16)

5) **Arkadaşına** "ver şu evrakı" dedi. .(M.A. s.80 str.24)

6) **Başını** kaldırdı.(M.A. s.80 str.26).

7) Çarşıdan pazardan geçerken**,** herkes.**arkasından** gösteriyor… .(M.A. s.81 str.11)

8) Sicil Müdürü kağıtlar **elinde** odadan çıkarken, kapıda dinleyenlerin aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor. .(M.A. s.801str.13)

9) Muavin, Müsteşar'ın silinmiş imzasını görünce **ağzı** açık kalıyor. .(M.A. s.80 str.16)

10) Sonra, **işine** yeniden tayin edilen memur haber alıyor. .(M.A. s.81 str.18)

11) **Mazbatası** Meclis'ten geçince, bir gün daireye geliyor. .(M.A. s.81 str.27)

12) Bütün **arkadaşları** tebrik ediyorlar. .(M.A. s.801str.28)

13) Pantalonunun arka cebinden altın **tabakasını** çıkarıp sigara veriyor….(M.A. s.81 str.29)

14) **Yüzü** kızarmış, **gözleri** dönmüş, **saçları** dikilmiş, köşeye oturdu. .(M.A. s.81 str.34)

15) Sonra da **tekmesi** ile odanın döşemesini teperek: .(M.A. s.81 str.36)

16) Meryem, bir kahve pişir, diye **hizmetçisine** bağırdı. .(M.A. s.81 str.38)

17) **Uykularını** alıyorlar. .(İ. S.188 str.5)

18) Gene olup da **yataklarına** girince ikisininde uykusu kaçıyor. .(İ. S.188 str.5)

19) Bir de sen **arkama** sokulursun….(İ. S.188 str.8)

20) **Soluğun**, tuğla komuş gibi arkamı yakıyor! .(İ. S.188 str.9)

21) Bunca yıl **soluğum** sırtını yakmamış da,şimdi yakıyor….(İ. S.188 str.11)

22) Bunca yıl soluğum **sırtını** yakmamış da,şimdi yakıyor….(İ. S.188 str.11)

23) Gece olunca **buharın başına** vuruyor. .(İ. S.188 str.20)

24) Sıcakta, **pamuklunu** çıkar da yat! .(İ. S.188 str.20)

25) **Gıcığım** kalkıyor. .(İ. S.188 str.22)

26) Sabahtan akşama kadar uyukluyorsun, gece olunca **çenen** açılıyor. .(İ. S.188 str.27)

27) Bari **ömrümde** bir horlasam! .(İ. S.189 str.32)

28) Her **tabiatın** değişti….(İ. S.189 str.42)

29) Söz **söylemen** bile! .(İ. S.189 str.42)

30) **Uyumana** bak! .(İ. S.189 str.50)

31) Daha ne yapacaksın, yakı gibi **arkama** yapışmışsın! .(İ. S.189 str.53)

32) Bey… Şimdi yemin edeceğim, **yatağımı** ayıracağım, anladım mı? .(İ. S.189 str.55)

34) **Elimde** olsa sana sormam, korkma! .(İ. S.189 str.60)

35) Ayrı yatmak **akıllarına** bile gelmedi.(İ. S.190 str.72)

36) İki karyolayı yan yana koymuşlar, **adı** olmuş ayrı yatak! .(İ. S.190 str.76)

37) Sen ihtiyar olunca bütün **huyların** değişti. .(İ. S.190 str.84)

38) Sen ihtiyar oldun da **huyun** değişmedi mi? .(İ. S.190 str.85)

39) Sen, kat kat fanilaları **arkana** giy, sonra da "tere yattım" diye söylen. .(İ. S.190 str.93)

40) Hem kendisi **aklına** geleni söyler, hem de sonra geveze der, akılsız, der….(İ. S.190 str.99)

41) "Ben akılsız değilim, **vaktini** de bilirim" demedin mi idi? .(İ. S.190 str.106)

42) **İlacını** verdi. .(İ. S.191 str.115)

43) **Arkasına** yastıklar koydular. .(İ. S.191 str.124)

44) Büyük gelin uyandı, **kocasını** uyandırdı. .(İ. S.191 str.126)

45) **Öksürüğü** tutuyor. .(İ. S.191 str.130)

46) Hekim olların sözlerini dinledi ama **istediklerini** yapmadı. .(İ. S.191 str.133)

47) İhtiyar, gülmeğe söylemeğe **torunlarını** sevmeğe başladı. .(İ. S.191 str.139)

48) Her zamanki yaşayış gene **yoluna** girdi. .(İ. S.191 str.140)

49) **Anası** ve **büyükanası**, nedense, bu karga yavrusunu istemediler: **(**K.Y. s.98 str.4)

50) **Babasına** söylediler, aldırmadı. **(**K.Y. s.98 str.7)

51) **Oğlunu** çağırdı. **(**K.Y. s.98 str.11)

52) **Ağlamasına**, **yalvarmasına** aldırmadı, döğmeye başladı. **(**K.Y. s.98 str.12)

53) Kimseler **elinden** alamadılar. **(**K.Y. s.98 str.13)

54) **Anası**, **anasınınanası** , ağlayarak çocuğu ağaçtan çözdüler. **(**K.Y. s.98 str.15)

55) **Yüzüne** su serptiler. **(**K.Y. s.98 str.16)

56) **Anası**, **büyükanası saçlarını başlarını** yoldular. **(**K.Y. s.98 str.18)

57) **Kanı** soğumuş ve **yelkenleri** suya inmiş! **(**K.Y. s.99 str.26)

58) Dişi güvercin yumurtlayıncaya kadar güvercinleri **yuvaları**nda kapadık. (AB s.42 str.14)

59) Yakında **yavruları** çıkacak. (AB s.42 str.15)

60) Kaç güne kadar **yavruları** olacağını hesapladık(AB s.42 str.15)

61) **Çocukluğu**nda beslediği güvercinleri anlatmağa başladı. (AB s.42 str.17)

62) Çevirip **parmağıma** sarıp çözmeğe başlamışım. (AB s.42 str.20)

63) Zinciri **elim**den bırakmalı idim. (AB s.42 str.24)

64) Babam hiç **istifin**i bozmadı. (AB s.43 str.29)

65) **Sözünü** de kesmedi. (AB s.43 str.29)

66) **Sesi**nde, **yüzü**nde de hiçbir şey değişmedi. (AB s.43 str.30)

67) Tatlı tatlı konuşurken bu aksilik nereden **başıma** geldi! (AB s.43 str.36)

68) Ne dedim de, bu uğursuz zinciri **elime** aldım. (AB s.43 str.36)

69) Babam söyledikten sonra hemen **elimden** atmalı idim. (AB s.43 str.37)

70) Babam, **sözlerini** bitirdi. (AB s.43 str.41)

71) Büyükçe **lambamız** misafirin yanında. (AB s.43 str.44)

72) Babam da hiç **sesini** çıkarmıyor. (AB s.43 str.47)

73) **Gecen** hayırlı olsun! (AB s.43 str.53)

74) Ben **sesimi** çıkaramadım. (AB s.43 str.54)

75) Babam bir **aylığını** alamadığı günlerde aç kalmak korkusu da kendini gösteriyordu. (AB s.43 str.63)

76) Babam, **alacaklıları** ile bizim aramızda eziliyordu. (AB s.43 str.64)

77) Ama bütün **borçlarımızı** veriyorduk. (AB s.44 str.68)

78) Bu yoksuzluktan **anam** her gün hasta. (AB s.44 str.70)

79) **Suratını** biraz asar, öğüt verir. (AB s.44 str.77)

80) Ben de suç işlemiş, **karşılığını** da görmüş olurdum. (AB s.44 str.78)

81) Biraz sonra akşam kırdığım şişe **aklıma** geldi. (AB s.44 str.85)

82) Ben bunları düşünürken **anam** odaya girdi. (AB s.44 str.92)

83) **Öfkes**i yüzünden belli oluyordu. (AB s.44 str.91)

84) Öfkesi **yüzünden** belli oluyordu. (AB s.44 str.92)

85) **İkisini** de ağlatıncaya kadar söylemiş. (AB s.44 str.101)

86) Bana acımıyorsanız bari **babanıza** acıyınız. (AB s.44 str.105)

87) Evde bir şey kırılacak diye **ödümüz** kopardı. (AB s.45 str.106)

88) Bir gün **kafam** kızarsa yapacağımı bilirim. (AB s.45 str.123)

89) Ben **yüzümü** yıkadım geldim. (AB s.45 str.126)

90) Anam , lamba şişesini kırmak üzüntülerini **yüreğimden** sildi. (AB s.45 str.129)

91) Kim bilir **arkamdan** ne kadar söylenmiştir. (AB s.45 str.135)

92) Bereket versin ki, **öfkesi** tez geçer. (AB s.45 str.135)

93) **Komşuları** hatırsora geliyorlar. (H s.70 str.3)

94) **Karısı**, sanki o eski karısı değil, **tanıdıkları** eski tanıdıkları değil. (H s.70 str.6)

95) **Ayağını** sadef yağı ile ovup **üstüne** sıcak tülbent koyuyorlar. (H s.70 str.9)

96) Komşular içinde öyleleri var ki sabahleyin **işlerine** giderken uğramışlardı. (H s.70 str.11)

97) İnleyerek, **gözlerini** bayıltarak nasıl düştüğünü anlatıyor: (H s.70 str.15)

98) Bu **ayağımı** yere koydum. (H s.70 str.21)

99) Sanki **topuğum** iki taş arasında ezildi. (H s.70 str.22)

100) **Üstüne** de bolca karabiber ekip kirli yapağı sarmalı(H s.71 str.41).

101) Artık **gözlerini süzmesi**, burnundan soluması kalmıyor. (H s.71 str.45)

102) Biraz sonra **karısı** gelir. (H s.71 str.54)

103) İşletir, **uhunetini** alır diyor. (H s.71 str.57)

104) Bir **şeyciğin** kalmaz, inşallah! (H s.71 str.60)

105) Biraz sonra **bacanağı** gelir. (H s.71 str.62)

106) **Karısı** da tavuk suyuna çorbayı pişirmez oldu; (H s.72 str.70)

107) Bir sargı**, üstüne** bir çorap, daha **üstüne** de bir terlik, **eline** de bir baston aldı, sokağa çıktı(H s.72 str.76).

108) Haber alamamış, alıp ta gelememiş olanlar rastgeldikçe soruyor, o da **nazlarını** yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, dinleyenler de: (H s.72 str.78)

109) Tevfik Efendi, eşe tanışa biraz da böylece nazlandıktan sonra bir gün **kalemine** gidip, **işine** başladı. (H s.72 str.83)

110) Bütün **arkadaşları,** (H s.72 str.84)

111) Bizim evden de çıkma, dediler, dediler ama **doğrusu** dayanamadım. (H s.72 str.89)

112) İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden çıkmış birkaç genç, **önü** sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı. (F s.82. str.1)

113) İçlerinden biri, birazcık durup elini göğsüne vurarak **arkadaşlarına** meydan okur gibi: (F s.82. str.4)

114) Sonra **arkalarından** gelen Salim Bey'i görüp **seslerini** kestiler. (F s.82. str.7)

115) Ama, bu "feminist" sözü **aklına** takıldı. (F s.82. str.9)

116) **Manası** ne olsa gerek. (F s.82. str.10)

117) Yemekten sonra dairede çalışırken gene **aklına** geldi. (F s.82. str.11)

118) Aytaş Bey **dirseğini** masaya dayamış **elini** kalpağının içine sokmuş dalgın, tavla seyrediyordu. (F s.82. str.17)

119) Uykudan uyandırılmış gibi **gözleri** süzük, döndü, (F s.82. str.19)

120) **Kaşlarını** yukarı kaldırıp **başını** öteye çevirdi. (F s.82. str.28)

121) Belki bir **bilmediğim** var da onu öğrenmek istiyorum. (F s.83. str.30)

122) Öteki **yüzünü** çevirmeyerek**,** (F s.83. str.32)

123) **İkisi** bir asıldandır. (F s.83. str.66)

124) Asıl şu **manasını** öğrenmek istedim. (F s.84. str.74)

125) Biz **dilimiz** var diye ortaya çıkalım, **mukabili** olmadı mı? (F s.84. str.78)

126) **Hakkınız** var…(F s.84. str.80)

127) Sizin birader **askerliğini** bitirdi mi? (F s.84. str.90)

128) Askerliği bitmesine de bir şey kalmadı **yerinde** kalsın dedik. (F s.84. str.92)

129) **İçinden** "bunu bilen elbette vardır ya, ben rasgelemedim" diye düşündü. (F s.85. str.118)

130) Hikmet Beyefendi, affedersiniz, bir **istirhamım** vardı. (F s.85. str.128)

131) Bir de **gazetesi** vardı sanıyorum. (F s.85. str.130)

132) **Tarihi,** efendim 1800…(F s.85. str.131)

133) Diğeri şimdi **hatırım**da yok, evde bakar arz ederim. (F s.85. str.135)

134) Sonunda **adı** Feminist kaldı. (F s.85. str.138)

135) Kadınlar **müsamerelerinde** konferans.vermeğe çağırıyorlar, (F s.85. str.141)

136) Arabacı, yirmi beş yaşlarında delişmen, **dili** biraz kekeme bir oğlan; (K s.65 str.6)

137) Bir aralık **nöbeti** artmış olacak, kebenin altından arabacıya seslendi: (K s.65 str.12)

138) –At **üstüme**, atların çullarını. (K s.65 str.20)

139) –Vay **anam**, vay! Ölüyom **anam** ölüyom! (K s.65 str.25)

140) Keleş **başını** çevirdi. (K s.65 str.26)

141) Sonra elindeki dizginleri, kamçıyı oynatarak güneş altında yanan gölgesiz ovalarda **gözlerini** gezdirdi. (K s.65 str.27)

142) Keleş **başını** çevirdi, (K s.66 str.33)

143) –Korkma dedi senin canın kolay çıkmaz, **ettiklerin** çoktur! (K s.66 str.37)

144) –**Ettiklerini** bana mı soruyon? (K s.66 str.41)

145) Hacı **sesini** kesti, daha üstelemek istemedi, ancak Keleş'in çenesi açıldı: (K s.66 str.42)

146) Herkes.de bilir. Ömer'i dama tıktırmadın mı? **Davarını** almak için…(K s.66 str.48)

147) Sen de **canını** kurtardın. O kalsaydı, senin canına ……caktı. (K s.66 str.54)

148) Karıda **gözün** vardı. (K s.66 str.58)

149) –Ülen domuz kel, **kocası** askerden geldi. (K s.66 str.61)

150) Karıyı tuttum mu? Gene **kocasına** gitmedi mi? (K s.66 str.61)

151) Keleş, bunu bildiği için **ağzına** geleni söylüyordu. (K s.66 str.63)

152) –Kınık'tan Bekir'in harmanını **kardaşların** yaktı. (K s.66 str.64)

153) Hacı hiç **sesini** çıkarmadı. (K s.67 str.70)

154) –Ülen kahbenin doğurduğu, kes.artık **sesini**, dedi. (K s.67 str.76)

155) Keleş korkarak **başını** çevirdi, baktı. Hem de: (K s.67 str.78)

156) İt sürüsü kadar **oğul uşağın** var. (K s.67 str.89)

157) Keleş **sözünü** bitiremedi. (K s.67 str.93)

158) Hacı, kurşun yemiş kaplan gibi **yeri**nden fırladı, (K s.67 str.94)

159) **Eline** bir çöp alıp yerdeki kumları dürtmeğe başladı. (K s.67 str.105)

160) Hacı baktı ki Keleş aldırmıyor, belki de arabayı bırakıp köye gidecek, **başını** abadan çıkardı: (K s.67 str.108)

161) –Döğmem ülen, kes.**sesini** gidelim. (K s.68 str.113)

162) **Abasını** açtı. (K s.68 str.120)

163) **Yüzü** kızarmış, **gözleri** kan çanağına dönmüştü. (K s.68 str.121)

164) Kavun biçimindeki sivri, çıplak **kafası**ndan sanki duman çıkıyordu. (K s.68 str.122)

165) Yüzükoyun yatıp, ilkin kendi su içti, sonra **atları**na su verecekti, (K s.68 str.126)

166) Hacı ayağından **yemenisi**ni çıkardı arabadan uzattı. (K s.68 str.126)

167) Araba, Hacı'nın evi kapısı önünde durunca, Hacı **yemenileri**ni bile almadan sendeleyerek yürüdü içeri gitti. (K s.69 str.147)

168) **Arkası**ndan Keleş te **yemenileri**ni kapıdan attı. (K s.69 str.149)

169) **Çoluğu çocuğu** olmamış, karısının parasını yer oturur, (RNÇ s.38 str.11)

170) Tevfik Efendi **eli**nde tenekelerle peykenin kenarına ilişti: (RNÇ s.38 str.27)

108) Tevfik Efendi **tırnağı**nı ne gün kestiğini düşündü. (RNÇ s.39 str.33)

109) **İçi** sıkıldı. (RNÇ s.39 str.36)

110) **Cebi**nden posta odasının anahtarını çıkardı, baktı. (RNÇ s.39 str.36)

111) **Kaynanan** seni her akşam caminin keneflerine düşmüş görüyor da, "oğlum zengin olacak" diye bana tabir ettiriyor…(RNÇ s.39 str.42)

112) Kaynanan seni her akşam caminin keneflerine düşmüş görüyor da, "**oğlum** zengin olacak" diye bana tabir ettiriyor…(RNÇ s.39 str.43)

113) **Başıma** bir felaket gelirse bu postadan gelecek…(RNÇ s.39 str.49)

114) Diye İzzet Bey, **arkası**ndan seslendi ise de aldırmadı. (RNÇ s.39 str.55)

115) Muhabere Memuru Hakkı, kapıdan **başını** uzattı: (RNÇ s.39 str.63)

116) Alay ederler diye korktu, **sesini** çıkarmadı. (RNÇ s.40 str.81)

117) "Sabahtan beri zaten **içim**de bir sıkıntı var, (RNÇ s.40 str.86)

118) **Karısı** Tevfik'ten daha kuruntulu, hırçınlıktan kurumuş bir kadın. (RNÇ s.40 str.89)

119) İzzet Bey'in rüyasını **karısı**na, **kaynanası**na söylemedi. (RNÇ s.40 str.91)

120) **Başım**da bir sangılık var! (RNÇ s.40 str.94)

121) Yoksa ertesi gün **başına** bir felaket gelir. (RNÇ s.40 str.97)

122) **Kafası**nda hep İzzet Bey'in rüyası, biraz dalıyor; (RNÇ s.40 str.98)

123) **Karısı** ile **kaynanası** çoktan kalkmışlar, bahçede pekmez kaynatıyorlar.(RNÇ s.40 str.104)

124) Tevfik'i görünce, **karısı** uzaktan gülümsedi. (RNÇ s.40 str.106)

125) **Kaynanası:** (RNÇ s.40 str.106)

126) **Karısı** bir düz taş buldu, getirdi. (RNÇ s.41 str.109)

127) **Kaynanası** bir yandan tuttu(RNÇ s.41 str.113)

128) **Kaynanası** ile Tevfik Efendi, **ikisi** de kumanda verirlerken nasıl oldu ise,(RNÇ s.41 str.117

129) Pekmezi **ayakları**ndan silecek oldular, **derileri** beraber kalkacak! (RNÇ s.41 str.122)

130) Tevfik Efendi bir taşın üstüne oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de **içinden** gizli gizli seviniyordu. (RNÇ s.41 str.126)

131) Demek **başına** gelecek felaket bu imiş. (RNÇ s.41 str.128)

132) Sundurmada **bacaklarını** uzatmış oturuyor, dinleniyordu. (RNÇ s.41 str.130)

133) **Karısı** ona kahve getirdi. (RNÇ s.41 str.131)

134) O da **karısına** baktı, güldü. (RNÇ s.41 str.132)

135) Dün gece İzzet Bey beni **rüyasında** görmüş! (RNÇ s.41 str.134)

136) Belki **çocuğuna** haykırıyor. (HNT s192 str.2)

137) **Anası**, aşağıda iki komşu hanımla oturmuş, (HNT s192 str.6)

138) Tekir kedi, minderin üstüne uzanmış, dört **ayağını** germiş, uyuyor. (HNT s192 str.8)

139) Hafiz Nuri Efendi, kapının arkasından **şemsiyesi**ni aldı, (HNT s192 str.14)

140) Bir **işi** mi var? (HNT s192 str.15)

141) Hiçbir **işi** yok. (HNT s192 str.16)

142) **Ayakları** onu dört yol ağzına doğru götürdü. (HNT s192 str.17)

143) Bir **yanında** bakkal, bir yanda tekkenin mezarlık duvarı, karşısında iki evin arasında bir boş arsadan demiryolu görünüyordu. (HNT s192 str.18)

144) Bir yanında bakkal, bir yanda tekkenin mezarlık duvarı, **karşısında** iki evin arasında bir boş arsadan demiryolu görünüyordu. (HNT s192 str.2

145) Derviş kılıklı inmeli bir adam, kolunun birini **önü**ne doğru sallandırarak, ayağının birini sürükleyerek, geçti. (HNT s192 str.25)

146) –Yooook… Ne **dalgam** olacak! (HNT s193 str.43)

147) Nuri **sesini** çıkarmadı. (HNT s193 str.45)

148) Nuri **boynunu** büktü, (HNT s193 str.50)

149) **Şemsiyesine** dayanarak, iki yanda bostanlara, marullara, salatalara bakarak yürüyor. (HNT s193 str. 57)

150) Tren sesi işitince **arkasını** dönüp bekliyor, (HNT s193 str.59)

151) Sonra gene yola düzelip **şemsiyesini** sallayarak yürüyor. (HNT s193 str.60)

152) Hava sıcak, arkasındaki uzunca sako **omuzlarına** asılıyor, (HNT s193 str.61)

153) **Fesi** terden yapışıyor ancak o aldırmıyor, yürüyordu. (HNT s193 str.61)

154) İki yazmacı, kenarda kayaların üstünde **yazmalarını** sermiş, kurutuyorlar.(HNT s193 str.64)

155) **Arkasına** dönüp bakarak, (HNT s194 str.71)

156) Nuri Efendi **boynunu** büktü, (HNT s194 str.82)

157) Halil, kömür almağa gelip de pazarlığı **yapamadığını** anlatmağa başlamış(HNT s194 str.86)

158) **Dirseklerini dizlerine** dayadı şemsiyesinin sapını **ağzına** aldı, tavla seyretmeğe başladı. (HNT s194 str.97)

159) **Yenilmesini** Hafız'ın uğursuzluğuna verdi. (HNT s194 str.100)

160) "Geldi, **zarımı** kırdı" diye düşündü ise de açıkça söylemek istemedi. (HNT s194 str.100)

161) Hafız, şemsiye sapını **ağzından** çıkararak: (HNT s194 str.104)

162) Hafız **omuzların**ı kaldırdı: (HNT s195 str.110)

163) Oyunda yenen, ikinci parti için **pullarını** düzeltip zarları da **eline** alarak: (HNT s195 str.113)

164) Biraz önce yenilen adam, bir oyun daha kaybedince, **sabrı** tükendi: (HNT s195 str.117)

165) –Hafız, dedi, valla geldin, **zarımı** kırdın. (HNT s195 str.118)

166) "Benim sana ne **ziyanım**, var" diyecekti, demedi. (HNT s195 str.121)

167) Köşeden geçerken bakkaldan **ekmeğini** aldı, eve gitti. (HNT s195 str.124)

168) **Annesi** kapının ipini çekti. (HNT s195 str.124)

169) **Odasına** çıktı, gecelik **entarisini**, şamhırkasını giydi, pencerenin önüne oturdu. (HNT s195 str.126)

170) Odasına çıktı, gecelik entarisini, **şamhırkasını** giydi, pencerenin önüne oturdu. (HNT s195 str.126)

171) –Hayriii, gel**; annem** seni çağırıyor! (HNT s195 str.129)

172) Diye **kardaşına** sesleniyor. (HNT s195 str.130)

173) Bir kız çocuk, **elinde** bir deste maydanoz, **takunyalarını** tıkırdatarak geçiyor.(HNT s195 str.131)

174) Mutfakta **annesinin** takunyalarla **dolaştığı** duyuluyor…(HNT s195 str.135)

175) Her yaz; **karısını, çocuklarını**, kaynatasının köyüne getirip bırakır. (K M s.124 str.2)

176) Hüseyin, sabah postasından müşteri almağa gitmiş. **Canı** sıkıldı. (K M s.124 str.6)

177) **□ızılba** boş bir heybe, karşıki bakkal dükkanına girdi, çıktı kahveye doğru geldi. (K M s.124 str.15)

178) –Bir **işim** vardı, gelirse söyle, ben şehre gidiyorum. (K M s.124 str.20)

179) –Bir **torbam** var. (K M s.125 str.29)

180) Araba parası da **yanımıza** kalır. (K M s.125 str.31)

181) Süleyman Efendi **torbasını** aldı, yola düştüler. (K M s.125 str.32)

182) Emin **saatine** baktı, **kulağına** götürdü, (K M s.125 str.34)

183) Süleyman Efendi, dükkânda otura otura şişmiş, hamlamış, **etleri** yumuşamış, **ömrü**nde de uzun yol yürümemiş bir adamdır, terledi. (K M s.125 str.43)

184) **Torbasını** o **omzu**ndan bu **omzu**na geçirdi. (K M s.125 str.44)

185) Süleyman Efendi ona **adımını** uydurmak için hiç olmazsa her iki adımda bir sekiyordu.(K M s.125 str.50)

186) Hâlâ **hikâyesini** anlatmağa çalışan Süleyman Efendi'nin dili dolaşmağa, sözlerinin arası uzamağa başladı: (K M s.125 str.53)

187) **Alnından** dumanlar çıkıyordu. (K M s.125 str.64)

188) **Nefesi** daralıyor, **yüzü** kızarıyor, **böğrüne** bir ağrı giriyor ve yol, ona gittikçe uzuyordu.(K M s.125 str.64)

189) **Göksü**nden **düğmeleri**ni çözdü ,**torbası**nı sağ **omzu**ndan sol **omzu**na geçirdi .. (K M s.125 str.67)

190) Gittikçe, Emin **adımlarını** açıyordu. (K M s.126 str.68)

191) **Gözleri** bulanmış hiç bir şey görmüyor, hiçbir şey düşünmüyor, yürüyor…(K M s.126 str.72)

192) Bir aralık **adımlarını** seyrekleştirmiş gibi idiler, (K M s.126 str.76)

193) Bir düdük sesi ipi çekilmiş kuklalar gibi **ikisini** de hoplattı. (K M s.126 str.76)

194) Süleyman Efendi de ona bakarak koşmağa başladı ama üç beş adım sonra **nefesi** kesilir gibi oldu. (K M s.126 str.80)

195) **Ağzı** açılmış, dilinin ucu dışarı çıkmış, son **kuvvetini** tüketmek üzere olduğu **yüzünden** okunuyordu. (K M s.126 str.84)

196) Emin :"Süleyman Efendi, de gayret",diye bağırdı ve **başını** çevirdi, **arkasına** baktı. (K M s.126 str.86)

197) –Kaçıracağız valla, ver **elini** sen bana! (K M s.126 str. 89)

198) Emin, Süleyman Efendi'yi **yeni**nden yakaladı, sürüklemeğe başladı. (K M s.126 str.90)

199) Berikinin bacakları ilerde **göğdesi** geriye asılmış, **gözleri**, şaşılaşmış **dili** çıkmış(K M s.126 str.97)

200) **Burnu**na doğru kıvrılmış, **ayakları**nı pat pat yere vurarak yeni bir gayretle koşuyor ve Emin **kolu**ndan tutalıdan beri memnun görünüyordu. (K M s.126 str.99)

201) Süleyman Efendi de **üstüne** yuvarlandı. (K M s.126 str.107)

202) **İkisi** de bir zaman kalkamadılar, yorgunluktan kendilerini toparlıyamıyorlardı. (K M s.126 str.107)

203) –Dolu, hepsi eşek deyyusların… İsteyince **malları** kıymetli olur! (K M s.127 str.126)

204) –Ben bir yere gidemem, **arkam**da gömlek su gibi. (K M s.127 str.132)

205) **Çamaşırını** suya vurdu, otların üstüne serdi, (K M s.127 str.137)

206) **Sırtına** giydiği biraz cübbeye benzeyen **pardüsüsünü arkasına** alıp söğütlerin altına oturdu, beklemeğe başladı. (K M s.127 str.139)

207) –Ben nasıl koşarım, **ayağım**da **donum** yok. (K M s.127 str.146)

208) –Geçir şalvarı **bacağına**! Ben bilet almağa gideyim. (K M s.127 str.147)

209) Süleyman Efendi ne yapacağını bilmez şaşkın bir halde, **şalvarını bacağına** geçirdi, (K M s.127 str.151)

210) **Çamaşırını**, **esbaplarını** kucakladı, istasyona seyirtti. (K M s.127 str.152)

211) –Bu posta bizim posta değil. Bak, **başı** ne yana duruyor. (K M s.128 str.159)

212) Süleyman Efendi, **eli**nde çoraplar, çamaşırlar, kuşak arkadan sarkar, sürünür. (K M s.128 str.161)

213) –Ne var **kılığında!**..Gene yay otların üstüne kurut. (K M s.128 str.168)

214) **Biletlerini** alıp üçüncü mevkide yerleşince rahat ettiler. (K M s.128 str.176)

215) Bir **dizini altına** almış, öteki **dizini** dikmiş, **kolunu** da uzatmış, anlatıyordu. (K M s.128 str.179)

216) **Babası** haber yolluyor ki "oradan aldırsın" (K M s.128 str.182)

217) **İkisi** de komşu. Haber yolladım, bana darılmış… (K M s.128 str.182)

218) **Anası babası** ile birkaç gündür, Ankara'nın bir otelinde oturuyorlar. (GHA s112 str.1)

219) Onlara **adını,** kim **olduğunu, babasını, anasını** anlatıyor. (GHA s112 str.11)

220) İstanbul'daki **komşuları** kimlerdir. (GHA s112 str.13)

221) **Ağabeyleri** hangi mektebe gidiyorlar, **babası** ne zamandan beri burada, nereye gidecek, (GHA s112 str14)

222) Ayşe Abla **parmağını** kapıya sıkıştırmış idi, (GHA s112 str.25)

223) Hemen **odasına** kaçmış…(GHA s112 str.28)

224) **Anlattıklarını**, çok çocukça, çok tatlı anlatıyor. (GHA s112 str.30)

225) Lokanta kapısından, **dudakları**nda herkesi avlayan sevimli, (GHA s113 str.39)

226) Yakın tanıdık Bey'lerden **yanına** gelenler, **hatırını** soranlar da oluyordu. (GHA s113 str.44)

227) Ortalıkta kimse bulunmadığı saatlerde, **odalarına** çıkıyor, Gül Hanım'ı uyutuyor.(GHA s113 str.48)

228) Ona yemek yediriyor, **elbisesini** değiştiriyor, (GHA s113 str.50)

229) Kendisine ne yapılırsa o da **aynısını** Gül Hanım'a yapıyor. (GHA s113 str.50)

230) **Babası** memur bir adam. (GHA s113 str.53)

231) **Anası**, otelin hemen her saatte boş olan üst kat salonunda, **arkasın**ı kış güneşine vermiş bir iş işliyor. (GHA s113 str.55)

232) Kız geziniyor, **bebeklerini** kanepenin üzerine sıralıyor. (GHA s113 str.56)

233) Yahut **çocuklarını kucağı**na alıyor, kağıt şemsiyesini açıyor, (GHA s113 str.57)

234) Yahut çocuklarını kucağına alıyor**,** kağıt **şemsiyesi**ni açıyor, (GHA s113 str.57)

235) Bir gün böyle dalgın oynarken, **anası** onun elini bağlı gördü, (GHA s113 str.59)

236) –Gel bakayım, ne oldu **parmağına?** (GHA s113 str.61)

237) **Parmağını** çözdüler, hiçbir şey yok. (GHA s113 str.66)

238) –Parmak kesilmesi de oyun olur mu? Nereden **aklına** geldi? (GHA s113 str.67)

239) –Dün, Seher **parmağını** kesmedi mi? (GHA s113 str.68)

240) Dün, hizmetçi kız **parmağını** kesmişti. (GHA s114 str.69)

241) **Parmağını** bağladılar gene **bebekleri** ile oynamağa başladı, yattıkları odaya girdi.(GHA s114 str.71)

242) Gül Hanım'la **annesi** odada ne yapıyorlar? (GHA s114 str.73)

243) **İkis**i de uyudular mı? (GHA s114 str.73)

244) Gül Hanım'ı uyuturken **annesi** de uyuyup kalıyordu. (GHA s114 str.75)

245) Kadın hemen **işini** bırakıp odaya koştu. (GHA s114 str.82)

246) **Şişesi** bulunmuş, kaşığa konmuş yahut konmak istenilmiş, bu sırada şişe devrilmiş. (GHA s114 str.84)

247) **Annesi** seslendiği vakit, daha da siliniyormuş… (GHA s114 str.88)

248) **Kızına** çıkışır: (GHA s114 str.90)

249) Başka **elbisem** de yok! (GHA s114 str.93)

250) –Sürme **ellerini üstüne**. (GHA s114 str.101)

251) Dur, çıkarayım onları **arkandan**. (GHA s114 str.103)

252) **Annesi** darılır, azarlar. (GHA s115 str.106)

253) Annemin başka entarisi kalmadı. **Esbapları** İstanbul da…(GHA s115 str.112)

254) –Ben yıkayacaktım **annem** bırakmadı. (GHA s115 str.119)

255) Bu iki hanım **yerlerini** boş bıraktılar. (GHA s115 str.122)

256) **İkisi** □ızılbaş konuşmağa başladılar. (MZ s.95 str.13)

257) Hiç **seslerini** çıkardıkları yok. (MZ s.95 str.16)

258) Hiç seslerini **çıkardıkları** yok. (MZ s.95 str.16)

259) **Güveyleri**ni sıkıştırıp **on lirası**nı almıştım, onun acısını çıkaracaklar. (MZ s.95 str.17)

260) Yunan da gelirken **kılavuzluğunu** bunların babaları yapmış. (MZ s.95 str.20)

261) Elbet te bir yerde **kuyrukları** elime geçecek. (MZ s.95 str.21)

262) Elbet te bir yerde kuyrukları **elime** geçecek. (MZ s.95 str.21)

263) **Elime** geçen paranın çoğu da İstanbul'a çocuğa çoluğa gidiyor. (MZ s.96 str.31)

264) –İşte **aylığını** alıyorsun ya! (MZ s.96 str.47)

265) Orada biraz **yerleri** vardı, sattı, beş on para getirdi. (MZ s.96 str.57)

266) Gittik Zonguldak'a bekle **işin** yoksa: (MZ s.96 str.62)

267) Herif **peşimi** bırakır mı? (MZ s.97 str.76)

268) **İçlerinde** bir adam yok ki. (MZ s.97 str.84)

269) Müdür **kaşlarını** kaldırıp, (MZ s.97 str.88)

270) **Paralarını** alırım ama yabancı kurda kuşa karşıda aslan gibiyimdir. (MZ s.97 str.92)

271) Hani **altında** kalmam. İstersen bak dene! (MZ s.97 str.97)

4. 1. 1. 4. Tamlayanı Ayrılma Hal Eki Alanlar

1) O günlerde babamın okuttuğu **çocuklardan birine** bir uçurtma ile içine kurşun atılmış bir ceviz meşe vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. (AB s.42 str.10)

2) Artık gözlerini süzmesi, **burnundan soluması** kalmıyor. (H s.71 str.45)

3) **İçlerinden biri**, birazcık durup elini göğsüne vurarak arkadaşlarına meydan okur gibi: (F s.82 str.1)

4) Tavla **oynayanlardan biri,** Kerim Bey, eski "Sahil Sıhhiye "memurlarından(F s.83 str.34)

5) Kendince uğursuz saydığı **işlerden biri**ni işlemiş olmasından korktu. (RNÇ s.39 str.35)

6) **Oyunculardan biri**, bir oyun kaybetti. (HNT s.194 str.98)

7) Sen **benden iyisini** bilirsin! (MZ s.96 str.46)

4. 1. 1. 5. Tamlayan Eki Düşmüş Olanlar

1) **Kayın peder** merhum, sabırlı adamdı, bilirim… (İ. S.190 str.73)

2) Ablama ve gündüzleri gelip **boğazı tokluğuna** hizmet edip geceleri evine giden Naime adındaki kıza tutunmuş. (AB s.44 str.100)

3) **Komşular içinde** öyleleri var ki sabahleyin işlerine giderken uğramışlardı. (H s.70 str.11)

4) **Askerliği bitmesine** de bir şey kalmadı yerinde kalsın dedik. (F s.84. str.92)

5) Canım sen niçin **kendi bebeklerin**le oynamıyorsun da her yeri karıştırıyorsun? (GHA s.114 str.94**)**

4. 1. 2. Belirtisiz İsim Tamlamaları

4. 1. 2. 1. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Girmeyenler

1) **Mendil Altı** (M.A. s.80 başlık

2) **Cuma günü**.(M.A. s.80 str.1)

3) **Sicil Müdürü** Cavit Bey yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor.(M.A.s.80 str.1)

4) Köylülerin, **duvar diplerine** uzanıp, yüzlerine birer mendil mışıl mışıl uyudukları gözünün önüne geldi.(M.A. s.80 str.4).

5) Uzandı,**sandalye üzerinde** duran ceketinin cebinden beyaz keten mendilini alıp **yüzüne** örttü. .(M.A. s.80 str.6)

6) Sonra onun **han köşelerinde** nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağını, kılığının nasıl bozulacağını, tıraşının nasıl uzayacağını birer birer gözünün önünü getirdi. .(M.A. s.80 str.18)

7) Siz de **çoluk çocuk sahibisiniz.** .(M.A. s.81 str.1)

8) **Memuriyet hayatında** böyle şeyler olur. .(M.A. s.81 str.3)

9) **Sicil Müdürü** kağıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda dinleyenlerin aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor. .(M.A. s.81 str.13)

10) Sicil Müdürü kağıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda dinleyenlerin aralıktan **kendi odalarına** kaçıştıklarını görüyor.(M.A. s.81 str.14).

11) **Sicil Müdürü,** Muavin'in şaşırdığını düşününce ,beyaz keten mendil altında tatlı tatlı güldü. .(M.A. s.81 str.17)

12) Sicil Müdürü**,** Muavin'in şaşırdığını düşününce ,beyaz keten **mendil altında** tatlı tatlı güldü. .(M.A. s.81 str.18)

13) Müsteşar **oda kapısı**ndan karşılıyor.(M.A. s.81 str.28).

14) " Bu **mendil altında** da nasıl uyurlar" diye düşündü. .(M.A. s.81 str.35)

15) **Gelinler, damatlar, torunlar sahibi** olmuşlar. .(İ. S.188 str.2)

16) Çocukları ben **adam hesabına** koyar mıyım, acaba! .(İ. S.189 str.65)

17) **Karga yavrusu(**K.Y. s.98 başlık)

18) **Nüfus.kâtibi** Sivrilerin Kadir Efendi'nin oğlu, on yaşlarında Nazif. **(**K.Y. s.98 str.1)

19) Götürmüş **arpa ambarına** saklamış. **(**K.Y. s.98 str.6)

20) **Dut ağacına** bağladı. **(**K.Y. s.98 str.12)

21) **Nişadır ruhu** koklattılar. **(**K.Y. s.98 str.17)

22) Bir yandan da **Belediye Hekimi**'ne haber gitti. **(**K.Y. s.98 str.19)

23) Yalvarış, yakarış, ant şart ki, bir daha çocuğa **gül yaprağı** ile dokunmayacaklar! **(**K.Y. s.99 str.29)

24) Oğlan da bir kaç gün sonra ayaklandı ve iki **karga yavrusu** beslemeye başlad**ı. (**K.Y. s.99 str.31)

25) **Kış gecesi**, komşu kadınlar bize oturmağa gelmişlerdi.(AB s.42 str.1)

26) Babamı dinlerken, masanın üstünde duran **anahtar zincirini** elime almış. (AB s.42 str.20)

27) **Sözleri arası**nda babam dedi ki: (AB s.42 str.21)

28) Babam, mutfakta kullandığımız **idare kandilini** yaktı. (AB s.43 str.45)

29) Bu **düşünceler arasında** kendimi avuttuğum da olur. (AB s.43 str.58)

30) Babam bir aylığını alamadığı günlerde aç **kalmak korkusu** da kendini gösteriyordu. (AB s.43 str.63)

31) **Yokluk içinde** yüzen bu evde(AB s.44 str.74)

32) Bir **lamba şişesi** kırmanın en acıklı bir şey olduğunu anlarsınız. (AB s.44 str.74)

33) Gidin bir **komşu çocuklarına** bakın! (AB s.45 str.111)

34) Kendiliğinden bir **kahve fincanı** yıkadığını görmedim. (AB s.45 str.119)

35) Bırak, akşama kadar **köpek yavruları** ile güvercinlerle oynasın! (AB s.45 str.122)

36) Anam, **lamba şişesini kırmak üzüntülerini** yüreğimden sildi. (AB s.45 str.129)

37) **Maliye Veznesi'nden** Tevfik Efendi, **banka önünde Vezne arabasından** inerken(H s.70 str.1)

38) Nasıl oldu ise, **ayak bileğini** incitmiş, iki gündür hasta, evde yatıyor.(H s.70 str.2)

39) İki gündür; **tavuk suyuna** çorba pişiyor. (H s.70 str.8)

40) Ayağını **sadef yağı** ile ovup üstüne sıcak tülbent koyuyorlar. (H s.70 str.9)

41) **Havacıva muşambası** yapıp sarıyorlar. (H s.70 str.10)

42) **Akşamüstü** gene uğruyorlar. (H s.70 str.12)

43) Sanki topuğum iki **taş arasında** ezildi. (H s.70 str.22)

44) Bir hafta **baş ağrısından** kurtulamıyor. (H s.71 str.38)

45) Taze **inek mayısı** olsa da sıcak sıcak üstüne vurulsa. (H s.71 str.40)

46) Şahver Hanım, erkek **incir yaprağı** diyor. (H s.71 str.56)

47) Karısı da **tavuk suyuna** çorbayı pişirmez oldu; (H s.72 str.70)

48) **Vilayet memurları** yemeğe çıkıyorlar.(F s.82. str.1)

49) **İstatistik Müdürü** Salim Bey, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden çıkmış birkaç genç, önü sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı. (F s.82. str.1)

50) Ama, bu ”**feminist” sözü** aklına takıldı. (F s.82. str.9)

51) **Akşam üstü, merkez kahvesinde** tavla seyrederken yeniden hatırladı. (F s.82. str.13)

52) Yanındaki masada oturan, **orta mektep hocaları**ndan Aytaş Bey’ sordu: (F s.82. str.15)

53) Tavla oynayanlardan biri, Kerim Bey, eski “**Sahil Sıhhiye “memurları**ndan(F s.83. str.35)

54) **Eşi akranı arasında** bilgiç geçinenlerden bir adam. (F s.83. str.35)

55) O günlerde eski **Fransızca hocalarından** Cemil Bey’e rast geldi. (F s.83. str.63)

56) Gelecek **sene bütçesine** para konulacak diye, bir lakırdı çıkardılar. (F s.84. str.84)

57) İşin içine bir □ızı bütçe karışınca, sen **alt tarafını** anlayıver. (F s.84. str.85)

58) Birkaç gün sonra, bir **akşamüstü,** bilmem hangi dairenin hangi kalemin müdürü, genç ediplerimizden R.Raif Bey’e rasgeldi. (F s.84. str.101)

59) **Söz aras**ında, bir sırası düşünce Salim Bey Feminist’i ondan da sordu: (F s.84. str.103)

60) Benim “ **Nerkis” mecmuasına** yazdığım yazıları gördünüz mü? (F s.85. str.113)

61) **Tuvalet sabunu!** (F s.85. str.122)

62) Ve **tesis tarihi** efendiiiim, 1908 yahut 909 olacak. (F s.85. str.134)

63) Yeni çıkan gazeteler **kadın sahifeleri** için ondan yazı istiyorlar. (F s.85. str.142)

64) Yaz, **öğle üstü.** (K s.65 str.1)

65) Arabanın içinde **yem torbası**ndan başka bir şey yok. (K s.65 str.21)

66) Sonra elindeki dizginleri, kamçıyı oynatarak **güneş altında** yanan gölgesiz ovalarda gözlerini gezdirdi. (K s.66 str.64)

67) Ben davarı **Sultan Mezadı**'ndan aldım. (K s.66 str.49)

68) Ömer **Divânı Harp'ten** çıktı. (K s.66 str.50)

69) İbrahim Çavuş, **Pazar yeri**nde kardaşının yüzüne karşı söyledi de, kaskatı kaldı. (K s.66 str.68)

70) **İt sürüsü** kadar oğul uşağın var. (K s.67 str.88)

71) Yüzü kızarmış, gözleri **kan çanağına** dönmüştü. (K s.68 str.121)

72) Hacı'yı bir **akşam üstü** değirmenden dönerken vurup attan düşürdüler.(K s.69 str.151)

73) Bakkal Etem Efendi'den boş **yağ tenekeleri**ni aldı; (RNÇ s.38 str.3)

74) **Akşam üstü** kahvede yalnız kalmış, kendine konuşacak birini arıyor. (RNÇ s.38 str.14)

75) "**Kendi işi**ne kendi baksın! (RNÇ s.39 str.48)

76) "Gidip **posta odası**nı bir daha yoklamalı." (RNÇ s.39 str.50)

77) Her şey yerli yerinde, ne duman var ne de **kâğat kokusu**. (RNÇ s.39 str.60)

78) Yerlere, **tahta aralıkları**na, dolapların altına bakıyordu. (RNÇ s.39 str.60)

79) **Yaz gecesi** sıcak, uyku uyunmuyor. (RNÇ s.40 str.95)

80) **Sağ yanı**na yatıp uyumalıdır. (RNÇ s.40 str.96)

81) Uyku ile **uyanıklık arası**nda hep onu düşünüyor, (RNÇ s.40 str.99)

82) Bu **sıkıntı içi**nde yarı geceyi geçirdi. (RNÇ s.40 str.100)

83) O **serinlik içi**nde Tevfik dalmış. (RNÇ s.40 str.102)

84) Tevfik Efendi bir taşın üstüne oturmuş hem **can acısı** çekiyor, hem de içinden gizli gizli seviniyordu. (RNÇ s.41 str.126)

85) Temmuz, **öğle vakti.** (HNT s192 str.1)

86) Komşuda bir **kadın sesi…**(HNT s192 str.1)

87) Helezonlu, yaldız bir çift su bardağı, boncuk **kapakarı altında** uyuyup duruyor. (HNT s192 str.11)

88) Köşede, kara **örtü altı**nda "Hilyei saâdet"… (HNT s192 str.12)

89) Ayakları onu dört **yol ağzı**na doğru götürdü. (HNT s192 str.17)

90) Bir yanında bakkal, bir yanda tekkenin mezarlık duvarı, karşısında iki evin arasında bir boş arsadan **demiryolu** görünüyordu. (HNT s192 str.20)

91) Bu boş arsacıkta, yan yatırılmış bir **bayram salıncağı** duruyor. (HNT s192 str.21)

92) Sarı tenekeden bir **tranvay arabası** titreyerek sarsılarak, geçti, **Yedikule tarafına** gitti. (HNT s192 str.24)

93) **Demiryoluna** çıktılar. (HNT s193 str.54)

94) Oradaki **odun deposuna** girdi. (HNT s193 str.55)

95) **Tren sesi** işitince arkasını dönüp bekliyor, (HNT s193 str.59)

96) Geçitten geçerek **mahalle içi**nden istasyonun arkasını dolaştı, (HNT s193 str.66)

97) Yeniden **demiryoluna** çıkacağı yerde mahallelerinin kömürcüsü Halil ile karşılaştılar. (HNT s193 str.67)

98) Hafız, **şemsiye sapını** ağzından çıkararak: (HNT s194 str.104)

99) Kalktı, **kahve kapısına** gitti, durdu. (HNT s195 str.122)

100) Artık **ikindi vakti.** (HNT s195 str.123)

101) **Akşam satıcıları** geçiyor. (HNT s195 str.127)

102) Mahalleye **akşam rengi** çöküyordu. (HNT s195 str.128)

103) Komşu Gaffar'ın oğlu iki boş küfeyi **bostan kapısın**dan sokmağa(HNT s195 str.132)

104) Hüseyin, **sabah postasından** müşteri almağa gitmiş. Canı sıkıldı. (K M s.124 str.6)

105) –Eh, sen de **akşam postası**yla gidersin, dediler. (K M s.124 str.8)

106) Yoksa **akşam postası**yla gitmeyi ben de bilirim…(K M s.124 str.10)

107) □ızılba boş bir heybe, karşıki **bakkal dükkanına** girdi, çıktı kahveye doğru geldi. (K M s.124 str.15)

108) Orada, **duvar kenarına** çömelmiş oturan bir ihtiyara sordu: (K M s.124 str.16)

109) **Araba parası** da yanımıza kalır. (K M s.125 str.31)

110) Ey, ben **düdük sesi** işitir gibi oldum, (K M s.126 str.70)

111) Bir **düdük sesi** ipi çekilmiş kuklalar gibi ikisini de hoplattı. (K M s.126 str.76)

112) Duvara birkaç adım kala, Emin'in ayağı kösteklendi, kendini **istasyon duvarına** çarptı, düştü. (K M s.126 str.106)

113) Süleyman Efendi de **çay kenarına** indi, (K M s.127 str.137)

114) Biraz sonra da bir **düdük sesi**. (K M s.127 str.142)

115) Demiryolunun öte yanına geçtiler, çamaşırı **otlar üstüne** serdiler. (K M s.128 str.173)

116) –**Değirmen kasnağı** getirmişti, (K M s.128 str.180)

117) **Lokanta müşterisi** hanımlardan kendi kendine tanıştığı, konuştuğu, dostluk ettiği hanımlar var! (GHA s.112 str.8)

118) Bakkal Hacı'ya, **kapı önü**nden geçen dilencilere, kendi bebeklerinin hikayeleri kadar hepsini anlatıyor. (GHA s.112 str.16)

119) Otelde **tanıdıkları içi**nde, en çok sevdiği Edibe Hanım; (GHA s.112 str.18)

120) **Kendi anlatacaklarını** bitirdikten sonra, karşısındakilere soruyor: (GHA s.113 str.32)

121) **Lokanta kapısı**ndan, dudaklarında herkesi avlayan sevimli, (GHA s.113 str.39)

122) Yaramaz **çocuk gülümsemesi** ile göründü mü, hemen her yerden sevgi ile karşılanıyor, (GHA s.113 str.40)

123) Anasının dalgınlığına getirebilirse bir aralık kaçıp, **kapı önüne** inmek de var! (GHA s.113 str.51)

124) Anası, otelin hemen her saatte boş olan üst kat salonunda, arkasını **kış güneşi**ne vermiş bir iş işliyor. (GHA s.113 str.55)

125) –**Parmak kesilmesi** de oyun olur mu? Nereden aklına geldi? (GHA s.113 str.67)

126) –Gül Hanım **balık yağını** döktü de…(GHA s.114 str.80)

127) Gül Hanım'a **balık yağı** içirilmek istenilmiş, (GHA s.114 str.83)

128) **Balık yağı** yere dökülmüş ve annesinin kanepe üstünde serilmiş duran elbisesi de lekelenmiş…(GHA s.114 str.85)

129) Balık yağı yere dökülmüş ve annesinin **kanepe üstü**nde serilmiş duran elbisesi de lekelenmiş…(GHA s.114 str.85)

130) –Gül Hanım **balık yağı** içecekti…(GHA s.114 str.96)

131) –Sen deli mi oldun hiç bebek **balık yağı** içer mi? (GHA s.114 str.97)

132) –E, annemin entarisine bugün **balık yağı** döküldü. (GHA s.115 str.114)

133) Gül Hanım **balık yağı** içiyordu, şişe devrildi. (GHA s.115 str.116)

134) **Soğanlı Nahiyesi**'ne yeni gelen Müdür, köylüden ödünç diye, zorla para alıyormuş; (MZ s.95 str.1)

135) Kaza **İdare Meclisi**'nde Aza, buralarda da Ağa'dan sayılan Tevfik Efendi'ye açmış. (MZ s.95 str.4)

136) **Perşembe günü** Ağa köyde bulunacaktı. (MZ s.95 str.7)

137) **Salı günü** bir adam çıkarıp Müdür'ü köye çağırttı. (MZ s.95 str.7)

138) **Cuma günü** akşam, sular kararırken, Müdür'ün geldiğini Ağa'ya haber verdiler.(MZ s.95 str.8)

139) Geçinelim, bir **ekmek parası** çıksın diye çalıştık, içeri gittik. (MZ s.96 str.53)

140) Ben **sevkiyat ambarı**ndan çıktım çıkalı, bir gün rahat oturup oh! Dememişimdir.(MZ s.96 str.55)

141) İki yüz kuruş **tekaüt aylığı** ile geçinilir mi? (MZ s.96 str.56)

142) **Pey parası**nı da geri verirler. (MZ s.97 str.69)

143) Geçende Candarma **Bölük Kumandanı** gelmişti, (MZ s.97 str.79)

4. 1. 2. 2. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Kelime Girenler

1) O bu sözleri söylerken, bütün **kalem arkadaşları**, bütün **daire halkı** da kapıdan dinleseler….(M.A. s.81 str.7)

4. 1. 3. Zincirleme İsim Tamlamaları

4. 1. 3. 1. Tamlayanla Tamlanan Arasına Başka Unsur Girmeyenler

1) Bu arada da ilkin **çocuklarının mektep taksitleri** için gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü. .(M.A. s.80 str.9)

2) Müsteşar, **Sicil Müdürü'nün sözlerinden** korkuyor. .(M.A. s.81 str.11)

3) Gelip **Sicil Müdürü'nün ayaklarına** kapanıyor. .(M.A. s.81 str.20)

4) Meclis'e girince ilk iş, **memur maaşlarının arttırılmasına** dair bir teklif…(Mas.81 str.31)

5) Nüfus kâtibi **Sivrilerin Kadir Efendi'nin oğlu**, on yaşlarında Nazif. **(**K.Y. s.98 str.1)

6) **Karadonluların Mustafa'nın oğluna** bir uçurtma verip bir karga yavrusu almış, besliyor. **(**K.Y. s.98 str.2)

7) Nasıl olmuşsa, gece, anam **şişenin kırıldığının farkına** varmamış. (AB s.44 str.97)

8) Yer düz, güzel yaya kaldırım, **bizim vezne arabası** durdu, ben de indim.(H s.70 str.19).

9) –Köse İmam'ın Ali, Kuyucak'lının yanında çalışırken, sen köyde **onun karısının yanı**na gidiyordun. (K s.67 str.73)

10) Araba**, Hacı'nın evi kapısı önünde** durunca, Hacı yemenilerini bile almadan sendeleyerek yürüdü içeri gitti. (K s.69 str.147)

11) **Posta odasının kapısı**nı kapadı, (RNÇ s.38 str.2)

12) Cebinden **posta odasının anahtarı**nı çıkardı, baktı. (RNÇ s.39 str.36)

13) "Acaba **posta odasının kapısını** iyice kapadım mı?"diye düşündü, korkmağa başladı.(RNÇ s.39 str.45)

14) **Posta odasının kapısı** kapalı, yokladı, sarstı, kapalı. (RNÇ s.39 str.57)

15) Bir yanında bakkal, bir yanda **tekkenin mezarlık duvarı**, karşısında iki evin arasında bir boş arsadan demiryolu görünüyordu. (HNT s192 str.20)

16) Geldiği yolu tutturup gene tek başına **mahallelerinin kahvesinin kapısı önüne** kadar geldi. (HNT s194 str.92

17) Akşamdan **Hüseyin'in at arabasını** konuşmuştu. (K M s.124 str.4)

18) –**Hacı Hakkı'nın**… d…**değirmen**… ka… **Kasnağı**… kırılmıştı…(K M s.125 str.56)

19) Tâaaa, **bilet odasının arkasına** kadar da soktu. (K M s.126 str.102)

20) **Bilet odasının kapısı**nda Emin ile karşılaştılar. (K M s.127 str.153)

21) Bakkal Hacı'ya, kapı önünden geçen dilencilere, **kendi bebeklerinin hikayeleri** kadar hepsini anlatıyor. (GHA s112 str.17)

22) **Balık yağı şişesi** ile oyun olur mu? (GHA s114 str.99)

23) Bizim orada her bozgunculuk **onların başının altı**ndandır. (MZ s.95 str.19)

24) **Bizim aylığın çoğu** borçlara kesiliyor. (MZ s.96 str.31)

4. 1. 3. 2. Tamlayan ile Tamlanan Arasına Başka Unsur Girenler

1) Bu söz işitilince **oğlanın** anası ve **anasının anası** yeniden coştular. **(**K.Y. s.99 str.24**)**

2) Eski kırık konsolun üstünde kırık fanusları ile **anasının** gelinlik **Saksunya lâmbaları,** (HNT s192 str.10)

3) **Evlerden birinin** kamburlaşmış **belini** üç uzun direkle desteklemişler. (HNT s192 str.21)

4. 1. 3. 3. –den Hal Ekinin Tamlayan Olarak Kullanıldığı Tamlamalar

1) Onu bu **meslek sahiplerinden biri** sandılar; (F s.85. str.140)

4. 2. Sıfat Tamlamaları

4. 2. 1. Niteleme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Ama, **karasinekle**r rahat bırakmıyorlar. (M.A. s.80 str 3)

2) Uzandı,sandalye üzerinde duran ceketinin cebinden **beyaz keten mendilini** alıp yüzüne örttü. (M.A. s.80 str 6)

3) Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru Cavit Beyin bir sözü ile Müsteşar hemen **eski işine** göndermişti. (M.A. s.80 str 16)

4) **Bu zavallı adam** sefil olurdu. (M.A. s.80 str 17)

5) Sicil Müdürü**,** Muavin'in şaşırdığını düşününce ,**beyaz keten mendil** altında tatlı tatlı güldü. (M.A. s.81 str 18)

6) " Orada **bu kadar işler** yapıyorsun da, bize para göndermiyorsun!" (M.A. s.81 str 22)

7) Pantalonunun arka cebinden **altın tabakasını** çıkarıp sigara veriyor… (M.A. s.81 str 29)

8) **Huysuz çocuklar** gibi birbirine türlü densizlikler ediyor,söylüyor,sabaha kadar çene yarıştırıyorlar. .(İ. S.188 str.6)

9) Huysuz çocuklar gibi birbirine **türlü densizlikler** ediyor,söylüyor,sabaha kadar çene yarıştırıyorlar. .(İ. S.188 str.7)

10) **Yeni huylar** çıkarıyorsun….(İ. S.188 str.12)

11) Bunun **yeni huyu**, **eski huyu** var mı! .(İ. S.188 str.14)

12 **Ayrı yatakta** yatarsak hava soğuyacak mı? .(İ. S.188 str.18)

13) Geçen gün **yeni damattan** utandım. .(İ. S.189 str.30)

14) **Yeni damattan** utanmış….(İ. S.189 str.33)

15) Ben **acıklı kadınım**. .(İ. S.189 str.34)

16) **Sessiz birini** duldun mu uyutuncaya kadar söylüyorsun. .(İ. S.189 str.40)

17) **Rahmetli babam** öldü gitti, annemle bir yatakta yatarlardı. .(İ. S.190 str.71)

18) Kayın peder merhum, **sabırlı adamdı**, bilirim….(İ. S.190 str.73)

19) Şimdi **yeni gelinler** bile **ayrı döşekte** yatıyorlar. .(İ. S.190 str.74)

20) İki karyolayı yan yana koymuşlar, adı olmuş **ayrı yatak!** .(İ. S.190 str.76)

21) Ben **gelgeç tabiatlı** değilim**.** .(İ. S.190 str.86)

22) Sen, **kat kat fanilaları** arkana giy, sonra da "tere yattım" diye söylen. .(İ. S.190 str.93)

23) **Bin türlü densizlik** çıkarıyorlar. .(İ. S.191 str.118)

24) **Büyük gelin** uyandı, kocasını uyandırdı. .(İ. S.191str.126)

25) Yahut daha **hafif bir şey** giyse….(İ. S.191 str.132)

26) Yeni uyananlar hep **büyük baba**nın odasına toplandılar. .(İ. S.191 str.138)

27) **Her zamanki yaşayış** gene yoluna girdi. .(İ. S.191 str.140)

28) Besleme **o pis kargayı**, dediler. **(**K.Y. s.98 str 5)

29) **O** günlerde babamın okuttuğu çocuklardan birine bir uçurtma ile içine kurşun **akıtılmış** bir **ceviz meşe** vermiş, **biri dişi biri erkek** iki **güvercin** almıştım. (AB s.42 str 11)

30) Babam bu güvercinlere, **gaz sandıklarından genişçe bir yuva** yaptı. (AB s.42 str 13)

31) **Dişi güvercin** yumurtlayıncaya kadar güvercinleri yuvalarında kapadık. (AB s.42 str 13)

32) Şişenin karnında **bir ufak delik** açtı. (AB s.42 str 27)

33) Ne dedim de, **bu uğursuz zinciri** elime aldım. (AB s.43 str 36)

34) **Büyükçe lambamız** misafirin yanında. (AB s.43 str 44)

35) **Sıkıntılı günlerin** gecesinde yatak, bana her yerden daha iyi gelir. (AB s.43 str 55)

36) Oturduğumuz yer **bir ufak kasabacıktı**. (AB s.43 str 60)

37) Evinde oturduğumuz adamın, alışveriş ettiğimiz bakkalın kapıya kadar gelip **acı sözler** söyledikleri de olurdu. (AB s.43 str 66)

38) Bir lamba şişesi kırmanın **en acıklı bir şey** olduğunu anlarsınız. (AB s.44 str 75)

39) **Kılıklı birkaç söz** söyler. (AB s.44 str 78)

40) Komşularımızın çocukları**,** hemen hepsi **kötü terbiye almış**, **haylaz, haşarı, yalancı çocuklar.** (AB s.45 str 114)

41) Sait Kalfaların Ahmet, **kız çocuk** gibi anasına hizmet ediyor. (AB s.45 str 117)

42) İki gündür evde yaşayış değişmiş, herkesten **sıcak bir sevgi** görüyor. (H s.70 str 5)

43) Karısı, sanki **o eski karısı** değil, tanıdıkları **eski tanıdıkları** değil. (H s.70 str 6)

44) Hepsinde yalan da olsa, **tatlı bir sokulganlık**, **bir yaltaklık** var. (H s.70 str 7)

45) Ayağını sadef yağı ile ovup üstüne **sıcak tülbent** koyuyorlar. (H s.70 str 9)

46) **Bu tatlı yaşayışı** sanki yudum yudum içiyor. (H s.70 str 14)

47) **Yer düz**, **güzel yaya kaldırım**, bizim vezne arabası durdu, ben de indim. (H s.70 str 18)

48) **O aralık** açık gözün biri de ayağımdan çıkan potini almış savuşmuş. (H s.70 str 27)

49) **Taze inek mayısı** olsa da sıcak sıcak üstüne vurulsa. (H s.71 str 40)

50) Birebirdir yahut **çığ bal** sürmeli. (H s.71 str 41)

51) Üstüne de **bolca karabiber** ekip **kirli yapağı** sarmalı. (H s.71 str 42)

52) **Yoklayıcıları** ile konuştukça, Tevfik Efendi açılıyor, inlemesi kesiliyor, (H s.71 str 44)

53) Tevfik Efendi yeniden **yumuşak yatağa** uzanır. (H s.71 str 53)

54) Şahver Hanım, **erkek incir yaprağı** diyor. (H s.71 str 56)

55) Ne **zor şey**miş…(H s.71 str 59)

56) Karısı da **tavuk suyuna çorbayı** pişirmez oldu; (H s.72 str 70)

57) Tavla oynayanlardan biri, Kerim Bey, **eski "Sahil Sıhhiye "memurlarından**(F s 83. str 34)

58) Akranı arasında **bilgiç geçinenlerden bir adam.** (F s 83. str 36)

59) Yalnız **bu kısa konuşma,** Salim Bey'i biraz kızdırdı. (F s 83. str 60)

60) O günlerde **eski Fransızca hocalarından** Cemil Bey'e rast geldi. (F s 83. str 63)

61) **Böyle ciddi işlere** bakan yok. (F s 84. str 87)

62) Birkaç gün sonra, bir akşamüstü, bilmem hangi dairenin hangi kalemin müdürü, **genç ediplerimizde**n R.Raif Bey'e rasgeldi. (F s 84. str 101

63) Kafanın **bir biçimsiz yerine** sıkıştı mı, çıkmaz. (F s 85. str 137)

64) **Geniş dalgalar**la uzanıp giden ovaların yüzünde ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç. (K s.65 str 1)

65) İki kurada arık beygir, bir **çürük yaylıyı** sürüklüyorlar. (K s.65 str 4)

66) İki kurada **arık beygir**, bir çürük yaylıyı sürüklüyorlar. (K s.65 str 4)

67) Arabacı, **yirmi beş yaşlarında delişmen, dili biraz kekeme bir oğlan;** (K s.65 str 6)

68) Arabanın içinde Kâftar'lı Hacı Hüseyin, **altmış yaşlarında, iri vücutlu bir ihtiyar**. (K s.65 str 9)

69) Ne bilirsin ülen, **domuz kel?** (K s.66 str 46)

70) O deyyus beni öldürecekti, onu niçin demiyon, **domuz kel?** (K s.66 str 52)

71) İreceb'in avradını**, yalan nikah**la sen almadın mı? (K s.66 str 58)

72) –Ülen **domuz kel**, kocası askerden geldi. (K s.66 str 60)

73) Keleş, **küçük yaş**ından beri boş buğazlık eder, istediğini istediğine söyler, **küçük yaş**tan beri de onu döğerler; alışıktır. (K s.67 str 82)

74) **Kavun biçimindeki sivri, çıplak kafasından** sanki duman çıkıyordu. (K s.68 str 122)

75) Keleş, Hacı'nın **iri yemeni**sini su ile doldurdu. (K s.68 str 128)

76) **Bir yemeni dolusu su** onu kandırmadı, bir daha doldurttu. (K s.68 str 129)

77) –**Aç at** bu kadar gider, dedi. (K s.68 str 138)

78) Postacı Tevfik Efendi **yirmi beş, yirmi sekiz yaşlarında, kendi haline, gençten bir adam.** (RNÇ s 38 str 2)

79) Bakkal Etem Efendi'den **boş yağ tenekeleri**ni aldı; (RNÇ s 38 str 3)

80) **Az çok geliri** olan bir hanım almış, (RNÇ s 38 str 10)

81) **Az çok geliri olan bir hanım** almış, (RNÇ s 38 str 11)

82) Dünyanın alayında, **kurnaz, kendinden başka kimseyi düşünmez bir adam**; Tevfik Efendi'nin kapı karşı komşusu(RNÇ s 38 str 13)

83) Dünyanın alayında, kurnaz, kendinden başka kimseyi düşünmez bir adam; Tevfik Efendi'nin **kapı karşı komşu**su. (RNÇ s 38 str 14)

84) İzzet Bey onu alıkoymak için **ağır bir tavur**la, **yavaş bir ses**le: (RNÇ s 38 str 21)

85) "Yanılıp ta **ters bir gün**de kesmiş olmıyayım?" (RNÇ s 39 str 34)

86) Her yeri **tatlı bir serinlik** kapladı. (RNÇ s 40 str 102)

87) Karısı **bir düz taş** buldu, getirdi. (RNÇ s 41 str 109)

88) Tavada **kara pekmez** kaynıyor, **sarı köpükler** veriyor, **hafif bir duman** çıkarıyordu. (RNÇ s 41 str 111)

89) Komşulara seslenip ilaç sordular, herkes **ayrı bir şey** söyledi. (RNÇ s 41 str 124)

90) **İyi çocuk**sun, **hoş çocuk**sun ama, bu rüyalarla bozmuşsun. (RNÇ s 41 str 144)

91) **Eski kırık konsol**un üstünde **kırık fanusları** ile anasının **gelinlik Saksunya lâmbaları**, (HNT s192 str 10)

92) **Helezonlu, yaldız bir çift su bardağı, boncuk kapakarı altı**nda uyuyup duruyor. (HNT s192 str 11)

93) Köşede, **kara örtü** altında "Hilyei saâdet"… (HNT s192 str 12)

94) Bir yanında bakkal, bir yanda tekkenin mezarlık duvarı, karşısında iki evin arasında **bir boş arsadan** demiryolu görünüyordu. (HNT s192 str 19)

95) **Bu boş arsacıkta**, yan yatırılmış bir bayram salıncağı duruyor. (HNT s192 str 20)

96) Evlerden birinin kamburlaşmış belini **üç uzun direk**le desteklemişler. (HNT s192 str 22)

97) **Sarı teneke**den bir tranvay arabası titreyerek sarsılarak, geçti, Yedikule tarafına gitti. (HNT s192 str 22)

98) **Derviş kılıklı inmeli bir adam**, kolunun birini önüne doğru sallandırarak, ayağının birini sürükleyerek, geçti. (HNT s192 str 24)

99) İki evin arasındaki **dar aralık**tan, vagonların geçtiği görülüyor! (HNT s192 str 30)

100) Hava sıcak, arkasındaki **uzunca sako** omuzlarına asılıyor, (HNT s193 str 61)

101) İki kişi, ortada,**alçak hasır iskemlelere** karşılıklı oturmuş,tavla oynuyorlardı.(HNT s194 str 94)

102) O da gitti, üçüncü **boş iskemleye** oturdu. (HNT s194 str 95)

103) Odasına çıktı, **gecelik entarisi**ni, şamhırkasını giydi, pencerenin önüne oturdu.(HNT s195 str 126)

104) **Bir kız çocuk**, elinde bir deste maydanoz, takunyalarını tıkırdatarak geçiyor.(HNT s195 str 131)

105) Komşu Gaffar'ın oğlu iki **boş küfeyi** bostan kapısından sokmağa(HNT s195 str 132)

106) İki hanım, belli ki **uzakça bir yere** gitmiş ve geç kalmışlardı, (HNT s195 str 133)

107) "Hayat **ne tatlı şey**" diye düşündüm. İnsanın ömrü olmalı da yaşamalı…(HNT s195 str 136)

108) Uncu Süleyman Efendi, **kırk yaşlarında, kısa boylu, tıknaz bir adamdır;** (K M s 124 str 1)

109) **Uzun boylu, kalın sesli, otuz otuz beş yaşlarında**, köylerde gezip kasaplık hayvan toplayarak geçinir, **gözü açık, hamarat, şirret, bir adam**dır. (K M s 124 str 15)

110) Uzun boylu, kalın sesli, otuz otuz beş yaşlarında, köylerde gezip **kasaplık hayvan** toplayarak geçinir, gözü açık, hamarat, şirret, bir adamdır. (K M s 124 str 14)

111) □ızılba **boş bir heybe**, karşıki bakkal dükkanına girdi, çıktı kahveye doğru geldi(K M s 124 str 15).

112) Ben uzakta duman **gibi bir şey** görüyorum. (K M s 125 str 60)

113) Burnuna doğru kıvrılmış, ayaklarını pat pat yere vurarak **yeni bir gayret**le koşuyor ve Emin kolundan tutalıdan beri memnun görünüyordu. (K M s 126 str 98)

114) Birkaç kişi kahveden çıkmış, bunların **deli gibi gelişlerine** bakıyorlardı (K M s 126 str 104)

115) **Beş yahut altı yaşlarında, ince, pek sevimli, tatlı, yaramaz bir kızcağız.** (GHA s112 str 3)

116) **Lokanta müşterisi hanımlar**dan kendi kendine tanıştığı, konuştuğu, dostluk ettiği hanımlar var! (GHA s112 str 8)

117) **Yeni adları** ile beraber **eskileri** de haber veriliyor. (GHA s112 str 23)

118) **Yaramaz çocuk gülümsemesi** ile göründü mü, hemen her yerden sevgi ile karşılanıyor, (GHA s113 str 40)

119) Yahut çocuklarını kucağına alıyor, **kağıt şemsiyesini** açıyor, (GHA s113 str 57)

120) Dün, **hizmetçi kız** parmağını kesmişti. (GHA s114 str 69)

121) Havlunun ucunu ıslatmış, **ipek entari** silinmiş. (GHA s114 str 88)

122) Senin gibi **pis hanımları** kimse sevmez…(GHA s114 str 105)

123) Gözler, epeyce zaman **kırmızı beresi, beyaz örme hırkası, kumral saçları, emsalsiz parlak gözleri olan bu incecik, küçücük hanımı** aradılar. (GHA s115 str 124)

124) Tevfik Efendi de işi anlayacak, **doğru haber**ini getirecek olmuştu. (MZ s 95 str 6)

125) **Dar bir gün** gelmiş birinden üç beş kuruş almışım, ne çıkar! (MZ s 95 str 28)

126) Bizim orada **senin gibi bir Ağa** yok ki koltuğunun altına sığınalım. (MZ s 96 str 34)

127) –Köylü adama **kolay para** verir mi? (MZ s 96 str 45)

128) **Eski arkadaşlardandır**, ona da beni geçmişler. (MZ s 97 str 80)

129) Hani, bana "para, alma" demek, **boş söz**dür. (MZ s 97 str 91)

130) Paralarını alırım ama **yabancı kurda kuşa** karşıda aslan gibiyimdir. (MZ s 97 str 93)

131) **Benim gibi müdür** bulsunlar da yağa bala versinler. (MZ s 97 str 94)

132) Zaten **hain deyyuslar**(MZ s 97 str 102)

4. 2. 2. Belirtme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

4. 2. 2. 1. İşaret Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

4. 2. 2. 1. 1. İşaret Sıfatları ile Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) **Bu arada** da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü. .(M.A. s.80 str 8)

2) **O zaman** sanki Müsteşar dayatmış gibi kızdı. .(M.A. s.80 str 21)

3) Arkadaşına "ver **şu evrakı**" dedi.(M.A. s.80 str 24).

4) **Bu zavallı** nereye gidip derdini anlatsın? .(M.A. s.80 str 29)

5) Memuriyet hayatında **böyle şeyler** olur. .(M.A. s.81 str 3)

6) Sicil Müdürü **bu haksızlığa** karşı köpürüyor. .(M.A. s.81 str 4)

7) "**Bu iş** aksederse, elbette bizim için iyi olmaz." .(M.A. s.81 str 5)

8) O **bu sözleri** söylerken, bütün kalem arkadaşları, bütün daire halkı da kapıdan dinleseler….(M.A. s.81 str 6)

9) **Bu iş** de her yerde duyuluyor. .(M.A. s.81 str 20)

10) Pantalonunun **arka cebinden** altın tabakasını çıkarıp sigara veriyor…(M.A. s.81 str 29)

11) " **Bu mendil altında** da nasıl uyurlar" diye düşündü. (M.A. s.81 str 35)

12) **Bu arada** da kırk yıl geçmiş. (İ. S.188 str.2)

13) **Bunca yıldır** soluğum sırtını yakmamış da, şimdi yakıyor…(İ. S.188 str.11)

14) Zaten **bu havada** iki kişi bir yatakta yatarsa elbette böyle olur. (İ. S.188 str.14)

15) Kuzum **o zamanla bu zaman** bir mi? (İ. S.189 str.48)

16) –**O zamanları** geri getir, gene söylerim.(İ. S.189 str.59)

17) **Bu zamanda** öylesi kalmadı. (İ. S.190 str.74)

18) Şeytan diyor ki, **şu adama** bir daha lakırdı söyleme.(İ. S.190 str.98)

19) **Bu münakaşalar**dan hanımın bir iki fasıl ağladığı vardır. (İ. S.191 str.112)

20) **Bu gece** de birinci fasıl ağlamağa başlayacaktı. (İ. S.191 str.113)

21) Hiç olmazsa yatarken **bu fanilaları** çıkarsa. (İ. S.191 str.131)

22) **Ertesi gece** değilse daha ertesi gece gene bu hikâye! (İ. S.191 str.141)

23) Ertesi gece değilse daha ertesi gece gene **bu hikâye!** (İ. S.191 str.141)

24) Anası ve büyükanası, nedense, **bu karga yavrusunu** istemediler: **(**K.Y. s.98 str 4)

25) Besleme **o** pis **kargayı**, dediler. **(**K.Y. s.98 str 5)

26) **Bu oğlan** artık büsbütün haylaz olacak, dediler. **(**K.Y. s.98 str 9)

27) Ben **bu işi** hükümete haber vermeliyim! **(**K.Y. s.99 str 22)

28) **Bu söz** işitilince oğlanın anası ve anasının anası yeniden coştular. **(**K.Y. s.99 str 24)

29) **O günlerde** babamın okuttuğu çocuklardan birine bir uçurtma ile içine kurşun akıtılmış bir ceviz meşe vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. (AB s.42 str 9)

30) Babam **bu güvercinlere**, gaz sandıklarından genişçe bir yuva yaptı. (AB s.42 str 12)

31) Tatlı tatlı konuşurken **bu aksilik** nereden başıma geldi! (AB s.43 str 35)

32) **Bu uğursuzluklar**, hiç beklenilmeyen saatte adamın başına gelir! (AB s.43 str 39)

33) Babam, **bu idare kandili** ile çalışabilecek mi? (AB s.43 str 46)

34) **Bu düşünceler** arasında kendimi avuttuğum da olur. (AB s.43 str 58)

35) **O yıllarda** ben, sekiz dokuz yaşlarında idim (AB s.43 str 59).

36) **Bu yoksuzluktan** anam her gün hasta. (AB s.44 str 70)

37) **Bu düşünce** bana biraz rahatlık vermiş olacak ki uyumuşum. (AB s.44 str 82)

38) **Ertesi sabah** yatakta uyandım. (AB s.44 str 84)

39) O da bu olduğuna inanarak hemen **bu işi** bitirmek için yataktan fırladım, giyinmeye başladım. (AB s.44 str 88)

40) Birini çağırıp **o güvercinleri** vereyim de sen de görürsün! (AB s.45 str 124)

41) Benden **böyle sözler** işitmeğe alışık olmadığı için annem çok gücendi.(Abs.45 str 133)

42) **Bu ayağımı** yere koydum. (H s.70 str 21)

43) **O aralık** açık gözün biri de ayağımdan çıkan potini almış savuşmuş. (H s.70 str 27)

44) Ama, **bu "feminist" sözü** aklına takıldı. (F s 82. str 9)

45) **Bu kelimeden** sezinlediği manayı iyice,açıkça bilmediği için,söylemek istemiyordu. (F s 83. str 57)

46) Yalnız **bu kısa konuşma,** Salim Bey'i biraz kızdırdı. (F s 83. str 60)

47) **O günlerde** eski Fransızca hocalarından Cemil Bey'e rast geldi. (F s 83. str 62)

48) Cemil Bey**, bu Feminist** ne demektir? (F s 83. str 65)

49) **Şu feminist** mesela! (F s 84. str 72)

50) Asıl **şu manasını** öğrenmek istedim. (F s 84. str 74)

51) Geçen sene**, bu istilahlar** için bir komisyon topladılar. (F s 84. str 81)

52) Kuzum Raif Bey, dedi, **bu feminist** ne demektir? (F s 84. str 105)

53) **Bu yoklukları**, bunların acılıklarını ben **bu şehirde** duymayan, kalmadı sanıyorum!(F s85.str 111)

54) **Bu fikirler, o makaleler**de çok ince işlenmişti. (F s 85. str 114)

55) Şimdi ne **öyle bir mecmua** çıkıyor ne de öyle yazan var. (F s 85. str 115)

56) Ben sana **bu kelimenin** manasını sordum! (F s 85. str 123)

57) Salim Bey, **bu rahatsızlık**la, **bu Feminist'i** o kadar sordu ki, (F s 85. str 138)

58) Ona **bu adın** nereden kaldığını bilmeyenler, (F s 85. str 140)

59) Onu **bu meslek sahiplerinden** biri sandılar; (F s 85. str 140)

60) **O deyyus** beni öldürecekti, onu niçin demiyon, domuz kel? (K s.66 str 64)

61) Keleş, belki de **bu dayakları** hatırlayarak dedi ki: (K s.67 str 85)

62) **O gün** sana yalan mı dedim? (K s.67 str 87)

63) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi ağır ağır gidiyor ve **bu gidişle** yol uzadıkça uzuyordu(K s.68 str 117)

64) Tevfik, dedi, seni **bu gece** rüyada gördüm…(RNÇ s 38 str 22)

65) Başıma bir felaket gelirse **bu posta**dan gelecek…(RNÇ s 39 str 49)

66) Abdullah, **bu tenekeler** burada dursun, (RNÇ s 39 str 51)

67) **Bu haberi** duyarsa sabaha kadar uyuyamaz. (RNÇ s 40 str 90)

68) Yoksa **ertesi gün** başına bir felaket gelir. (RNÇ s 40 str 97)

69) **Bu sıkıntı** içinde yarı geceyi geçirdi. (RNÇ s 40 str 100)

70) **O serinlik** içinde Tevfik dalmış. (RNÇ s 40 str 102)

71) Biz **bu ocağı** denk yapamadık. (RNÇ s 40 str 108)

72) Hah, it **bu yana**. (RNÇ s 41 str 115)

73) **Dün gece** İzzet Bey beni rüyasında görmüş! (RNÇ s 41 str 133)

74) İyi çocuksun, hoş çocuksun ama, **bu rüyalar**la bozmuşsun. (RNÇ s 41 str 145)

75) **Arka sokaktan** mı çıktı?.. Nuri Efendi'ye: (HNT s193 str 36)

76) **Karşı kaldırıma** geçtiler. (HNT s193 str 53)

77) **Bu çağırılıştan** bozulan pazarlığın düzeleceğini anlayan Halil döndü, Nuri Efendi'ye: (HNT s194 str 87)

78) Gene **o adam** ikinci oyunu da kaybedip bir parti yenilmiş olunca, kızdı . (HNT s194 str 98)

79) **Bu yıl** da getirdi. (K M s 124 str 3)

80) Torbasını **o omzundan bu omzuna** geçirdi. (K M s 125 str 44)

81) Göksünden düğmelerini çözdü ,torbasını **sağ omzu**ndan **sol omzu**na geçirdi .. (K M s 125 str 67)

82) –**Bu posta** bizim posta değil. Bak, başı ne yana duruyor. (K M s 128 str 159)

83) –Ben şimdi **bu kılıkta** ne yaparım? (K M s 128 str 167)

84) Demiryolunun **öte yanına** geçtiler, çamaşırı otlar üstüne serdiler. (K M s 128 str 172)

85) Siz **bu otelde** mi oturuyorsunuz? (GHA s113 str 34)

86) Şişesi bulunmuş, kaşığa konmuş yahut konmak istenilmiş, **bu sırada** şişe devrilmiş.(GHA s114 str 84

87) **O gece** yemekte Edibe Hanım'ı buldu. (GHA s115 str 107)

88) **Bu iki hanım** yerlerini boş bıraktılar. (GHA s115 str 22)

89) **Bu lafları** çıkaranlar hep o çingenelerdir. (MZ s 95 str 17)

90) Bu lafları çıkaranlar hep **o çingenelerd**ir. (MZ s 95 str 17)

91) –Şükrü Efendi, dedi, **bu lâkırdıları** hadi sen bana söyle, (MZ s 96 str 37)

92) Bak, harp bitti biteli sırtımda hep **bu esbap**tır. (MZ s 96 str 55)

93) **O sırada** nasılsa, eğrisi doğrusuna geldi, bizi buraya yolladılar. (MZ s 97 str 75)

94) "Kırk lira alacak deyyus bul, dedim, çiğerlerini sökmezsem **o zaman** söyle".(MZ s 97 str 83)

95) **O çingenelerin** de alacakları olsun. (MZ s 97 str 98)

96) **Böyle herifler** temizlenmedikçe bu millete kurtuluş yoktur, (MZ s 97 str 103)

97) Böyle herifler temizlenmedikçe **bu millete** kurtuluş yoktur, (MZ s 97 str 103)

98) Bir daha bir fırsatı düşerse ben gösteririm **o keratalara…** (MZ s 97 str 105)

4. 2. 2. 1. 2. –ki İşaret Sıfatı Yapan Ekle Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Aşağı inip **elindeki kağıtları** Muavin'in önüne atıyor. .(M.A. s.81 str 15)

2) –Sanki ben **şimdiki gelinleri** beğeniyor muyum? (İ. S.190 str.75)

3) Biraz **önceki korku** kalmadı. (İ. S.191 str.138)

4) **Zincirin ucundaki anahtar** lambanın şişesine değdi. (AB s.42 str 26)

5) **İçimdeki bu üzüntüyü** susturmak için yarın güvercinleri satıp bir lamba şişesi almayı düşünebildim. (AB s.44 str 80)

6) **Yanındaki masada** oturan, orta mektep hocalarından Aytaş Bey' sordu: (F s 82. str 14)

7) Sonra **elindeki dizginler**i, kamçıyı oynatarak güneş altında yanan gölgesiz ovalarda gözlerini gezdirdi. (K s.65 str 27)

8) Eline bir çöp alıp **yerdeki kumları** dürtmeğe başladı. (K s.67 str 105)

9) **Yolun kıyısındaki hendeğe** yıkıldı, öldü. (K s.69 str 152)

10) İki evin **arasındaki dar aralık**tan, vagonların geçtiği görülüyor! (HNT s192 str 30)

11) **Oradaki odun deposu**na girdi. (HNT s193 str 55)

12) Hava sıcak, **arkasındaki uzunca sako** omuzlarına asılıyor, (HNT s193 str 61)

13) □ızılba boş bir heybe, **karşıki bakkal dükkanına** girdi, çıktı kahveye doğru geldi. (K M s 124 str 15)

14) Bir dizini altına almış, **öteki dizini** dikmiş, kolunu da uzatmış, anlatıyordu. (K M s 128 str 178)

15) **İstanbul'daki komşuları** kimlerdir. (GHA s112 str 13)

16) Sonra **İstanbul'daki ev**in hikayeleri ile hatıraları anlatılıyor:" (GHA s112 str 24)

4. 2. 2. 2. Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

4. 2. 2. 2. 1. Asıl Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru Cavit Beyin **bir sözü** ile Müsteşar hemen eski işine göndermişti.(M.A. s.80 str 14)

2) **Bir defa** her nasılsa elçektirilmiş.(M.A. s.81 str 2)

3) Kadından **bir mektup**(M.A. s.81 str 21):

4) Hemen o da **bir mektup** döşeniyor.(M.A. s.81 str 24)

5) Aradan biraz geçince, bilmem nerenin ikinci müntahiplerinden **bir mektup**: (M.A. s.81 str 25)

6) Meclis'e girince ilk iş, memur maaşlarının arttırılmasına dair **bir teklif…**(M.A.s.81 str 32)

7) Meryem, **bir kahve** pişir, diye hizmetçisine bağırdı. (M.A. s.81 str 38)

8) Bu arada da **kırk yıl** geçmiş.(İ. S.188 str.3)

9) Şimdi, karı koca, **iki ihtiyar**, karşı karşıya iki koltukta, sabahtan akşama kadar uyukluyor, uykularını alıyorlar. (İ. S.188 str.3)

10) Şimdi, karı koca, iki ihtiyar, karşı karşıya **iki koltukta**, sabahtan akşama kadar uyukluyor, uykularını alıyorlar. (İ. S.188 str.4)

11) Zaten bu havada **iki kişi bir yatakta** yatarsa elbette böyle olur. (İ. S.188 str.14)

12) **Kırk yılda bir gaflet** basmış! (İ. S.189 str.34)

13) Şükür, bu kadar yılda **bir kusur** buldunuz…(İ. S.189 str.35)

14) **Bir yabancı** gördün mü,çene açılıyor.(İ. S.189 str.37)

15) Eğer senden gevezesi çıkarsa, benden **beş beter**, hemen uyuyorsun. (İ. S.189 str.41)

16) Bana **kırk yıldır** yapmadığım şeyi yaptıracaksın!(İ. S.189 str.56)

17) **Yetmiş yaşında** karı koca, **bir yatakta** yatıyoruz, daha ne istiyorsun? (İ. S.189 str.62)

18) Dua ederken bile "Allah **bir yastıkta** kocaltsın"derler . (İ. S.189 str.67)

19) Şimdi **bir yastıkta** ölmek kaldı. (İ. S.190 str.69)

20) Rahmetli baba öldü gitti, annemle **bir yatakta** yatarlardı. (İ. S.190 str.71)

21) **İki karyolayı** yan yana koymuşlar, adı olmuş ayrı yatak! (İ. S.190 str.76)

22) Yastık **iki tane** olunca başka türlü oluyor, galiba! (İ. S.190 str.80)

23) Şuna bakın **otuz beş yıl** oldu. (İ. S.191 str.107)

24) Bu münakaşalardan hanımın **bir iki fasıl** ağladığı vardır. (İ. S.191 str.112)

25) Biraz sonra **bir tıkanıklık** gelir gibi oldu. (İ. S.191 str.116)

26) Nüfus kâtibi Sivrilerin Kadir Efendi'nin oğlu, **on yaşlarında** Nazif**.(**K.Y. s.98 str 1)

27) Karadonluların Mustafa'nın oğluna **bir uçurtma** verip **bir karga yavrusu** almış, besliyor. **(**K.Y. s.98 str 2)

28) Babasının **bir kızgınlığına** rast gelmiş olacak. **(**K.Y. s.98 str 11)

29) Oğlan da bir kaç gün sonra ayaklandı ve **iki karga yavrusu** beslemeğe başlad**ı. (**K.Y.s.99 str 31)

30) Gene **bir saat**le uğraşıyordu. (AB s.42 str 4)

31) O günlerde babamın okuttuğu çocuklardan birine **bir uçurtma** ile içine kurşun akıtılmış **bir** ceviz **meşe** vermiş, biri dişi biri erkek **iki güvercin** almıştım. (AB s.42 str 11)

32) Dişi, **iki yumurta** yumurtladı. (AB s.42 str 14)

33) Hadi, kalk **bir ışık** arayalım. (AB s.43 str 42)

34) O yıllarda ben,**sekiz dokuz yaşlarında** idim. (AB s.43 str 59)

35) Babam **bir aylığını** alamadığı günlerde aç kalmak korkusu da kendini gösteriyordu. (AB s.43 str 62)

36) **Bir lamba şişesi** kırmanın en acıklı bir şey olduğunu anlarsınız. (AB s.44 str 74)

37) İçimdeki bu üzüntüyü susturmak için yarın güvercinleri satıp **bir lamba şişesi** almayı düşünebildim. (AB s.44 str 81)

38) Evde **bir şey** kırılacak diye ödümüz kopardı. (AB s.45 str 106)

39) Kendiliğinden **bir kahve fincanı** yıkadığını görmedim. (AB s.45 str 119)

40) **Bir gün** kafam kızarsa yapacağımı bilirim. (AB s.45 str 123)

41) **Bir suç** yaparsam,babamın susuşundan korkar. (AB s.45 str 136)

41) Nasıl oldu ise, ayak bileğini incitmiş, **iki gündür** hasta, evde yatıyor. (H s.70 str 3)

42) **İki gündür** evde yaşayış değişmiş, herkesten sıcak bir sevgi görüyor.(H s.70 str 4)

43) **İki gündür**; tavuk suyuna çorba pişiyor. (H s.70 str 8)

44) "Bize **bir hizmet** varsa, yapalım" diyorlar. (H s.70 str 12)

45) Sanki topuğum **iki taş** arasında ezildi. (H s.70 str 22)

46) Ayak olmuş **bir kütük!** (H s.70 str 24)

47) **Tek kunduranın** da çalındığını yeni gördüm. (H s.71 str 29)

48) Sen **bir ayak** deyip geçme, **bin bir damarı** var. (H s.71 str 36)

49) Adamın budunda **bir çıban** çıkıyor da, (H s.71 str 38)

50) **Bir hafta** baş ağrısından kurtulamıyor. (H s.71 str 38)

51) **İki günde** ne varsa çeker, alır. (H s.71 str 43)

52) Ayağın yanına **bir yastık** konur, gene yorgan örtülür. (H s.71 str 61)

53) **On gün** sonra gelen giden seyrekleşti. (H s.72 str 69)

54) **Bir sargı,** üstüne **bir çorap**, daha üstüne de **bir terlik**, eline de **bir baston** aldı, sokağa çıktı. (H s.72 str 75)

55) Geçen sene**,** bu istilahlar için **bir komisyon** topladılar. (F s 84. str 81)

56) Söz arasında, **bir sırası** düşünce Salim Bey Feminist'i ondan da sordu: (F s 84. str 103)

57) **Bir kadın** niçin, erkek değildir? (F s 85. str 110)

58) Hikmet Beyefendi, affedersiniz, **bir istirhamım** vardı. (F s 85. str 128)

59) Azizim, **bir meslek.** (F s 85. str 130)

60) **Bir gazete** çıkarıyorlardı…(F s 85. str 131)

61) Geniş dalgalarla uzanıp giden ovaların yüzünde ne **bir köy** görünüyor ne de ufacık olsun **bir ağaç.** (K s.65 str 3)

62) **İki kura**da arık beygir, bir çürük yaylıyı sürüklüyorlar. (K s.65 str 4)

63) **Bir aralık** nöbeti artmış olacak, kebenin altından arabacıya seslendi: (K s.65 str 12)

64) Sonra korktunuz, kilden gelirken **bir kurşun** çektiniz, gitti. (K s.66 str 65)

65) Avradın ilenci tutarsa, senin **iki göz**ün kör olacak. (K s.66 str 66)

66) "Geberteyim seni deyyus", diye, Keleş'in ensesine **bir yumruk** indirdi. (K s.67 str 95)

67) **Üç beş adım** da arabadan uzaklaştı. (K s.67 str 98)

68) Hacı arabadan inecekmiş gibi davranınca, Keleş **üç beş adım** daha kaçıp, durdu.(K s.67 str 102)

69) Eline **bir çöp** alıp yerdeki kumları dürtmeğe başladı. (K s.67 str 105)

70) Böyle belki **yirmi dakika** geçti. (K s.67 str 107)

71) **Bir saat**, belki **iki saat.** (K s.68 str 119)

72) **Bir aralık** Keleş**, bir su birikintisi**ne benzeyen **bir çeşme**nin başında durdu. (K s.68 str 124)

73) Sana orada, **bir şinik arpa** al da atlara **bir torba** takayım, dedim. (K s.68 str 139)

74) Postacı Tevfik Efendi **yirmi beş, yirmi sekiz yaş**larında, kendi haline, gençten bir adam. (RNÇ s 38 str 1)

75) –Aptullah **bir ateş** ver! (RNÇ s 39 str 32)

76) –**Bir kahve** de sana ısmarlıyayım! (RNÇ s 39 str 38)

77) Başıma **bir felaket** gelirse bu postadan gelecek…(RNÇ s 39 str 49)

78) Sanki **bir taraftan bir ateş** çıkacak gibi bekliyor, odayı bırakıp gidemiyordu. (RNÇ s 39 str 61)

79) –Hiç, **bir ateş** filan olmasın, diye bakıyorum. (RNÇ s 39 str 68)

80) –Yoksa **bir cigara** falan mı düşürdün? (RNÇ s 40 str 70)

81) "Sabahtan beri zaten içimde **bir sıkıntı** var, (RNÇ s 40 str 86)

82) Kendisi için sanki **bir uğursuzluk** hazırlandığını sanıyordu. (RNÇ s 40 str 87)

83) Başımda **bir sangılık** var! (RNÇ s 40 str 94)

84) Yoksa ertesi gün başına **bir felaket** gelir. (RNÇ s 40 str 97)

85) Biraz kaldırmak için tavanın kulpuna **bir odun** geçirdiler. (RNÇ s 41 str 112)

86) Kaynanası **bir yan**dan tuttu(RNÇ s 41 str 113)

87) Tevfik Efendi **bir taş**ın üstüne oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de içinden gizli gizli seviniyordu. (RNÇ s 41 str 125)

88) Komşuda **bir kadın sesi…**(HNT s192 str 1)

89) Müzzin'in duvarlarından tahtapoşa **bir kedi** atladı. (HNT s192 str 1)

90) Birkaç ev ötede, **bir tavuk** gıdaklıyor, **bir horoz** da ona yardım ediyor, sanki dem tutuyor! (HNT s192 str 4)

91) Anası, aşağıda **iki komşu hanımla** oturmuş, (HNT s192 str 6)

92) Tekir kedi, minderin üstüne uzanmış, **dört ayağ**ını germiş, uyuyor. (HNT s192 str 8)

93) Helezonlu, yaldız **bir çift su bardağı**, boncuk kapakarı altında uyuyup duruyor.(HNT s192 str 11)

94) Ayakları onu **dört yol** ağzına doğru götürdü. (HNT s192 str 17)

95) **Bir yan**ında bakkal, **bir yan**da tekkenin mezarlık duvarı, karşısında **iki ev**in arasında bir boş arsadan demiryolu görünüyordu. (HNT s192 str 19)

96) Evlerden birinin kamburlaşmış belini **üç** uzun **direk**le desteklemişler. (HNT s192 str 22)

97) Sarı tenekeden **bir tranvay arabası** titreyerek sarsılarak, geçti, Yedikule tarafına gitti. (HNT s192 str 23)

98) Birdenbire **bir gürültü** duyuldu. (HNT s192 str 27)

99) **İki ev**in arasındaki dar aralıktan, vagonların geçtiği görülüyor! (HNT s192 str 29)

100) –Yoksa **bir dalga** mı var? (HNT s193 str 42)

101) Şemsiyesine dayanarak, **iki yanda** bostanlara, marullara, salatalara bakarak yürüyor. (HNT s193 str 58)

102) **İki yazmacı,** kenarda kayaların üstünde yazmalarını sermiş, kurutuyorlar. (HNT s193 str 64)

103) Geldiği yolu tutturup gene **tek başına** mahallelerinin kahvesinin kapısı önüne kadar geldi. (HNT s194 str 92)

104) **İki kişi,** ortada, alçak hasır iskemlelere karşılıklı oturmuş, tavla oynuyorlardı.(HNT s194 str 94)

105) Oyunculardan biri, **bir oyun** kaybetti. (HNT s194 str 98)

106)Gene o adam ikinci oyunu da kaybedip **bir parti** yenilmiş olunca, kızdı.(HNT s194 str 99)

107) Şimdi oyun bitince, **bir parti** de seninle oynıyacağım. (HNT s194 str 102)

108) **On beş yaşından** beri kahveye çıkıyorsun, **bir tavla** öğrenemedin mi? (HNT s195 str 115)

109) Biraz önce yenilen adam, **bir oyun** daha kaybedince, sabrı tükendi: (HNT s195 str 117)

110) Sokağın köşesinden **bir çocuk;** (HNT s195 str 128)

111) Komşu Gaffar'ın oğlu **iki boş küfeyi** bostan kapısından sokmağa(HNT s195 str 132)

112) **Bir kız çocuk**, elinde **bir deste maydanoz**, takunyalarını tıkırdatarak geçiyor.(HNT s195 str 131)

113) **İki hanım**, belli ki uzakça bir yere gitmiş ve geç kalmışlardı, (HNT s195 str 133)

) –**Bir işim** vardı, gelirse söyle, ben şehre gidiyorum. (K M s 124 str 20)

114) –**Bir torba**m var. (K M s 125 str 29)

115) **Bir saatte** rahat varırız. (K M s 125 str 31)

116) **Bin kişi**nin gözü üstünde kalacak. Daha iyisi mi? (K M s 125 str 47)

117) **Beş on dakika** daha yürüdüler, (K M s 125 str 53)

118) Şimdi **bir söz** desen, **bin dere**den su getirir!" (K M s 125 str 63)

119) Nefesi daralıyor, yüzü kızarıyor, böğrüne **bir ağrı** giriyor ve yol, ona gittikçe uzuyordu. (K M s 125 str 65)

120) **Bir düdük sesi** ipi çekilmiş kuklalar gibi ikisini de hoplattı. (K M s 126 str 76)

121) Süleyman Efendi de ona bakarak koşmağa başladı ama **üç beş adım** sonra nefesi kesilir gibi oldu. (K M s 126 str 80)

122) **Bir gayret**le Emin kalktı, Süleyman Efendi de oturdu. (K M s 126 str 109)

123) –Yok daha **bir saat** varmış! (K M s 127 str 115)

124) –**Bir saat** varmış da, neye koştuk? (K M s 127 str 116)

125) –Ben bilir miyim **bir saat** olduğunu…(K M s 127 str 117)

126) –Keşke köyden **bir eşek** bulsaydık, dedi. (K M s 127 str 123)

127) –Olsun… **Bir eşek** bulurdum…(K M s 127 str 128)

128) Aradan **on dakika** geçti geçmedi, uzaktan **bir gürültü**, (K M s 127 str 141)

129) Biraz sonra da **bir düdük sesi**. (K M s 127 str 142)

130) **Bir uğultu** duyulsa ikisi birden fırlayacaklardı! (K M s 128 str 175)

131) **Bir dizini** altına almış, öteki dizini dikmiş, kolunu da uzatmış, anlatıyordu. (K M s 128 str 178)

132) Anası babası ile birkaç gündür, Ankara'nın **bir otelinde** oturuyorlar. (GHA s112 str 1)

133) Sabahtan akşama kadar belki **otuz defa**, belki **kırk defa**, otelin merdivenlerini inip çıkıyor, her yeri dolaşıyor. (GHA s112 str 4)

134) Fatma gece merdivenden inerken **bir gölge** görmüş, (GHA s112 str 27)

135) Anası, otelin hemen her saatte boş olan üst kat salonunda, arkasını kış güneşine vermiş **bir iş** işliyor. (GHA s113 str 55)

136) Güveylerini sıkıştırıp **on lira**sını almıştım, onun acısını çıkaracaklar. (MZ s 95 str 18)

137) Dar bir gün gelmiş birinden **üç beş kuruş** almışım, ne çıkar! (MZ s 95 str 29)

138) Ben sevkiyat ambarından çıktım çıkalı, **bir gün** rahat oturup oh! Dememişimdir.(MZ s 96 str 56)

139) **İki yüz kuruş** tekaüt aylığı ile geçinilir mi? (MZ s 96 str 56)

140) Orada biraz yerleri vardı, sattı, **beş on para** getirdi. (MZ s 96 str 57)

141) **Bir dürzü**nün biri karşımıza çıktı, bizi dolandırdı. (MZ s 96 str 58)

142) Ne ise oradan **beş on para** kopardık, Ankara'ya düştük. (MZ s 96 str 59)

143) **Bir sefer** bir daha derken motor gider karaya. (MZ s 97 str 71)

144) Kapı baca derken bize **bir hüküm** giydirirler, ben de savuşurum. (MZ s 97 str 73)

145) **On paralar** da yok! (MZ s 97 str 74)

146) Diyor ki "Ama Şükrü, sen de **on kuruş**a kadar alıyormuşsun!" (MZ s 97 str 81)

147) "**Kırk lira** alacak deyyus bul, dedim, çiğerlerini sökmezsem o zaman söyle". (MZ s 97 str 82)

148) Benim bildiğim bu sen **bir ağalık** eder de beni tutarsan, tut. (MZ s 97 str 96)

149) Çek **iki kaşının** ortasına! (MZ s 97 str 102)

150) Bir daha **bir fırsatı** düşerse ben gösteririm o keratalara… (MZ s 97 str 105)

151) –Sen yarın beni görmeden savuşma, bakalım **bir yol** düşünelim! (MZ s 97 str 108)

4. 2. 2. 2. 2. Kesir Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Bu sıkıntı içinde **yarı gece**yi geçirdi. (RNÇ s 40 str 100)

2) **Yarım saat** yürüdüler. (K M s 125 str 33)

4. 2. 2. 2. 3. Sıra Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Aradan biraz geçince, bilmem nerenin **ikinci müntahiplerinden** bir mektup: .(M.A. s.81 str 25)

2) Meclis'e girince **ilk iş,** memur maaşlarının arttırılmasına dair bir teklif…(M.A. s.81 str 31)

3) Bu gece de **birinci fasıl** ağlamağa başlayacaktı. (İ. S.191 str.113)

4) O da gitti, **üçüncü boş iskemleye** oturdu. (HNT s194 str 95)

5) Gene o adam **ikinci oyunu** da kaybedip bir parti yenilmiş olunca, kızdı . (HNT s194 str 99)

6) Oyunda yenen, **ikinci parti** için pullarını düzeltip zarları da eline alarak: (HNT s195 str 112)

7) Ağzı açılmış, dilinin ucu dışarı çıkmış, **son kuvvetini** tüketmek üzere olduğu yüzünden okunuyordu. (K M s 126 str 82)

8) Biletlerini alıp **üçüncü mevkide** yerleşince rahat ettiler. (K M s 128 str 176)

4. 2. 2. 2. 4. Üleştirme Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine **birer mendil** mışıl mışıl uyudukları gözünün önüne geldi.(M.A. s.80 str 4)

4. 2. 2. 3. Belgisiz Sıfatlarla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) **Her gün** sorduğu gibi "Hayrola, Müdür Bey" diye sordu. .(M.A. s.80 str 26)

2)Kendisinin **bir günahı** var mı? .(M.A. s.81 str 1)

3) Kendine **başka yerde** iş arasın….(M.A. s.81 str 4)

4) O bu sözleri söylerken, **bütün kalem arkadaşları, bütün daire halkı** da kapıdan dinleseler….(M.A. s.81 str 7)

5) **Bütün daire**, **bütün işitenler** onun yiğitliğine,kabadayılığına şaşıp kalıyorlar. .(M.A. s.81 str 8)

6) Bu iş de **her yerde** duyuluyor. .(M.A. s.81 str 20)

7) **Bütün arkadaşları** tebrik ediyorlar. (M.A. s.81 str 28)

8) Kadın **biraz öteye** çekiliyor ve söyleniyor: (İ. S.188 str.10)

9) Şükür, **bu kadar yılda** bir kusur buldunuz…(İ. S.189 str.35)

10) **Her tabiatın** değişti…(İ. S.1889str.42)

11) Benim **hiçbir tabiatım** değişmez.(İ. S.189 str.44)

12) Yastık iki tane olunca **başka türlü** oluyor, galiba! .(İ. S.190 str.80)

13) Sen ihtiyar olunca **bütün huyların** değişti. (İ. S.190 str.84)

14) Belli olmaz, yarın çocuğa **bir şey** olursa benim yakama yapışırlar! **(**K.Y. s.99 str 23)

15) Oğlan da **bir kaç gün** sonra ayaklandı ve iki karga yavrusu beslemeğe başlad**ı. (**K.Y.s.99 str 31)

16) Sesinde, yüzünde de **hiçbir şey** değişmedi. (AB s.43 str 30)

17) **Başka lambamız** da yok(AB s.43 str 44)

18) Başka **hiçbir söz** söylemedi. (AB s.43 str 54)

19) Sıkıntılı günlerin gecesinde yatak, bana **her yerden** daha iyi gelir. (AB s.43 str 55)

20) **Başka yerde** düşünmesinden üzüldüğüm sözleri, işleri yatakta üzüntüsüzce uzun uzun düşünürüm. (AB s.43 str 56)

21) Ama **bütün borçlarımızı** veriyorduk. (AB s.44 str 68)

22) Bu yoksuzluktan anam **her gün** hasta. (AB s.44 str 70)

23) Herif **her gün** kapıda. (AB s.45 str 108)

24)**Bir gün** kafam kızarsa yapacağımı bilirim. (AB s.45 str 123)

25) İnanır mısınız belim, elim, kolum, ensem **her yerim** ağrıyor. (H s.71 str 35)

26)Sen **bir ayak** deyip geçme, **bin bir damarı** var. (H s.71 str 36)

27) **Her biri bir yana** bağlı. (H s.71 str 37)

28) **Bir şeyciğin** kalmaz, inşallah! (H s.71 str 60)

29) Tevfik Efendi, eşe tanışa biraz da böylece nazlandıktan sonra **bir gün** kalemine gidip, işine başladı. (H s.72 str 83)

30) **Bütün arkadaşları**, (H s.72 str 84)

31) **Birkaç gün** daha çıkmamalı idin. (H s.72 str 85)

32) Lisan **bir ifade** içindir, doğru değil mi? (F s 84. str 77)

33) Ben orada **bütün bunları** söyledim. (F s 84. str 82)

34) **Birkaç kere** toplanıldı, ayrıca **bir komisyon** yapılmasına karar verdiler. (F s 84. str 82)

35) Gelecek sene bütçesine para konulacak diye, **bir lakırdı** çıkardılar. (F s 84. str85)

36) İşin içine **bir □ızı** bütçe karışınca, sen alt tarafını anlayıver. (F s 84. str 85)

37) Askerden gelirse bakalım **bir yere** yerleştirebilecek miyiz? (F s 84. str 93)

38) **Birkaç gün** sonra, **bir akşamüstü,** bilmem hangi dairenin hangi kalemin müdürü, genç ediplerimizden R.Raif Bey'e rasgeldi. (F s 84. str 100)

39) Ee yani kadınlığın **bütün inceliği, bütün mahasinine**, şeylerine karşı…(F s 84. str 107)

40) **Birkaç gün** sonra gene **bir başkasına**: (F s 85. str 127)

41) **Bazı şeyler** böyledir. (F s 85. str 136)

42) Arabanın içinde yem torbasından **başka bir şey** yok(K s.65 str 21)

43) Gene ne gün olsa seni **bir yerde** gebertecekler! (K s.66 str 57)

44) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki **her adımda** duracakmış gibi ağır ağır gidiyor ve bu gidişle yol uzadıkça uzuyordu(K s.68 str 116)

45) **Bir aralık** yattığı yerden Keleş'e çattı: (K s.68 str 135)

46) Aradan **birkaç ay** geçti geçmedi, (K s.69 str 151)

47) Hacı'yı **bir akşam üstü** değirmenden dönerken vurup attan düşürdüler. (K s.69 str 151)

48) Kaynanan seni **her akşam** caminin keneflerine düşmüş görüyor da, "oğlum zengin olacak" diye bana tabir ettiriyor…(RNÇ s 39 str 42)

49) e zengin olduğun var ne **bir şey**! (RNÇ s 39 str 44)

50) **Her şey** yerli yerinde, ne duman var ne de kâğat kokusu. (RNÇ s 39 str 59)

51) –Ne o, **bir şey** mi kaybettin? (RNÇ s 39 str 66)

52) –Ben **bir şey** düşürmedim. Ama olur ya belki biri düşürmüştür diye bakıyorum. (RNÇ s 40 str 74)

53) –Haydi gidelim, **bir şey** yok! (RNÇ s 40 str 78)

54) **Her yeri** tatlı bir serinlik kapladı. (RNÇ s 40 str 102)

55) Tavayı **bir yana** bırakıp telaşa başladılar. (RNÇ s 41 str 119)

56) **Birkaç saat** sonra Tevfik'in acıları biraz savuşmuş, (RNÇ s 41 str 129)

57) **Ertesi günü** dostlardan, ahbaplardan gelip yoklayanlar oldu. (RNÇ s 41 str 141)

58) Komşu değil mi, **bir aralık** İzzet Bey de uğradı. (RNÇ s 41 str 142)

59)) **Birkaç ev** ötede, bir tavuk gıdaklıyor, bir horoz da ona yardım ediyor, sanki dem tutuyor! (HNT s192 str 3)

60) **Her şey** yerli yerinde, hayat her vakit olduğu gibi…(HNT s192 str 13)

61) Her şey yerli yerinde, hayat **her vakit** olduğu gibi…(HNT s192 str 13)

62) **Bir iş**i mi var? (HNT s192 str 15)

63) **Hiçbir işi** yok. (HNT s192 str 16)

64) –**Bir yere** mi gideceksiniz? (HNT s194 str 76)

65) Ve daha **on beş adım** atmamışlardı ki arkadan Halil'i çağırdılar. (HNT s194 str 86)

66) Mangalda pişen yemeğin kokusu **bütün evi** bürümüştü. (HNT s195 str 125)

67) **Her yaz**; karısını, çocuklarını, kaynatasının köyüne getirip bırakır. (K M s 124 str 2)

68) **Bir yandan** da anlatıyordu: (K M s 125 str 44)

69) Emin **her gün** kırda bayırda dolaşmağa alışmış, kayış gibi olmuş, arşınlıyor. (K M s 125 str 49)

70) Süleyman Efendi ona adımını uydurmak için hiç olmazsa **her iki adım**da bir sekiyordu. (K M s 125 str 51)

71) Gözleri bulanmış **hiç bir şey** görmüyor, **hiçbir şey** düşünmüyor, yürüyor…(K M s 126 str 72)

72) **Bir aralık** adımlarını seyrekleştirmiş gibi idiler, (K M s 126 str 75)

73) **Birkaç kişi** kahveden çıkmış, bunların deli gibi gelişlerine bakıyorlardı. (K M s 126 str 103)

74)) Duvara **birkaç adım** kala, Emin'in ayağı kösteklendi, kendini istasyon duvarına çarptı, düştü.(K M s 126 str 105)

75) İkisi de **bir zaman** kalkamadılar, yorgunluktan kendilerini toparlıyamıyorlardı. (K M s 126 str 107)

76) –Ben **bir yere** gidemem, arkamda gömlek su gibi. (K M s 127 str 132)

77) –Ben bilir miyim, deyyusların **bir sözü bir sözüne** uymuyor…(K M s 128 str 165)

78) Anası babası ile **birkaç gündür**, Ankara'nın bir otelinde oturuyorlar. (GHA s112 str 1)

79) Sabahtan akşama kadar belki otuz defa, belki kırk defa, otelin merdivenlerini inip çıkıyor, **her yeri** dolaşıyor. (GHA s112 str 5)

80) Sokulmuyor ve **bütün çocuklar** gibi kendini sevenleri pek güzel seçiyor ve tanıyordu. (GHA s113 str 37

81) Yaramaz çocuk gülümsemesi ile göründü mü, hemen **her yerden** sevgi ile karşılanıyor, (GHA s113 str 41)

82) Anasının dalgınlığına getirebilirse **bir aralık** kaçıp, kapı önüne inmek de var!(GHA s113 str 51)

83) Babası **memur bir adam.** (GHA s113 str 53)

84) Anası, otelin hemen **her saatte** boş olan üst kat salonunda, arkasını kış güneşine vermiş bir iş işliyor. (GHA s113 str 54)

85) **Bir gün** böyle dalgın oynarken, anası onun elini bağlı gördü, (GHA s113 str 59)

86) Parmağını çözdüler, **hiçbir şey** yok. (GHA s113 str 66)

87) Aradan **bir zaman** geçti, hiç ses yok! (GHA s114 str 72)

88) Aradan bir zaman geçti, **hiç ses** yok! (GHA s114 str 72)

89) **Başka elbise**m de yok! (GHA s114 str 93)

90) Canım sen niçin kendi bebeklerinle oynamıyorsun da **her yeri** karıştırıyorsun?(GHA s114 str 94)

91) Bir daha **hiçbir yere** çıkarmayayım da, sen de görürsün…(GHA s114 str 104)

92) Annemin **başka entarisi** kalmadı. Esbapları İstanbul da…(GHA s115 str 111)

93) Gözler, **epeyce zaman** kırmızı beresi, beyaz örme hırkası, kumral saçları, emsalsiz parlak gözleri olan bu incecik, küçücük hanımı aradılar. (GHA s115 str 123)

94) Salı günü **bir adam** çıkarıp Müdür'ü köye çağırttı. (MZ s 95 str 8)

95) Bizim orada **her bozgunculuk** onların başının altındandır. (MZ s 95 str 19)

96) Elbet te **bir yerde** kuyrukları elime geçecek. (MZ s 95 str 21)

97) Geçinelim, **bir ekmek parası** çıksın diye çalıştık, içeri gittik. (MZ s 96 str 53)

98) Orada **biraz yerleri** vardı, sattı, beş on para getirdi. (MZ s 96 str 57)

99) İçlerinde **bir adam** yok ki. (MZ s 97 str 84)

100) Doğrusunu istersen köylünün de **bir şey** diyeceği yoktur. (MZ s 97 str 92)

101) **Bir başkası** gelirse görürüm onların günlerini. (MZ s 97 str 95)

4. 2. 2. 4. Soru Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) **Ne vakit** dedim? (İ. S.190 str.103)

2) **Kaç güne** kadar yavruları olacağını hesapladık. (AB s.42 str 16)

3) Ben de, evde **ne kadar şişe** varsa kırarım, dedim. (AB s.45 str 132)

4) **Hangi tabiri** ararsın da bulursun? (F s 84. str 71)

5) Şimdi **ne kadar çoluk çocuk** varsa, maarife doldurmuşlar. (F s 84. str 86)

6) **Hangi birine** bakarsın! (F s 84. str 88)

7)) Birkaç gün sonra, bir akşamüstü, bilmem **hangi dairenin hangi kalemin** müdürü, genç ediplerimizden R.Raif Bey'e rasgeldi. (F s 84. str 101)

8) **Nasıl tuvalet sabunu?** (F s 85. str 123)

9) Gene **ne gün** olsa seni bir yerde gebertecekler! (K s.66 str 57)

10) Ben **kaç yol** seni gördüm. (K s.667 str 73)

11) Bakalım sen de **hangi derede** kalacaksın! (K s.68 str 145)

12) Tevfik Efendi tırnağını **ne gün** kestiğini düşündü. (RNÇ s 39 str 33)

13) Edirne'den İstanbul'a kadar gelmişsin, Sirkeci **kaç adımlık yer!** (HNT s193 str 33)

14) –**Hangi Şükrü**, dedi? (HNT s194 str 74)

15) "Benim sana **ne ziyanım**, var" diyecekti, demedi. (HNT s195 str 121)

16) İstasyon buradan **ne kadar yer?..** (K M s 124 str 28)

17) –**Ne vakti**? Baksana herkes biniyor! (K M s 128 str 158)

18) –Bu posta bizim posta değil. Bak, başı **ne yana** duruyor. (K M s 128 str 159)

19) Burada **hangi odada** oturuyorlar, (GHA s112 str 13)

20) Ağabeyleri **hangi mektebe** gidiyorlar, babası ne zamandan beri burada, nereye gidecek, (GHA s112 str 14)

21) Onların başlarına bak **ne oyunlar** çıkarırım! (MZ s 95 str 1)

4. 2. 3. Fiilimsilerle Kurulan Sıfat Tamlamaları

1) Uzandı,sandalye üzerinde **duran ceketinin** cebinden beyaz keten mendilini alıp yüzüne örttü. (M.A. s.80 str.6)

2) Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için **gönderdiği paranın** makbuzunu nereye koyduğunu düşündü. (M.A. s.80 str.9)

3) Yanlışlıkla işten **el çektirilen bir memuru** Cavit Beyin bir sözü ile Müsteşar hemen eski işine göndermişti. (M.A. s.80 str.14)

4) Bütün daire, bütün **işitenler** onun yiğitliğine,kabadayılığına şaşıp kalıyorlar. (M.A. s.81 str.9)

5) Sicil Müdürü kağıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda **dinleyenlerin** aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor. (M.A. s.81 str.13)

6) Muavin, Müsteşar'ın **silinmiş imza**sını görünce ağzı açık kalıyor. (M.A. s.81 str.16)

7) Sonra, işine yeniden tayin **edilen memur** haber alıyor. (M.A. s.81 str.19)

8) **Geçen gün** yeni damattan utandım. .(İ. S.189 str.29)

9) **Geçen gün** Süreyya Bey'in gelini az kaldı uyuyacaktı . .(İ. S.189 str.38)

10) Bak şimdi **ettiği lakırdıya**! .(İ. S.189 str.48)

11) Bana kırk yıldır **yapmadığım şeyi** yaptıracaksın! .(İ. S.189 str.56)

12) Hekim **geldiği vakit** de dediler ki: .(İ. S.191 str.127)

13) Yatmağa giderken babamın **çalıştığı odaya** uğradım. (AB s.42 str 3)

14) O günlerde babamın **okuttuğu çocuklardan** birine bir uçurtma ile içine kurşun **akıtılmış** bir ceviz **meşe** vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. (AB s.42 str 11)

15) Çocukluğunda **beslediği güvercinleri** anlatmağa başladı. (AB s.42 str 17)

16) Babamı dinlerken, masanın üstünde **duran anahtar zincirini** elime almış. (AB s.42 str 19)

17) Yalnız uzandı, is çıkarmağa **başlayan fitili** kıstı. (AB s.43 str 32)

18) Şişe kırılmadan, eyice aydınlık **olmayan oda** büsbütün karardı. (AB s.43 str 32)

19) Bu uğursuzluklar, hiç **beklenilmeyen saatte** adamın başına gelir! (AB s.43 str 39)

20) Babam, mutfakta **kullandığımız idare kandilini** yaktı. (AB s.43 str 45)

21) Başka yerde düşünmesinden **üzüldüğüm sözleri, işleri** yatakta üzüntüsüzce uzun uzun düşünürüm. (AB s.43 str 57)

22) **Oturduğumuz yer** bir ufak kasabacıktı. (AB s.43 str 60)

23) Babam bir aylığını **alamadığı günlerde** aç kalmak korkusu da kendini gösteriyordu. (AB s.43 str 63)

24) Evinde **oturduğumuz adamın**, **alışveriş ettiğimiz bakkalın** kapıya kadar gelip acı sözler söyledikleri de olurdu. (AB s.43 str 65)

25) Yokluk içinde **yüzen bu evde**(AB s.44 str 74)

26) Biraz sonra akşam **kırdığım şişe** aklıma geldi. (AB s.44 str 85)

27) Biraz düşündükten sonra gene en **yapılabilecek bir şey** varsa, (AB s.44 str 87)

28) Ablama ve gündüzleri gelip boğazı tokluğuna hizmet edip geceleri evine **giden Naime adındaki kıza** tutunmuş. (AB s.44 str 101)

29) Beni kızdırsa da anamın **yürekte üzüntü bırakmayan söylenişlerini** arar ve sanırım ki, anamı daha çok severdim. (AB s.45 str 138)

30) Vay efendim sen misin **koyan!** (H s.70 str 22)

31) O aralık açık gözün biri de ayağımdan **çıkan potini** almış savuşmuş. (H s.70 str 28)

32) On gün sonra **gelen giden** seyrekleşti. (H s.72 str 70)

33) Haber **alamamış,** alıp ta **gelememiş olanlar** rastgeldikçe soruyor, o da nazlarını yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, **dinleyenler** de: (H s.72 str 77)

34) İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden **çıkmış birkaç genç,** önü sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı(F s 82. str 3).

35) Sonra arkalarından **gelen Salim Bey'i** görüp seslerini kestiler. (F s 82. str 7)

36) Çokça **kullanılan bir söz.** (F s 82. str 10)

37) Bir **bilenden** sormalı **"**diye düşündü. (F s 82. str 12)

38) **Bilen** sormaz, dedi. **Bilmeyen** de biliyorum demez. (F s 83. str 55)

39) Bu kelimeden **sezinlediği manayı** iyice, açıkça bilmediği için, söylemek istemiyordu.(F s83 str 57)

40) Kendi kendine,"Söylemeyin siz, dedi, ben onu **soracak adam** bulurum". (F s 83. str 62)

41) – **Geçen sene,** bu istilahlar için bir komisyon topladılar. (F s 84. str 81)

42) **Gelecek sene** bütçesine para konulacak diye, bir lakırdı çıkardılar. (F s 84. str 84)

43) Böyle ciddi işlere **bakan** yok. (F s 84. str 87)

44) Hem bir de bakmışsın, testiyi **kıran** da bir suyu g**etiren** de!.. (F s 84. str 89)

45) Kadınlığı **bağlayan ve bizden ayıran bütün kayıtlar ve şartlar**. (F s 85. str 109)

46) Bu yoklukları, bunların acılıklarını ben bu şehirde **duymayan,** kalmadı sanıyorum!(F s85. str 111)

47) Benim " Nerkis" mecmuasına **yazdığım yazıları** gördünüz mü? (F s 85. str 114)

48) Şimdi ne öyle bir mecmua çıkıyor ne de öyle **yazan** var. (F s 85. str 116)

49) Çünkü **okuyan** yok. (F s 85. str 117)

50) İçinden "bunu **bilen** elbette vardır ya, ben rasgelemedim" diye düşündü. (F s 85. str 118)

51) Ve ondan sonra **her önüne gelene** sormağa başladı. (F s 85. str 120)

52) Ona bu adın nereden kaldığını **bilmeyenler**, (F s 85. str 140)

53) Yeni **çıkan gazeteler** kadın sahifeleri için ondan yazı istiyorlar. (F s 85. str 142)

54) Geniş dalgalarla uzanıp **giden ovaların** yüzünde ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç. (K s.65 str 2)

55) **Oturduğu yer**de uyukluyor. (K s.65 str 67)

56) Arabanın içine **doldurulmuş kuru otlara** gömülmüş, titriyor, ara sıra da inliyor(K s.65 str 10).

57) Sonra elindeki dizginleri, kamçıyı oynatarak güneş altında **yanan gölgesiz ovalarda** gözlerini gezdirdi. (K s.65 str 28)

58) Hacı'nın yerinden **kımıldayacak gücü** yok. (K s.66 str 62)

59) Keleş, bunu bildiği için ağzına **geleni** söylüyordu. (K s.66 str 63)

60) –Ülen kahbenin **doğurduğu**, kes artık sesini, dedi. (K s.67 str 76)

61) Hacı, **kurşun yemiş kaplan** gibi yerinden fırladı, (K s.67 str 93)

62) Hacı'nın **araba sürecek günü** değil, yeniden yıkıldı yattı. (K s.67 str 104)

63) Keleş'te **olduğu yere** çömeldi. (K s.67 str 105)

64) Bir aralık Keleş, **bir su birikintisine benzeyen bir çeşme**nin başında durdu. (K s.68 str 124)

65) Bir aralık **yattığı yer**den Keleş'e çattı: (K s.68 str 135)

66) Keleş **oturduğu yer**de biraz tetik durarak: (K s.68 str 144)

67) Akşam üstü kahvede yalnız kalmış, kendine **konuşacak birini** arıyor. (RNÇ s 38 str 15)

68) Kendince **uğursuz saydığı işler**den birini işlemiş olmasından korktu. (RNÇ s 39 str 35)

69) İnsanın **her gördüğü rüya** çıkmaz ya,dedi, (RNÇ s 39 str 41)

70) Karısı Tevfik'ten daha kuruntulu, **hırçınlıktan kurumuş bir kadın**. (RNÇ s 40 str 90)

71) **Uyandığı vakit** güneş çoktan doğmuştu. (RNÇ s 40 str 103)

72) **Kaynar pekmez** Tevfik'in ayaklarına döküldü. (RNÇ s 41 str 118)

73) Demek başına **gelecek felaket** bu imiş. (RNÇ s 41 str 128)

74) Ertesi günü dostlardan, ahbaplardan gelip **yoklayanlar** oldu. (RNÇ s 41 str 141)

75) Bu boş arsacıkta, **yan yatırılmış bir bayram salıncağı** duruyor. (HNT s192 str 21)

76) Evlerden birinin **kamburlaşmış belini** üç uzun direkle desteklemişler. (HNT s192 str 22)

77) Edirne'den **gelen bir yük treni**, yerleri sarsarak, evleri sarsarak, hızla geçip gidiyor. (HNT s192 str 28)

78) Yeniden demiryoluna **çıkacağı yerde** mahallelerinin kömürcüsü Halil ile karşılaştılar. (HNT s193 str 67)

79) Bu çağırılıştan **bozulan pazarlığın düzeleceğini anlayan Halil** döndü, Nuri Efendi'ye: (HNT s194 str 88)

80) **Geldiği yolu** tutturup gene tek başına mahallelerinin kahvesinin kapısı önüne kadar geldi. (HNT s194 str 91)

81) Oyunda **yenen,** ikinci parti için pullarını düzeltip zarları da eline alarak: (HNT s195 str 112)

82) Biraz önce **yenilen adam**, bir oyun daha kaybedince, sabrı tükendi: (HNT s195 str 117)

83) **Mangalda pişen yemeğin** kokusu bütün evi bürümüştü. (HNT s195 str 125)

84) Orada, duvar kenarına **çömelmiş oturan bir ihtiyara** sordu: (K M s 124 str 17)

85) Süleyman Efendi, dükkânda otura otura **şişmiş, hamlamış, etleri yumuşamış**, ömründe de **uzun yol yürümemiş bir adamdır,** terledi. (K M s 125 str 43)

86) Hâlâ hikâyesini anlatmağa **çalışan Süleyman Efendi'nin** dili dolaşmağa, sözlerinin arası uzamağa başladı: (K M s 125 str 54)

87) Bir düdük sesi **ipi çekilmiş kuklalar** gibi ikisini de hoplattı. (K M s 126 str 77)

88) Süleyman Efendi de gayret **edecek takat** kalmamış, eliyle işaret ederek "ben artık koşamam" demek istiyordu. (K M s 126 str 87)

89) Süleyman Efendi, **oturduğu yerden**: (K M s 127 str 113)

90) **Sırtına giydiği biraz cübbeye benzeyen pardüsüsünü** arkasına alıp söğütlerin altına oturdu, beklemeğe başladı. (K M s 127 str 139)

91) Süleyman Efendi **ne yapacağını bilmez şaşkın bir halde**, şalvarını bacağına geçirdi, (K M s 127 str 151)

92) Kendisini tutmak, sevmek **isteyenlerden** kaçıyor. (GHA s112 str 7)

93) Konuşmak **isteyen** olursa hemen ahbap oluyor. (GHA s112 str 7)

94) Lokanta müşterisi hanımlardan kendi kendine **tanıştığı, konuştuğu, dostluk ettiği hanımlar** var! (GHA s112 str 9)

95) Bakkal Hacı'ya, kapı önünden **geçen dilencilere**, kendi bebeklerinin hikayeleri kadar hepsini anlatıyor. (GHA s112 str 16)

96) Otelde **tanıdıkları** içinde, en çok sevdiği Edibe Hanım; (GHA s112 str 18)

97) Kendi kendine bulup **dost olduğu bir genç hanım.** (GHA s112 str 19)

98) **Anlattıklarını,** çok çocukça, çok tatlı anlatıyor. (GHA s112 str 30)

99) Sanki onun **tanıdıklarını**, herkes tanıyormuş, (GHA s113 str 31)

100) Onun **sevdiklerini** herkes seviyormuş gibi konuşuyor. (GHA s113 str 31)

101) Eğer **anlamadığı cevaplar** verirler yahut onun gönlünü **yaralıyacak bir latife** ederse, (GHA s113 str 36)

102) Sokulmuyor ve bütün çocuklar gibi kendini **sevenleri** pek güzel seçiyor ve tanıyordu(GHA s113 str 37).

103) **Yakın tanıdık Bey**'lerden yanına gelenler, hatırını soranlar da oluyordu. (GHA s113 str 43)

104) Yakın tanıdık Bey'lerden yanına **gelenler,** hatırını **soranlar** da oluyordu. (GHA s113 str 44)

105) Ortalıkta kimse **bulunmadığı saatlerde**, odalarına çıkıyor, Gül Hanım'ı uyutuyor.(GHA s113 str 47)

106) (Daima **en yeni ve en sevdiği bebeğin** adı Gül Hanım'dır). (GHA s113 str 49)

107) Anası, otelin hemen **her saatte boş olan üst kat salonunda**, arkasını kış güneşine vermiş bir iş işliyor. (GHA s113 str 54)

108) Parmağını bağladılar gene bebekleri ile oynamağa başladı, **yattıkları odaya** girdi.(GHA s114 str 72)

109) Balık yağı yere dökülmüş ve annesinin kanepe üstünde **serilmiş duran elbisesi** de lekelenmiş…(GHA s114 str 86)

110) Annesi **seslendiği vakit**, daha da siliniyormuş… (GHA s114 str 88)

111) Görüyor musun **şu yaptığın işleri**!... (GHA s114 str 92)

112) Gördün mü **yaptığın işi!** (GHA s115 str 118)

113) Soğanlı Nahiyesi'ne **yeni gelen Müdür**, köylüden ödünç diye, zorla para alıyormuş; (MZ s 95 str 1)

114) Kaza İdare Meclisi'nde Aza, buralarda da Ağa'dan **sayılan Tevfik Efendi**'ye açmış.(MZ s 95 str 5)

115) Köylüden gelmiş **olanlar** gidip de oda yalnızlaştıktan sonra(MZ s 95 str 12)

116) Bu lafları **çıkaranlar** hep o çingenelerdir. (MZ s 95 str 17)

117) –Bunun **anlatacak yeri** yok ki, dedi, (MZ s 95 str 28)

118) Elime **geçen para**nın çoğu da İstanbul'a çocuğa çoluğa gidiyor. (MZ s 96 str 31)

119) Benim elime **geçen para** ortada. (MZ s 96 str 48)

120) **Tanıdıklar** vardı, bize yardım ettiler, kumaş verecek olduk. (MZ s 96 str 60)

121) Orada da **o Arif denilen hergele** bizi oyuna getirdi. (MZ s 96 str 61)

122) "Kırk lira **alacak deyyus** bul, dedim, çiğerlerini sökmezsem o zaman söyle".(MZ s 97 str 82)

4. 3. Fiilimsiler

4. 3. 1. İsim Fiiller

1) Sicil Müdürü Cavit Bey yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, **uyumak** istiyor. (M.A. s.80 str.2)

2) Sıkıntılı **olmasın**a aldırmayarak uyku gelecek diye bekledi. (M.A. s.80 str.7)

3) Meclis'e girince ilk iş, memur maaşlarının **arttırılmasına** dair bir teklif…(M.A. s.81 str.31)

4) **Uyumana** bak! (İ. S.189 str.50)

5) Ben **uyumağa** çalışıyorum ama, bırakmıyorsun ki! (İ. S.189 str.51)

6) Şimdi bir yastıkta **ölmek** kaldı. (İ. S.190 str.69)

7) Sen saçma sapan söyleyip de beni nafile kızdırma, **uyumana** bak! (İ. S.190 str.90)

8) Seni **kızdırmağa** hacet yok. (İ. S.190 str.91)

9) Bu gece de birinci fasıl **ağlamağa** başlayacaktı. (İ. S.191 str.113)

10) Ancak ihtiyarın gıcığı tuttu, **öksürmeye** başladı. (İ. S.191 str.114)

11) Çocuklarının gelinlerinin ellerine **kalmak** istemiyor. (İ. S.191 str.121)

12) Hekimi **çağırmak** istediler. (İ. S.191 str.123)

13) İhtiyar, **gülmeğe söylemeğe t**orunlarını **sevmeğe** başladı. (İ. S.191 str.139)

14) Her zamanki **yaşayış** gene yoluna girdi. (İ. S.191 str.140)

15) **Ağlamasına**, **yalvarmasına** aldırmadı**, döğmeye** başladı. **(**K.Y. s.98 str.12)

16) **Ağlamaya** başladılar. **(**K.Y. s.99 str.25)

17) **Yalvarış**, **yakarış**, ant şart ki, bir daha çocuğa gül yaprağı ile dokunmayacaklar! **(**K.Y. s.99 str.28)

18) Oğlan da bir kaç gün sonra ayaklandı ve iki karga yavrusu **beslemeğe** başlad**ı. (**K.Y. s.99 str.32)

19) Kış gecesi, komşu kadınlar bize **oturmağa** gelmişlerdi(AB s.42 str.1).

20) **Yatmağa** giderken babamın çalıştığı odaya uğradım. (AB s.42 str.2)

21) Benimle **konuşmağa** başladı. (AB s.42 str.8)

22) Çocukluğunda beslediği güvercinleri **anlatmağa** başladı. (AB s.42 str.17)

23) Çevirip parmağıma sarıp **çözmeğe** başlamışım. (AB s.42 str.20)

24) Gene **çevirmeğe** başlamışım(AB s.42 str.25)

25) Yalnız uzandı, is **çıkarmağa** başlayan fitili kıstı. (AB s.43 str.31)

26) Başka yerde **düşünmesinden** üzüldüğüm sözleri, işleri yatakta üzüntüsüzce uzun uzun düşünürüm. (AB s.43 str.56)

27) Babam bir aylığını alamadığı günlerde aç **kalmak** korkusu da kendini gösteriyordu. (AB s.43 str.63)

28) Babamın hocalık **etmesine**, sessizliğine kızıyor. (AB s.44 str.71)

29) Bir lamba şişesi **kırma**nın en acıklı bir şey olduğunu anlarsınız. (AB s.44 str.74)

30) Bunun daha acıklısı babamın hiç sesini **çıkarmaması** oldu. (AB s.44 str.76)

31) İçimdeki bu üzüntüyü **susturmak** için yarın güvercinleri satıp bir lamba şişesi **almayı** düşünebildim. (AB s.44 str.81)

32) Güvercinleri **satmak**, bana akşam düşündüğüm kadar kolay olmayacak gibi geldi ise de(AB s.44 str.85)

33) O da bu olduğuna inanarak hemen bu işi **bitirmek** için yataktan fırladım, **giyinmeye** başladım. (AB s.44 str.88)

34) Benim kırdığımı anlayınca, bana **söylenmeğe** başladı. (AB s.44 str.103)

35) Anam, lamba şişesini **kırmak** üzüntülerini yüreğimden sildi. (AB s.45 str.128)

36) Benden böyle sözler **işitmeğe** alışık olmadığı için annem çok gücendi. (AB s.45 str.133)

37) Bir suç yaparsam, babamın susuşundan korkar. (AB s.45 str.136)

38) Beni kızdırsa da anamın yürekte üzüntü bırakmayan **söylenişlerini** arar ve sanırım ki**,** anamı daha çok severdim. (AB s.45 str.138)

39) İki gündür evde **yaşayış** değişmiş, herkesten sıcak bir sevgi görüyor. (H s.70 str.4)

40) Yoklayıcıları ile konuştukça, Tevfik Efendi açılıyor, **inlemesi** kesiliyor, (H s.71 str.45)

41) Artık gözlerini **süzmesi**, burnundan **soluması** kalmıyor. (H s.71 str.45)

42) Yataktan **doğrulmak** ister, arkadaşları bırakmazlar, selamlaşırlar, çıkıp giderler. (H s.71 str.51)

43) Bak bugün gene başım çatlıyor, ayakta zorla geziyorum, **demeye** başladı. (H s.72 str.73)

44) **“** Beni imtihan mı edeceksin **demek”** ister gibi**,** (F s 82. str.19)

45) **“**Beni mantara bastırama**z**sın**!” demek** ister gibi, (F s 82. str.27)

46) Belki bir bilmediğim var da onu **öğrenmek** istiyorum. (F s 83. str.31)

47) **–** Hiç canım alay **etmek** istiyor. (F s 83. str.38)

48) Hiç alay **etmek** istemiyorum, dedi. (F s 83. str.40)

49) **”**Feminist” ne **demektir,**diye soruyorum. (F s 83. str.41)

50) Yani, Feminist ne **demektir**, bilmiyor musunuz? (F s 82. str.1)

51) Güzel, Feminist sizce ne **demektir?** (F s 83. str.47)

52) Bence ne **demekse demek**, ben sizden soruyorum. (F s 83. str.48)

53) Bu kelimeden sezinlediği manayı iyice, açıkça bilmediği için, **söylemek** istemiyordu. (F s 82. str.1)

54) Karşısındakiler de onun gibi olmalıdırlar ki onlar da **söylemekten** çekindiler. (F s 82. str.1)

55) Cemil Bey**,** bu Feminist ne **demektir?** (F s 82. str.1)

56) Malûm, kadın, **demek.** (F s 82. str.1)

57) Asıl şu manasını **öğrenmek** istedim. (F s 82. str.1)

58) Birkaç kere toplanıldı, ayrıca bir komisyon **yapılmasına** karar verdiler. (F s 82. str.1)

59) Efendim, bana müsaade Divân'a kadar **uğramak** istiyordum da**…**(F s 82. str.1)

60) Konuşarak **yürümeğe** başladılar. (F s 82. str.1)

61) Kuzum Raif Bey, dedi, bu feminist ne **demektir**? (F s 82. str.1)

62) Ve ondan sonra her önüne gelene **sormağa** başladı. (F s 82. str.1)

63) Kadınlar müsamerelerinde konferans **vermeğe** çağırıyorlar, (F s 82. str.1)

64) Biraz daha gittikten sonra, abanın altında Hacı sanki esnedi, **söylenmeğe** başladı: (K s.65 str.24)

65) Biraz daha gittiler, Hacı yeniden **söylenmeğe** başladı: (K s.66 str.29)

66) Hacı sesini kesti, daha **üstelemek** istemedi, ancak Keleş'in çenesi açıldı: (K s.66 str.42)

67) Herkes de bilir. Ömer'i dama tıktırmadın mı? Davarını **almak** için…(K s.66 str.48)

68) Dayağa pişkin, alışkın **olma**nın da kendine göre iyilikleri vardır. (K s.67 str.81)

69) Eline bir çöp alıp yerdeki kumları **dürtmeğe** başladı. (K s.67 str.106)

70) Biraz sonra da Keleş yeniden **uyuklamağa** başladı. (K s.68 str.115)

71) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi ağır ağır gidiyor ve bu **gidiş**le yol uzadıkça uzuyordu. (K s.68 str.118)

72) Sonra **söylenmeğe** başladı. (K s.68 str.120)

73) Hacı'nın beli, başı, dizleri kopuyor, yatıyor rahat edemiyor, otursa **yatmak** istiyor, ne edeceğini kendi de bilemiyordu. (K s.68 str.133)

74) Köy uzaktan **görünmeğe** başladı. (K s.69 str.146)

75) Tevfik Efendi **oturmak** istemedi. (RNÇ s 38 str.19)

76) İzzet Bey onu **alıkoymak** için ağır bir tavurla, yavaş bir sesle: (RNÇ s 38 str.20)

77) Kendince uğursuz saydığı işlerden birini işlemiş **olma**sından korktu. (RNÇ s 39 str.35)

78) ”Acaba posta odasının kapısını iyice kapadım mı?”diye düşündü, **korkmağa** başladı. (RNÇ s 39 str.46)

79) Açıp **açmamakta** tereddüt etti. (RNÇ s 39 str.58)

80) Hakkı da **aranmağa** başladı. (RNÇ s 40 str.72)

81) Hakkı’nın **gelişi** ona kuvvet oldu. (RNÇ s 40 str.76)

82) Yarı geceden sonra da yağmur **yağmağa** başladı. (RNÇ s 40 str.101)

83) Biraz **kaldırmak** için tavanın kulpuna bir odun geçirdiler. (RNÇ s 41 str.112)

84) Baş döndürücü bir **geçiş.** (HNT s192 str.29)

85) Halil, kömür **almağa** gelip de pazarlığı yapamadığını **anlatmağa** başlamış. (HNT s194 str.85)

86) Bu **çağırılıştan** bozulan pazarlığın düzeleceğini anlayan Halil döndü, Nuri Efendi’ye: (HNT s194 str.87)

87) Dirseklerini dizlerine dayadı şemsiyesinin sapını ağzına aldı, tavla **seyretmeğe** başladı. (HNT s194 str.97)

88) **Yenilmesini** Hafız’ın uğursuzluğuna verdi. (HNT s194 str.100)

89) “Geldi, zarımı kırdı” diye düşündü ise de açıkça **söylemek** istemedi. (HNT s194 str.101)

90) Komşu Gaffar’ın oğlu iki boş küfeyi bostan kapısından **sokmağa**(HNT s195 str.133)

4. 3. 2. Sıfat Fiiller

1) Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine birer mendil mışıl mışıl **uyudukları** gözünün önüne geldi(M.A. s.80 str.5)

2) Uzandı,sandalye üzerinde **duran** ceketinin cebinden beyaz keten mendilini alıp yüzüne örttü(M.A. s.80 str.6)

3) Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için **gönderdiği** paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü(M.A. s.80 str.9)

4) Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye **koyduğunu** düşündü(M.A. s.80 str.10)

5) "Ben burada aç **duracak**, değilim ya!" dedi(M.A. s.80 str.12)

6) Müsteşarın, kendisini **sevdiğin**i düşünüp, sevindi(M.A. s.80 str.13)

7) Yanlışlıkla işten **el çektirilen** bir memuru Cavit Beyin bir sözü ile Müsteşar hemen eski işine göndermişti(M.A. s.80 str.14)

8) Her gün **sorduğu** gibi "Hayrola, Müdür Bey" diye sordu(M.A. s.80 str.26)

9) Açıkta **kalan** filan efendi,için olmaz buyurmuşsunuz(M.A. s.80 str.28)

10) Bütün daire, bütün **işitenler** onun yiğitliğine,kabadayılığına şaşıp kalıyorlar. (M.A. s.81 str.1)

11) Sicil Müdürü kağıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda **dinleyenlerin** aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor(M.A. s.81 str.13)

12) Sicil Müdürü kağıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda dinleyenlerin aralıktan kendi odalarına **kaçıştıklarını** görüyor(M.A. s.81 str.14)

13) Sicil Müdürü**,** Muavin'in **şaşırdığın**ı düşününce ,beyaz keten mendil altında tatlı tatlı güldü(M.A. s.81 str.17)

14) Sonra, işine yeniden tayin **edilen** memur haber alıyor(M.A. s.81 str.19)

15) Biraz **sustuktan** sonra, gene hanım: (İ. S.188str.25)

16) Artık ne **söyleyeceğini** bilmiyorsun…(İ. S.188 str.28)

17) Biraz daha sus**tuktan** sonra, gene Hanım: (İ. S.189 str.36)

18) Bak şimdi **ettiği** lakırdıya! (İ. S.189 str.48)

19) Bana kırk yıldır **yapmadığım** şeyi yaptıracaksın! (İ. S.189 str.56)

20) Senin **ettiğin** nankörlük inan olsun! (İ. S.189 str.61)

21) Biz de **kocalacağımız** kadar kocaldık. (İ. S.190 str.68)

22) Bakın şunun **düşündüğüne**… (İ. S.190 str.77)

23) Ben **dinlemediğimden** şikayetçi değilim, yalnız sussan da uyusam. (İ. S.190 str.95)

24) Hem kendisi aklına **geleni** söyler, hem de sonra geveze der, akılsız, der… (İ. S.190 str.99)

25) Şimdi sana akılsız **diyen** var mı? (İ. S.190 str.101)

26) Bu münakaşalardan hanımın bir iki fasıl **ağladığı** vardır. (İ. S.191 str.112)

27) Hekim **geldiği** vakit de dediler ki: (İ. S.191 str.127)

28) Bırakınız **bildiği** gibi yapsın, dedi. (İ. S.191 str.135)

29) Yeni **uyananlar** hep büyük babanın odasına toplandılar. (İ. S.191 str.137)

30) Yatmağa giderken babamın **çalıştığı** odaya uğradım. (AB s.42 str.3)

31) O günlerde babamın **okuttuğu** çocuklardan birine bir uçurtma ile içine kurşun **akıtılmış** bir ceviz meşe vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. (AB s.42 str.10)

32) Kaç güne kadar yavruları **olacağını** hesapladık(AB s.42 str.16)

33) Çocukluğunda **beslediği** güvercinleri anlatmağa başladı. (AB s.42 str.17)

34) Babamı dinlerken, masanın üstünde **duran** anahtar zincirini elime almış. (AB s.42 str.19)

35) Ne **diyeceğimi** bilemedim. (AB s.42 str.28)

36) Yalnız uzandı, is çıkarmağa **başlayan** fitili kıstı. (AB s.43 str.32)

37) Şişe kırılmadan, eyice aydınlık **olmayan** oda büsbütün karardı. (AB s.43 str.32)

38) Babam **söyledikten** sonra hemen elimden atmalı idim. (AB s.43 str.37)

39) Bu uğursuzluklar, hiç **beklenilmeyen** saatte adamın başına gelir! (AB s.43 str.39)

40) Babam, mutfakta **kullandığımız** idare kandilini yaktı. (AB s.43 str.45)

41) Başka yerde düşünmesinden **üzüldüğüm** sözleri, işleri yatakta üzüntüsüzce uzun uzun düşünürüm. (AB s.43 str.56)

42) Bu düşünceler arasında kendimi **avuttuğum** da olur. (AB s.43 str.58)

43) **Oturduğumuz** yer bir ufak kasabacıktı. (AB s.43 str.60)

44) Aç açık **kaldığımız** yok ise de, (AB s.43 str.62)

45) Babam bir aylığını **alamadığı** günlerde aç kalmak korkusu da kendini gösteriyordu. (AB s.43 str.63)

46) Evinde **oturduğumuz** adamın, alışveriş **ettiğimiz** bakkalın kapıya kadar gelip acı sözler **söyledikleri** de olurdu(AB s.43 str.65)

47) Haklı **olmadıklarını** da şimdi anlıyorum. (AB s.44 str.67)

48) Bizde **alacakları** kalmıyordu. (AB s.44 str.67)

49) Hamallık etse bizi daha iyi **geçindireceğini** söylüyor. (AB s.44 str.72)

50) Bunlar **bittikten** sonra da oturup ağlıyordu. (AB s.44 str.73)

51) Yokluk içinde **yüzen** bu evde(AB s.44 str.74)

52) Bir lamba şişesi kırmanın en acıklı bir şey **olduğunu** anlarsınız. (AB s.44 str.75)

53) Benim ne kadar **üzüleceğimi** bilirdi. (AB s.44 str.77)

54) Biraz sonra akşam **kırdığım** şişe aklıma geldi. (AB s.44 str.85)

55) Güvercinleri satmak, bana akşam **düşündüğüm** kadar kolay **olmayacak** gibi geldi ise de(AB s.44 str.86)

56) Biraz **düşündükten** sonra gene en **yapılabilecek** bir şey varsa, (AB s.44 str.87)

57) O da bu **olduğuna** inanarak hemen bu işi bitirmek için yataktan fırladım, giyinmeye başladım. (AB s.44 str.88)

58) Belki babam, güvercinlerin **satıldıklarını** iyi karşılamayacaktır. (AB s.44 str.90)

59) Ben de ondan öç **almış** olacağım. (AB s.44 str.90)

60) Nasıl olmuşsa,gece,anam şişenin **kırıldığının** farkına varmamış. (AB s.44 str.97)

61) Ablama ve gündüzleri gelip boğazı tokluğuna hizmet edip geceleri evine **giden** Naime adındaki kıza tutunmuş. (AB s.44 str.100)

62) Benim **kırdığımı** anlayınca, bana söylenmeğe başladı. (AB s.44 str.103)

63) Evde bir şey **kırılacak** diye ödümüz kopardı. (AB s.45 str.106)

64) Komşularımızın çocukları, hemen hepsi kötü terbiye **almış**, haylaz, haşarı, yalancı çocuklar. (AB s.45 str.114)

65) Bunları bizim **bildiğimiz** kadar anam da bilir. (AB s.45 str.115)

66) Kendiliğinden bir kahve fincanı **yıkadığını** görmedim. (AB s.45 str.119)

67) Bir gün kafam kızarsa **yapacağımı** bilirim. (AB s.45 str.124)

68) Nasıl ki güvercinleri **vereceğini** söyleyince, dayanamamışım: (AB s.45 str.130)

69) Benden böyle sözler işitmeğe alışık **olmadığı** için annem çok gücendi. (AB s.45 str.133)

70) Beni kızdırsa da anamın yürekte üzüntü **bırakmayan** söylenişlerini arar ve sanırım ki, anamı daha çok severdim. (AB s.45 str.137)

71) İnleyerek, gözlerini bayıltarak nasıl **düştüğünü** anlatıyor: (H s.70 str.16)

72) Dedim ya **olacak** olduynan oluyor…(H s.70 str.18)

73) Vay efendim sen misin **koyan!** (H s.70 str.22)

74) O aralık açık gözün biri de ayağımdan **çıkan** potini almış savuşmuş. (H s.70 str.28)

75) **Olacak** olduynan oluyor! (H s.71 str.64)

76) On gün sonra **gelen giden** seyrekleşti. (H s.72 str.70)

77) Haber **alamamış,** alıp ta **gelememiş olanlar** rastgeldikçe soruyor, o da nazlarını yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, **dinleyenler** de: (H s.72 str.77)

78) İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden **çıkmış** birkaç genç, önü sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı. (F s 82. str.3)

79) Sonra arkalarından **gelen** Salim Bey'i görüp seslerini kestiler. (F s 82. str.7)

80) Çokça **kullanılan** bir söz. (F s 82. str.10)

81) **"**Bir **bilenden** sormalı "diye düşündü. (F s 82. str.12)

82) Yanındaki masada **oturan**, orta mektep hocalarından Aytaş Bey' sordu: (F s 82. str.14)

83) Uykudan **uyandırılmış** gibi gözleri süzük, döndü, (F s 82. str.19)

84) Belki bir **bilmediğim** var da onu öğrenmek istiyorum. (F s 83. str.30)

85) Tavla **oynayanlardan** biri, Kerim Bey, eski "Sahil Sıhhiye memurlarından". (F s 83. str.34)

86) Eşi akranı arasında bilgiç **geçinen**lerden bir adam. (F s 83. str.36)

87) Biz söyleyeceğiz ama siz **bildiğinizi** bir söyleyin bakalım! (F s 83. str.49)

88) Ben **bildiğimi söyleyecek** olsam, sizden hiç sormam. (F s 83. str.51)

89) **Bilen** sormaz, dedi. **Bilmeyen** de biliyorum demez. (F s 82. str.1

90) Bu kelimeden **sezinlediği** manayı iyice, açıkça **bilmediği** için, söylemek istemiyordu. (F s 82. str.1)

91) Kendi kendine,"Söylemeyin siz, dedi, ben onu **soracak** adam bulurum". (F s 82. str.1)

92) Ancak benim **arzettiğim** de…(F s 82. str.1)

93) **Gelecek** sene bütçesine para konulacak diye, bir lakırdı çıkardılar. (F s 82. str.1)

94) Böyle ciddi işlere **bakan** yok. (F s 82. str.1)

95) Hem bir de bakmışsın, testiyi **kıran** da bir suyu **getiren** de!.. (F s 82. str.1)

96) İstiyorduk ama sonra kendisi "orada rahat **olduğunu**" yazmış. (F s 82. str.1)

97) Kadınlığı **bağlayan** ve bizden **ayıran** bütün kayıtlar ve şartlar. (F s 82. str.1)

98) Bu yoklukları, bunların acılıklarını ben bu şehirde **duymayan,** kalmadı sanıyorum! (F s 82. str.1)

99) Benim " Nerkis" mecmuasına **yazdığım** yazıları gördünüz mü? (F s 82. str.1)

100) Şimdi ne öyle bir mecmua çıkıyor ne de öyle **yazan** var. (F s 82. str.1)

101) Çünkü **okuyan** yok. (F s 82. str.1)

102) İçinden "bunu **bilen** elbette vardır ya, ben rasgelemedim" diye düşündü. (F s 82. str.1)

103) Ve ondan sonra her önüne **gelene** sormağa başladı. (F s 82. str.1)

104) Ona bu adın nereden **kaldığını bilmeyenler,** (F s 82. str.1)

105) Yeni **çıkan** gazeteler kadın sahifeleri için ondan yazı istiyorlar. (F s 82. str.1)

106) Geniş dalgalarla uzanıp **giden** ovaların yüzünde ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç. (K s.65 str.2)

107) **Oturduğu** yerde uyukluyor. (K s.65 str.7)

108) Arabanın içine **doldurulmuş** kuru otlara gömülmüş, titriyor, ara sıra da inliyor. (K s.65 str.10)

109) Sonra elindeki dizginleri, kamçıyı oynatarak güneş altında **yanan** gölgesiz ovalarda gözlerini gezdirdi. (K s.65 str.27)

110) –Korkma dedi senin canın kolay çıkmaz, **ettiklerin** çoktur! (K s.66 str.37)

111) –**Ettiklerini** bana mı soruyon? (K s.66 str.37)

112) –Senin **ettiklerin** bir mi? Ben senin ne (.….) larını bilirim. (K s.66 str.44)

113) Hacı'nın yerinden **kımıldayacak** gücü yok. (K s.66 str.62)

114) Keleş, bunu **bildiği** için ağzına **geleni** söylüyordu. (K s.66 str.63)

115) –Ülen kahbenin **doğurduğu**, kes artık sesini, dedi. (K s.67 str.76)

116) Keleş, küçük yaşından beri boş buğazlık eder, **istediğini istediğine** söyler, küçük yaştan beri de onu döğerler; alışıktır. (K s.67 str.83)

117) Hacı'nın da onu **döğdürdüğü** olmuştur. (K s.67 str.84)

118) Gelin, kız **baktığın** var mı? (K s.67 str.90)

119) Hacı, kurşun **yemiş** kaplan gibi yerinden fırladı, (K s.67 str.93)

120) Hacı arabadan **inecekmiş** gibi davranınca, Keleş üç beş adım daha kaçıp, durdu. (K s.67 str.102)

121) Hacı'nın araba **sürecek** günü değil, yeniden yıkıldı yattı. (K s.67 str.104)

122) Keleş'te **olduğu** yere çömeldi. (K s.67 str.105)

123) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda **duracakmış** gibi ağır ağır gidiyor ve bu gidişle yol uzadıkça uzuyordu(K s.68 str.117)

124) Bir aralık Keleş, bir su birikintisine **benzeyen** bir çeşmenin başında durdu. (K s.68 str.124)

125) Hacı'nın beli, başı, dizleri kopuyor, yatıyor rahat edemiyor, otursa yatmak istiyor, ne **edeceğini** kendi de bilemiyordu. (K s.68 str.134)

126) Bir aralık **yattığı** yerden Keleş'e çattı: (K s.68 str.135)

127) Keleş **oturduğu** yerde biraz tetik durarak: (K s.68 str.144)

128) Keleş, **düşündüğünde** yanılmıyormuş. (K s.69 str.150)

129) Kim **vurduğu** da belli olmadı. (K s.69 str.153)

130) Az çok geliri **olan** bir hanım almış, (RNÇ s 38 str.11)

131) Dünyanın alayında, kurnaz, kendinden başka kimseyi **düşünmez** bir adam; Tevfik Efendi'nin kapı karşı komşusu. (RNÇ s 38 str.13)

132) Akşam üstü kahvede yalnız kalmış, kendine **konuşacak** birini arıyor. (RNÇ s 38 str.15)

133) Tevfik Efendi tırnağını ne gün **kestiğini** düşündü. (RNÇ s 39 str.33)

134) Kendince uğursuz **saydığı** işlerden birini işlemiş olmasından korktu. (RNÇ s 39 str.35)

135) Kendince uğursuz saydığı işlerden birini **işlemiş** olmasından korktu. (RNÇ s 39 str.35)

136) İnsanın her **gördüğü** rüya çıkmaz ya,dedi, (RNÇ s 39 str.41)

137) Ne zengin **olduğun** var ne bir şey! (RNÇ s 39 str.44)

138) Kendisi için sanki bir uğursuzluk **hazırlandığını** sanıyordu. (RNÇ s 40 str.88)

139) Karısı Tevfik'ten daha kuruntulu, hırçınlıktan **kurumuş** bir kadın. (RNÇ s 40 str.90)

140) **Uyandığı** vakit güneş çoktan doğmuştu. (RNÇ s 40 str.103)

141) **Kaynar** pekmez Tevfik'in ayaklarına döküldü. (RNÇ s 41 str.118)

142) Demek başına **gelecek** felaket bu imiş. (RNÇ s 41 str.128)

143) Ertesi günü dostlardan, ahbaplardan gelip **yoklayanlar** oldu. (RNÇ s 41 str.141)

144) Tevfik Efendi kendi **bildiğinden** şaşmadı: (RNÇ s 41 str.147)

145) Neye **bağırdığı** anlaşılmıyor. (HNT s192 str.2)

146) Her şey yerli yerinde, hayat her vakit **olduğu** gibi…(HNT s192 str.13)

147) Bu boş arsacıkta, yan **yatırılmış** bir bayram salıncağı duruyor. (HNT s192 str.20)

148) Evlerden birinin **kamburlaşmış** belini üç uzun direkle desteklemişler. (HNT s192 str.22)

149) Edirne'den **gelen** bir yük treni, yerleri sarsarak, evleri sarsarak, hızla geçip gidiyor. (HNT s192 str.27)

150) İki evin arasındaki dar aralıktan, vagonların **geçtiği** görülüyor! (HNT s192 str.30)

151) Yeniden demiryoluna **çıkacağı** yerde mahallelerinin kömürcüsü Halil ile karşılaştılar. (HNT s193 str.67)

152) Halil, kömür almağa gelip de pazarlığı **yapamadığını** anlatmağa başlamış. (HNT s194 str.86)

153) Bu çağırılıştan **bozulan** pazarlığın **düzeleceğini anlayan** Halil döndü, Nuri Efendi'ye(HNT s194 str.88):

154) **Geldiği** yolu tutturup gene tek başına mahallelerinin kahvesinin kapısı önüne kadar geldi. (HNT s194 str.91)

155) Gene o adam ikinci oyunu da kaybedip bir parti **yenilmiş** olunca, kızdı . (HNT s194 str.99)

156) Oyunda **yenen**, ikinci parti için pullarını düzeltip zarları da eline alarak: (HNT s195 str.112)

157) Biraz önce **yenilen** adam, bir oyun daha kaybedince, sabrı tükendi: (HNT s195 str.116)

158) Mangalda **pişen** yemeğin kokusu bütün evi bürümüştü. (HNT s195 str.125)

159) Mutfakta annesinin takunyalarla **dolaştığı** duyuluyor…(HNT s195 str.135)

4. 3. 3. Zarf Fiiller

1) Köylülerin, duvar diplerine **uzanıp**, yüzlerine birer mendil mışıl mışıl uyudukları gözünün önüne geldi. (M.A. s.80 str.5)

2) Uzandı, sandalye üzerinde duran ceketinin cebinden beyaz keten mendilini **alıp** yüzüne örttü(M.A. s.80 str.7)

3) Sıkıntılı olmasına **aldırmayarak** uyku gelecek diye bekledi(M.A. s.80 str.7)

4) Sıkıntılı olmasına aldırmayarak uyku gelecek **diye** bekledi(M.A. s.80 str.7)

5) Sonra karısının "para yetiştiremiyorum" **diye** sızlanmasını hatırladı(M.A. s.80 str.11)

6) Müsteşarın, kendisini sevdiğini **düşünüp**, sevindi(M.A. s.80 str.13)

7) Ya böyle **olmayıp** da Müsteşar dayatsaydı(M.A. s.80 str.17)

8) "Ya, Müsteşar kabul etmese idi" **diye** düşündü(M.A. s.80 str.21)

9) Her gün sorduğu gibi "Hayrola, Müdür Bey" **diye** sordu(M.A. s.80 str.27)

10) Bu zavallı nereye **gidip** derdini anlatsın?(M.A. s.80 str.29)

11) O bu sözleri **söylerken**, bütün kalem arkadaşları, bütün daire halkı da kapıdan dinleseler…(M.A. s.81 str.7)

12) Bütün daire, bütün işitenler onun yiğitliğine,kabadayılığına **şaşıp** kalıyorlar(M.A. s.81 str.10)

13) Çarşıdan pazardan **geçerken,** herkes arkasından gösteriyor…(M.A. s.81 str.10)

14) İmzasını **bozu**p sözünü geri alıyor(M.A. s.81 str.12)

15) Sicil Müdürü kağıtlar elinde odadan **çıkarken**, kapıda dinleyenlerin aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor(M.A. s.81 str.13)

16) Aşağı **inip** elindeki kağıtları Muavin'in önüne atıyor(M.A. s.81 str.15)

17) Muavin, Müsteşar'ın silinmiş imzasını **görünce** ağzı açık kalıyor(M.A. s.81 str.16)

18) Sicil Müdürü**,** Muavin'in şaşırdığını **düşününce**, beyaz keten mendil altında tatlı tatlı güldü(M.A. s.81 str.17)

19) **Gelip** Sicil Müdürü'nün ayaklarına kapanıyor. (M.A. s.81 str.19)

20) Aradan biraz **geçince**, bilmem nerenin ikinci müntahiplerinden bir mektup: (M.A. s.81 str.24)

21) Mazbatası Meclis'ten **geçince**, bir gün daireye geliyor(M.A. s.81 str.27)

22) Pantalonunun arka cebinden altın tabakasını **çıkarıp** sigara veriyor…(M.A. s.81 str.30)

23) Meclis'e **girince** ilk iş, memur maaşlarının arttırılmasına dair bir teklif…(M.A. s.81 str.31)

24) Mendili yüzünden **çekip** fırladı(M.A. s.81 str.34)

25) " Bu mendil altında da nasıl uyurlar" **diye** düşündü(M.A. s.81 str.36)

26) Sonra da tekmesi ile odanın döşemesini **teperek:** (M.A. s.81 str.37)

27) Meryem, bir kahve pişir, **diye** hizmetçisine bağırdı(M.A. s.81 str.38)

28) Gene **olup** da yataklarına girince ikisininde uykusu kaçıyor. (İ. S.188 str.5)

29) Gene olup da yataklarına **girince** ikisininde uykusu kaçıyor. (İ. S.188 str.5)

30) Gece **olunca** buharın başına vuruyor. (İ. S.188 str.19)

31) Sabahtan akşama kadar uyukluyorsun, gece **olunca** çenen açılıyor. (İ. S.188 str.27)

32) Sessiz birini buldun mu **uyutuncaya** kadar söylüyorsun. (İ. S.189 str.40)

33) Öyle ise sende "değişmedim" **deyip** durma. (İ. S.189 str.49)

34) Dua **ederken** bile "Allah bir yastıkta kocaltsın"derler(İ. S.189 str.66)

35) **Uyurken** ayrı uyurlar. (İ. S.190 str.78)

36) Biz **uyurken** beraber mi uyuyoruz? (İ. S.190 str.79)

37) Yastık iki tane **olunca** başka türlü oluyor, galiba! (İ. S.190 str.80)

38) Sen ihtiyar **olunca** bütün huyların değişti. (İ. S.190 str.84)

39) Sen saçma sapan **söyleyip** de beni nafile kızdırma, uyumana bak! (İ. S.190 str.89)

40) Sen, kat kat fanilaları arkana giy, sonra da "tere yattım" **diye** söylen. (İ. S.190 str.94)

41) Hüseyin Efendi'nin evinde **otururken** sana, "Hayriye'yi mektebe verelim" dedim. (İ. S.190 str.105)

42) Ama biri ölecek öteki yalnız kalacak **diye** de korkuyorlar. (İ. S.191 str.119)

43) Hiç olmazsa **yatarken** bu fanilaları çıkarsa. (İ. S.191 str.131)

44) Sabah **olurken** öksürük durdu. (İ. S.191 str.137)

45) Karadonluların Mustafa'nın oğluna bir uçurtma **verip** bir karga yavrusu almış, besliyor. **(**K.Y. s.98 str.3)

46) O kadar döğdü ki, oğlan bayıldı; o da öldü **diye** bıraktı, çıktı gitti. **(**K.Y. s.98 str.14)

47) Anası, anasınınanası, ağlayarak çocuğu ağaçtan çözdüler. **(**K.Y. s.98 str.15)

48) Yalnız, Hekim kapıdan **çıkarken** komşulara demiş ki: **(**K.Y. s.98 str.21)

49) Bu söz **işitilince** oğlanın anası ve anasının anası yeniden coştular. **(**K.Y. s.99 str.24)

50) Yatmağa **giderken** babamın çalıştığı odaya uğradım. (AB s.42 str.2)

51) Beni **görünce**(AB s.42 str.5):

52) Dişi güvercin **yumurtlayıncaya** kadar güvercinleri yuvalarında kapadık. (AB s.42 str.13)

53) Babamı **dinlerken**, masanın üstünde duran anahtar zincirini elime almış. (AB s.42 str.19)

54) **Çevirip** parmağıma **sarıp** çözmeğe başlamışım. (AB s.42 str.20)

55) Şişe **kırılmadan**, eyice aydınlık olmayan oda büsbütün karardı. (AB s.43 str.32)

56) Tatlı tatlı **konuşurken** bu aksilik nereden başıma geldi! (AB s.43 str.35)

57) Yahut yalnızca "Suç benimdir, senin sözünü dinlemedim" diyebilsem, **gidip** rahat yatacağım. (AB s.43 str.51)

58) Evinde oturduğumuz adamın, alışveriş ettiğimiz bakkalın kapıya kadar **gelip** acı sözler söyledikleri de olurdu. (AB s.43 str.66)

59) Bunlar bittikten sonra da **oturup** ağlıyordu. (AB s.44 str.73)

60) İçimdeki bu üzüntüyü susturmak için yarın güvercinleri **satıp** bir lamba şişesi almayı düşünebildim. (AB s.44 str.81)

61) O da bu olduğuna **inanarak** hemen bu işi bitirmek için yataktan fırladım, giyinmeye başladım. (AB s.44 str.88)

62) Ben bunları **düşünürken** anam odaya girdi. (AB s.44 str.91)

63) Lambanın şişesini sen mi kırdın? **Diye** sordu. (AB s.44 str.93)

64) Babam da söylememiş olsa gerektir ki anam sabahleyin şişeyi kırılmış **görünce.** (AB s.44 str.99)

65) Ablama ve gündüzleri **gelip** boğazı tokluğuna hizmet **edip** geceleri evine giden Naime adındaki kıza tutunmuş. (AB s.44 str.100)

66) İkisini de **ağlatıncaya** kadar söylemiş. (AB s.44 str.101)

67) Benim kırdığımı **anlayınca**, bana söylenmeğe başladı. (AB s.44 str.103)

68) Evde bir şey kırılacak **diye** ödümüz kopardı. (AB s.45 str.106)

69) Size **bakıp** şaşıyorum. (AB s.45 str.107)

70) Ben şişeyi **isteyerek** mi kırdım? Dedim. (AB s.45 str.109)

71) Zahir, bir de **isteyerek** kıraydın! (AB s.45 str.110)

72) Göz **göre** yanlış söylüyor. (AB s.45 str.116)

73) Baba **olup** da kendini saydırmaz ki! (AB s.45 str.120)

74) Birini **çağırıp** o güvercinleri vereyim de sen de görürsün! (AB s.45 str.124)

75) Anam hep söylendi ve o **söyledikçe** ben de kızdım. (AB s.45 str.127)

76) Nasıl ki güvercinleri vereceğini **söyleyince**, dayanamamışım: (AB s.45 str.131)

77) Ben, çantayı **kapınca** kaçtım. (AB s.45 str.134)

78) Maliye Veznesi'nden Tevfik Efendi, banka önünde Vezne arabasından **inerken**(H s.70 str.2)

79) Ayağını sadef yağı ile **ovup** üstüne sıcak tülbent koyuyorlar. (H s.70 str.9)

80) Havacıva muşambası **yapıp** sarıyorlar. (H s.70 str.10)

81) Komşular içinde öyleleri var ki sabahleyin işlerine **giderken** uğramışlardı. (H s.70 str.11).

82) **İnleyerek**, gözlerini **bayıltarak** nasıl düştüğünü anlatıyor: (H s.70 str.15)

83) Bizi arabaya **koyup** daireye götürdüler. (H s.71 str.33)

84) Sen bir dayak **deyip** geçme, bin bir damarı var. (H s.71 str.36)

85) Üstüne de bolca karabiber **ekip** kirli yapağı sarmalı(H s.71 str.42).

86) Yoklayıcıları ile **konuştukça**, Tevfik Efendi açılıyor, inlemesi kesiliyor, (H s.71 str.44)

87) Misafirler **giderken** Tevfik Efendi yeniden hasta. (H s.71 str.47)

88) Burnundan **soluyarak** konuşuyordu. (H s.71 str.48)

89) Yataktan doğrulmak ister, arkadaşları bırakmazlar, selamlaşırlar,**çıkıp** giderler. (H s.71 str.52)

90) Ayağımı yere ko**r** ko**maz**, (H s.71 str.66)

91) Haber alamamış, alıp da gelememiş olanlar **rastgeldikçe** soruyor, o da nazlarını yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, dinleyenler de: (H s.72 str.77)

92) Haber alamamış**, alıp** da gelememiş olanlar rastgeldikçe soruyor, o da nazlarını yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, dinleyenler de: (H s.72 str.77)

93) Tevfik Efendi, eşe tanışa biraz da böylece nazlandıktan sonra bir gün kalemine **gidip,** işine başladı. (H s.72 str.83)

94) İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden **inerken,** ayrı ayrı kalemlerden çıkmış birkaç genç, önü sıra iniyor, **konuşup** gülüşüyorlardı. (F s 82. str.3)

95) İçlerinden biri, birazcık **durup** elini göğsüne **vurarak** arkadaşlarına meydan okur gibi: (F s.82. str.5)

96) Sonra arkalarından gelen Salim Bey'i **görüp** seslerini kestiler. (F s 82. str.7)

97) Yemekten sonra dairede **çalışırken** gene aklına geldi. (F s 82. str.11)

98) **"**Bir bilenden sormalı "**diye** düşündü. (F s 82. str.12)

99) Akşam üstü, merkez kahvesinde tavla **seyrederken** yeniden hatırladı. (F s 82. str.13)

100) Kaşlarını yukarı **kaldırıp** başını öteye çevirdi(F s 82. str.28).

101) Öteki yüzünü **çevirmeyerek,** (F s 83. str.32)

102) **"**Feminist" ne demektir, **diye** soruyorum. (F s 83. str.41)

103) Kerim Bey, pulları **düzelterek:** (F s 83. str.42)

104) Kerim Bey oyuna **başlayarak:** (F s 83. str.54)

105) Bana kalsa tercüme **ederken**…(F s 82. str.1)

106) Ne **diye** tercüme edeceksin? (F s 82. str.1)

107) Biz dilimiz var **diye** ortaya çıkalım, mukabili olmadı mı? (F s 82. str.1)

108) Gelecek sene bütçesine para konulacak **diye,** bir lakırdı çıkardılar. (F s 82. str.1)

109) İşin içine bir □ızı bütçe **karışınca**, sen alt tarafını anlayıver. (F s 82. str.1)

110) **Konuşarak** yürümeğe başladılar. (F s 82. str.1)

111) Söz arasında, bir sırası **düşünce** Salim Bey Feminist'i ondan da sordu: (F s 82. str.1)

112) Sonra ben bunu erkeklerin zavallılıkları, **diye** izah etmiştim. (F s 82. str.1)

113) İçinden "bunu bilen elbette vardır ya, ben rasgelemedim" **diye** düşündü. (F s 82. str.1)

114) Geniş dalgalarla **uzanıp** giden ovaların yüzünde ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç. (K s.65 str.2)

115) Sonra elindeki dizginleri, kamçıyı **oynatarak** güneş altında yanan gölgesiz ovalarda gözlerini gezdirdi. (K s.65 str.27)

116) Sonra korktunuz, kilden **gelirken** bir kurşun çektiniz, gitti. (K s.66 str.65)

117) –Köse İmam'ın Ali, Kuyucak'lının yanında **çalışırken**, sen köyde onun karısının yanına gidiyordun. (K s.67 str.72)

118) Keleş **korkarak** başını çevirdi, baktı. Hem de: (K s.67 str.78)

119) Keleş, belki de bu dayakları **hatırlayarak** dedi ki: (K s.67 str.85)

120) Senin karı ona kuyruk sallıyor, **diye**, heee? (K s.67 str.87)

121) "Geberteyim seni deyyus", **diye**, Keleş'in ensesine bir yumruk indirdi. (K s.67 str.94)

122) Orada **toparlanıp** çıktı. (K s.67 str.97)

123) Hacı arabadan inecekmiş gibi **davranınca**, Keleş üç beş adım daha **kaçıp**, durdu. (K s.67 str.102)

124) Keleş **yuvarlanınca**, beygirler de durmuştu. (K s.67 str.103)

125) Hacı baktı ki Keleş aldırmıyor, belki de arabayı **bırakıp** köye gidecek, başını abadan çıkardı: (K s.67 str.108)

126) –Keleş **diye** seslendi. (K s.68 str.109)

127) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi ağır ağır gidiyor ve bu gidişle yol **uzadıkça** uzuyordu(K s.68 str.118)

128) Yüzükoyun **yatıp**, ilkin kendi su içti, sonra atlarına su verecekti, (K s.68 str.125)

129) **İçerken** Hacı'nın çenesi titriyordu. (K s.68 str.129)

130) –Sürülen, köye **varınca** veririm. (K s.68 str.140)

131) Keleş oturduğu yerde biraz tetik **durarak:** (K s.68 str.144)

132) Araba, Hacı'nın evi kapısı önünde **durunca**, Hacı yemenilerini bile **almadan sendeleyerek** yürüdü içeri gitti. (K s.9 str.148)

133) Hacı'yı bir akşam üstü değirmenden **dönerken vurup** attan düşürdüler(K s.69 str.152)

134) Eve **giderken** Kerim'in kahvesinden çağırdılar: (RNÇ s 38 str.4)

135) Tevfik efendi'yi **görünce:** (RNÇ s 38 str.15)

136) Nereye gidiyordun? **Diye** sordu. (RNÇ s 38 str.16)

137) Pek fena mı? **Diye** sordu. (RNÇ s 38 str.29)

138) Kahvecinin çırağına **seslenerek:** (RNÇ s 39 str.31)

139) "**Yanılıp** ta ters bir günde kesmiş olmıyayım?" (RNÇ s 39 str.34)

140) İzzet Bey yangüzle Tevfik Efendi'nin yüzüne **bakarak:** (RNÇ s 39 str.40)

141) Kaynanan seni her akşam caminin keneflerine düşmüş görüyor da, "oğlum zengin olacak" **diye** bana tabir ettiriyor…(RNÇ s 39 str.43)

142) "Acaba posta odasının kapısını iyice kapadım mı?"**diye** düşündü, korkmağa başladı. (RNÇ s 39 str.46)

143) "Neden Abidin anahtarları bana bırakıyor?" **diye** kızdı. (RNÇ s 39 str.47)

144) "**Gidip** posta odasını bir daha yoklamalı." (RNÇ s 39 str.50)

145) **Diye** İzzet Bey, arkasından seslendi ise de aldırmadı. (RNÇ s 39 str.55)

146) **Açıp** açmamakta tereddüt etti. (RNÇ s 39 str.58)

147) Sanki bir taraftan bir ateş çıkacak gibi bekliyor, odayı **bırakıp** gidemiyordu. (RNÇ s 39 str.62)

148) Sen demin gitmedin mi idi? **Diye** sordu. (RNÇ s 39 str.64)

149) –E, ne **bakınıp** duruyorsun? (RNÇ s 39 str.67)

150) –Hiç, bir ateş filan olmasın, **diye** bakıyorum. (RNÇ s 39 str.68)

151) Hakkı ateşi **işitince** içeri girdi: (RNÇ s 40 str.69)

152) –Nereye düşürdün? **Diye** sordu. (RNÇ s 40 str.73)

153) –Ben bir şey düşürmedim. Ama olur ya belki biri düşürmüştür **diye** bakıyorum. (RNÇ s 40 str.75)

154) Eğer Hakkı gelmeseydi odayı güç **bırakıp** çıkardı. (RNÇ s 40 str.77)

155) Kapıyı **kilitlerken** Tevfik: (RNÇ s 40 str.79)

156) Alay ederler **diye** korktu, sesini çıkarmadı. (RNÇ s 40 str.80)

157) –Nerede İzzet Bey ? **diye** sordu. (RNÇ s 40 str.82)

158) Tenekeleri **alıp** o da evin yolunu tuttu. (RNÇ s 40 str.85)

159) İzzet Bey'in rüyası da boşuna değildir." **Diye** düşünüyor, (RNÇ s 40 str.87)

160) Sağ yanına **yatıp** uyumalıdır. (RNÇ s 40 str.96)

161) Tevfik'i **görünce**, karısı uzaktan gülümsedi. (RNÇ s 40 str.106)

162) Kaynanası ile Tevfik Efendi, ikisi de kumanda **verirlerken** nasıl oldu ise, tava eğrildi, (RNÇ s 41 str.118)

163) Tavayı bir yana **bırakıp** telaşa başladılar. (RNÇ s 41 str.120)

164) Komşulara **seslenip** ilaç sordular, herkes ayrı bir şey söyledi. (RNÇ s 41 str.124)

165) Kadın **acıyarak** kocasının yüzüne baktı, (RNÇ s 41 str.131)

166) –Merak edersin **diye** söylemedim. (RNÇ s 41 str.140)

167) Ertesi günü dostlardan, ahbaplardan **gelip** yoklayanlar oldu. (RNÇ s 41 str.141)

168) Tevfik ona rüyadan söz **açınca:** (RNÇ s 41 str.143)

169) Oturasın **diye!** (RNÇ s 41 str.146)

170) Helezonlu, yaldız bir çift su bardağı, boncuk kapakarı altında **uyuyup** duruyor(HNT s192 str.12)

171) Sarı tenekeden bir tranvay arabası **titreyerek sarsılarak**, geçti, Yedikule tarafına gitti. (HNT s192 str.23)

172) Derviş kılıklı inmeli bir adam, kolunun birini önüne doğru **sallandırarak**, ayağının birini **sürükleyerek**, geçti. (HNT s192 str.26)

173) Edirne'den gelen bir yük treni, yerleri sarsarak, evleri **sarsarak**, hızla geçip gidiyor. (HNT s192 str.28)

174) Edirne'den gelen bir yük treni, yerleri sarsarak, evleri sarsarak, hızla **geçip** gidiyor. (HNT s192 str.28)

175) –Birini mi bekliyorsun, **diye** sordu? (HNT s193 str.38)

176) –E, duracak mısın, **diye** sordu? (HNT s193 str.40)

177) Şemsiyesine **dayanarak**, iki yanda bostanlara, marullara, salatalara **bakarak** yürüyor. (HNT s193 str.58)

178) Tren sesi **işitince** arkasını **dönüp** bekliyor, (HNT s193 str.59)

179) Sonra gene yola **düzelip** şemsiyesini **sallayarak** yürüyor. (HNT s193 str.60)

180) Geçitten **geçerek** mahalle içinden istasyonun arkasını dolaştı, (HNT s193 str.65)

181) Arkasına **dönüp bakarak,** (HNT s194 str.71)

182) Halil, kömür almağa **gelip** de pazarlığı yapamadığını anlatmağa başlamış. (HNT s194 str.85)

183) Geldiği yolu **tutturup** gene tek başına mahallelerinin kahvesinin kapısı önüne kadar geldi. (HNT s194 str.91)

184) Gene o adam ikinci oyunu da **kaybedip** bir parti yenilmiş **olunca**, kızdı . (HNT s194 str.99)

185) "Geldi, zarımı kırdı" **diye** düşündü ise de açıkça söylemek istemedi. (HNT s194 str.101)

186) Şimdi oyun **bitince**, bir parti de seninle oynıyacağım. (HNT s194 str.102)

187) Hafız, şemsiye sapını ağzından **çıkararak:** (HNT s194 str.104)

188) –E, bilmezsin de deminden beri ne **bakıp** duruyorsun? (HNT s195 str.108)

189) Oyunda yenen, ikinci parti için pullarını **düzeltip** zarları da eline **alarak:** (HNT s195 str.113)

190) Biraz önce yenilen adam, bir oyun daha **kaybedince**, sabrı tükendi: (HNT s195 str.117)

191) "Eve dönsem" **diye** düşündü. (HNT s195 str.122)

192) Köşeden **geçerken** bakkaldan ekmeğini aldı, eve gitti(HNT s195 str.123)

193) **Diye** kardaşına sesleniyor. (HNT s1925 str.130)

194) Bir kız çocuk, elinde bir deste maydanoz, takunyalarını **tıkırdatarak** geçiyor(HNT s195 str.131)

195) "Hayat ne tatlı şey" **diye** düşündüm. İnsanın ömrü olmalı da yaşamalı…(HNT s195 str.136)

4. 4. Edat Grupları

4. 4. 1. İsim Unsuru Kelime Grubu Olan Edat Grupları

1) Bu arada da ilkin **çocuklarının mektep taksitleri için** gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü.(M.A. s.80 str 8)

2) **Ya böyle olmayıp da** Müsteşar dayatsaydı.(M.A. s.80 str 17)

3) O zaman **sanki Müsteşar dayatmış gibi** kızdı.(M.A. s.80 str 22)

4) **Doğru Müsteşar'ın yanına**.(M.A. s.80 str 24).

5) **Her gün sorduğu gibi** "Hayrola, Müdür Bey" diye sordu.(M.A. s.80 str 26)

6) **Açıkta kalan filan efendi**, **için** olmaz buyurmuşsunuz…(M.A. s.80 str 28)

7) O bu sözleri söylerken, bütün kalem arkadaşları**, bütün daire halkı da** kapıdan dinleseler…(M.A. s.81 str 7)

8) **Bu iş de** her yerde duyuluyor.(M.A. s.81 str 20)

9) **Karısının kulağına kadar da** gidiyor.(M.A. s.81 str 21)

10) " **Orada bu kadar** işler yapıyorsun da, bize para göndermiyorsun!" (M.A. s.81 str 22)

11) **Bu kadar da** olmaz…(M.A. s.81 str 23)

12) **Hemen o da** bir mektup döşeniyor.(M.A. s.81 str 23)

13) **" Bu mendil altında da** nasıl uyurlar" diye düşündü.(M.A. s.81 str 35)

14) **Bu arada da** kırk yıl geçmiş.(İ. s.188 str.2)

15) Şimdi, karı koca, iki ihtiyar, karşı karşıya iki koltukta, **sabahtan akşama kadar** uyukluyor, uykularını alıyorlar.(İ. s.188 str.4)

16) **Gene olup da yataklarına girince** ikisinin de uykusu kaçıyor.(İ. s.188 str.5)

17) **Huysuz çocuklar gibi** birbirine türlü densizlikler ediyor,söylüyor,sabaha kadar çene yarıştırıyorlar. (İ. s.188 str.6)

18) Soluğun, **tuğla komuş gibi** arkamı yakıyor! (İ. s.188 str.9)

19) Kadın biraz öteye **çekiliyor ve söyleniyor**. (İ. s.188 str.10)

20) **Ama sana söz söylemez**, hemen mesele yaparsın.(İ. s.188 str.15)

21) **Sanki bilmiyor musun**? (İ. s.188 str.23)

22) **Artık uyu bakalım. (**İ. s.188 str.24)

23) **–Sıcak soğuk değil**, seninki huysuzluk! (İ. s.188 str.26)

24) **Sabahtan akşama kadar** uyukluyorsun, gece olunca çenen açılıyor.(İ. s.188 str.27)

25) **Artık ne söyleyeceğini** bilmiyorsun…(İ. s.188 str.28)

26) Şükür, **bu kadar yılda** bir kusur buldunuz…(İ. s.189 str.35)

27) **Söz söylemen bile!**(İ. s.189 str.42)

28) **Neysem gene oyum**.(İ. s.189 str.44)

29) Bak… ben şimdi seni **bırakmadım da ne yaptım?(**İ. s.189 str.52)

30) **Daha ne yapacaksın**, yakı gibi arkama yapışmışsın!(İ. s.189 str.53)

31) Eskiden kedi gibi sokulur, **"seviyorum" derdi de,** bak şimdi neler söylüyor.(İ. s189 str.57)

32) Yetmiş yaşında karı koca, bir yatakta yatıyoruz, **daha ne istiyorsun?(**İ. s.189 str.63)

33) **Dua ederken bile** "Allah bir yastıkta kocaltsın"derler.(İ. s.189 str.66)

34) Ayrı yatmak **akıllarına bile gelmedi.** (İ. s.190 str.72)

35) Şimdi **yeni gelinler bile** ayrı döşekte yatıyorlar.(İ. s.190 str.74)

36) Hiç olmazsa **böyle soba gibi** birbirilerini ısıtmazlar.(İ. s.190 str.82)

37) Zaten **mangal kapağı gibisin.**(İ. s.190 str.92)

38) Beni de **sanki tere yatırmışlar!** (İ. s.190 str.92)

39) **Ben dinlemediğimden şikayetçi değilim**, **yalnız** sussan da uyusam. .(İ. s.190 str.95)

40) **Şeytan diyor ki**, şu adama bir **daha** lakırdı söyleme.(İ. s.190 str.97)

41) **Hem kendisi aklına geleni söyler, hem de** sonra geveze der, akılsız, der…(İ. s.190 str.99)

42) **Akılsızlık bende ki çektim** oturdum.(İ. s.191 str.111)

43) **Bu gece de** birinci fasıl ağlamağa başlayacaktı.(İ. s.191 str.113)

44) **Ancak ihtiyarın gıcığı tuttu**, öksürmeye başladı.(İ. s.191 str.113)

45) **Ama biri ölecek öteki yalnız kalacak diye de** korkuyorlar.(İ. s.191 str.119)

46) **Ama, öksürük bırakmıyor**…(İ. s.191 str.124)

47) **Yahut daha hafif bir şey** giyse…(İ. s.191 str.132)

48) Ertesi gece değilse **daha ertesi gece** gene bu hikâye!(İ. S.191 str.141)

49) **Bir yandan da** Belediye Hekimi'ne haber gitti. **(**K.Y. s.98 str 19)

50) Kanı **soğumuş ve yelkenleri** suya inmiş! **(**K.Y. s.99 str 26)

51) Yalvarış, yakarış, **ant şart ki,** bir daha çocuğa **gül yaprağı ile** dokunmayacaklar! **(**K.Y. s.99 str 29)

52) **Oğlan da bir kaç gün sonra ayaklandı ve iki karga yavrusu beslemeye başladı. (**K.Y. s.99 str 31)

53) Sen **daha yatmadın mı**? Dedi. (AB s.42 str 6)

54) **Kaç güne kadar** yavruları olacağını hesapladık(AB s.42 str 16)

55) **Gene çevirmeğe başlamışım**. (AB s.42 str 25)

56) **Sanki o söylememiş.** (AB s.43 str 30)

57) Babam,güvercinleri anlatıyordu ama,**ben artık dinlemiyordum.** (AB s.43 str 34)

58) **Ne dedim de**, bu uğursuz zinciri elime aldım. (AB s.43 str 35)

59) **Başka lambamız da** yok. (AB s.43 str 44)

60) Babam, **bu idare kandili ile** çalışabilecek mi? (AB s.43 str 46)

61) Sen **artık yatarsın.** (AB s.43 str 52)

62) **Aç açık kaldığımız yok ise de**, (AB s.43 str 62)

63) Babam bir aylığını alamadığı günlerde **aç kalmak korkusu da** kendini gösteriyordu. (AB s.43 str 63)

64) **Haklı olmadıklarını da** şimdi anlıyorum. (AB s.44 str 67)

65) **Ama bütün borçlarımızı veriyorduk.** (AB s.44 str 68)

66) **Bunun daha acıklısı** babamın hiç sesini çıkarmaması oldu. (AB s.44 str 75)

67) Babama **hem acıyor hem de** ona kızıyorum. (AB s.44 str 80)

68) **İçimdeki bu üzüntüyü susturmak için** yarın güvercinleri satıp bir lamba şişesi almayı düşünebildim. (AB s.44 str 81)

69) Bu düşünce bana **biraz rahatlık vermiş olacak ki** uyumuşum. (AB s.44 str 83)

70) Güvercinleri satmak, bana **akşam düşündüğüm kadar kolay olmayacak gibi geldi ise de**(AB s.44 str 86)

71) **Biraz düşündükten sonra gene** en yapılabilecek bir şey varsa, (AB s.44 str 87)

72) O da bu olduğuna inanarak hemen **bu işi bitirmek için** yataktan fırladım, giyinmeye başladım. (AB s.44 str 89)

73) Babam da **söylememiş olsa gerektir ki** anam sabahleyin şişeyi kırılmış görünce(Abs.44str 99)

74) **Daha evin kirasını veremedik**. (AB s.45 str 107)

75) Bunları **bizim bildiğimiz kadar** anam da bilir. (AB s.45 str 115)

76) Sait Kalfaların Ahmet, **kız çocuk gibi** anasına hizmet ediyor. (AB s.45 str 117)

77) **Bizim sanki kızımız var!** (AB s.45 str 118)

78) **Ama suçun başı** babanızda…(AB s.45 str 120)

79) **Baba olup da** kendini saydırmaz ki! (AB s.45 str 120)

80) Anam **hep söylendi ve o söyledikçe** ben de kızdım. (AB s.45 str 127)

81) **O kadar ki** "Ne eyi etmiş de kırmışım!"**diyesim geliyor gibi** idi. (AB s.45 str 129)

82) Benden **böyle sözler işitmeğe alışık olmadığı için** annem çok gücendi. (AB s.45 str 133)

83) **Bereket versin ki,** öfkesi tez geçer. (AB s.45 str 135)

84) **Beni kızdırsa da** anamın yürekte üzüntü bırakmayan söylenişlerini **arar ve sanırım ki,** anamı **daha** çok severdim. (AB s.45 str 138)

85) **Nasıl oldu ise,** ayak bileğini incitmiş, iki gündür hasta, evde yatıyor. (H s.70 str 2)

86) Karısı, **sanki o eski karısı değil**, tanıdıkları eski tanıdıkları değil. (H s.70 str 5)

87) Hepsinde **yalan da olsa,** tatlı bir sokulganlık, bir yaltaklık var. (H s.70 str 7)

88) Bu tatlı yaşayışı **sanki yudum yudum içiyor**. (H s.70 str 14)

89) **Sanki topuğum iki taş arasında ezildi.** (H s.70 str 22)

90) O aralık **açık gözün biri de** ayağımdan çıkan potini almış savuşmuş. (H s.70 str 27)

91) **Tek kunduranın da** çalındığını yeni gördüm. (H s.71 str 29)

92) **Birebirdir yahut çığ bal** sürmeli. (H s.71 str 41)

93) **Hem zonkluyor, hem ateş gibi yanıyor.** (H s.71 str 58)

94) Yalnız **ne kadar yazık ki** çok sürmüyor! (H s.72 str 69)

95) **Birkaç gün daha** çıkmamalı idin. (H s.72 str 85)

96) **Bizim evden de** çıkma, dediler, **dediler ama doğrusu** dayanamadım. (H s.72 str 89)

97) İçlerinden biri, birazcık durup elini göğsüne vurarak arkadaşlarına **meydan okur gibi:** (F s 82. str 5)

98) **Ama**, **bu ”feminist” sözü** aklına takıldı. (F s 82. str 9)

99) **Uykudan uyandırılmış gibi** gözleri süzük, döndü, (F s 82. str 19)

100) **” Beni imtihan mı edeceksin demek” ister gibi,** (F s 82. str 27)

101) **Sanki bilmiyor musun**, dedi. (F s 82. str 21)

102) Biliyorum **ama gene de** soruyorum. (F s 82. str 22)

103) **Hem biliyorsun hem de gene** neye soruyorsun? (F s 82. str 25)

104) **“Beni mantara bastıramazsın!” demek ister gibi,** (F s 82. str 27)

105) **Belki bir bilmediğim var da** onu öğrenmek istiyorum. (F s 83. str 30)

106) **Farz ediniz ki**, bilmiyorum yahut biliyorum da gene soruyorum. (F s 83. str 45)

107) Farz ediniz ki, **bilmiyorum yahut biliyorum** da gene soruyorum. (F s 83. str 45)

108) Bu kelimeden sezinlediği manayı iyice, **açıkça bilmediği için,** söylemek istemiyordu.(F s 83. str 58)

109) **Yalnız bu kısa konuşma,** Salim Bey'i biraz kızdırdı. (F s 83. str 60)

110) **Biraz hoş beşten sonra** ondan sordu(F s 83. str 64)

111) **Ancak Feminist'i nasıl tercüme etmeli?...** (F s 83. str 68)

112) Birader, dedi, **bizim dilimiz de** dil mi? (F s 84. str 71)

113) **Ancak benim arzettiğim de**…(F s 84. str 76)

114) Lisan **bir ifade içindir**, doğru değil mi**?** (F s 84. str 77)

115) Geçen sene**, bu istilahlar için** bir komisyon topladılar. (F s 84. str 81)

116) **Askerliği bitmesine de** bir şey kalmadı yerinde kalsın dedik. (F s 84. str 93)

117) Efendim, bana müsaade **Divan'a kadar uğramak** istiyordum **da…**(F s 84. str 96)

118) **İtiraf etmelidir ki,** (F s 85. str 115)

119) Evet ama **bir kere de** evde bakar arz ederim. (F s 82. str 132)

120) Ve tesis tarihi efendiiiim, **1908 yahut 909** olacak. (F s 85. str 134)

121) **Tilkinin kuyruğu gibi.** (F s 85. str 136)

122) Salim Bey, bu rahatsızlıkla, bu Feminist'i **o kadar sordu ki,** (F s 85. str 138)

123) **Yeni çıkan gazeteler kadın sahifeleri için** ondan yazı istiyorlar. (F s 85. str 142)

124) Geniş dalgalarla uzanıp giden ovaların yüzünde **ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç.** (K s.65 str 2)

125) Arabanın içine doldurulmuş kuru otlara gömülmüş, titriyor, **ara sıra da** inliyor. (K s.65 str 11)

126) **Onların üstünde de** Keleş kendisi oturuyor. (K s.65 str 64)

127) Biraz daha gittikten sonra, abanın altında Hacı **sanki esnedi**, söylenmeğe başladı: (K s.65 str 23)

128) Hacı sesini kesti, daha **üstelemek istemedi**, **ancak** Keleş'in çenesi açıldı: (K s.66 str 42)

129) Herkes de bilir. Ömer'i dama tıktırmadın mı? **Davarını almak için…**(K s.66 str 48)

130) Keleş, **bunu bildiği için** ağzına geleni söylüyordu. (K s.66 str 63)

131) Dayağa pişkin, **alışkın olmanın da** kendine göre iyilikleri vardır. (K s.67 str 81)

132) Keleş, **küçük yaşından beri** boş buğazlık eder, istediğini istediğine söyler, **küçük yaştan beri de** onu döğerler; alışıktır. (K s.67 str 83)

133) **İt sürüsü kadar** oğul uşağın var. (K s.67 str 89)

134) Satılmış senin mezarına ……..**caktı ama, kurşun tutmadı.** (K s.67 str 91)

135) Hacı, **kurşun yemiş kaplan gibi** yerinden fırladı, (K s.67 str 94)

136) Hacı **arabadan inecekmiş gibi** davranınca, Keleş **üç beş adım daha** kaçıp, durdu. (K s.67 str 102)

137) Böyle **belki yirmi dakika geçti.** (K s.67 str 107)

138) **Biraz sonra da** Keleş yeniden uyuklamağa başladı. (K s.68 str 115)

139) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler **sanki her adımda duracakmış gibi** ağır ağır **gidiyor ve bu gidişle** yol uzadıkça uzuyordu. (K s.68 str 117)

140) Bir saat, **belki iki saat.** (K s.68 str 119)

141) Kavun biçimindeki sivri, çıplak kafasından **sanki duman çıkıyordu.** (K s.68 str 123)

142) İzzet Bey **onu alıkoymak için** ağır bir tavurla, yavaş bir sesle: (RNÇ s 38 str 20)

143) **Bir kahve de** sana ısmarlıyayım! (RNÇ s 39 str 38)

144) **Ne zengin olduğun var ne bir şey!** (RNÇ s 39 str 44)

145) Her şey yerli yerinde, **ne duman var ne de kâğat kokusu.** (RNÇ s 39 str 59)

146) **Sanki bir taraftan bir ateş çıkacak gibi** bekliyor, odayı bırakıp gidemiyordu. (RNÇ s 39 str 61)

147) –Ben bir şey düşürmedim. **Ama olur ya belki** biri düşürmüştür diye bakıyorum.(RNÇ s 40 str 74)

148) Kendisi için **sanki bir uğursuzluk hazırlandığını** sanıyordu. (RNÇ s 40 str 87)

149) **Uyku ile uyanıklık** arasında hep onu düşünüyor, (RNÇ s 40 str 99)

150) **Karısı ile kaynanası** çoktan kalkmışlar, bahçede pekmez kaynatıyorlar. (RNÇ s 40 str 104)

151) Gel biraz **yardım et de**, tavayı düzelteyim. (RNÇ s 40 str 107)

152) **Kaynanası ile Tevfik Efendi,** ikisi de kumanda verirlerken nasıl oldu ise, (RNÇ s 41 str 117)

153) **Nasıl görmüş bilmem ama**(RNÇ s 41 str 136)

154) İyi çocuksun, **hoş çocuksun ama**, bu rüyalarla bozmuşsun. (RNÇ s 41 str 145)

155) –**Mahsus söyledin ama**, bak nasıl çıktı, dedi…(RNÇ s 41 str 148)

156) **Belki çocuğuna haykırıyor.** (HNT s192 str 2)

157) Birkaç ev ötede, bir tavuk gıdaklıyor, bir horoz da ona yardım ediyor, **sanki dem tutuyor!** (HNT s192 str 5)

158) **Belli ki dedikodu yapıyorlar.** (HNT s192 str 7)

159) Eski kırık konsolun üstünde **kırık fanusları ile anasının gelinlik Saksunya lâmbaları,** (HNT s192 str 10)

160) Her şey yerli yerinde, **hayat her vakit olduğu gibi…**(HNT s192 str 13)

161) **Ancak çıkmış bulundu.** (HNT s192 str 17)

162) Deli gibi, **sanki kelle götürüyor**. (HNT s193 str 34)

163) –**Yoksa bir dalgan mı var?** (HNT s193 str 42)

164) Fesi terden **yapışıyor ancak o aldırmıyor,** yürüyordu. (HNT s193 str 62)

165) –Yooo, öyle, gidelim, **dedi idi de**… Gelmedi. (HNT s194 str 77)

166) **Ve daha on beş adım atmamışlardı ki** arkadan Halil'i çağırdılar. (HNT s194 str 86)

167) Oyunda yenen, **ikinci parti için** pullarını düzeltip zarları da eline alarak: (HNT s195 str 112)

168) İki hanım, **belli ki uzakça bir yere gitmiş ve geç kalmışlardı**, (HNT s195 str 133)

169) –**Gideceğim ama, araba yok.**Sen ne ile gideceksin? (K M s 124 str 26)

170) Beş **on dakika daha** yürüdüler, (K M s 125 str 53)

171) Ben uzakta **duman gibi bir şey görüyorum.** (K M s 125 str 60)

172) Nefesi daralıyor, yüzü kızarıyor, **böğrüne bir ağrı giriyor ve yol**, ona gittikçe **uzuyordu**(K M s 125 str 65)

173) Ey, ben **düdük sesi işitir gibi** oldum, (K M s 126 str 70)

174) **Torbanın yerini değiştirmeğe bile** vakit yok. (K M s 126 str 75)

175) Bir düdük sesi **ipi çekilmiş kuklalar gibi** ikisini de hoplattı. (K M s 126 str 77)

176) Süleyman Efendi de ona bakarak koşmağa başladı ama, üç beş adım sonra **nefesi kesilir gibi** oldu. (K M s 126 str 81)

177) Ağzı açılmış, dilinin ucu dışarı çıkmış, son kuvvetini **tüketmek üzere olduğu** yüzünden okunuyordu. (K M s 126 str 84)

178) Emin :"Süleyman Efendi, de gayret",diye **bağırdı ve başını çevirdi**, arkasına baktı. (K M s 126 str 85)

179) Süleyman Efendi de gayret edecek takat kalmamış, eliyle işaret ederek "**ben artık koşamam**" demek istiyordu. (K M s 126 str 87)

180) Burnun**a** doğru kıvrılmış, ayaklarını pat pat yere vurarak yeni bir gayretle **koşuyor ve Emin kolundan tutalıdan beri memnun görünüyordu.** (K M s 126 str 99)

181) Tâaaa,bilet odasının **arkasına kadar da** soktu. (K M s 126 str 102)

182) Birkaç kişi kahveden çıkmış, **bunların deli gibi gelişlerine** bakıyorlardı. (K M s 126 str 103)

183) **Süleyman Efendi de** üstüne yuvarlandı. (K M s 126 str 107)

184) Bir gayretle Emin kalktı, **Süleyman Efendi de** oturdu. (K M s 126 str 109)

185) Zavallının dili **hala ızılbaş, gözleri de hâlâ şaşı**, soluyordu. (K M s 126 str 110)

186) –Yok, **daha bir saat** varmış! (K M s 127 str 115)

187) –Ne **sanki eşeğin eşkini bizimkinden açık mı olur?** (K M s 127 str 129)

188) –**Olmaz ama olsun**…(K M s 127 str 130)

189) –Ben bir yere gidemem, **arkamda gömlek su gibi.** (K M s 127 str 132)

190) Emin **kahveye doğru** gitti. (K M s 127 str 136)

191) **Süleyman Efendi de** çay kenarına indi, (K M s 127 str 136)

192) Uzaktan Emin **hem koşuyor, hem bağırıyor.** (K M s 127 str 143)

193) –Bu posta **bizim posta değil**. Bak, başı ne yana duruyor. (K M s 128 str 159)

194) –E,birader, **böyle imiş de**, beni ne kaldırdın getirdin? (K M s 128 str 163)

195) **Anası babası ile** birkaç gündür, Ankara'nın bir otelinde oturuyorlar. (GHA s112 str 1)

196) **Beş yahut altı yaşlarında**, ince, pek sevimli, tatlı, yaramaz bir kızcağız. (GHA s112 str 2)

197) Sabahtan akşama kadar **belki otuz defa, belki kırk defa,** otelin merdivenlerini inip çıkıyor, her yeri dolaşıyor. (GHA s112 str 4)

198) **Eğer bebeklerin adları değişmiş ise** (bebeklerin adlarını değiştirmekten hoşlanıyor) (GHA s112 str 22)

199) **Yeni adları ile** beraber eskileri de haber veriliyor. (GHA s112 str 24)

200) **Sanki onun tanıdıklarını, herkes tanıyormuş,** (GHA s112 str 30)

201) Onun sevdiklerini **herkes seviyormuş gibi** konuşuyor. (GHA s113 str 32)

202) **Eğer anlamadığı cevaplar verirler yahut onun gönlünü yaralıyacak bir latife ederse**, (GHA s113 str 35)

203) **Sokulmuyor ve bütün çocuklar gibi** kendini sevenleri pek güzel **seçiyor ve tanıyordu.** (GHA s113 str 37)

204) **Yahut çocuklarını kucağına alıyor,** kâğıt şemsiyesini açıyor, (GHA s113 str 56)

205) **Çünkü çok defa böyle oluyor:** (GHA s114 str 74)

206) Şişesi bulunmuş, **kaşığa konmuş yahut konmak istenilmiş**, bu sırada şişe devrilmiş. (GHA s114 str 84)

207) **Balık yağı yere dökülmüş ve annesinin kanepe üstünde serilmiş duran** elbisesi **de** lekelenmiş…(GHA s114 str 86)

208) –**Ama** sen **artık sahiden de** arsız oldun, der. (GHA s114 str 91)

209) **Biz artık İstanbul'a gidiyoruz**. (GHA s115 str 109)

210) **Tevfik Efendi de** işi anlayacak, doğru haberini getirecek olmuştu. (MZ s 95 str 5)

211) Yemek**ten biraz sonra da** kendisi gitti. (MZ s 95 str 10)

212) –**Bunlar güzel ama Müdür Bey, köylüden ne diye para alıyorsun?** (MZ s 95 str 24)

213) Bizim orada **senin gibi bir Ağa yok ki** koltuğunun altına sığınalım. (MZ s 96 str 34)

214) –**Bu öylesi değil,** ağam(MZ s 96 str 52)

215) Diyor ki "**Ama Şükrü, sen de on kuruşa kadar** alıyormuşsun!" (MZ s 97 str 81)

216) –**Bunlar iyi ama Kaymakam dinler mi?** Ne yapacaksın? (MZ s 97 str 86)

217) **Paralarını alırım ama yabancı kurda kuşa karşı da aslan gibiyimdir.** (MZ s 97 str 93)

218) **Yalnız, ayrılıp yatmağa giderken dedi ki:** (MZ s 97 str 107)

4. 4. 2. İsim Unsuru Tek Kelime Olan Edat Grupları

1) **Yemekten sonra** minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor ama**,** karasinekler rahat bırakmıyorlar

2) **Bu arada da** ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü.(M.A. s.80 str 8)

3) Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru Cavit Beyin bir **sözü ile** Müsteşar hemen eski işine göndermişti.(M.A. s.80 str 15)

4) **Bu da** reva mı, efendim.(M.A. s.80 str 28)

5) Bu bizim **yanlışımız yüzünden** el çektirilmiş.(M.A. s.80 str 30)

6) **Siz de** çoluk çocuk sahibisiniz.(M.A. s.81 str 1)

7) Sicil Müdürü bu **haksızlığa karşı** köpürüyor.(M.A. s.81 str 5)

8) Müsteşara **diyor ki**☹M.A. s.81 str 5)

9) Bu iş aksederse, elbette **bizim için** iyi olmaz.(M.A. s.81 str 6)

10" Orada bu kadar işler **yapıyorsun** da, bize para göndermiyorsun!" (M.A. s.81 str 22))

11) Sonra da **tekmesi ile** odanın döşemesini teperek.(M.A. s.81 str 36):

12) **Sonra da** tekmesi ile odanın döşemesini teperek.(M.A. s.81 str 36):

13) Gene olup da yataklarına girince **ikisinin de** uykusu kaçıyor.(İ. S.188 str.5)

14) Huysuz çocuklar gibi birbirine türlü densizlikler ediyor,söylüyor,**sabaha kadar** çene yarıştırıyorlar.(İ. S.188 str.6)

15) **Bir de** sen arkama sokulursun…(İ. S.188 str.8)

16) Bunca yıl soluğum sırtını **yakmamış da**,şimdi yakıyor…(İ. S.188 str.11)

17) Sıcaksa, pamuklunu **çıkar da** yat! (İ. S.188 str.20)

18) Yaa, pamukluyu **çıkarayım da** bir de nezle olayım, değil mi? (İ. S.188 str.21)

19) Yaa, pamukluyu çıkarayım da **bir de** nezle olayım, değil mi? (İ. S.188 str.21)

20) Biraz **sustuktan sonra,** gene hanım☹İ. S.188 str.25)

21) Ben **uyukluyorum da** sen duruyor musun? (İ. S.189 str.29)

22) **Biraz daha** sustuktan sonra, gene Hanım☹İ. S.189 str.36)

23) Biraz daha **sustuktan sonra**, gene Hanım☹İ. S.189 str.36)

24) Sessiz birini buldun mu **uyutuncaya kadar** söylüyorsun.(İ. S.189 str.40)

25) Kuzum o **zamanla** bu zaman bir mi?(İ. S.189 str.48)

26) **Öyle ise** sen de "değişmedim" deyip durma.(İ. S.189 str.49)

27) Öyle ise **sen de** "değişmedim" deyip durma.(İ. S.189 str.49)

28) **Beni de** nafile kızdırma.(İ. S.189 str.49)

29) Ben uyumağa çalışıyorum ama, **bırakmıyorsun ki!**(İ. S.189 str.51)

30) Ben uyumağa **çalışıyorum ama**, bırakmıyorsun ki!(İ. S.189 str.51)

31) Daha ne yapacaksın, **yakı gibi** arkama yapışmışsın!(İ. S.189 str.53)

32) Eskiden **kedi gibi** sokulur, "seviyorum" derdi de**,** bak şimdi neler söylüyor.(İ. S189 str.57)

33) –O zamanları geri getir, **gene söylerim.(**İ. S.189 str.59)

34) **Biz de** kocalacağımız kadar kocaldık .(İ. S.190 str.68)

35) Biz de **kocalacağımız kadar** kocaldık .(İ. S.190 str.68)

36) Rahmetli babam öldü gitti, **annemle** bir yatakta yatarlardı.(İ. S.190 str.71)

37) –**Sanki ben** şimdiki gelinleri beğeniyor muyum?(İ. S.190 str.75)

38) Hanım sen **çocuk gibi** oldun, beni söyletmesene.(İ. S.190 str.77)

39) Herkes **kendi için** uyuyor.(İ. S.190 str.79)

40) Sen ihtiyar **oldun da** huyun değişmedi mi?(İ. S.190 str.85)

41) Sen saçma sapan **söyleyip de** beni nafile kızdırma, uyumana bak!(İ. S.190 str.89)

42) **Beni de** sanki tere yatırmışlar!(İ. S.190 str.92)

43) Sen, kat kat fanilaları arkana giy, **sonra da** "tere yattım" diye söylen.(İ. S.190 str.93)

44) Ben dinlemediğimden şikayetçi değilim, yalnız **sussan da** uyusam. .(İ. S.190 str.95)

45) Şeytan diyor ki, şu adama **bir daha** lakırdı söyleme.(İ. S.190 str.97)

46) "Ben akılsız değilim, **vaktini de** bilirim" demedin mi idi?(İ. S.190 str.106)

47) Biraz sonra bir tıkanıklık **gelir gibi** oldu.(İ. S.191 str.116)

48) Hekim geldiği **vakit de** dediler **ki:** (İ. S.191 str.128)

49) Hekim geldiği vakit de **dediler ki:** (İ. S.191 str.128)

50) Fanilalar, **hırkalarla** yatıyor.(İ. S.191 str.129)

51) **Belki siz söylerseniz** dinler.(İ. S.191 str.130)

52) Hekim onların sözlerini **dinledi ama** isteklerini yapmadı.(İ. S.191 str.133)

53) Bırakınız **bildiği gibi** yapsın, dedi.(İ. S.191 str.135)

54) **Bir daha** söylediler: **(**K.Y. s.98 str 7)

55) Bizi dinlemiyor, **sen de** aldırmıyorsun. **(**K.Y. s.98 str 9)

56) Bu oğlan **artık büsbütün** haylaz olacak, dediler. **(**K.Y. s.98 str 9)

57) **O kadar döğdü k**i, oğlan bayıldı; **o da** öldü diye bıraktı, çıktı gitti. **(**K.Y. s.98 str 14)

58) **Gönüller de** hoş oldu. **(**K.Y. s.98 str 20)

59) **Yalnız**, Hekim kapıdan çıkarken komşulara **demiş ki: (**K.Y. s.98 str 20)

60) **Oğlan da** bir kaç gün sonra ayaklandı **ve** iki karga yavrusu beslemeye başlad**ı. (**K.Y. s.99 str 31)

61) Gene bir **saatle** uğraşıyordu. (AB s.42 str 4)

62) Benim**le** konuşmağa başladı. (AB s.42 str 8)

63) O günlerde babamın okuttuğu çocuklardan birine bir **uçurtma ile** içine kurşun akıtılmış bir ceviz meşe vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. (AB s.42 str 10)

64) Dişi güvercin **yumurtlayıncaya kadar** güvercinleri yuvalarında kapadık. (AB s.42 str 14)

65) Sözleri arasında babam **dedi ki**: (AB s.42 str 21)

66) **Sözünü de** kesmedi. (AB s.43 str 29)

67) Sesinde, **yüzünde de** hiçbir şey değişmedi. (AB s.43 str 30)

68) **Yalnız uzandı,** is çıkarmağa başlayan fitili kıstı. (AB s.43 str 31)

69) Babam,güvercinleri **anlatıyordu ama**,ben artık dinlemiyordum. (AB s.43 str 34)

70) Sonra bana dedi **ki:** (AB s.43 str 41)

71) **Bunun ile** artık çalışılmaz. (AB s.43 str 42)

72) Bunun ile **artık çalışılmaz.** (AB s.43 str 42)

73) **Babam da** hiç sesini çıkarmıyor. (AB s.43 str 47)

74) **Ben de** "Evet, suç bendedir!"desem. (AB s.43 str 48)

75) **Yahut yalnızca** "Suç benimdir, senin sözünü dinlemedim" diyebilsem, gidip rahat yatacağım. (AB s.43 str 48)

76) Sıkıntılı günlerin gecesinde yatak, bana her yerden **daha iyi** gelir. (AB s.43 str 56)

77) Bu düşünceler arasında kendimi **avuttuğum da** olur. (AB s.43 str 58)

78) **Saatçilik de** ederdi. (AB s.43 str 61)

79) Ekmek paramız **ancak çıkarabiliyorduk**(AB s.43 str 61)

80) Babam, **alacaklıları ile** bizim aramızda eziliyordu. (AB s.43 str 64)

81) Evinde oturduğumuz adamın, alışveriş ettiğimiz bakkalın **kapıya kadar** gelip acı sözler **söyledikleri de** olurdu. (AB s.43 str 66)

82) Hamallık etse bizi **daha iyi** geçindireceğini söylüyor. (AB s.44 str 72)

83) Bunlar **bittikten sonra** da oturup ağlıyordu. (AB s.44 str 73)

84) Bunlar bittikten **sonra da** oturup ağlıyordu. (AB s.44 str 73)

85) **Ben de** suç işlemiş, **karşılığını da** görmüş olurdum. (AB s.44 str 78)

86) **Şimdi de** rahatça uyurdum. (AB s.44 str 79)

87) **O da** bu olduğuna inanarak hemen bu işi bitirmek için yataktan fırladım, giyinmeye başladım. (AB s.44 str 89)

88) **Belki babam,** güvercinlerin satıldıklarını iyi karşılamayacaktır. (AB s.44 str 90)

89) **Daha iyi.** (AB s.44 str 91)

90) **Ben de** ondan öç almış olacağım. (AB s.44 str 91)

91) **Ben de** kızların günahlarına girdim. (AB s.44 str 95)

92) **Babam da** söylememiş olsa gerektir ki anam sabahleyin şişeyi kırılmış görünce(Abs.44str 99)

93) **İkisini de** ağlatıncaya kadar söylemiş. (AB s.44 str 102)

94) İkisini de **ağlatıncaya kadar** söylemiş. (AB s.44 str 102)

95) **Biz de** çocuk olduk! (AB s.45 str 106)

96) Zahir, **bir de** isteyerek kıraydın! (AB s.45 str 110)

97) Bunları bizim bildiğimiz kadar **anam da** bilir. (AB s.45 str 115)

98) Baba olup da kendini **saydırmaz ki!** (AB s.45 str 120)

99) **Haberi bile** olmaz. (AB s.42 str 1)

100) Bırak, **akşama kadar** köpek **yavruları ile güvercinlerle** oynasın! (AB s.45 str 122)

101) Birini çağırıp o güvercinleri **vereyim de sen de** görürsün! (AB s.45 str 124)

102) Anam hep söylendi ve o söyledikçe **ben de** kızdım. (AB s.45 str 127)

103) **Hem de** hafifledim. (AB s.45 str 128)

104) **Nasıl ki** güvercinleri vereceğini söyleyince, dayanamamışım: (AB s.45 str 130)

105) **Ben de**, evde ne kadar şişe varsa kırarım, dedim. (AB s.45 str 132)

106) Beni kızdırsa da anamın yürekte üzüntü bırakmayan söylenişlerini arar ve sanırım ki, anamı **daha çok** severdim. (AB s.45 str 138)

107) Komşular içinde öyleleri **var ki** sabahleyin işlerine giderken uğramışlardı. (H s.70 str 11)

108) Akşamüstü **gene uğruyorlar.** (H s.70 str 12)

109) Kaderde **bu da** varmış. (H s.70 str 17)

110) Yer düz, güzel yaya kaldırım, bizim vezne arabası durdu, **ben de** indim. (H s.70 str 19)

111) **Dokundurmuyorum ki** adamlar çıkarsınlar. (H s.70 str 26)

112) Eczacılar **o kadar** aradılar bulamadılar. (H s.70 str 28)

113) Adamın budunda bir çıban **çıkıyor da,** (H s.71 str 38)

114) Neyse **bununla** geçmiş olsun. (H s.71 str 39)

115) Taze inek mayısı **olsa da** sıcak sıcak üstüne vurulsa. (H s.71 str 41)

116) **Üstüne de** bolca karabiber ekip kirli yaprağı sarmalı. (H s.71 str 42)

117) Yoklayıcıları **ile** konuştukça, Tevfik Efendi açılıyor, inlemesi kesiliyor, (H s.71 str 44)

118) **Size de** rahatsızlık oldu. (H s.71 str 49)

119) İstersen tülbendi **gene ıslatalım?** (H s.71 str 55)

120) Hem zonkluyor, hem **ateş gibi** yanıyor. (H s.71 str 58)

121) **Yorgan bile** ağır geliyor. (H s.71 str 59)

122) Ayağın yanına bir yastık konur, **gene yorgan** örtülür. (H s.71 str 61)

123) **Yalnız** ne kadar **yazık ki** çok sürmüyor! (H s.72 str 69)

124) İnan olsun ben senden **daha hastayım**. (H s.72 str 71)

125) Bak bugün **gene başım** çatlıyor, ayakta **zorla** geziyorum, demeye başladı. (H s.72 str 72)

126) Tevfik Efendi'nin bileğinde şişlik **kalmamışsa da** daha ağrısı varmış. (H s.72 str 74)

127) Tevfik Efendi'nin bileğinde şişlik kalmamışsa da **daha ağrısı** varmış. (H s.72 str 74)

128) Bir sargı**,** üstüne bir çorap, **daha üstüne** de bir terlik, **eline de** bir baston aldı, sokağa çıktı. (H s.72 str 75)

129) Haber alamamış, **alıp da** gelememiş olanlar rastgeldikçe soruyor, **o da** nazlarını yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, **dinleyenler de:** (H s.72 str 78)

130) Tevfik Efendi, eşe tanışa biraz da böylece **nazlandıktan sonra** bir gün kalemine gidip, işine başladı. (H s.72 str 82)

131) **Dedi ki:** (H s.72 str 87)

132) **Yemekten sonra** dairede çalışırken **gene** aklına geldi. (F s 82. str 12)

133) Salim Bey **kızar gibi** oldu**.** (F s 83. str 39)

134) Farz ediniz ki, bilmiyorum yahut **biliyorum da** gene soruyorum. (F s 83. str 45)

135) Biz **söyleyeceğiz ama** siz bildiğinizi bir söyleyin bakalım! (F s 83. str 49)

136) Bilen sormaz, dedi. Bilmeyen **de** biliyorum demez. (F s 83. str 55)

137) Sen **söyle de**, yanlış varsa biz düzeltelim! (F s 83. str 56)

138) **Karşısındakiler de** onun gibi olmalıdırlar ki onlar da söylemekten çekindiler. (F s 83. str 59)

139) Karşısındakiler de **onun gibi** olmalıdırlar ki onlar da söylemekten çekindiler. (F s 83. str 59)

140) Karşısındakiler de onun gibi **olmalıdırlar ki** onlar da söylemekten çekindiler. (F s 83. str 59)

141) Karşısındakiler de onun gibi olmalıdırlar ki **onlar da** söylemekten çekindiler. (F s 83. str 59)

142) Lakırdı **da** böyle kaldı(F s 83. str 60)

143) Hangi tabiri **ararsın da** bulursun? (F s 84. str 72)

144) Doğrusu **ben de** artık aldırmıyorum. (F s 84. str 87)

145) Hem **bir de** bakmışsın, testiyi **kıran da** bir suyu **getiren de**!.. (F s 84. str 89)

146) **İstiyorduk ama** sonra kendisi "orada rahat olduğunu" yazmış. (F s 84. str 92)

147) – **Bu kadar** eş dost var, hep elden geleni yaparız. (F s 84. str 95)

148) Efendim, bana müsaade Divan'a kadar uğramak **istiyordum da…**(F s 84. str 96)

149) Söz arasında, bir sırası düşünce Salim Bey Feminist'i **ondan da** sordu: (F s 84. str 103)

150) Ee yani kadınlığın bütün inceliği, bütün mahasinine, **şeylerine karşı…**(F s 85. str 108)

151) **Biz de** sustuk. (F s 85. str 116)

152) Ve **ondan sonra** her önüne gelene sormağa başladı. (F s 85. str 119)

153) Seni **bilirim de** gene, soruyorum. (F s 85. str 126)

154) **Bir de** gazetesi vardı sanıyorum. (F s 85. str 130)

155) **Evet ama** bir kere de evde bakar arz ederim. (F s 82. str 132)

156) Salim Bey, bu **rahatsızlıkla**, bu Feminist'i o kadar sordu ki, (F s 85. str 138)

157) **Biraz daha** gittikten sonra, abanın altında Hacı sanki esnedi, söylenmeğe başladı: (K s.65 str 23)

158) Biraz daha **gittikten sonra**, abanın altında Hacı sanki esnedi, söylenmeğe başladı: (K s.65 str 23)

159) **Biraz daha** gittiler, Hacı yeniden söylenmeğe başladı: (K s.66 str 29)

160) Keleş biraz kırlara **baktıktan sonra**, kayıtsızca: (K s.66 str 36)

161) Hacı biraz **sustuktan sonra** abanın altından: (K s.66 str 39)

162) Hacı sesini kesti, **daha üstelemek** istemedi, ancak Keleş'in çenesi açıldı: (K s.66 str 42)

163) **Herkes de** bilir. Ömer'i dama tıktırmadın mı? Davarını almak için**…**(K s.66 str 48)

164) **Sen de** canını kurtardın. O kalsaydı, senin canına ……caktı. (K s.66 str 55)

165) İreceb'in avradını, yalan **nikahla** sen almadın mı? (K s.66 str 58)

166) **Daha da** gidiyor! (K s.66 str 66)

167) İbrahim Çavuş, Pazar yerinde kardaşının **yüzüne karşı** söyledi **de**, kaskatı kaldı.(K s.66 str 68)

168) İbrahim Çavuş, Pazar yerinde kardaşının yüzüne karşı **söyledi de**, kaskatı kaldı.(K s.66 str 68)

169) Keleş, biraz **sustuktan sonra** yeniden başladı. (K s.67 str 70)

170) Keleş korkarak başını çevirdi, baktı. **Hem de**: (K s.67 str 78)

171) Dayağa pişkin, alışkın olmanın da **kendine göre** iyilikleri vardır. (K s.67 str 81)

172) **Hacı'nın da** onu döğdürdüğü olmuştur. (K s.67 str 84)

173) Keleş, **belki de** bu dayakları hatırlayarak **dedi ki:** (K s.67 str 85)

174) Hiç biri **seninle** oturmuyorlar. (K s.67 str 89)

175) **Atlarla** arabanın arasına yuvarlandı. (K s.67 str 97)

176) –**Daha söylüyor**, gâvurun piçi…(K s.67 str 100)

177) Keleş yuvarlanınca, **beygirler de** durmuştu. (K s.67 str 103)

178) Hacı **baktı ki** Keleş aldırmıyor, **belki de** arabayı bırakıp köye gidecek, başını abadan çıkardı: (K s.67 str 108)

179) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi ağır ağır gidiyor ve bu **gidişle** yol uzadıkça uzuyordu. (K s.68 str 117)

180) Böyle **ne kadar** gittiler? (K s.68 str 119)

181) **Sayıklıyor gibi** idi. (K s.68 str 121)

182) Keleş, Hacı'nın iri yemenisini **su ile** doldurdu. (K s.68 str 128)

183) Bir yemeni dolusu su onu kandırmadı, **bir daha** doldurttu. (K s.68 str 129)

184) **Atları da** suladılar, yola düzüldüler. (K s.68 str 130)

185) Hacı'nın beli, başı, dizleri kopuyor, yatıyor rahat edemiyor, otursa yatmak istiyor, ne edeceğini **kendi de** bilemiyordu. (K s.68 str 134)

186) –Aç at bu **kadar** gider, dedi. (K s.68 str 138)

187) Sana orada, bir şinik arpa **al da** atlara bir torba takayım, dedim. (K s.68 str 139)

188) Bakalım **sen de** hangi derede kalacaksın! (K s.68 str 145)

189) Keleş **artık sustu.** (K s.69 str 146)

190) Araba, Hacı'nın evi kapısı önünde durunca, Hacı **yemenilerini bile** almadan sendeleyerek yürüdü içeri gitti(K s.69 str 148)

191) Kim **vurduğu da** belli olmadı. (K s.69 str 153)

192) Dünyanın alayında, kurnaz, **kendinden başka** kimseyi düşünmez bir adam; Tevfik Efendi'nin kapı karşı komşusu. (RNÇ s 38 str 13)

193) **Daha erken,** otur. Beraber gideriz. (RNÇ s 38 str 18)

194) İzzet Bey onu alıkoymak için ağır bir tavurla, yavaş bir **sesle**: (RNÇ s 38 str 20)

195) Tevfik Efendi elinde **tenekelerle** peykenin kenarına ilişti: (RNÇ s 38 str 27)

196) **Fena da** olsa hayra yormalı: (RNÇ s 38 str 30)

197) İzzet Bey **yangüzle** Tevfik Efendi'nin yüzüne bakarak: (RNÇ s 39 str 40)

198) Kaynanan seni her akşam caminin keneflerine düşmüş **görüyor da**, "oğlum zengin olacak" diye bana tabir ettiriyor…(RNÇ s 39 str 42)

199) "Gidip posta odasını **bir daha** yoklamalı." (RNÇ s 39 str 50)

200) Diye İzzet Bey, arkasından **seslendi ise de** aldırmadı. (RNÇ s 39 str 55)

201) Ya birisi cigara **attı ise**…(RNÇ s 39 str 58)

202) Burası zaten **çıra gibi**…(RNÇ s 40 str 71)

203) **Hakkı da** aranmağa başladı. (RNÇ s 40 str 72)

204) Tenekeleri alıp **o da** evin yolunu tuttu. (RNÇ s 40 str 85)

205) **"Sabahtan beri** zaten içimde bir sıkıntı var, (RNÇ s 40 str 85)

206) İzzet Bey'in **rüyası da** boşuna değildir." Diye düşünüyor, (RNÇ s 40 str 86)

207) **Kendisi için** sanki bir uğursuzluk hazırlandığını sanıyordu. (RNÇ s 40 str 87)

208) Karısı **Tevfik'ten daha** kuruntulu, hırçınlıktan kurumuş bir kadın. (RNÇ s 40 str 89)

209) Bu haberi duyarsa **sabaha kadar** uyuyamaz. (RNÇ s 40 str 90)

210) Buna **kuruntu da** karıştı. (RNÇ s 40 str 95)

211) Yarı **geceden sonra** da yağmur yağmağa başladı. (RNÇ s 40 str 101)

212) Yarı geceden **sonra da** yağmur yağmağa başladı. (RNÇ s 40 str 101)

213) Kalktı, don **gömlekle** bahçeye çıktı. (RNÇ s 40 str 104)

214) Biraz **kaldırmak için** tavanın kulpuna bir odun geçirdiler. (RNÇ s 41 str 112)

215) Bir **yandan da** Tevfik, **karısı da** ocağın taşlarını düzeltiyor. (RNÇ s 41 str 114)

216) Kaynanası ile Tevfik Efendi, **ikisi de** kumanda verirlerken nasıl **oldu ise**, (RNÇ s 41 str 117)

217) İzzet Bey'in rüyası **bununla** geçmiş oldu. (RNÇ s 41 str 127)

218) **O da** karısına baktı, güldü. (RNÇ s 41 str 132)

219) Komşu değil mi, bir aralık İzzet **Bey de** uğradı. (RNÇ s 41 str 142)

220) İyi çocuksun, hoş çocuksun ama, bu **rüyalarla** bozmuşsun. (RNÇ s 41 str 145)

221) Birkaç ev ötede, bir tavuk gıdaklıyor, bir **horoz da** ona yardım ediyor, sanki dem tutuyor! (HNT s192 str 5)

222) Anası, aşağıda iki komşu **hanımla** oturmuş, (HNT s192 str 6)

223) Hiç çıkmasa **da** olabilirdi. (HNT s192 str 16)

224) Evlerden birinin kamburlaşmış belini üç uzun **direkle** desteklemişler. (HNT s192 str 22)

225) Derviş kılıklı inmeli bir adam, kolunun birini **önüne doğru** sallandırarak, ayağının birini sürükleyerek, geçti(HNT s192 str 25)

226) Edirne'den **İstanbul'a kadar** gelmişsin, Sirkeci kaç adımlık yer! (HNT s193 str 32)

227) **Deli gibi**, sanki kelle götürüyor. (HNT s193 str 34)

228) Biraz **durduktan sonra** gene(HNT s193 str 45)

229) Vakit **erken ise de**, Kumkapı deniz hamamları kalabalıktı. (HNT s193 str 63)

230) Yeniden demiryoluna çıkacağı yerde mahallelerinin kömürcüsü Halil **ile** karşılaştılar. (HNT s193 str 67)

231) Şükrü'nün **ipi ile** kuyuya inilir mi? (HNT s194 str 79)

232) Halil, kömür almağa **gelip de** pazarlığı yapamadığını anlatmağa başlamış(HNT s194 str 85)

233) Geldiği yolu tutturup gene tek başına mahallelerinin kahvesinin kapısı **önüne kadar** geldi. (HNT s194 str 92)

234) **O da** gitti, üçüncü boş iskemleye oturdu. (HNT s194 str 95)

235) **Gene** o adam ikinci **oyunu da** kaybedip bir parti yenilmiş olunca, kızdı . (HNT s194 str 98)

236) "Geldi, zarımı kırdı" diye **düşündü ise de** açıkça söylemek istemedi. (HNT s194 str 101)

237) Şimdi oyun bitince, bir **parti de seninle** oynıyacağım. (HNT s194 str 102)

238) –Ben tavla **bilmem ki**, dedi. (HNT s194 str 105)

239) –E, bilmezsin de **deminden beri** ne bakıp duruyorsun? (HNT s195 str 108)

240) –E, **bilmezsin de** deminden beri ne bakıp duruyorsun? (HNT s195 str 108)

241) Oyunda yenen, ikinci parti için pullarını düzeltip **zarları da** eline alarak: (HNT s195 str 112)

242) –**Bu da** tuhaf, dedi. (HNT s195 str 114)

243) On beş **yaşından beri** kahveye çıkıyorsun, bir tavla öğrenemedin mi? (HNT s195 str 114)

244) Biraz önce yenilen adam, bir **oyun daha** kaybedince, sabrı tükendi: (HNT s195 str 117)

245) Hafız Nuri Efendi, buna **kızar gibi** oldu. (HNT s195 str 120)

246) Mutfakta annesinin t**akunyalarla** dolaştığı duyuluyor…(HNT s195 str 135)

247) "Hayat ne tatlı şey" diye düşündüm. İnsanın ömrü **olmalı da** yaşamalı…(HNT s195 str 136)

248) Bu **yıl da** getirdi. (K M s 124 str 3)

249) –Eh, **sen de** akşam **postasıyla** gidersin, dediler. (K M s 124 str 8)

250) **Ona da** kızdı. (K M s 124 str 9)

251) Yoksa akşam **postasıyla** gitmeyi **ben de** bilirim…(K M s 124 str 11)

252) ızılba boş bir heybe, karşıki bakkal dükkanına girdi, çıktı **kahveye doğru** geldi.(K M s 124 str 16)

253) –Gideceğim ama, araba yok.Sen **ne ile** gideceksin? (K M s 124 str 26)

254) Araba **parası da** yanımıza kalır. (K M s 125 str 31)

255) Süleyman Efendi'ye **dedi ki:** (K M s 125 str 35)

256) –**Benim de** var. (K M s 125 str 39)

257) Süleyman Efendi, dükkânda otura otura şişmiş, hamlamış, etleri yumuşamış, **ömründe de** uzun yol yürümemiş bir adamdır, terledi. (K M s 125 str 43)

258) Bir **yandan da** anlatıyordu: (K M s 125 str 44)

259) Bin kişinin gözü üstünde kalacak. **Daha iyisi** mi? (K M s 125 str 48)

260) Emin her gün kırda bayırda dolaşmağa alışmış, **kayış gibi** olmuş, arşınlıyor. (K M s 125 str 50)

261) Süleyman Efendi ona adımını **uydurmak için** hiç olmazsa her iki adımda bir sekiyordu. (K M s 125 str 51)

262) Emin **dedi ki:** (K M s 125 str 58)

263) –Sen şimdi hikâyeyi **bırak da** biraz yürü. (K M s 125 str 59)

264) "Bana söz verdi, **sonra da** bıraktı gitti. (K M s 125 str 61)

265) **Gel de** bunlara inan! (K M s 125 str 61)

266) Bir aralık adımlarını **seyrekleştirmiş gibi** idiler, (K M s 126 str 76)

267) Bir düdük sesi ipi çekilmiş kuklalar gibi **ikisini de** hoplattı. (K M s 126 str 77)

268) Süleyman **Efendi de** ona bakarak koşmağa başladı ama, üç beş adım sonra nefesi kesilir gibi oldu. (K M s 126 str 81)

269) Emin :"Süleyman Efendi, **de gayret**",diye bağırdı ve başını çevirdi, arkasına baktı. (K M s 126 str 85)

270) Süleyman Efendi de gayret edecek takat kalmamış, **eliyle** işaret ederek "ben artık koşamam" demek istiyordu. (K M s 126 str 87)

271) Emin'in göğsü, gırtlağı ilerde **lokomatif gibi** çekiyor; (K M s 126 str 92)

272) **Burnuna doğru** kıvrılmış, ayaklarını pat pat yere vurarak yeni bir **gayretle** koşuyor ve Emin kolundan **tutalıdan beri** memnun görünüyordu. (K M s 126 str 99)

273) **İkisi de** bir zaman kalkamadılar, yorgunluktan kendilerini toparlıyamıyorlardı. (K M s 126 str 107)

274) Bir **gayretle** Emin kalktı, Süleyman Efendi de oturdu. (K M s 126 str 109)

275) Bir saat **varmış da**, neye koştuk? (K M s 127 str 116)

276) Benim saat durmuştu, **sen de** saat bilmiyordun…(K M s 127 str 118)

277) –Ben saati nereden bilirim, bende saat **yok ki!** (K M s 127 str 119)

278) Emin **kahveye doğru** gitti. (K M s 127 str 136)

279) Biraz **sonra da** bir düdük sesi. (K M s 127 str 142)

280) **Gömlek de** yaş…(K M s 127 str 143)

281) Bilet odasının kapısında **Emin ile** karşılaştılar. (K M s 127 str 153)

282) –**Bana da** aldın mı? (K M s 127 str 154)

283) –**Vermiyorlar ki!** (K M s 128 str 155)

284) –**Daha vakit** varmış! (K M s 128 str 157)

285) **İkisinin de** kulakları uzakları dinliyor. (K M s 128 str 174)

286) Bir dizini altına almış, öteki dizini dikmiş, **kolunu da** uzatmış, anlatıyordu. (K M s 128 str 179)

287) Babası haber **yolluyor ki** "oradan aldırsın" (K M s 128 str 182)

288) **İkisi de** komşu. Haber yolladım, bana darılmış… (K M s 128 str 182)

289) Sabahtan **akşama kadar** belki otuz defa, belki kırk defa, otelin merdivenlerini inip çıkıyor, her yeri dolaşıyor. (GHA s112 str 4)

290) Onların davetlerini kabul ediyor, **onlarla** oturup yemek yiyor; (GHA s112 str 10)

291) Ağabeyleri hangi mektebe gidiyorlar, babası ne **zamandan beri** burada, nereye gidecek, (GHA s112 str 15)

292) Bakkal Hacı'ya, kapı önünden geçen dilencilere, kendi bebeklerinin **hikâyeleri kadar** hepsini anlatıyor. (GHA s112 str 17)

293) Ona **tanıtılmak için** bebekler, **lokantaya kadar** iniyorlar, (GHA s112 str 20)

294) Yeni adları ile beraber **eskileri de** haber veriliyor. (GHA s112 str 24)

295) Sonra İstanbul'daki evin **hikâyeleri ile** hatıraları anlatılıyor:" (GHA s112 str 25)

296) Kendi anlatacaklarını **bitirdikten sonra**, karşısındakilere soruyor: (GHA s113 str 33)

297) Yaramaz çocuk **gülümsemesi ile** göründü **mü**, hemen her yerden **sevgi ile** karşılanıyor, (GHA s113 str 41)

298) Yakın tanıdık Bey'lerden yanına gelenler, hatırını **soranlar da** oluyordu. (GHA s113 str 44)

299) Kendisine ne yapılırsa **o da** aynısını Gül Hanım'a yapıyor. (GHA s113 str 49)

300) Anasının dalgınlığına getirebilirse bir aralık kaçıp, kapı önüne **inmek de** var!(GHA s113 str 52)

301) **Bebeklerle** konuşuyor. (GHA s113 str 58)

302) –Parmak **kesilmesi de** oyun olur mu? Nereden aklına geldi? (GHA s113 str 67)

303) Gül Hanım'ın **annesi de** onu görmüş, özenmiş… (GHA s114 str 70)

304) Parmağını bağladılar gene **bebekleri ile** oynamağa başladı, yattıkları odaya girdi.(GHA s114 str 71)

305) Gül **Hanım'la** annesi odada ne yapıyorlar? (GHA s114 str 73)

306) **İkisi de** uyudular mı? (GHA s114 str 73)

307) Gül Hanım'ı uyuturken **annesi de** uyuyup kalıyordu. (GHA s114 str 75)

308) –Gül Hanım balık yağını **döktü de**…(GHA s114 str 80)

309) Balık yağı yere dökülmüş **ve** annesinin kanepe üstünde serilmiş duran **elbisesi de** lekelenmiş…(GHA s114 str 86)

310) Annesi seslendiği vakit, **daha da** siliniyormuş… (GHA s114 str 89)

311) Başka **elbisem de** yok! (GHA s114 str 93)

312) Yemeğe **ne ile** inerim? (GHA s114 str 93)

313) Canım sen niçin kendi bebeklerinle **oynamıyorsun da** her yeri karıştırıyorsun?(GHA s114 str 94)

314) –**Sahiden değil,** anne(GHA s114 str 98)

315) Balık yağı **şişesi ile** oyun olur mu? (GHA s114 str 99)

316) Bak **buraları da** berbat(GHA s114 str 101)

317) **Bir daha** hiçbir yere **çıkarmayayım da, sen de** görürsün…(GHA s114 str 104)

318) **Senin gibi** pis hanımları kimse sevmez…(GHA s114 str 105)

319) Soğanlı Nahiyesi'ne yeni gelen Müdür, köylüden ödünç diye, **zorla** para alıyormuş; (MZ s 95 str 2)

320) **O da** işi resme koymadan, kendince anlamak istemiş, (MZ s 95 str 3)

321) Kaza İdare Meclisi'nde Aza, **buralarda da** Ağa'dan sayılan Tevfik Efendi'ye açmış.(MZ s 95 str 4)

322) Köylüden gelmiş olanlar **gidip de** oda yalnızlaştıktan sonra(MZ s 95 str 12)

323) Köylüden gelmiş olanlar gidip de oda **yalnızlaştıktan sonra**(MZ s 95 str 13)

324) Müdür **diyor ki:** (MZ s 95 str 14)

325) **Köylü de** veriyor. (MZ s 95 str 16)

326) **Yunan da** gelirken kılavuzluğunu bunların babaları yapmış. (MZ s 95 str 20)

327) Tevfik Ağa **dedi ki:** (MZ s 95 str 23)

328) –Bunun anlatacak yeri **yok ki,** dedi, (MZ s 95 str 28)

329) Elime geçen paranın **çoğu da** İstanbul'a çocuğa çoluğa gidiyor. (MZ s 96 str 31)

330) **İki de** biz altı, (MZ s 96 str 32)

331) **Bir de** baldızım var, yedi. (MZ s 96 str 33)

332) **Ben de** aç duracak değilim ya! (MZ s 96 str 33)

333) Senin köyün var, **benim de** müdürlüğüm! (MZ s 96 str 42)

334) –Sen müdürlükte **kalmıyorsun ki,** üstelik **para da** alıyorsun! (MZ s 96 str 43)

335) Biz borç **edip de** kumarda yemedik ya. (MZ s 96 str 52)

336) İki yüz kuruş tekaüt **aylığı ile** geçinilir mi? (MZ s 96 str 57)

337) **Ne ise** oradan beş on para kopardık, Ankara'ya düştük. (MZ s 96 str 57)

338) **Orada da** o Arif denilen hergele bizi oyuna getirdi. (MZ s 96 str 61)

339) Mektuplar gidiyor mu, **onu da** bilmem. (MZ s 96 str 66)

340) En sonunda bize **yazarlar ki**, İtalyan kumaşları başkasına satmış. (MZ s 96 str 67)

341) Pey **parasını da** geri verirler. (MZ s 97 str 69)

342) **Bir de** motor tutarız. (MZ s 97 str 71)

343) Bir sefer **bir daha** derken motor gider karaya. (MZ s 97 str 73)

344) Kapı baca derken bize bir hüküm giydirirler, **ben de** savuşurum. (MZ s 97 str 73)

345) On **paralar da** yok! (MZ s 97 str 74)

346) **İstanbul'da da** çoluk çocuk aç. (MZ s 97 str 74)

347) **Kendim de** geçineceğim, (MZ s 97 str 78)

348) Üç beş **alma da** çık işin içinden! (MZ s 97 str 78)

349) Eski arkadaşlardandır, **ona da** beni geçmişler. (MZ s 97 str 80)

350) D**iyor ki** "Ama Şükrü, **sen de** on kuruşa kadar alıyormuşsun!" (MZ s 97 str 81)

351) İçlerinde bir adam **yok ki.** (MZ s 97 str 84)

352) Elbette **beş de** alacaksın **on da**!... (MZ s 97 str 84)

353) Tevfik Ağa **dedi ki:** (MZ s 97 str 85)

354) Doğrusunu istersen **köylünün de** bir şey diyeceği yoktur. (MZ s 97 str 92)

355) Paralarını alırım ama yabancı kurda **kuşa karşı** da aslan gibiyimdir. (MZ s 97 str 93)

356) Paralarını alırım ama yabancı kurda kuşa karşı da **aslan gibi**yimdir. (MZ s 97 str 93)

357) Paralarını alırım ama yabancı kurda kuş**a karşı da** aslan gibiyimdir. (MZ s 97 str 93)

358) **Benim gibi** müdür **bulsunlar da** yağa bala versinler. (MZ s 97 str 94)

359) Benim bildiğim bu sen bir ağalık **eder de** beni tutarsan, tut. (MZ s 97 str 97)

360) O **çingenelerin de** alacakları olsun. (MZ s 97 str 98)

361) Keratalarda kan **yok ki**… (MZ s 95 str 101)

362) Anladın mı, ben **bu kadar** bilirim. (MZ s 97 str 104)

363) **Bir daha** bir fırsatı düşerse ben gösteririm o keratalara… (MZ s 97 str 105)

364) **Ağa da** düşündü. (MZ s 97 str 106)

365) Yalnız, ayrılıp yatmağa giderken **dedi ki:** (MZ s 97 str 107)

4. 5. İkilemeler

4. 5. 1. Aynı Kelimelerle Yapılan İkilemeler

1) Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine birer mendil **mışıl mışıl** uyudukları gözünün önüne geldi. (M.A. s.80 str.4)

2) Sonra onun han köşelerinde nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağını, kılığının nasıl bozulacağını, tıraşının nasıl uzayacağını **birer birer** gözünün önünü getirdi. (M.A. s.80 str.20)

3) **Kendi kendine** sordu: (M.A. s.80 str.22)

4) Sicil Müdürü**,** Muavin'in şaşırdığını düşününce, beyaz keten mendil altında **tatlı tatlı** güldü. (M.A. s.81 str.18)

5) Şimdi, karı koca, iki ihtiyar, **karşı karşıya** iki koltukta, sabahtan akşama kadar uyukluyor, uykularını alıyorlar. (İ. S.188 str.3)

6) Huysuz çocuklar gibi **birbirine** türlü densizlikler ediyor, söylüyor, sabaha kadar çene yarıştırıyorlar. (İ. S.188 str.6)

7) Kadın **esneye esneye** bir oldu. (İ. S.189 str.39)

8) İki karyolayı **yan yana** koymuşlar, adı olmuş ayrı yatak! (İ. S.190 str.76)

9) Hiç olmazsa böyle soba gibi **birbirilerini** ısıtmazlar. (İ. S.190 str.82)

10) Sen, **kat kat** fanilaları arkana giy, sonra da "tere yattım" diye söylen. (İ. S.190 str.93)

11) **Tatlı tatlı** konuşurken bu aksilik nereden başıma geldi! (AB s.43 str.35)

12) Başka yerde düşünmesinden üzüldüğüm sözleri, işleri yatakta üzüntüsüzce **uzun uzun** düşünürüm. (AB s.43 str.57)

13) Bu tatlı yaşayışı sanki **yudum yudum** içiyor. (H s.70 str.15)

14) Taze inek mayısı olsa da **sıcak sıcak** üstüne vurulsa. (H s.71 str.41)

15) **Birebirdir** yahut çığ bal sürmeli. (H s.71 str.41)

16) İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden inerken, **ayrı ayrı** kalemlerden çıkmış birkaç genç, önü sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı. (F s.82. str.2)

17) **Kendi kendine**,"Söylemeyin siz, dedi, ben onu soracak adam bulurum". (F s 83. str.61)

18) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi **ağır ağır** gidiyor ve bu gidişle yol uzadıkça uzuyordu. (K s.68 str.117)

19) Her şey **yerli yerinde**, ne duman var nede kâğat kokusu. (RNÇ s 39 str.59)

20) Tevfik Efendi bir taşın üstüne oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de içinden **gizli gizli** seviniyordu. (RNÇ s 41 str.126)

21) Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi **ağır ağır** gidiyor ve bu gidişle yol uzadıkça uzuyordu(K s.68 str.117

22) Her şey **yerli yerinde**, ne duman var nede kâğat kokusu. (RNÇ s 39 str.59)

23) Tevfik Efendi bir taşın üstüne oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de içinden **gizli gizli** seviniyordu. (RNÇ s 41 str.126)

24) Her şey **yerli yerinde**, hayat her vakit olduğu gibi…(HNT s192 str.13)

25) **Birdenbire** bir gürültü duyuldu. (HNT s192 str.26)

26) Geçti, geçti, sonra **birdenbire** bitti. (HNT s193 str.31)

27) Şöyle **yavaş yavaş**, **kâmil kâmil** gitse olmaz mı?... (HNT s193 str.33)

28) **Birdenbire** yanında birini gördü. (HNT s193 str.36)

29) **Hızlı hızlı** eve dönüyorlar. (HNT s195 str.134)

30) Süleyman Efendi, dükkânda **otura otura** şişmiş, hamlamış, etleri yumuşamış, ömründe de uzun yol yürümemiş bir adamdır, terledi. (K M s 125 str.42)

31) Süleyman Efendi'nin ağzı açık, **hızlı hızlı** soluyor, (K M s 126 str.71)

32) Burnuna doğru kıvrılmış, ayaklarını **pat pat** yere vurarak yeni bir gayretle koşuyor ve Emin kolundan tutalıdan beri memnun görünüyordu. (K M s 126 str.98)

33) **Kendi kendine** bulup dost olduğu bir genç hanım. (GHA s112 str.19)

34) İkisi □**ızılbaş** konuşmağa başladılar. (MZ s 95 str.13)

35) Bak, harp **bitti biteli** sırtımda hep bu esbaptır. (MZ s 96 str.54)

36) Ben sevkiyat ambarından **çıktım çıkalı**, bir gün rahat oturup oh dememişimdir. (MZ s 96 str.55)

4. 5. 2. Yakın Anlamlı Kelimelerle Yapılan İkilemeler

1) Şimdi, **karı koca**, iki ihtiyar, karşı karşıya iki koltukta, sabahtan akşama kadar uyukluyor, uykularını alıyorlar. (İ. S.188 str.3)

2) Yetmiş yaşında **karı koca,** bir yatakta yatıyoruz, daha ne istiyorsun? .(İ. S.189 str.62)

3) **Cihan âlem** beraber yatıyor. .(İ. S.189 str.66)

4) Ben **gelgeç** tabiatlı değilim.(İ. S.190str.86)

5) **Karı koca** kavga ediyorlar. .(İ. S.191 str.118)

6) Yalvarış, yakarış, **ant şart** ki, bir daha çocuğa gül yaprağı ile dokunmayacaklar! **(**K.Y. s.99 str.28)

7) Neyse, işi **örtbas** ettiler. **(**K.Y. s.99 str.30)

8) **Ana baba**(AB s.42 başlık)

9) **Havacıva** muşambası yapıp sarıyorlar. (H s.70 str.10)

10) Tevfik Efendi, **eşe tanışa** biraz da böylece nazlandıktan sonra bir gün kalemine gidip, işine başladı. (H s.72 str.81)

11) **Eşi akranı** arasında bilgiç geçinenlerden bir adam. (F s 83. str.35)

12) Bu kadar **eş dost** var, hep elden geleni yaparız. (F s 84. str.95)

13) Arabanın içine doldurulmuş kuru otlara gömülmüş, titriyor, **ara sıra** da inliyor. (K s65 str.11)

14) Neden mi dersen, sende **din iman** yok. (K s.67 str.90)

15) Kalktı, **don gömlek**le bahçeye çıktı. (RNÇ s 40 str.104)

16) Bu kadar **eş dost** var, hep elden geleni yaparız. (F s 84. str.95)

17) İt sürüsü kadar **oğul uşağ**ın var. (K s.67 str.89)

18) Kalktı, **don gömlek**le bahçeye çıktı. (RNÇ s 40 str.104)

19) Emin her gün **kırda bayırda** dolaşmağa alışmış, kayış gibi olmuş, arşınlıyor. (K M s 125 str.49)

20) **Anası babası** ile birkaç gündür, Ankara'nın bir otelinde oturuyorlar. (GHA s112 str.1)

21) **Ses sada** yok! (MZ s 96 str.65)

22) Eksik olmasınlar **eş dost** yardım ederler, bizi kurtarırlar. (MZ s 96 str.68)

23) **Kapı baca** derken bize bir hüküm giydirirler, ben de savuşurum. (MZ s

97 str.73)

4. 5. 3. Biri Anlamlı Biri Anlamsız Kelimelerle Yapılan İkilemeler

1) Siz de **çoluk çocuk** sahibisiniz.(M.A. s.81 str.1)

2) Evlenmişler, sevişmişler, **çoluk çocuk** yetiştirmişler.(İ. S.188 str.1)

3) Sen **saçma sapan** söyleyip de beni nafile kızdırma, uyumana bak! .(İ. S.190 str.89)

4) Şimdi ne kadar **çoluk çocuk** varsa, maarife doldurmuşlar. (F s 84. str.86)

5) **Çoluğu çocuğu** olmamış, karısının parasını yer oturur, (RNÇ s 38 str.11)

6) Şimdi ne kadar **çoluk çocuk** varsa, maarife doldurmuşlar. (F s 84. str.86)

7) **Çoluğu çocuğu** olmamış, karısının parasını yer oturur, (RNÇ s 38 str.11)

8) Elime geçen paranın çoğu da İstanbul'a **çocuğa çoluğa** gidiyor. (MZ s 96 str.32)

9) İstanbul'da da **çoluk çocuk** aç. (MZ s 97 str.74)

4. 5. 4. Zıt Anlamlı Kelimelerle Yapılan İkilemeler

1) Şimdi, karı koca, iki ihtiyar, karşı karşıya iki koltukta, **sabahtan akşama** kadar uyukluyor, uykularını alıyorlar. .(İ. S.188 str.3)

2) –**Sıcak soğuk** değil, seninki huysuzluk! .(İ. S.188 str.26)

3) Evinde oturduğumuz adamın, **alışveriş** ettiğimiz bakkalın kapıya gelip acı sözler söyledikleri de olurdu. (AB s.43 str.65)

4) On gün sonra **gelen giden** seyrekleşti. (H s.72 str.70)

5) Ne yapacaksın, **alış veriş** edelim, dedik, (MZ s 96 str.58)

6) O sırada nasılsa, **eğrisi doğrusu**na geldi, bizi buraya yolladılar. (MZ s 97 str.75)

4. 5. 5. Anlamca Kaynaşmış Kelimelerle Yapılan İkilemeler

1) Belli ki **dedikodu** yapıyorlar. (HNT s192 str.7)

2) Biraz **hoş beşten** sonra ondan sordu: (F s 83. str.64)

3) **Ara sıra** görüşelim Salim Bey…(F s 84. str.97)

4) Arabanın içine doldurulmuş kuru otlara gömülmüş, titriyor, **ara sıra** da inliyor. (K s65 str.11)

5) Belli ki **dedikodu** yapıyorlar. (HNT s192 str.7)

6) **Üst baş** temizlenir, değiştirilir. (GHA s115 str.106)

7) Paralarını alırım ama yabancı **kurda kuşa** karşıda aslan gibiyimdir. (MZ s 97 str.93)

8) Benim gibi müdür bulsunlar da **yağa bala** versinler. (MZ s 97 str.95)

4. 6. Unvan Grupları

1) **Sicil Müdürü** Cavit Bey yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor. (M.A. s.80 str.1)

2) Sicil Müdürü **Cavit Bey** yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor. (M.A. s.80 str.1)

3) Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru **Cavit Beyin** bir sözü ile Müsteşar hemen eski işine göndermişti. (M.A. s.80 str.14)

4) Her gün sorduğu gibi "Hayrola, **Müdür Bey**" diye sordu. (M.A. s.80 str.27)

5) **Sicil Müdürü** bu haksızlığa karşı köpürüyor. (M.A. s.81 str. 4)

6) **Sicil Müdürü'ne** ateş basıyor. (M.A. s.81 str.7)

7) Müsteşar, **Sicil Müdürü'nün** sözlerinden korkuyor. (M.A. s.81str.11)

8) **Sicil Müdürü** kağıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda dinleyenlerin aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor. (M.A. s.81 str.13)

9) **Sicil Müdürü,** Muavin'in şaşırdığını düşününce, beyaz keten mendil altında tatlı tatlı güldü. (M.A. s.81 str.17)

10) Gelip **Sicil Müdürü'**nün **ayaklarına** kapanıyor. (M.A. s.81 str.20)

11) **Sicil Müdürü**, terden, heyecandan boğulacaktı. (M.A. s.81 str.33)

12) Geçen gün **Süreyya Bey'in** gelini az kaldı uyuyacaktı. (İ. S.189 str.38)

13) **Hüseyin Efendi'**nin evinde otururken sana, "Hayriye'yi mektebe verelim" dedim. (İ. S.190 str.104)

14) Nüfus kâtibi **Sivrilerin Kadir Efendi'nin** oğlu, on yaşlarında Nazif. **(**K.Y. s.98 str.1)

15) **Karadonluların Mustafa**'nın oğluna bir uçurtma verip bir karga yavrusu almış, besliyor. **(**K.Y. s.98 str.2)

16) **Kadir Efendi**'ye haber yolladılar. **(**K.Y. s.99 str.25)

17) **Sait Kalfaların** Ahmet, kız çocuk gibi anasına hizmet ediyor. (AB s.45 str.117)

18) Maliye Veznesi'nden **Tevfik Efendi**, banka önünde Vezne arabasından inerken. (H s.70 str.1)

19) Yoklayıcıları ile konuştukça, **Tevfik Efendi** açılıyor, inlemesi kesiliyor, (H s.71 str.44)

20) Misafirler giderken **Tevfik Efendi** yeniden hasta. (H s.71 str.47)

21) **Tevfik Efendi** yeniden yumuşak yatağa uzanır. (H s.71 str.52)

22) **Şahver Hanım**, erkek incir yaprağı diyor. (H s.71 str.56)

23) **Tevfik Efendi** yeniden başlar: (H s.71 str.62)

24) **Tevfik Efendi**, eşe tanışa biraz da böylece nazlandıktan sonra bir gün kalemine gidip, işine başladı. (H s.72 str.82)

25) **İstatistik Müdürü Salim Bey**, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden çıkmış birkaç genç, önü sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı. (F s.82. str.1)

26) Sonra arkalarından gelen **Salim Bey'i** görüp seslerini kestiler. (F s.82. str.7)

27) **Aytaş Bey** dedi feminist ne demektir. (F s.82. str.14)

28) **Aytaş Bey** dirseğini masaya dayamış elini kalpağının içine sokmuş dalgın, tavla seyrediyordu. (F s.82. str.15)

29) **Aytaş Bey**, dargın(F s.82. str.24)

30) **Salim Bey** sıkıldı. (F s.82. str.29)

31) Tavla oynayanlardan biri, **Kerim Bey**, eski "Sahil Sıhhiye "memurlarından(F s.83.str.34)

32) **Kerim Bey**, pulları düzelterek: (F s.83. str.42)

33) **Kerim Bey'in** arkadaşı sıkıldı: (F s.83. str.52)

34) **Kerim Bey** oyuna başlayarak: (F s.83. str.54)

35)**Salim Bey** sustu. (F s.83. str.57)

36) Yalnız bu kısa konuşma, **Salim Bey'i** biraz kızdırdı. (F s.83. str.61)

37) O günlerde eski Fransızca hocalarından **Cemil Bey'e** rast geldi. (F s.83. str.63)

38) **Cemil Bey,** bu Feminist ne demektir? (F s.83. str.65)

39) **Cemil Bey** düşündü. (F s.84. str.70)

40) Ara sıra görüşelim **Salim Bey…**(F s.84. str.97)

41) Birkaç gün sonra, bir akşamüstü, bilmem hangi dairenin hangi kalemin müdürü, genç ediplerimizden **R.Raif Bey'e** rasgeldi. (F s.84. str.102)

42) Söz arasında, bir sırası düşünce **Salim Bey** Feminist'i ondan da sordu: (F s.84.str.103)

43) Kuzum **Raif Bey**, dedi, bu feminist ne demektir? (F s.84. str.105)

44) **Salim Bey**, sustu. (F s.85. str.118)

45) **Recai Bey,** sen çok bilgiçsin, feminist nedir? (F s.85. str.121)

46) **Hikmet Beyefendi,** affedersiniz, bir istirhamım vardı. (F s.85. str.128)

47) **Salim Bey,** bu rahatsızlıkla, bu Feminist'i o kadar sordu ki, (F s.85. str.137)

49) Arabanın içinde **Kâftar'lı Hacı Hüseyin**, altmış yaşlarında, iri vücutlu bir ihtiyar. (K s.65 str.8)

50) –**Kınık'tan Bekir**'in harmanını kardaşların yaktı.(K s.66 str.64)

51) **İbrahim Çavuş**, Pazar yerinde kardaşının yüzüne karşı söyledi de, kaskatı kaldı. (K s.66 str.68)

52) –**Köse İmam'ın Ali,** Kuyucak'lının yanında çalışırken, sen köyde onun karısının yanına gidiyordun. (K s.67 str.72)

53) –**Mehmet Ali'yi** neye kovdun? (K s.67 str.86)

54) **Beydirli Hoca** sana □ızılbaş diyor. (K s.67 str.88)

55) **Postacı Tevfik Efendi** yirmi beş, yirmi sekiz yaşlarında, kendi haline, gençten bir adam. (RNÇ s.38 str.1)

56)**Bakkal Etem Efendi**'den boş yağ tenekelerini aldı; (RNÇ s.38 str.3)

57) Kahveye girdi, **İzzet Bey** istiyormuş. (RNÇ s.38 str.10)

58) **Tevfik Efendi**'yi görünce: (RNÇ s.38 str.15)

59) **Tevfik Efendi** oturmak istemedi. (RNÇ s.38 str.19)

60) **İzzet Bey** onu alıkoymak için ağır bir tavurla, yavaş bir sesle: (RNÇ s.38 str.20)

61) **Tevfik Efendi** elinde tenekelerle peykenin kenarına ilişti: (RNÇ s.38 str.27)

62) **Tevfik Efendi** tırnağını ne gün kestiğini düşündü. (RNÇ s.39 str.23)

63) **İzzet Bey** yangüzle **Tevfik Efendi**'nin yüzüne bakarak: (RNÇ s.39 str.40)

64) Diye **İzzet Bey**, arkasından seslendi ise de aldırmadı. (RNÇ s.39 str.55)

65) **Muhabere Memuru Hakkı**, kapıdan başını uzattı: (RNÇ s.39 str.63)

66) "**İzzet Bey** beni rüyasında görmüş" diyecekti, (RNÇ s.40 str.79)

67) **İzzet Bey** gitmiş. (RNÇ s.40 str.81)

68) –Nerede **İzzet Bey** ? diye sordu. (RNÇ s.40 str.82)

69) **İzzet Bey**'in rüyası da boşuna değildir." Diye düşünüyor, (RNÇ s.40 str.86)

70) **İzzet Bey**'in rüyasını karısına, kaynanasına söylemedi. (RNÇ s.40 str.91)

71) **Tevfik Efendi** yatakta dönemez. (RNÇ s.40 str.96)

72) Kafasında hep **İzzet Bey**'in rüyası, biraz dalıyor; (RNÇ s.40 str.98)

73) **İzzet Bey'i** görüyor, uyanıyor, yeniden dalıyor. (RNÇ s.40 str.99)

74) **Tevfik Efendi**'nin içi sıkılıyor…(RNÇ s.41 str.110)

75) **Tevfik Efendi** duvarın dibine çöküverdi. (RNÇ s.41 str.120)

76) **Tevfik Efendi** bir taşın üstüne oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de içinden gizli gizli seviniyordu. (RNÇ s.41 str.125)

77) **İzzet Bey**'in rüyası bununla geçmiş oldu. (RNÇ s.41 str.127)

78) Dün gece **İzzet Bey** beni rüyasında görmüş! (RNÇ s.41 str.133)

79) Komşu değil mi, bir aralık **İzzet Bey** de uğradı. (RNÇ s.41 str.142)

80) **Tevfik Efendi** kendi bildiğinden şaşmadı: (RNÇ s.41 str.147)

81) **Hafız Nuri Efendi**, kapının arkasından şemsiyesini aldı, (HNT s.192 str.14)

82) **Nuri Efendi** rahatsız olmuştu. (HNT s.193 str.31)

83) **Hafız Nuri Efendi**, köşeye dayanmış duruyordu. (HNT s.193 str.35)

84) **Kavaf'ın Şükrü…**(HNT s.193 str.36)

85) Arka sokaktan mı çıktı?.. **Nuri Efendi'ye**: (HNT s.193 str.37)

86) **Hafız Nuri Efendi** yürüdü. (HNT s.193 str.57)

87) **Nuri Efendi** yürüdü. (HNT s.193 str.65)

88) –Hayrola **Nuri Efendi,** nereye? (HNT s.193 str.69)

89) –**Kavaf'ın Şükrü!** (HNT s.194 str.75)

90**) Nuri Efendi** boynunu büktü, (HNT s.194 str.82)

91) Bu çağırılıştan bozulan pazarlığın düzeleceğini anlayan Halil döndü, **Nuri Efendi'ye:** (HNT s.194 str.88)

92) **Nuri Efendi** yürüdü. (HNT s.194 str.91)

93) **Hafız Nuri Efendi**, buna kızar gibi oldu. (HNT s.195 str.120)

94) **Uncu Süleyman Efendi**, kırk yaşlarında, kısa boylu, tıknaz bir adamdır; (K M s.124 str.1)

95) Ne yapacağını bilmeyerek, kahvenin önünde dururken, aşağıdan **Kör Bilalların Emin** geldi. (K M s.124 str.13)

96) –**Ali Dayı**, senin Hasan nerede? (K M s.124 str.18)

97) Sonra Emin **Süleyman Efendi** yi gördü. (K M s.124 str.24)

98)**Süleyman Efendi** torbasını aldı, yola düştüler. (K M s.125 str.32)

99) **Süleyman Efendi'ye** dedi ki: (K M s.125 str.34)

100) **Süleyman Efendi,** dükkânda otura otura şişmiş, hamlamış, etleri yumuşamış, ömründe de uzun yol yürümemiş bir adamdır, terledi. (K M s.125 str.41)

101) **Süleyman Efendi** ona adımını uydurmak için hiç olmazsa her iki adımda bir sekiyordu. (K M s.125 str.50)

102) Hâlâ hikâyesini anlatmağa çalışan **Süleyman Efendi'**nin dili dolaşmağa, sözlerinin arası uzamağa başladı: (K M s.125 str.54)

103) –**Hacı Hakkı**'nın…d…değirmen…ka…Kasnağı…kırılmıştı…(K M s.125 str.56)

104) **Süleyman Efendi,** Hüseyin'i düşünmeğe başladı: (K M s.125 str.61)

105) **Süleyman Efendi'**nin ağzı açık, hızlı hızlı soluyor, (K M s.126 str.71)

106) –Aman **Süleyman Efendi**, gidiyor! (K M s.126 str.78)

107) **Süleyman Efendi** de ona bakarak koşmağa başladı ama, üç beş adım sonra nefesi kesilir gibi oldu (K M s.126 str.79).

108) Emin: "**Süleyman Efendi**, de gayret",diye bağırdı ve başını çevirdi, arkasına baktı. (K M s.126 str.85)

109) **Süleyman Efendi** de gayret edecek takat kalmamış, eliyle işaret ederek "ben artık koşamam" demek istiyordu. (K M s.126 str.86)

110) Emin, **Süleyman Efendi**'yi yeninden yakaladı, sürüklemeğe başladı. (K M s.126 str.90)

111) **Süleyman Efendi** de üstüne yuvarlandı. (K M s.126 str.106)

112) Bir gayretle Emin kalktı, **Süleyman Efendi** de oturdu. (K M s.126 str.109)

113) **Süleyman Efendi'ye:** (K M s.126 str.111)

114) **Süleyman Efendi**, oturduğu yerden: (K M s.127 str.113)

115) **Süleyman Efendi** de çay kenarına indi, (K M s.127 str.136)

116) –Aman **Süleyman Efendi,** koş. Kaçırıyoruz…(K M s.127 str.145)

117) **Süleyman Efendi** ne yapacağını bilmez şaşkın bir halde, şalvarını bacağına geçirdi, (K M s.127 str.150)

118) **Süleyman Efendi**, elinde çoraplar, çamaşırlar, kuşak arkadan sarkar, sürünür. (K M s.128 str.161)

119) Tren yola çekilince, **Süleyman Efendi**'nin çenesi açıldı. (K M s.128 str.177)

120) "**Selim Usta**'ya versin" dedim, (K M s.128 str.180)

121) O götürmüş **Arif Kalfa**'nın oğluna bırakmış. (K M s.128 str.181)

122) **Gül Hanım** (GHA s.112 başlık)

123) **Bakkal Hacı'ya**, kapı önünden geçen dilencilere, kendi bebeklerinin hikayeleri kadar hepsini anlatıyor.(GHA s.112 str.16)

124) Otelde tanıdıkları içinde, en çok sevdiği **Edibe Hanım;** (GHA s.112 str.18)

125) Bunun adı, **Gül Hanım!** Bunun Melahat… (GHA s.112 str.21)

126) **Ayşe Abla** parmağını kapıya sıkıştırmış idi, (GHA s.112 str.25)

127) **Ayşe Abla** ağlamış…(GHA s.112 str.26)

128) Ortalıkta kimse bulunmadığı saatlerde, odalarına çıkıyor, **Gül Hanım'ı** uyutuyor. (GHA s.113 str.48)

129) (Daima en yeni ve en sevdiği bebeğin adı **Gül Hanım**'dır). (GHA s.113 str.49)

130) Kendisine ne yapılırsa o da aynısını **Gül Hanım**'a yapıyor. (GHA s.113 str.50)

131) **Gül Hanım**'ın annesi de onu görmüş, özenmiş… (GHA s.114 str.69)

132) **Gül Hanım**'la annesi odada ne yapıyorlar? (GHA s.114 str.73)

133) **Gül Hanım**'ı uyuturken annesi de uyuyup kalıyordu. (GHA s.114 str.74)

134) –**Gül Hanım**'ın annesi! Ne yapıyorsunuz orada? (GHA s.114 str.77)

135) –**Gül Hanım** balık yağını döktü de…(GHA s.114 str.80)

136) **Gül Hanım**'a balık yağı içirilmek istenilmiş, (GHA s.114 str.82)

137) **Gül Hanım**'ın annesi, temizlemek istemiş, (GHA s.114 str.86)

138) –**Gül Hanım** balık yağı içecekti…(GHA s.114 str.96)

139) O gece yemekte **Edibe Hanım**'ı buldu. (GHA s.115 str.107)

140) **Gül Hanım** balık yağı içiyordu, şişe devrildi. (GHA s.115 str.116)

141) Kaza İdare Meclisi'nde Aza, buralarda da Ağa'dan sayılan **Tevfik Efendi**'ye açmış. (MZ s.95 str.5)

142) **Tevfik Efendi** de işi anlayacak, doğru haberini getirecek olmuştu. (MZ s.95 str.5)

143) **Tevfik Ağa** dedi ki: (MZ s.95 str.23)

144) -Bunlar güzel ama **Müdür Bey**, köylüden ne diye para alıyorsun? (MZ s.95 str.24)

145) -**Şükrü Efendi**, dedi, bu lâkırdıları hadi sen bana söyle, (MZ s.96 str.37)

146) **Tevfik Ağa** dedi ki, (MZ s.97 str.85)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Memduh Şevket Esendal'ın "Mendil Altında" adlı hikâye kitabındaki on iki tane hikâyeyi kelime grupları açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, Memduh Şevket Esendal'ın çok çeşitli, canlı bir dil kullandığı görülmektedir. Yazar çok basit malzemeden, konulardan kendini okutan, ilginç hikâyeler ortaya çıkarmıştır. Metinler, bu bakımdan ilk ve ortaöğretim öğrencileri için ders kitaplarına konulabilecek niteliktedir. Yazar, hikâyelerde, Cumhuriyetin ilk yılları olmasına rağmen sade bir dil, çoğu zaman da halk dilini kullanmıştır. Dolayısıyla bu hikâyelerin, metin bilgisi derslerinde işlenebilecek ve beğeni kitlesini rahatlıkla oluşturabilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Yazar kahramanlarını halkın içinden seçmiş. Daha doğrusu sokağı yansıtmıştır. Örnek olarak:

"Kırk lira alacak deyyus bul, dedim, ciğerlerini sökmezsem o zaman söyle. Kerataların hepsi züğürt. İçlerinde bir adam yok ki. Elbette beş de alacaksın! On da!"

Hikâyelerde sade bir dil kullanıldığı görülmektedir. Şu örnek bunu göstermektedir:

—A, elbette! Sen bir dayak deyip geçme, bin bir damarı var. Her biri bir yana bağlı. Adamın budunda bir çıban çıkıyor da, bir hafta baş ağrısından kurtulamıyor. Benim kendi başımdan geçti. Kolay mı? Neyse bununla geçmiş olsun. Damar damara binmiştir. Taze inek mayısı olsa da sıcak üstüne vurulsa, birebirdir yahut çığ bal sürmeli. Üstü nede bolca karabiber ekip kirli yaprağı sarmalı. İki günde ne varsa çeker, alır.

Yazar, zaman zaman yabancı kelimeler de kullanmaktadır:

— **Feminist? Feminizm**, azizim, nasıl arz edeyim, Ee yani kadınlığın bütün inceliği, bütün **mahasinine**, şeylerine karşı… Kadınlığı başlayan ve bizden ayıran bütün kayıtlar ve şartlar. Mazinin **peszindeliklerine** isyan… Bir kadın niçin, erkek değildir? Bu yoklukları, bunların acılıklarını ben bu şehirde duymayan, kalmadı sanıyordum! Sonra ben bunu erkeklerin zavallılıkları, diye izah etmiştim. Siz bilmem, benim " Nerkis" **mecmuasına** yazdığım yazıları gördünüz mü?

Özellikle isim fiillerde –y kaynaştırma harfinin yerine –ğ harfinin çok sık olarak kullanıldığı görülmektedir:

Ben **uyumağa** çalışıyorum ama bırakmıyorsun ki!

Seni **kızdırmağa** hacet yok.

Bu gece de birinci fasıl **ağlamağa** başlayacaktı.

İhtiyar, **gülmeğe söylemeğe t**orunlarını **sevmeğe** başladı.

Ağlamasına, **yalvarmasına** aldırmadı**, döğmeye** başladı.

Benimle **konuşmağa** başladı.

Süleyman Efendi, Hüseyin'i **düşünmeğe** başladı.

Bunun yanında (özellikle bağlaç olan de'nin yazımında) bazı yazım kurallarına da dikkat edilmediği söylenebilir:

Sonra da **tekmesile** odanın döşemesi teperek:

Keleş **te** yemenilerini kapıdan attı.

Herkes **te** bilir.

Elbet **te** beş de alacaksın!

Taktim olunuyorlar;

Elbet **te** bir yerde kuyrukları elime geçecek.

Yazar, okuyucularıyla sanki sohbet ediyor gibidir:

Hafız Nuri Efendi, kapının arkasından şemsiyesini aldı, yavaşça sokağa çıktı. Neden? Bir işi mi var? Birini mi görecekti? Hiçbir işi yok. Hiç çıkmasa da olabilirdi. Ancak çıkmış bulundu. Ayakları onu dört yol ağzına doğru götürdü.

Yazar, bir "durum hikâyecisi" olduğu için tasvir ve tahlillere dolayısıyla sıfatlara, fiillere çok yer vermiştir. Bunu şu örneklerde görmek mümkündür:

İki kurada arık beygir, **bir çürük yaylıyı** sürüklüyorlar.

Arabacı, **yirmi beş yaşlarında delişmen, dili biraz kekeme bir oğlan; oturduğu yerde** uyukluyor.

Arabanın içinde Kâftar'lı Hacı Hüseyin, **altmış yaşlarında**, **iri vücutlu bir ihtiyar**. Sıtmaya tutulmuş yatıyor. Arabanın içine doldurulmuş **kuru otlara** gömülmüş, titriyor, ara sıra da inliyor.

Yazar, kişilerin psikolojik durumlarını sık sık aksettirmeye çalışır:

Salim bey sustu. Bu kelimeden sezinlediği manayı iyice, açıkça bilmediği için, söylemek istemiyordu. Karşısındakilerde onun gibi olmalıdırlar ki onlar da söylemekten çekindiler. Lakırdı da böyle kaldı. Yalnız bu kısa konuşma, Salim Bey'i biraz kızdırdı. Kendi kendine,"Söylemeyin siz, dedi, ben onu soracak adam bulurum".

Yazar, değişik ağızlara çok yer verir:

—Innh, kaderde bu da varmış… ınnh... Dedim ya olacak olduynan oluyor… Yer düz, güzel yaya kaldırım, bizim vezne arabası durdu, bende indim. Düşmedim, kimse bana dokunmadı, atlar ürkmedi, araba kımıldamadı, dedim ya, hiç. Bu ayağımı yere koydum, vay efendim sen misin koyan! Nasıl anlatayım, size… Sanki topugum iki taş arasında ezildi. Innh … Ne ise bizi oradan kaldırdılar, eczaneye. Ayak olmuş bir kütük! Ya acısı… ınnh ayakkabıyı çıkaracak oldular, ben dokundurmuyorum ki adamlar çıkarsınlar. Neyse çıkardılar. O aralık açık gözün biride ayağımdan çıkan potini almış savuşmuş. Eczacılar o kadar aradılar bulamadılar. Tek konduranın da çalındıgını yeni gördüm. Innh…

Günümüzde okuma-anlama ve okuduğunu açıklama sınavlardan dolayı çok önemli hale gelmiştir. Ancak ezber ağırlıklı yetişen nesiller bu konuda zorluk çekmektedir. Çalışmada geçen hikâyelerle bu konuda alıştırma yapılabilir.

Önemli bir nokta olarak, bazı ders kitaplarında işlenen metinle dilbilgisi konusunun farklı kaynaklardan alındığı görülmektedir. Bu öğrenmeyi soğutmakta, yavaşlatmaktadır. Bunun yerine parça-dilbilgisi bütünlüğü sağlanmalıdır. Böylece okuma-anlama veya açıklama bittikten sonra hissettirmeden, dikkat dağınıklığına sebebiyet vermeden dilbilgisini de vermek mümkün olabilecektir. Çalışmada geçen kelime grupları konu bitiminden sonra alıştırma veya pekiştirme amaçlı kullanılabilir.

KAYNAKÇA

ATABEY, İ. (1998) **Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesinin Kelime Grupları Bakımından Karşılaştırılması.** Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BANGUOĞLU, T. (2004). **Türkçenin Grameri.** Ankara: TDK Yayınları.

BAYDAR, T. (2001). **Ahmet Hamdi Tanpınar`ın 'Huzur' İsimli Romanında Kelime Grupları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BAYNİYAZOV, A. (2000). **Çağdaş Kazak Türkçesi'ndeki Kelime Grupları ve Cümle Çeşitlerini Türkiye Türkçesi'ndeki Karşılıkları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇETİŞLİ, İ. (1991). **Memduh Şevket Esendal.** Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

EDİZKUN, H. (1999). **Türk Dilbilgisi.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

ENFEL, D. (2001). **Eski Anadolu Türkçesinde Kelime Grupları Ve Kullanılışları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ERGİN, M. (2002). **Türk Dil Bilgisi.** İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.

GEÇGEL, H. (2003). **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı.** Ankara: Anı Yayıncılık.

GÜNDOĞMUŞ, S. (2001). **Yahya Kemal'in Manzum Eserlerinde Kelime Grupları: Yapılışları ve Kullanılışları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

GÜNDÜZ, O. (Ed. R. KORMAZ) (2004). **Yeni Türk Edebiyatı.** Ankara: Grafiker Yayınları.

HENGİRMEN, M. (1995). **Türkçe Dilbilgisi.** Ankara: Engin Yayınevi.

KARABEYOĞLU, A. (1996). **Nev`îzade Atai`nin Hadaik`ül-Tekmileti`ş-Şakaik İsimli Eserinde Geçen Yabancı Kelime Grupları ve Yapılarına Göre Türkçe Cümle Türleri.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KARAHAN, L. (1999). **Türkçede Söz Dizimi.** Ankara: Akçağ Yayınları.

KAYRA, O. K. (1988). **XVII.-XVIII. Yüzyıl Metinlerinde Kelime Grupları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KOÇ, K. (1998). **Kazak Türkçesinde Kelime Gruplarının Sentaksı.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KORKUT, Ü. (2002). **Ömer Seyfettin`in On İki Hikâyesinde Türk Dilinin Eğitimi ve Öğretimi Açısından Kelime Gruplarının Değerlendirilmesi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÖZDEN, G. (2002). **Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları Üzerine Bir Araştırma.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZSÖYKE, A. (2001). **Refik Halid Karay`ın Memleket Hikayeleri'nde Kelime Grupları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TEMİZEL, F. (2002). **Nedim Divanı'nın Kelime Grupları ve Sözlüğü.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TEZER, A. (1999). **Mehmet Akif`İn Safahat'ında Kelime Grupları.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TUNCER, H. (1996). **Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı II.** İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

TURGUT, A. (2002). **Ali Şir Nevayi'nin Eserlerinde Kelime Grupları ve Türkiye Türkçesi İle Karşılaştırılması.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER (İncelenen Hikâyeler)

Mendil Altında

Ağustos. Cuma günü. Sicil Müdürü Cavit Bey. Yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor. Ama, karasinekler rahat bırakmıyorlar. Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine birer mendil mışıl mışıl uyudukları gözünün önüne geldi. İmrendi. Uzandı, sandalye üzerinde duran ceketinin cebinden beyaz keten mendilini alıp yüzüne örttü, sıkıntılı olmasına aldırmayarak uyku gelecek diye bekledi. Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü. Sonra, karısının "para yetiştiremiyorum" diye sızlanmasını hatırladı. "Ben burada aç duracak, değilim ya!" dedi. Maaşlara zam yapılacak diyorlardı… Müsteşarın, kendisini sevdiğini düşünüp, sevindi. Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru Cavit Beyin bir sözü ile Müsteşar hemen eski işine göndermişti. Ya böyle olmayıp ta Müsteşar dayatsaydı. Bu zavallı adam sefil olurdu. Sonra onun han köşelerinde nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağını, kılığının nasıl bozulacağını, tıraşının nasıl uzayacağını birer birer gözünün önüne getirdi. Acıdı. "Ya, Müsteşar kabul etmese idi" diye düşündü. O zaman sanki Müsteşar dayatmış gibi kızdı. Kendi kendine sordu: "Ne yapardım?"Hemen ceketinin göğsünü ilikledi, arkadaşına "ver şu evrakı" dedi, kâğıtları aldı, doğru Müsteşarın yanına. Müsteşar masasının başında kâğıt okuyordu, başını kaldırdı, her gün sorduğu gibi "Hayrola, Müdür Bey" diye sordu."Efendim, dedi, açıkta filan efendi, için olmaz buyurmuşsunuz… Bu da reva mı, efendim. Bu zavallı nereye gidip derdini anlatsın? Bu bizim yanlışımız yüzünden el çektirilmiş. Kendisinin bir günahı var mı? Siz de çoluk çocuk sahibisiniz. İnsaf ediniz efendim. Müsteşar "olmuş olmuştur, diyor. Bir defa her nasılsa elçektirilmiş. Memuriyet hayatında böyle şeyler olur. Kendine başka bir yerde iş arasın…"Sicil Müdürü bu haksızlığa karşı köpürüyor. Müsteşara diyor ki: "Bu iş aksederse, helbette bizim için iyi olmaz. "O bu sözleri söylerken, bütün kalem arkadaşları, bütün daire halkı da kapıdan dinleseler… Sicil Müdürü'ne ateş basıyor. Bütün daire, bütün işitenler onun yiğitliğine, kabadayılığına şaşıp kalıyorlar. Çarşıdan pazardan geçerken, herkes arkasından gösteriyor… Müsteşar, Sicil Müdürü'nün sözlerinden korkuyor, imzasını bozup sözünü geri alıyor, Sicil Müdürü kâğıtlar elinde odadan çıkarken, kapıda dinleyenlerin aralıktan kendi odalarına kaçıştıklarını görüyor, aşağı inip elindeki kâğıtları Muavin'in önüne atıyor. Muavin, Müsteşar'ın silinmiş imzasını görünce ağzı açık kalıyor. Sicil Müdürü, Muavin'in şaşırdığını düşününce, beyaz keten mendil altında tatlı tatlı güldü. Sonra, işine yeniden tayin edilen memur haber alıyor, gelip Sicil Müdürü'nün ayaklarına kapanıyor, bu iş te her yerde duyuluyor. Karısının kulağına kadar da gidiyor. Kadından bir mektup: " Orada bu kadar işler yapıyorsun da, bize para göndermiyorsun!" Artık kızıyor. Bu kadar da olmaz… Hemen o da bir mektup döşeniyor. Aradan biraz geçince, bilmem nerenin ikinci müntahiplerinden bir mektup: "Meb'us seçeceğiz, kabul buyurunuz".

Mazbatası Meclis'ten geçince, bir gün daireye geliyor, bütün arkadaşları tebrik ediyorlar, Müsteşar oda kapısından karşılıyor, pantolonunun arka cebinden altın tabakasını çıkarıp cıgara veriyor…

Meclis'e girince ilk iş, memur maaşlarının arttırılmasına dair bir teklif…

Sicil Müdürü, terden, heyecandan boğulacaktı. Mendili yüzünden çekip fırladı. Yüzü kızarmış, gözleri dönmüş, saçları dikilmiş, köşeye oturdu. “ Bu mendil altında da nasıl uyurlar” diye düşündü, sonra da tekmesile odanın döşemesi teperek:

— Meryem, bir kahve pişir,diye hizmetçisine bağırdı

Ana Baba

Kış gecesi, komşu kadınlar bize oturmağa gelmişlerdi. Onları dinledim. Geç kalmışım. Yatmağa giderken babamın çalıştığı odaya uğradım. Babam, gündüz ders okutur, geceleri saatçilik ederdi. Gene bir saatle uğraşıyordu.

Beni görünce:

—Sen daha yatmadın mı? dedi.

—İçeride masal söylüyorlardı, onu dinledim, dedim.

Benimle konuşmağa başladı.

Bana güvercinleri sordu. O günlerde babamın okuttuğu çocuklardan birine bir uçurtma ile içine kurşun akıtılmış bir ceviz meşe vermiş, biri dişi biri erkek iki güvercin almıştım. Babam bu güvercinlere, gaz sandıklarından genişçe bir yuva yaptı. Dişi güvercin yumurtlayıncaya kadar güvercinleri yuvalarında kapadık. Dişi, iki yumurta yumurtladı. Kuluçka oldu. Yakında yavruları çıkacak.

Kaç güne kadar yavruları olacağını hesapladık, sonra babam, çocukluğunda beslediği güvercinleri anlatmağa başladı.

Babamı dinlerken, masanın üstünde duran anahtar zincirini elime almış, çevirip parmağıma sarıp çözmeğe başlamışım. Sözleri arasında babam dedi ki:

—Onu çevirme, lambanın şişesine değerse, kırar.

—Peki, dedim.

Durdum. Zinciri elimden bırakmalı idim, bırakmamışım. Biraz sonra dalmış, gene çevirmeğe başlamışım. Çok geçmedi, zincirin ucundaki anahtar lambanın şişesine değdi, şişenin karnında bir ufak delik açtı. Ben şaşırdım, ne diyeceğimi bilemedim.

Babam hiç istifini bozmadı, sözünü de kesmedi; sesinde, yüzünde de hiçbir şey değişmedi. Sanki o söylememiş, ben de şişeyi kırmamışım. Yalnız uzandı, is çıkarmağa başlayan fitili kıstı. Şişe kırılmadan, eyice aydınlık olmayan oda büsbütün karardı.

Babam, güvercinleri anlatıyordu ama, ben artık dinlemiyordum. Tatlı tatlı konuşurken bu aksilik nereden başıma geldi! Ne dedim de, bu uğursuz zinciri elime aldım. Babam söyledikten sonra hemen elimden atmalı idim.Şeytan beni dürttü…

Bu uğursuzluklar, hiç beklenilmeyen saatte adamın başına gelir!

Babam, sözlerini bitirdi, sonra bana dedi ki:

—Hadi, kalk bir ışık arayalım. Bunun ile artık çalışılmaz.

Büyükçe lambamız misafirin yanında. Başka lambamız da yok. Babam, mutfakta kullandığımız idare kandilini yaktı. Odaya döndük. Babam, bu idare kandili çalışabilecek mi? Ben suçluyum, babam da hiç sesini çıkarmıyor. "Ben sana söyledim, benim sözümü dinlemedin" dese, ben de "Evet, suç bendedir!"desem yahut yalnızca "Suç benimdir, senin sözünü dinlemedim" diyebilsem, gidip rahat yatacağım. Babam:

—Sen artık yatarsın, ben görebilirsem, biraz daha çalışırım. Gecen hayırlı olsun! dedi.

Başka hiç bir söz söylemedi. Ben sesimi çıkaramadım.

Sıkıntılı günlerin gecesinde yatak, bana her yerden daha iyi gelir. Başka yerde düşünmesinden üzüldüğüm sözleri, işleri yatakta üzüntüsüce uzun uzun düşünürüm. Bu düşünceler arasında kendimi avuttuğum da olur.

O yıllarda ben, sekiz dokuz yaşlarında idim. Oturduğumuz yer bir ufak kasabacıktı. Babam hesap okutuyordu. Saatçilik te ederdi. Ekmek paramızı ancak çıkarabiliyorduk. Aç açık kaldığımız yok ise de, babam bir aylığını alamadığı günlerde aç kalmak korkusu da kendini gösteriyordu. Babam, alacaklıları ile bizim aramızda eziliyordu. Evinde oturduğumuz adamın, alış veriş ettiğimiz bakkalın kapıya kadar gelip acı sözler söyledikleri de olurdu. Haklı olmadıklarını da şimdi anlıyorum. Bizde alacakları kalmıyordu. Geç kalıyor, ama bütün borçlarımızı veriyorduk.

Bu yoksuzluktan anam, her gün hasta. Babamın hocalık etmesine, sessizliğine kızıyor, hamallık etse bizi daha rahat geçindireceğini söylüyor, yok yere ablamı, beni haşlıyor; bunlar bittikten sonra da oturup ağlıyordu.

Yokluk içinde yüzen bu evde bir lamba şişesini kırmanın ne acıklı bir şey olduğunu anlarsınız. Bunun daha acıklısı, babamın hiç sesini çıkarmaması oldu. Benim ne kadar üzüleceğimi bilirdi. Suratını biraz asar, öğüt verir kılıklı birkaç söz söyler, ben de suç işlemiş, karşılığını da görmüş olurdum. Şimdi de rahatça uyurdum. Babama hem acıyor hem de ona kızıyorum. İçimdeki bu üzüntüyü susturmak için yarın güvercinleri satıp bir lamba şişesi almağı düşünebildim. Bu düşünce bana biraz rahatlık vermiş olacak ki uyumuşum.

Ertesi sabah yatakta uyandım. Biraz sonra akşam kırdığım şişe aklıma geldi. Güvercinleri satmak, bana akşam düşündüğüm kadar kolay olmayacak gibi geldi ise de biraz düşündükten sonra gene en yapılabilecek birşey varsa, o da bu olduğuna inanarak hemen bu işi bitirmek için yataktan fırladım, giyinmeğe başladım.

Belki babam, güvercinlerin satıldıklarını iyi karşılamayacaktır. Daha iyi. Ben de ondan öç almış olacağım.

Ben bunları düşünürken anam odaya girdi. Öfkesi yüzünden belli oluyordu.

—Lambanın şişesini sen mi kırdın? diye sordu.

—Ben kırdım, dedim.

—Eyi halt ettin, dedi, bende kızların günahlarına girdim.

Nasıl olmuşsa, gece, anam şişenin kırıldığının farkına varmamış, babam da söylememiş olsa gerektir ki anam sabahleyin şişeyi kırılmış görünce, ablama ve

gündüzleri gelip boğazı tokluğuna hizmet edip geceleri evine giden Naime adındaki kıza tutunmuş. İkisini de ağlatıncaya kadar söylemiş.

Benim kırdığımı anlayınca, bana söylenmeğe başladı.

—Babanın hazneleri olsa sizin ziyankârlığınıza yetişmez, dedi. Bana acımıyorsanız bari babanıza acıyınız. Biz de çocuk olduk! Evde birşey kırılacak diye ödümüz kopardı. Size bakıp şaşıyorum. Bak! Daha evin kirasını veremedik. Herif her gün kapıda.

—Ben şişeyi isteyerek mi kırdım? dedim.

—Zahir, birde isteyerek kıraydın! Baban parayı sokaktan topluyordu! Gidin bir komşu çocuklarına bakın! Bak sizin gibisi hiç var mı?

Anam doğru söylemiyor; komşularımızın çocukları, hemen hepsi kötü terbiye almış, haylaz, haşarı, yalancı çocuklar. Bunları, bizim bildiğimiz kadar anam da bilir. Göz göre yanlış söylüyor.

—Bak, Sait kalfaların Ahmet, kız çocuk gibi anasına hizmet ediyor, diyor. Bizim sanki kızımız var! Kendiliğinden bir kahve fincanı yıkadığını görmedim. Ama suçun başı babanızda… Baba olup ta kendini saydırmaz ki! Evde yenilmiş, içilmiş, kırılmış, dökülmüş, sokağa atılmış… Haberi bile olmaz. Bırak, akşama kadar köpek yavruları ile güvercinlerle oynasın! Bir gün kafam kızarsa yapacağımı bilirim. Birini çağırıp o güvercinleri vereyim de sen de görürsün!

Ben yüzümü yıkadım geldim, giyindim, zeytin ekmek yedim, anam hep söylendi ve o söyledikçe ben de kızdım. Hem de hafifledim. Anam, lamba şişesini kırmak üzüntülerini yüreğimden sildi. O kadar ki "Ne eyi etmiş te kırmışım!"diyesim geliyor gibi idi. Nasıl ki güvercinleri vereceğini söyleyince, dayanamamışım:

—Ben de, evde ne kadar şişe varsa kırarım, dedim.

Benden böyle sözler işitmeğe alışık olmadığı için annem çok gücendi. Ben, çantayı kapınca kaçtım. Kimbilir arkamdan ne kadar söylenmiştir. Bereket versin ki, öfkesi tez geçer. Bir suç yaparsam, babamın susuşundan korkar, beni kızdırsa da anamın yürekte üzüntü bırakmayan söylenişlerini arar ve sanırım ki, anamı daha çok severdim.

Feminist

Vilayet memurları yemeğe çıkıyorlar. İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden çıkmış birkaç genç, önü sıra iniyor, konuşup gülüşüyorlardı. İçlerinden biri, birazıcık durup elini göğsüne vurarak arkadaşlarına meydan okur gibi:

—Ben feministim, feminist… dedi.

Sonra arkalarında gelen Salim Bey'i görüp seslerini kestiler, yol verdiler.

Salim Bey geçti gitti, ama, bu "Feminist" sözü aklına takıldı. Çokça kullanılan bir söz. Manası ne olsa gerek. "Kadıncı" demek mi? Yemekten sonra dairede çalışırken gene aklına geldi. "Bir bilenden sormalı "diye düşündü.

Akşamüstü, merkez kahvesinde tavla seyrederken yeniden hatırladım. Yanındaki masada oturan, orta mektep hocalarından Aytaş Bey'e sordu:

—Aytaş Bey dedi feminist ne demektir?

Aytaş Bey dirseğini masa dayamış elini kalpağının içine sokmuş dalgın tavla seyrediyordu. Uykudan uyandırılmışa döndü Salim Bey'e baktı beni imtihan mı edeceksin demek ister gibi

—Sanki bilmiyor musun, dedi.

—Bilmiyorum ama, gene de soruyum biliyorsan söyle

Aytaş Bey, dargın,

—Birader dedi madem biliyorsun niye soruyorsun?

"Beni mantara bastıramazsın demek ister gibi kaşlarını yukarı kaldırarak başını öteye çevirdi

Salim Bey sıkıldı.

—Söylesen ne olur dedi belki bir bildiğim varda onu öğrenmek istiyorum

Öteki yüzünü çevirerek

—Bilmiyorum birader dedi

Tavla oynayanlarda biri kerim bey eski akran'ın anasından bilgiç geçinenlerden biri olan aytaç bey sordu

—Canın alay mı etmek istiyor

Salim bey kızarmış gibi oldu

—Hiç olay etmek istiyorum, dedi "feminist" ne demektir, diye soruyorum. Ne olur, sorulmaz mı?

Kerim bey, pulları düzelterek:

—Yani, Feminist ne demektir, biliyor musunuz? dedi.

—Farz ediniz ki, bilmiyorum yahut biliyorum da gene soruyorum.

—Güzel, feminist sizce ne demektir?

—Bence ne demekse demek, ben sizden soruyorum.

—Biz söyleyeceğiz ama, siz bildiğinizi bir söyleyin bakalım!

—Ben bildiğimi söyleyecek olsam, sizden hiç sormam.

Kerim Bey'in arkadaşı sıkıldı:

—Lakırdıyı sonra edersin, dedi, at bakalım.

Kerim Bey oyuna başlayarak:

—Bilen sormaz, dedi. Bilmeyende biliyorum demez. Hep yek oyna! Sen söyle de, yanlış varsa biz düzeltelim!

Salim bey sustu. Bu kelimeden sezinlediği manayı iyice, açıkça bilmediği için, söylemek istemiyordu. Karşısındakilerde onun gibi olmalıdırlar ki onlar da

söylemekten çekindiler. Lakırdı da böyle kaldı. Yalnız bu kısa konuşma, Salim Bey'i biraz kızdırdı. Kendi kendine,"Söylemeyin siz, dedi, ben onu soracak adam bulurum".O günlerde eski Fransızca hocalarından Cemil Bey'e rasgeldi.

Biraz Hoş beşten sonra ondan sordu:

—Cemil Bey, bu Feminist ne demektir?

—Feminist, işte, feminin var ya!..Fem,Fam,ikisi bir asıldandır.Mâlum ,kadın, demek. La femme, müennes, ancak Feminist'i nasıl tercüme etmeli? Bana kalsa tercüme ederken…

Cemil Bey düşündü. Sonra şikâyete başladı:

—Birader, dedi, bizim dilimizde dil mi? Hangi tabiri ararsın da bulursun? İşte buyurun, şu feminist mesela! Ne diye tercüme edeceksin?

— Yok, ben tercümeden ziyade, asıl şu manasını öğrenmek istedim.

— Mâlûuum. Malûm ya! Ancak benim arzettiğim de… Çünkü monşer, lisan bir ifade içindir, doğru değil mi? Biz dilimiz var diye ortaya çıkalım, mukabili olmadı mı? Doğru değil mi?

— Hakkınız var…

— Geçen sene, bu istilahlar için bir komisyon topladılar. Ben orada bütün bunları söyledim. Birkaç kere toplanıldı, ayrıca bir komisyon yapılmasına karar verdiler. Sonra tahsisat yoktur, gelecek sene bütçesine para konulacak diye, bir lakırdı çıkardılar, öylece kaldı. İşin içine bir kere bütçe karışınca, sen alt tarafını anlayıver. Şimdi ne kadar çoluk çocuk varsa, maarife doldurmuşlar, böyle ciddi işlere bakan yok. Doğrusu bende artık aldırmıyorum. Hangi birine bakarsın! Hem birde bakmışsın, testiyi kıranda bir suyu getiren de!.... Nasıl, sizin birader askerliğini bitirdi mi? Buraya getirtmek istiyorsunuz?

— İstiyorduk ama, sonra kendisi "Orada rahat olduğunu" yazmış. Askerliği bitmesine de bir şey kalmadı yerinde kalsın dedik. Askerden gelirse bakalım bir yere yerleştirebilecek miyiz?

— Bu kadar eş dost var, hep elden geleni yaparız. Efendim, bana müsaade Divân'a kadar uğramak istiyordum da… Ara sıra görüşelim Salim Bey…

Selamlaştılar, ayrıldılar. Salim Bey düşündü, "araya lakırdı karıştı, gene, Feminist'i anlayamadık" dedi.

Birkaç gün sonra, bir akşamüstü, bilmem hangi dairenin hangi kalemin müdürü, genç ediplerimizden R.Raif Bey'e rast geldi. Konuşarak yürümeye başladılar siz arasında, bir sırası düşünce Salim Bey Feminist'i ondan da sordu:

—Kuzum Raif Bey, dedi, bu feminist ne demektir?

— Feminist? Feminizm, azizim, nasıl arz edeyim, Ee yani kadınlığın bütün inceliği, bütün mahasinine, şeylerine karşı… Kadınlığı başlayan ve bizden ayıran bütün kayıtlar ve şartlar. Mazinin peszindeliklerine isyan… Bir kadın niçin, erkek değildir? Bu yoklukları, bunların acılıklarını ben bu şehirde duymayan, kalmadı sanıyordum! Sonra ben bunu erkeklerin zavallılıkları, diye izah etmiştim. Siz bilmem, benim " Nerkis" mecmuasına yazdığım yazıları gördünüz mü? Bu fikirler, o

makalelerde çok ince işlenmişti. İtiraf etmelidir ki, şimdi ne öyle bir mecmua çıkıyor ne de öyle yazan var. Biz de sustuk. Çünkü okuyan yok.

—Salim Bey, sustu. İçinden "bunu bilen elbette vardır ya, ben rasgelemedim" diye düşündü. Ve ondan sonra her önüne gelene sormağa başladı.

—Recai Bey, sen çok bilgiçsin, feminist nedir?

—Tuvalet sabunu!

—Nasıl tuvalet sabunu? Ben sana bu kelimenin manasını sordum!

—Ben sabun soruyorsun sandım!

—Kabahat bende, seni bilirim de gene, soruyorum.

Birkaç gün sonra gene bir başkasına:

—Hikmet Efendi, affedersiniz, bir istirhamım vardı. Feminist nedir?

—Azizim, bir meslek. Bir de gazete vardı sanıyorum. Bir gazete çıkarıyorlardı… Tarihi, efendim 1800… Evet, 1874–75 olacak. Evet, ama bir kere de evde bakar arzederim. Hâaa, yok pardon, o "Femina" idi. Evet femina! Ve tesis tarihi efendiiiim, 1908 yahut 909 olacak. Diğeri şimdi hatırımda yok, evde bakar arzederim.

Bazı şeyler böyledir. Tilkinin kuyruğu gibi. Kafanın bir biçimsiz yerine sıkıştı mı, çıkmaz. Salim Bey, bu rahatsızlıkla, bu Feminist'i o kadar sordu ki, sonunda adı Feminist kaldı, Dahası, ona bu adın nereden kaldığını bilmeyenler, onu bu meslek sahiplerinden biri sandılar; kadınlar müsamerelerinde konferans vermeğe çağırıyorlar, yeni çıkan gazeteler kadın sahifeleri için yazı istiyorlar.

Gül Hanım'ın Annesi

Anası babası ile birkaç gündür, Ankara'nın bir otelinde oturuyorlar. Beş yahut altı yaşlarında, ince, pek sevimli, tatlı, yaramaz bir kızcağız. Sabahtan akşama kadar belki otuz defa, belki kırk defa, otelin merdivenlerini inip çıkıyor, her yeri dolaşıyor. Otelin sahiplerini, garsonlarını, aşçılarını, müşterilerini, herkesi tanıyor. Kendisini tutmak, sevmek isteyenlerden kaçıyor konuşmak isteyen olursa hemen ahbap oluyor. Lokanta müşterisi hanımlardan kendi kendine tanıştığı, konuştuğu, dostluk ettiği hanımlar var! Onların davetlerini kabul ediyor, onlarla oturup yemek yiyor; onların adını, kim olduğunu, babasını, anasını anlatıyor. Burada niçin oturduklarını söylüyor. Burada hangi odada oturuyorlar, İstanbul'daki komşuları kimlerdir, ağabeyleri hangi mektebe gidiyorlar, babası ne zamandan beri burada, nereye gidecek, Ermeni matmazellere, bakkal Hacı'ya, kapı önünden geçen dilencilere, kendi bebeklerinin hikâyeleri kadar hepsini anlatıyor.

Otelde tanıdıkları içinde, en çok sevdiği Edibe Hanım; kendi kendine bulup dost olduğu bir genç hanım. Ona tanıtılmak için bebekler, lokantaya kadar iniyorlar, takdim olunuyorlar; "Bunun adı, Gül hanım! Bunun Melahat…" Eğer bebeklerin adları değişmiş ise (bebeklerin adlarını değiştirmekten hoşlanıyor) yeni adları ile beraber eskileri de haber veriliyor. Sonra İstanbul'daki evin hikâyeleri ile hatırları anlatılıyor:" Ayşe Abla parmağını kapıya sıkıştırmış idi, onu hekime yollamışlar;

Ayşe abla ağlamış… Fatma gece merdivenden inerken bir gölge görmüş, bu cindir demiş, hemen odasına kaçmış… Hikmet'in kulağı ağrımış"

Anlattıklarını, çok çocukça, çok tatlı anlatıyor. Sanki onun tanıdıklarını, herkes tanıyormuş, onun sevdiklerini herkes seviyormuş gibi konuşuyor. Kendi anlatacaklarını bitirdikten sonra, karşısındakilere soruyor: "siz bu otelde mi oturuyorsunuz? Adınız ne? Niçin yemek yemiyorsunuz?", eğer anlamadığı cevaplar verirler yahut onun gönlünü yaralıyacak bir latife ederse, hemen kaçıyor, sokulmuyor ve bütün çocuklar gibi kendini sevenleri pek güzel seçiyor ve tanıyordu.

Çokları onu seviyorlar. Lokanta kapısından, dudaklarında herkesi avlayan sevimli, yaramaz çocuk gülümsemesi ile göründü mü, hemen her yerden sevgi ile karşılanıyor, çağırılıyor. Masaların arasından sıvışarak anasının, babasının yanlarına gidiyor. Yakın tanıdık Bey'lerden yanına gelenler, hatırını soranlar da oluyordu.

Garsonlara yüz vermiyor. Tutmak isterlerse, kaçıyor. Kaçamazsa, tırmalıyor. Ortalıkta kimse bulunmadığı saatlerde, odalarına çıkıyor, Gül Hanım'ı uyutuyor. (Daima en yeni ve en sevdiği bebeğin adı Gül Hanım'dır). Ona yemek yediriyor, elbisesini değiştiriyor, ilaç içiriyor; kendisine ne yapılırsa oda aynısını Gül Hanım'a yapıyor. Anasının dalgınlığına getirebilirse bir aralık kaçıp, kapı önüne inmekte var!

Babası memur bir adam. Gündüzleri bulunamıyor. Anası, otelin hemen her saatte boş olan üst kat salonunda, arkasını kış güneşine vermiş bir iş işliyor. Kız geziniyor, bebeklerini kanepenin üzerine sıralıyor. Yahut çocuklarını kucağına alıyor, kağıt şemsiyesini açıyor, geziniyor, bebeklerle konuşuyor.

Bir gün böyle dalgın oynarken, anası onun elini bağlı gördü, merak etti.

—Gel bakayım, ne oldu parmağına?

—Kesildi…

—Nerede kestin? Getir bakayım!

—Yok, anne, oyunda kesildi.

—Doğru söyle…

Parmağını çözdüler, hiçbir şey yok.

—Parmak kesilmesi de oyun olur mu? Nereden aklına geldi?

—Dün, Seher parmağını kesmedi mi?

Dün, hizmetçi kız parmağını kesmişti. Gül Hanım'ın annesi de onu görmüş, özenmiş... Tekrar parmağını bağladılar gene bebekleri ile oynamağa başladı, yattıkları odaya girdi. Aradan bir zaman geçti, hiç ses yok! Gül Hanım'la annesi odada ne yapıyorlar? İkisi de uyudular mı? Çünkü çok defa böyle oluyor: Gül Hanım'ı uyuturken annesi de uyuyup kalıyordu.

Kızın anası sofradan seslendi:

—Gül Hanım'ın annesi! Ne yapıyorsunuz orada?

—Hiç anne temizliyorum.

—Ne temizliyorsun?

—Gül Hanım balık yağını döktü de…

—Nereye döktü?

Kadın hemen işini bırakıp odaya koştu. Gül Hanım'a balık yağı içirilmek istenilmiş, şişesi bulunmuş, kaşığa konmuş yahut konmak istenilmiş, bu sırada şişe devrilmiş, balık yağı yere dökülmüş ve annesinin kanepe üstünde serilmiş duran elbisesi de lekelenmiş…. Ne yapmalı? Gül Hanım'ın annesi, temizlemek istemiş, havlunun ucunu ıslatmış, ipek entari silinmiş. Annesi seslendiği vakit, daha da siliniyormuş...

Kadın kızar, müteessir olur. Kızına çıkışır:

—Ama sen artık sahiden de arsız oldun, der. Görüyor musun şu yaptığın, işleri!...Ben şimdi ne yaparım, başka elbisemde yok! Yemeğe ne ile inerim? Canım sen niçin kendi bebeklerinle oynamıyorsun da her yeri karıştırıyorsun?

—Gül Hanım balık yağı içecekti…

—Sen deli mi oldun hiç bebek balık yağı içer mi?

—Sahiden değil, anne.

—Yalandan olsun. Balık yağı şişesi ile oyun olur mu?

—Azıcık içirdim.

—Sürme ellerlini üstüne. Bak buraları da berbat. Bilsem, şu seni şeytanlar mı dürtüyor! Dur, çıkarayım onları arkandan. Ben seni İstanbul'a alıp götüreyim, bir daha hiçbir yere çıkarmayayım da, sen de görürsün… Senin gibi pis hanımları kimse sevmez…

Annesi darılır, azarlar. Üst baş temizlenir, değiştirilir. O gece yemek de Edibe Hanım'ı buldu:

Biz artık İstanbul'a gidiyoruz.

—Yaaa, neden böyle?

—E, ne yapalım… Annemin başka entarisi kalmadı. Esbapları İstanbul da…

—Ya, demek beni bırakıp gidiyorsun?

—E, annemin entarisine bugün balık yağı döküldü.

—Vah vah, leke olmuştur.

—Oldu. Gül Hanım balık yağı içiyordu, şişe devrildi.

—Haaaa, desene şunu sen döktün! Ah, seni ah! Gördün mü yaptığın işi!

—Ben yıkayacaktım annem bırakmadı.

—Ne yapsın elbette bırakmaz.

Çocuğun dediği doğru çıktı. Ana kız otelden gittiler. Erkek yalnız kaldı. Bu iki hanım yerlerini boş bıraktılar. Gözler, epeyce zaman kırmızı beresi, beyaz örme hırkası, kumral saçları, emsalsiz parlak gözleri olan bu incecik, küçücük hanımı aradılar.

Hasta

Maliye veznesi'nden Tevfik Efendi, banka önünde vezne arabasından inerken, nasıl oldu ise, ayak bileğini incitmiş, iki gündür hasta, evde yatıyor. Komşuları hatır sormaya geliyorlar. İki gündür evde yaşayış değişmiş, herkesten sıcak bir sevgi görüyor. Karısı, sanki o eski karısı değil, tanıdıkları eski tanıdıkları değil. Hepsi değişmişler, hepsinde yalanda olsa, tatlı bir sokulganlık, bir yaltaklık var. İki gündür; tavuk suyuna çorba pişiyor, ıhlamur kaynatılıyor, ayağını sadef ile ovup üstüne sıcak tülbent koyuyorlar. Havacıva muşambası yapıp sarıyorlar. Komşular içinde öyleleri var ki sabahleyin işlerine giderken uğramışlardı. Akşamüstü yine ugruyorlar. "bize bir hizmet varsa, yapalım" diyorlar. Herkes, her şey tatlı, ılık, yumuşak!

Tevfik Efendi yatağa uzanmış, bu tatlı yaşayışı sanki yudum yudum içiyor, inleyerek, gözlerini bayıltarak nasıl düştüğünü anlatıyor:

—Innh, kaderde bu da varmış… ınnh... Dedim ya olacak olduynan oluyor… Yer düz, güzel yaya kaldırım, bizim vezne arabası durdu, bende indim. Düşmedim, kimse bana dokunmadı, atlar ürkmedi, araba kımıldamadı, dedim ya, hiç. Bu ayağımı yere koydum, vay efendim senmisin koyan! Nasıl anlatayım, size… Sanki topugum iki taş arasında ezildi. Innh … Ne ise bizi oradan kaldırdılar, eczaneye. Ayak olmuş bir kütük! Ya acısı… ınnh ayakkabıyı çıkaracak oldular, ben dokundurmuyorum ki adamlar çıkarsınlar. Neyse çıkardılar. O aralık açık gözün biride ayağımdan çıkan potini almış savuşmuş. Eczacılar o kadar aradılar bulamadılar. Tek konduranın da çalındıgını yeni gördüm. Lnnh…

—Canım senin canın sağ olsun. Kunduranın lakırdısımı olur!

—Hay, hay. Uzatmayalım, bizi arabaya koyup daireye götürdüler. Kim gördü ise şaştı. Innh…inanır mısınız belim, elim,kolum,ensem her yerim ağrıyor. Lnnh…

—A, elbette! Sen bir dayak deyip geçme, bin bir damarı var. Her biri bir yana bağlı. Adamın budunda bir çıban çıkıyor da, bir hafta baş ağrısından kurtulamıyor. Benim kendi başımdan geçti. Kolay mı? Neyse bununla geçmiş olsun. Damar damara binmiştir. Taze inek mayısı olsa da sıcak üstüne vurulsa, birebirdir yahut çığ bal sürmeli. Üstü nede bolca karabiber ekip kirli yaprağı sarmalı. İki günde ne varsa çeker, alır.

Yoklayıcıları ile konuştukça, tevfik efendi açılıyor, inlemesi kesiliyor, artık gözlerini süzmesi, burnun soluması kalmıyor. Kahveler, cigaralar içiliyor konuşuluyor sonra misafirler giderken tevfik efendi yeniden hasta. İnliyor, göz süzüyor, burnundan soluyarak konuşuyordu.

—Innh, eksik olmayınız, size de rahatsızlık oldu… Innh…

Yataktan doğrulmak ister, arkadaşları bırakmazlar, selamlaşırlar, çıkıp giderler Tevfik Efendi yeniden yumuşak yatağa uzanır.

Biraz sonra karısı gelir.

—Nasılsın? Biraz rahat ettin mi? İstersen tülbendi gene ıslatalım? şah ver hanım, erkek incir yaprağı diyor. İşletir, uhunetini alır diyor.

—Bilmem sen bilirsin! Hem zonkluyor, hem ateş gibi yanıyor. Yorgan bile ağır geliyor. Ne zor şeymiş…

—Geçer, bir şeycigin kalmaz, inşallah!

Yorgan açılır, ayağın yanına bir yastık konur, gene yorgan örtülür. Biraz sonra bacanağı gelir.

Tevfik Efendi yeniden başlar:

—Innh… dedim ya! Olacak oldugnan oluyor! Yer düz, güzel yaya kaldırım, bizim vezne abrası durdu, ben de indim… ınnh, atlar ürkmedi, kimse bana dokunmadı, düşmedim, ayagımı yere kor komaz, vay efendim sen misin koyan…

Yatak yumuşak, oda ılık, yaşayış tatlı, herkes sevimli, yalnız ne kadar yazık ki çok sürmüyor! On gün sonra gelen giden seyrekleşti. Karısı da tavuk suyuna çorbayı pişirmez oldu;

—Sen pek gayretsiz oldun. İnan olsun ben senden daha hastayım. Yatsam, yatacağım. Bak bugün gene başım çatlıyor, ayakta zorla geziyorum, demeye başladı.

Tevfik efendinin bileğinde şişlik kalmamışsa da daha ayrısı varmış. Bir sargı, üstüne bir çorap, daha üstü nede bir terlik, eline de bir baston aldı, sokağa çıktı. Haber alamamış, alıp ta gelememiş olanlar rast geldikçe soruyor, o da nazlarını yapıyor, anlatıyor, kırıtıyor, dinleyenler de:

—Vah, vah, geçmiş olsun, büyük kaza geçirmişsin, diyorlardı.

Tevfik efendi, eşe tanışa biraz da böylece nazlandıktan sonra bir gün kalemine gidip, işine başladı.

Bütün arkadaşları,

—Acele ettin dediler. Birkaç gün daha çıkmamalı idin.

Dedi ki:

—Doğru söylüyorsunuz, bizim evden de çıkma, daireler ama, doğrusu dayanamadım. Yatak güç çıktım işte!

Hayat Ne Tatlı

Temmuz, öğle vakti. Komşuda bir kadın sesi.. Neye bağırdığı anlaşılmıyor. Belki çocuğuna haykırıyor. Müzzin'in duvarlarından tahtapoşa bir kedi atladı. Birkaç ev ötede, bir tavuk gıdaklıyor, bir horoz da ona yardım ediyor, sanki dem tutuyor!

Anası, aşağıda iki komşu hanımla oturmuş, her nedense ateşlenmiş, hızlı konuşuyor. Belli ki dedikodu yapıyorlar. Tekir kedi, minderin üstüne uzanmış, dört ayağını germiş, uyuyor. Eski kırık konsolun üstünde kırık fanusları ile anasının gelinlik Saksunya lâmbaları, helezonlu, yaldız bir çift su bardağı, boncuk kapakarı altında uyuyup duruyor. Köşede, kara örtü altında "Hilyei saadet"… Her şey yerli yerinde, hayat her vakit olduğu gibi…

Hafız Nuri Efendi, kapının arkasından şemsiyesini aldı, yavaşça sokağa çıktı. Neden? Bir işi mi var? Birini mi görecekti? Hiçbir işi yok. Hiç çıkmasa da olabilirdi. Ancak çıkmış bulundu. Ayakları onu dört yol ağzına doğru götürdü. Bir yanında bakkal, bir yanda tekkenin mezarlık duvarı, karşısında iki evin arasında bir boş arsadan demiryolu görünüyordu Bu boş arsacıkta, yan yatırılmış bir bayram salıncağı duruyor. Evlerden birinin kamburlaşmış belini üç uzun direkle desteklemişler. Sarı

tenekeden bir tranvay arabası titreyerek sarsılarak, geçti, Yedikule tarafına gitti. Sokaklar boş, derviş kılıklı inmeli bir adam, kolunun birini önüne doğru sallandırarak, ayağının birini sürükleyerek, geçti. Sokak yeniden boş kaldı. Birdenbire bir gürültü duyuldu. Tren geliyor. Edirne'den gelen bir yük treni, yerleri sarsarak, evleri sarsarak, hızla geçip gidiyor. Baş döndürücü bir geçiş. İki evin arasındaki dar aralıktan, vagonların geçtigi görülüyor! Geçti, geçti, sonra birdenbire bitti. Oooooh!... Nuri Efendi rahatsız olmuştu. Edirne'den İstanbul'a kadar gelmişsin, Sirkeci kaç adımlık yer! Şöyle yavaş yavaş, kâmil kâmil gitse olmaz mı?... Deli gibi, sanki kelle götürüyor.

Hafız Nuri Efendi, köşeye dayanmış duruyordu. Birdenbire yanından birini gördü. Kavaf'ın Şükrü… Arka sokaktan mı çıktı?.. Nuri Efendi'ye:

—Birini mi bekliyorsun, diye surdu?

—Yoooook!

—E, duracak mısın, diye sordu?

—Bilmem, duruyorum işte…

—Yoksa bir dalga mı var?

—Yooook… Ne dalgam olacak!

—Olur, a! İnsan bu…

Nuri sesini çıkarmadı. Biraz durduktan sonra gene

Şükrü :

—E, duracak mısın, diye sordu?

—Duruyorum, bilmem, dedi…

—Gelirsen, gel. Seni Kumkapı'ya götüreyim.

Nuri Boynunu büktü,

—Gidelim, dersen, gidelim, dedi.

—Yürü, gezmiş olursun.

Yürüdüler. Karşı kaldırıma geçtiler. Sağa sokağa saptılar, demiryoluna çıktılar. Şükrü

—Sen gide dur, ben sana yetişirim, dedi, oradaki odun deposuna girdi.

Hafız Nuri Efendi yürüdü. Şemsiyesine dayanarak, iki yanda bostanlara, marullara, salatalara bakarak yürüyor. Tren sesi işitince arkasını dönüp bekliyor, sonra gene yola düzelip şemsiyesini sallayarak yürüyor. Hava sıcak, arkasındaki uzunca sako omuzlarına asılıyor, fesi terden yapışıyor ancak o aldırmıyor, yürüyordu. Vakit erken ise de, Kumkapı deniz hamamları kalabalıktı. İki yazmacı, kenarda kayaların üstünde yazmalarını sermiş, kurutuyorlar. Nuri Efendi yürüdü. Geçitten geçerek mahalle içinden istasyonun arkasını dolaştı, yeniden demir yoluna çıkacağı yerde mahallelerinin kömürcüsü Halil ile karşılaştılar.

—Hayrola Nuri Efendi, nereye?

—Valla bilmem, işte öyle gidiyorum…

—Arkasına dönüp bakarak,

—Şükrü gelecekti, gelmedi.

Halil sordu:

—Hangi Şükrü, dedi?

—Kavaf'ın şükrü!

—Bir yere mi gideceksiniz?

—Yooo, öyle, gidelim, dedi idi de… Gelmedi.

Halil,

—Bırak canım, dedi, Şükrü'nün ipi ile kuyuya inilir mi! Kim bilir nereye takılmış, kalmıştır. Ben mahalleye gidiyorum, hadi, dön gidelim.

Nuri Efendi boynunu büktü,

—Olur, dönelim, dedi.

—Hadi, hadi, Yürü…

Döndüler. Halil, kömür almağa gelip de pazarlığı yapamadığını anlatmağa başlamış ve daha on beş adım atmamışlardı ki arkadan Halil'i çağırdılar. Bu çağırılıştan bozulan pazarlığın düzeleceğini anlayan Halil döndü, Nuri Efendi'ye:

—Sen, dedi, gidedur. Ben yetişirim.

Nuri Efendi yürüdü. Geldiği yolu tutturup gene tek başına mahallelerinin kahvesinin kapısı önüne kadar geldi.

İki kişi, ortada, alçak hasır iskemlelere karşılıklı oturmuş, tavla oynuyorlardı. O da gitti, üçüncü boş iskemleye oturdu. Dirseklerini dizlerine dayadı şemsiyesinin sapını ağzına aldı, tavla seyretmeğe başladı.

Oyunculardan biri, bir oyun kaybetti. Gene o adam ikinci oyunu da kaybedip bir parti yenilmiş olunca, kızdı. Yenilmesini Hafız'ın uğursuzluğuna verdi. "Geldi, zarımı kırdı" diye düşündü ise de açıkça söylemek istemedi.

—Hafız, dedi. Şimdi oyun bitince, bir parti de seninle oynıyacağım.

Hafız, şemsiye sapını ağzından çıkararak:

—Ben tavla bilmem ki, dedi.

—Tavla bilmez misin?

—Bilmem ya!

—E, bilmezsin de deminden beri ne bakıp duruyorsun?

Hafız omuzlarını kaldırdı:

—Hiç, dedi, öyle bakıyorum…

Oyunda yenen, ikinci parti için pullarını düzeltip zarları da eline alarak:

—Bu da tuhaf, dedi. On beş yaşından beri kahveye çıkıyorsun, bir tavla öğrenemedin mi?

Oyuncular yeniden başladılar. Biraz önce yeniden adam, bir oyun daha kaybedince, sabrı tükendi:

—Hafız, dedi, valla geldim, zarımı kırdın. Biraz git, ötede otur.

Hafız Nuri Efendi, buna kızar gibi oldu. "Benim sana ne ziyanım, var" diyecekti, demedi. Kalktı, kahve kapısına gitti. Durdu. "Eve dönsem" diye düşündü. Artık ikindi vakti. Akşam oluyor. Köşeden geçerken bakkaldan ekmeğini aldı, eve gitti. Annesi kapının ipini çekti. Mangaldan pişen yemeğin kokusu bütün evi bürümüştü. Odasına çıktı, gecelik entarisini, şamhırkasını giydi, pencerenin önüne oturdu. Akşam satıcıları geçiyor. Mahalleye akşam rengi çöküyordu. Sokağın köşesinden bir çocuk;

—Hayriii, gel; annem seni çağırıyor!

Diye kardaşına sesleniyor. Bir kız çocuk, elinde bir deste maydanoz, takunyalarını tıkırdatarak geçiyor. Komşu Gaffar'ın oğlu iki boş küfeyi bostan kapısından sokmağa uğraşıyor. İki hanım, belli ki uzakça bir yere gitmiş ve geç kalmışlardı, hızlı hızlı eve dönüyorlar. Mutfakta annesini takunyalarla dolaştığı duyuluyor… "Hayat ne tatlı şey" diye düşündüm. İnsanın ömrü olmalı da yaşamalı…

İhtiyarlık

Evlenmişler, sevişmişler, çoluk çocuk yetiştirmişler; gelinler, damatlar, torunlar sahibi olmuşlar, bu arada da kırk yıl geçmiş. Şimdi, karı koca, iki ihtiyar, karşı karşıya iki koltukta, sabahtan akşama kadar uyukluyor, uykularını alıyorlar. Gene olup ta yataklarına girince ikisinin de uykusu kaçıyor, huysuz çocuklar gibi birbirine türlü densizlikler ediyor, söylüyor, sabaha kadar çene yarıştırıyorlar.

—Hanım, zaten hava sıcak. Birde sen arkama sokulursun… Soluğun, tuğla komuş gibi arkamı yakıyor!

Kadın biraz öteye çekiliyor ve söylüyor:

—Bunca yıl soluğum sırtını yakmamış da, şimdi yakıyor… Yeni huylar çıkarıyorsun…

—Yakarya ya, yalan mı söylüyorum. Bunun yeni huyu, eski huyu varmı, Zaten bu havada iki kişi bir yatakta yatarsa elbet te böyle olur. Ama sana söz söylemez, hemen mesele yaparsın. Sonucunda gene ben suçlu olurum.

—Ayrı yatakta yatarsak hava soğuyacak mı? Gündüz kimseye pencere açtırmıyorsun, gece olunca buharın başına vuruyor. Sıcakta, pamuklunu çıkarda yat!

—Yaa, pamuklunu çıkarayım da bir de nezle olayım, değil mi? Pencere açtırmam elbette cereyan oluyor. Gıcığım kalkıyor,. Sanki bilmiyor musun?

—Ben çekildim işte… Artık uyu bakalım.

Biraz sustuktan sonra, gene hanım:

—Sıcak soğuk değil, seninki huysuzluk! Sabahtan akşama kadar uyukluyorsun, gece oluca çenen açılıyor. Artık ne söyleyeceğini bilmiyorsun…

—Ben uyukluyorum da sen duruyor musun? Geçen gün yeni damattan utandım. Ben uyandırmasam, mufassal horluyordun…

A, a, a, iftira, vallahi! Bari ömrümde bir horlasam! Yeni damattan utanmış… Yeni damattan ne utanayım, yatar uyurumda! Yabancı mı? Ben acıklı kadınım. Kırk yılda bir gaflet basmış! Şükür, bu kadar yılda bir kusur buldunuz…

Biraz daha sustuktan sonra, gene Hanım:

—Sen kendini neye söylemiyorsun. Bir yabancı gördün mü, çene açılıyor. Kadın esneye esneye bir oldu. Sensiz birini duldun mu uyutuncaya kadar söylüyorsun. Eğer senden gevezesi çıkarsa, benden beş beter, hemen uyuyorsun. Her tabiatın değişti… Söz söylemen bile! Allah beterinden saklasın.

—Benim hiçbir tabiatım değişmez. Neysem gene oyum. Sen kendine bak.

—Hıih, değişmez, eskiden hiç "ısınıyorum, git öteye!"der mi idin?

—Bak şimdi ettiği lakırdıya! Kuzum o zamanla bu zaman bir mi? Haydi bana çok söyletme!

—Öyle ise sende "değişmedim" deyip durma! Beni de nafile kızdırma. Uyumana bak!

—Ben uyumağa çalışıyorum ama bırakmıyorsun ki!

—Bak… ben şimdi seni bırakmadım da ne yaptım?

—Daha ne yapacaksın, yakı gibi arkama yapışmışsın!

—Bey… Şimdi yemin edeceğim, yatağımı ayıracağım, anladım mı? Bana kırk yıldır yapmadığım şeyi yaptıracaksın! Eskiden kedi gibi sokulur, "seviyorum" derdi de, bak şimdi neler söylüyor.

—O zamanları geri getir, gene söylerim.

—Elimde olsa sana sormam, korkma! Senin ettiğin nankörlük inan olsun!

—Nerenin nankörlüğü? Yetmiş yaşında karı koca, bir yatakta yatıyoruz, daha ne istiyorsun? Çocuklar bize gülüyorlar.

—Çocukları ben adam koyar mıyım, acaba! Cihan alem beraber yatıyor. Dua ederken bile "Allah bir yastıkta kocaltsın" derler.

—E, iyi ya. Biz de kocalacağımız kadar kocaldık, Şimdi bir yastıkta ölmek kaldı.

—Nereye ölelim? Bizden yaşlıları ölmüyor! Rahmetli baba öldü gitti, annemle bir yatakta yatarlardı. Ayrı yatmak akıllarına bile gelmedi.

—Kayın peder merhum, sabırlı adamdı, bilirim… Bu zamanda öylesi kalmadı. Şimdi yeni gelinler bile ayrı döşekte yatıyorlar.

—Sanki ben şimdiki gelinleri beğeniyor muyum? İki karyolayı yan yana koymuşlar, adı olmuş ayrı yatak!

—Bakın şunun düşündüğüne… Hanım sen çocuk gibi oldun, beni söyletmesene. Uyurken ayrı uyurlar.

—Biz uyurken beraber mi uyuyoruz? Herkes kendi için uyuyor. Yastık iki tane olunca başka türlü oluyor, galiba!

—Olur ya. Hiç olmazsa böyle soba gibi bir birini ısıtmazlar.

—Sen ihtiyar olunca bütün huyların değişti.-Sen ihtiyar boldun da huyun değişmedi mi?

—Elbet te değişmez. Ben gelgeç tabiatlı değilim.

—Neden kötülük oluyormuş? Ben kötülüğü ede idim, vaktinde ederdim. Sen saçma sapan söyleyip de beni nafile kızdırma, uyumana bak!

—Seni kızdırmağa hacet yok. Zaten mangal kapağı gibisin. Beni de sanki tere yatırmışlar!

—Sen, kat kat fanilaları arkana giy, sonra da "tere yattım" diye söylen. Bak dinlersem…

—Ben dinlemediğimden şikâyetçi değilim, yalnız sussan da uyusam.

—Şeytan diyor ki, şu adama bir daha lakırdı söyleme, Allah'tan korkuyorum. Hem kendisi aklına geleni söyler, hem de sonra geveze der, akılsız, der…

—Şimdi sana akılsız diyen var mı?

—Şimdi demedimse, eskiden dedim ya!

—Ne vakit dedi?

—Unuttun mu? Biz Hüseyin Efendi'nin evinde otururken sana, "Hayriye'yi mektebe verelim" dedim "Ben akılsız değilim, vaktini de bilirim" demedin mi idi?

—Şuna bakın otuz beş yıl oldu. Bugün bana söylüyor. Benim aklım da kalır mı?

Söylemişsem, hiç haksız değilmişim.

—Elbette söyledin. Hiç unutur muyum? Akılsızlık bende ki çektim oturdum.

Bu münakaşalardan hanımın bir iki fasıl ağlamağa başlayacaktı, ancak ihtiyarın gıcığı tuttu, öksürmeye başladı. Kalktı, oturdu. Hanım telaş etti, su verdi, ilacını verdi, taşı getirdi, olmadı. Biraz sonra bir tıkanıklık gelir gibi oldu, hanım büsbütün telaşlandı, Dilber'i uyandırdı.

Karı koca kavga ediyorlar bin türlü densizlik çıkarıyor ama biri ölecek öteki yalnız kalacak diye de korkuyorlar. Hele hanım; çocuklarının gelinlerinin ellerine kalmak istiyor.

Öksürük dinmiyor. Biraz sonra Hatice uyandı, geldi. Hekimi çağırmak istediler kendine sordular, razı olmadı. Arkasına yastıklar koydular, rahat edecek ama öksürük bırakmıyor…

Büyük gelin uyandı, kocasını uyandırdı,. Onlar ihtiyarı dinlemediler, hekime haber yolladılar. Hekim geldiği vakit de dediler ki:

—Fanilalar, hırkalarla yatıyor, sonra üşüyor öksürüğü tutuyor. Biz söylüyoruz dinlemiyor. Belki siz söylerseniz dinler. Hiç olmazsa yatarken bu fanilaları çıkarsa yahut daha hafif bir şey giyse…

Hekim olların sözlerini dinlemedi ama isteklerini yapmadı.

—Bırakınız bildiği gibi yapsın, dedi, öksürüğün sebebi bu değildir.

Sabah olurken öksürük durdu. Yeni uyananlar hep büyük babanın odasına toplandılar. Biraz önceki korku kalmadı. İhtiyar, gülmeğe söylemeğe torunlarını sevmeğe başladı. Her zamanki yaşayış gene yoluna girdi. Ertesi gece değilse daha ertesi gece gene bu hikâye!

Kaçırdık mı?

Uncu Süleyman Efendi, kırk yaşlarında, kısa boylu, tıknaz bir adamdır; âdetidir, her yaz; karısını, çocuklarını, kaynatasını köyüne getirip bırakır. Bu yıl da getirdi. Kendisi şehre dönecek akşamdan Hüseyin'in at arabasını konuşmuştu. Sabahleyin Hüseyin'i aradı, yok. Hüseyin,sabah postasında müşteri almağa gitmiş. Canı sıkıldı.

—Ben ona tembih etmiştim, dedi.

—Eh, sende akşam postasıyla gidersin, dediler.

Ona da kızdı.

—Benim şehirde işim var, dedi. Yoksa akşam postasıyla gitmeyi ben de bilirim…

Ne yapacağını bilmeyerek, kahvenin önünde dururken, aşağıdan Kör Bilaller'in Emin geldi. Uzun boylu, kalın sesli,otuz otuz beş yaşlarında, köylerde gezip kasaplık hayvan toplayarak geçinir, gözü açık, hamarat, şirret, bir adamdır.Omzunda boş bir heybe, karşıki bakkal dükkanını girdi, çıktı kahveye doğru geldi.Orada, duvar kenarına çömelmiş oturan bir ihtiyara sordu:

—Ali dayı, senin Hasan nerede?

—Değirmene gitti. Ne yapacaktın?

—Bir işim vardı, gelirse söyle, ben şehre gidiyorum. Çarşambaya döneceğim. O hazır olsun, beraber gideriz, anladın mı? Unutma.

—Söylerim.

Sonra Emin Süleyman Efendi yi gördü.

—Ne var ne yok, Efendi? Şehre gitmiyor musun?

—Gideceğim ama, araba yok. Sen ne ile gideceksin?

—Ben mi? Ben yürür giderim. İstasyon buradan ne kadar yer? Senin yükün çok mu?

—Bir torbam var.

—İstersen, beraber gidelim. Haydi, al torbanı. Bir saatte rahat varırız. Araba parası da yanımıza kalır.

Süleyman Efendi torbasını aldı, yola düştüler.

Yarım saat yürüdüler. İstasyon uzaktan göründü. Emin saatine baktı, kulağına götürdü, Süleyman

Efendi'ye dedi ki:

—Bana bak, benim saat durmuş. Sende saat var mı?

—Yok.

—Postacıyı kaçırmayalım, benim şehirde işim var.

—Benim de var.

—Haydi biraz harbi bas bakalım…

Biraz hızlı yürümeye başladılar. Süleyman Efendi, dükkânda otura otura şişmiş, hamlamış, etleri yumuşamış, ömründe de uzun yol yürümemiş bir adamdır, terledi. Torbasını o omzundan bu omzuna geçirdi. Bir yandan da anlatıyordu:

—O,''dükkânı sana vereyim" dedi, ben istemedim. Ne melâzım, bin kişinin gözü üstünde kalacak. Daha iyisimi…

Emin her gün kırda bayırda dolaşmağa alışmış, kayış gibi olmuş, arşınlıyor. Süleyman Efendi ona adımını uydurmak hiç olmazsa her iki adımda bir sekiyordu. Emin tamam yolunu verse onu geçip gidecekti. Kendini salıvermiyor. Beş on dakika daha yürüdüler, hâlâ hikâyesini anlatmağa çalışan Süleyman Efendi'nin dili dolaşmağa, sözlerinin uzamağa başladı:

—Hacı Hakkı'nın… d…değirmen… ka… Kasnağı… kırılmıştı…

Emin dedi ki:

—Sen şimdi hikâyeyi bırak da biraz yürü. Ben uzakta duman gibi bir şey görüyorum.

Süleyman Efendi, Hüseyin'i düşünmeğe başladı:

"Bana söz verdi, sonra da bıraktı gitti. Gel de bunlara inan! Ben boş bulundum, pey almadım. Şimdi bir söz de sen, bin dereden su getirir!"

Alnından dumanlar çıkıyordu. Nefesi daralıyor, yüzü kızarıyor, böğrüne bir ağrı giriyor ve yol, ona gittikçe uzuyordu. Göksünden düğmelerini çözdü, torbasını sağ omzundan sol omzuna geçirdi. Gidiyorlar!..

Gittikçe, Emin adımlarını açıyordu. Söylendi:

Beni saat aldattı, dedi, kurmağa unutmuşum. Ey, ben düdük sesi işitir gibi oldum, posta geçmiş olmasın…

Süleyman Efendi'nin ağzı açık, hızlı hızlı soluyor, gözleri bulanmış hiç bir şey görmüyor, hiçbir şey düşünmüyor, yürüyor…

Ha yaklaştılar, ha yaklaşıyorlar… Torbanın yerini değiştirmeğe bile vakit yok. Umut artıyor. Bir aralık adımlarını seyrekleştirmiş gibi idiler, bir düdük sesi ipi çekilmiş kuklalar gibi ikisini de hoplattı.

—Aman Süleyman Efendi, gidiyor!

Emin tabanları kaldırdı. Süleyman Efendi de ona bakarak koşmağa başladı ama, üç beş adım sonra nefesi kesilir gibi oldu ."Em, em, em…"diyor, Emin diyemiyor. Ağzı açılmış, dilinin ucu dışarı çıkmış, son kuvvetini tüketmek üzere olduğu yüzünden okunuyordu.

Emin: "Süleyman Efendi, de gayret",diye bağırdı ve başını çevirdi, arkasına baktı. Süleyman Efendi de gayret edecek takat kalmamış, eliyle işaret ederek "ben artık koşamam" demek istiyordu.

—Kaçıracağız valla, ver elini sen bana!

Emin, Süleyman efendi'yi yeninden yakaladı, sürüklemeğe başladı. Emin'in göğsü, gırtlağı ilerde lokomotif gibi çekiyor; berikinin bacakları ilerde gövdesi geriye asılmış, gözleri, şaşılaşmış dili çıkmış, burnuna doğru kıvrılmış, ayaklarını pat ,pat yere vurarak yeni bir gayretle koşuyor ve Emin kolundan tutalıdan beri memnun görünüyordu.

Emin onu çekti götürdü, tâ istasyona. Taama, bilet odasının arkasına kadar da soktu.

Birkaç kişi kahveden çıkmış, bunların deli gibi gelişlerine bakıyorlardı

Duvara birkaç adım kala, Emin'in ayağı kösteklendi, kendini istasyon duvarına çarptı, düştü Süleyman Efendi de üstüne yuvarlandı. İkisi de bir zaman kalkmadılar, yorgunluktan kendilerini toparlayamıyorlardı. Bir gayretle Emin kalktı, Süleyman Efendide oturdu Zavallının dili hala dışarıda, gözleri de hâlâ şaşı, soluyordu.

Emin gitti, biraz sonra döndü. Süleyman efendi'ye:

—Kalk, kahveye gidelim, dedi.

Süleyman Efendi, oturduğu yerden:

—Kaçırdık mı? diye sordu.

—Yok daha bir saat varmış!

—Bir saat varmış da, neye koştuk?

—Ben bilir miyim bir saat olduğunu… Benim saat durmuştu, sen de sende saat bilmiyordun…

—Ben saati nereden bilirim, bende saat yok ki!

—E, gördün mü ya! Bırak sen şimdi, haydi gel, gidelim kahveye.

Öteki, söylendi:

—Keşke köyden bir eşek bulsaydık, dedi.

—Köyde eşeği nerede bulacaktın?

—Neden köyde eşek yok mu?

—Dolu, hepsi eşek deyyusların… İsteyince malları kıymetli olur!

—Olsun… Bir eşek bulurdum…

—Ne sanki, eşeğin eşkini bizimkinden açık mı olur?

—Olmaz ama olsun…

Gel sen, gidelim kahveye. Anlatırız.

—Ben bir yere gidemem, arkamda gömlek su gibi.

—E?

—Gider, günde kuruturum.

—Sen bilirsin.

Emin kahveye doğru gitti, Süleyman Efendi de çay kenarına indi, soyundu, çamaşırını suya vurdu, otların üstüne serdi,sırtına giydiği biraz cübbeye benzeyen pardösüsünü arkasına alıp söğütlerin altına oturdu, beklemeğe başladı.

Aradan on dakika geçti geçmedi, uzaktan bir gürültü, biraz sonra da bir düdük sesi. Amanın, posta geliyor… Gömlek de yaş… Uzaktan Emin hem koşuyor, hem bağırıyor.

—Aman Süleyman Efendi, koş. Kaçırıyoruz…

—Ben nasıl koşarım, ayağımda donum yok.

—Geçir şalvarı bacağına! Ben bilet almağa gideyim.

Emin koşarak gitti. Süleyman Efendi ne yapacağını bilmez şaşkın bir halde, şalvarını bacağına geçirdi, çamaşırını, esbaplarını kucakladı, istasyona seğirtti. Bilet odasının kapısında Emin ile karşılaştılar.

—Bana da aldın mı?

—Vermiyorlar ki!

—Neden?

—Daha vakit varmış!

—Ne vakti? Baksana herkes biniyor!

—Bu posta bizim posta değil. Bak, başı ne yana duruyor.

Süleyman Efendi, elinde çoraplar, çamaşırlar, kuşak arkadan sarkar, sürünür. Şaşkın Emin'in yüzüne baktı:

—E, birader, böyle imiş de, beni ne kaldırdın getirdin?

—Ben bilir miyim, deyyusların bir sözü bir sözüne uymuyor…

—Ben şimdi bu kılıkta ne yaparım?

—Ne var kılığında! Gene yay otların üstüne kurut.

—Ya gene posta gelirse?

—Uzağa gitme, yakında şurada otur. Gel bak sen buraya, ben sana yer bulayım.

Emin öne düştü, demiryolunun öte yanına geçtiler, çamaşırı otlar üstüne serdiler.

Konuşmuyorlar. İkisinin de kulakları uzakları dinliyor. Bir uğultu duyulsa ikisi birden fırlayacaklardı!

Biletlerini alıp üçüncü mevkide yerleşince rahat ettiler. Tren yola çekilince, Süleyman Efendi'nin çenesi açıldı Köşeye yaslanmış bir dizini altına almış, öteki dizini dikmiş, kolunu da uzatmış, anlatıyordu.

—Değirmen kasnağı getirmişti,"Selim usta'ya versin" dedim, o götürmüş Arif kalfa'nın oğluna bırakmış. Babası haber yolluyor ki "oradan aldırsın" İkisi de komşu. Haber yolladım, bana darılmış…

Karga Yavrusu

Nüfus kâtibi sivrilerin kadir efendinin oğlu, on yaşlarında Nazif, Karadonluların Mustafa'nın oğluna bir uçurtma verip bir karga yavrusu almış, besliyor.

Anası ve büyükanası, nedense, bu karga yavrusunu istemediler:

—Besleme o pis kargayı, dediler.

Oğlan dinlemedi. Götürmüş arpa ambarına saklamış, orada besliyor.

Babasına söylediler, aldırmadı. Bir daha söylediler:

—Bizi dinlemiyor, sen de aldırmıyorsun, bu oğlan artık büsbütün haylaz olacak, dediler.

Babasının bir kızgınlığına rast gelmiş olacak, oğlunu çağırdı, dut ağacına bağladı, ağlamasına, yalvarmasına aldırmadı, dövmeye başladı. Kimseler elinden alamadılar. O kadar döğdü ki, oğlan bayıldı; o da öldü diye bıraktı, çıktı gitti.

Anası, anasınınanası, ağlayarak çocuğu ağaçtan çözdüler, sundurmaya uzattılar, komşular yetiştiler, yüzüne su serptiler, nişadır ruhu koklattılar, ayılmadı.

Anası, büyük anası saçlarını başlarını yoldular. Bir yandan da belediye Hekimi'ne haber gitti. Hekim geldi, çocuğa baktı, ayılttı. Gönüller de hoş oldu. Yalnız, Hekim kapıdan çıkarken komşulara demiş ki:

—Ben bu işi hükümete haber vermeliyim! Belli olmaz, yarın çocuğa bir şey olursa benim yakama yapışırlar!

Bu söz işitilince oğlanın anası ve anasının anası yeniden coştular, ağlamaya başladılar. Kadir Efendi'ye haber yolladılar. Geldi. Kanı soğumuş ve yelkenleri suya inmiş!

Anlattılar. Korktu.

Doktor'a koştular. Yalvarış, yakarış, ant şart ki, bir daha çocuğa gül yaprağı ile dokunmayacaklar! Neyse, işi ört pas ettiler.

Oğlan da bir kaç gün sonra ayaklandı ve iki karga yavrusu beslemeye başladı.

Keleş

Yaz, öğleüstü. Güneş yakıyor. Geniş dalgalarla uzanıp giden ovaların yüzünde ne bir köy görünüyor ne de ufacık olsun bir ağaç.

İki kurada arık beygir, bir çürük yaylıyı sürüklüyorlar.

Arabacı, yirmi beş yaşlarında delişmen, dili biraz kekeme bir oğlan; oturduğu yerde uyukluyor.

Arabanın içinde Kâftar'lı Hacı Hüseyin, altmış yaşlarında, iri vücutlu bir ihtiyar. Sıtmaya tutulmuş yatıyor. Arabanın içine doldurulmuş kuru otlara gömülmüş, titriyor, ara sıra da inliyor.

Bir aralık nöbeti artmış olacak, kebenin altından arabacıya seslendi :

—Keleş!

Keleş uyukluyordu, işitmedi.

—Ülen Keleş, duymuyon mu ülen!

Keleş uyandı.

—Ne var, dedi?

—At üstüme, atların çullarını.

—Atların çulları köyde.

—Ülen, ne varsa at üstüme.

Arabanı içinde yem torbasından başka bir şey yok. Onların üstünde de Keleş kendisi oturuyor. Aldırmadı. Biraz daha gittikten sonra, abanın altında Hacı sanki esnedi, söylenmeğe başladı:

—Vay anam, vay! Ölüyom anam ölüyom!

Keleş başını çevirdi, Hacı'ya baktı, gülümsedi. Sonra elindeki dizginleri, kamçıyı oynatarak güneş altında yanan gölgesiz ovalarda gözlerini gezdirdi. Biraz daha gittiler, Hacı yeniden söylenmeğe başladı:

—Keleş ölüyom, Keleş!

Keleş ses çıkarmadı.

—Keleş Ülen, duymuyon mu?

Keleş başını çevirdi,

—Heeee, ne var, dedi?

—Ölüyom ülen!

Keleş biraz kırlara baktıktan sonra, kayıtsızca:

—Korkma dedi senin canın kolay çıkmaz, ettiklerin çoktur!

Hacı biraz sustuktan sonra abanın altından:

—Ne etmişim ülen?

—Ettiklerini bana mı soruyon?

Hacı sesini kesti, daha üstelemek istemedi, ancak Keleş'in çenesi açıldı :

—Senin ettiklerin bir mi? Ben senin ne (.) larını bilirim.

—Ne bilirsin ülen, domuz kel?

—Bilirin ya! Herkes te bilir. Ömer'i dama tıktırmadın mı? Davarını almak için…

—Ülen, gidi, ben davarı Sultan Mezadı'ndan aldım.

—Heee, mezada kim kodurdu? Ömer Divanı Harp'ten çıktı, gittin para yedirdin İngiliz'lere tutturmadın mı?

—O deyyus beni öldürecekti, onu niçin demiyon, domuz kel?

—Ömer öldü, sen de canını kurtardın. O kalsaydı, senin canına… caktı.

—Zor… ardı!

—Gene ne gün olsa seni bir yerde gebertecekler! İreceb'in avradını, yalan nikâhla sen almadın mı? Karıda gözün vardı. Sen ne domuzsun, sen!

—Ülen domuz kel, kocası askerden geldi. Karıyı tuttum mu? Gene kocasına gitmedi mi?

Hacı'nın yerinden kımıldayacak gücü yok. Keleş, bunu bildiği için ağzına geleni söylüyordu.

—Kınık'tan Bekir'in harmanını kardaşların yaktı. Sonra korktunuz, kilden gelirken bir kurşun çektiniz, gitti. Daha da gidiyor! Avradın ilenci tutarsa, senin iki gözün kör olacak.

—İbrahim Çavuş, pazaryerinde kardaşının yüzüne karşı söyledi de, kaskatı kaldı.

Hacı hiç sesini çıkarmadı. Keleş, biraz sustuktan sonra yeniden başladı.

—Köse İmam'ın Ali, Kuyucak'lının yanında çalışırken, sen köyde onun karısının yanına gidiyordun. Ben kaç yol seni gördüm.

Hacı, kebenini altından bağırdı:

—Ülen kahbenin doğurduğu, kes artık sesini, dedi, kalkarsam…

Keleş korkarak başını çevirdi, baktı. Hem de :

—Kalkta gör, dedi, seni yazının yüzünde kor, giderim.

Dayağa pişkin, alışkın olmanın da kendine göre iyilikleri vardır. Keleş, küçük yaşından beri boş buğazlık eder, istediğini istediğine söyler, küçük yaştan beri de onu döğerler; alışıktır. Hacı'nın da onu döğdürdüğü olmuştur. Keleş, belki de bu dayakları hatırlayarak dedi ki :

—Mehmet Ali'yi neye kovdun? Senin karı ona kuyruk sallıyor, diye, heee? O gün sana yalan mı dedim? Beni neye döğdürdün? Beydirli Hoca sana kızılbaş diyor. İt sürüsü kadar oğul uşağın var. Hiç biri seninle oturmuyorlar. Neden mi dersen, sende din iman yok. Gelin, kız baktığın var mı? Satılmış senin mezarına… caktı ama kurşun tutmadı. Harman…

Keleş sözü bitiremedi. Hacı, kurşun yemiş kaplan gibi yerinden fırladı, "Geberteyim seni deyyus", diye, Keleş'in ensesine bir yumruk indirdi.

Keleş, tetikte otursa kendini yumruktan koruyamazdı. Atlarla arabanın arasına yuvarlandı. Orada toparlanıp çıktı. Üç beş adım da arabadan uzaklaştı.

—Yalan mı, ne darılıyon? Diyecek oldu.

—Daha söylüyor, gâvurun piçi…

Hacı arabadan inecekmiş gibi davranınca, Keleş üç beş adım daha kaçıp, durdu.

Keleş yuvarlanınca, beygirlerde durmuştu. Hacı'nın araba sürecek günü değil, yeniden yıkıldı yattı. Keleş'te olduğu yere çömeldi. Eline bir çöp alıp yerdeki kumları dürtmeğe başladı.

Böyle belki yirmi dakika geçti. Hacı baktı ki Keleş aldırmıyor, belki de arabayı bırakıp köye gidecek, başını abadan çıkardı:

—Keleş diye seslendi.

—Heee!

—Gel ülen gel, sür arabayı gidelim!

—Ya, dövüyon.

—Döğmem ülen, kes sesini gidelim.

Keleş arabaya bindi, yeniden yola düzüldüler. Biraz sonra da Keleş yeniden uyuklamağa başladı.

Sıcaktan, sinekten, halsizlikten, beygirler sanki her adımda duracakmış gibi ağır ağır gidiyor ve bu gidişle yol uzadıkça uzuyordu.

Böyle ne kadar gittiler? Bir saat, belki iki saat. Hacı'yı ateş bastı. Abasını açtı. Sonra söğlenmeğe başladı. Sayıklıyor gibi idi. Yüzü kızarmış, gözleri kan çanağına dönmüştü. Kavun biçimindeki sivri, çıplak kafasından sanki duman çıkıyordu.

Bir aralık Keleş, bir su birikintisine benzeyen bir çeşmenin başında durdu. Yüzü koyun yatıp, ilkin kendi su içti, sonra atlarına su verecekti, Hacı ayağından yemenisini çıkardı arabadan uzattı.

—Keleş, dedi, doldur şunu!

Keleş, Hacı'nın iri yemenesini su ile doldurdu. İçerken Hacı'nın çenesi titriyordu. Bir yemeni dolusu su onu kandırmadı, bir daha doldurttu. Atları da suladılar, yola düzüldüler.

Güneş devriliyordu. Hacı'nın beli, başı, dizleri kopuyor, yatıyor rahat edemiyor, otursa yatmak istiyor, ne edeceğini kendi de bilemiyordu.

Bir aralık yattığı yerden Keleş'e çattı:

—Ülen, dedi, sür şunları, beni günaha sokma.

Keleş kayıtsızca:

—Aç at bu kadar gider, dedi. Sana orada, bir şinik arpa al da atlara bir torba takayım, dedim. Neye almadın?

—Sür ülen, köye varınca veririm.

—Sen köyde adama arpa mı verirsin!

—Lâhavle minessabirin, beni günaha sokma ülen, seni tepelerim.

Keleş oturduğu yerde biraz tetik durarak:

—Gene canın geldi, dedi. Bakalım sen de hangi derede kalacaksın!

Köy uzaktan görünmeğe başladı. Keleş artık sustu. Araba, Hacı'nın evi kapısı önünde durunca, Hacı yemenilerini bile almadan sendeleyerek yürüdü içeri gitti. Arkasından Keleş te yemenilerini kapıdan attı.

Keleş, düşündüğünde yanılmıyormuş. Aradan birkaç ay geçti geçmedi, Hacı'yı bir akşamüstü değirmenden dönerken vurup attan düşürdüler. Yolun kıyısındaki hendeğe yıkıldı, öldü. Kim vurduğu da belli olmadı.

Müdürün Züğürdü

Soğanlı Nahiyesi'ne yeni gelen Müdür, köylüden ödünç diye, zorla para alıyormuş; bunu gelmiş kaymakama söylemişler; o da işi resme koymadan, kendince anlamak istemiş, Kaza idare Meclisi'nde Aza, buralarda da Ağa'dan sayılan Tevfik Efendi'ye açmış. Tevfik Efendi de işi anlayacak, doğru haberini getirecek olmuştu.

Perşembe günü Ağa köyde bulunacaktı. Salı günü bir adam çıkarıp Müdür'ü köye çağırttı. Cuma günü akşam, sular kararırken, Müdür'ün geldiği Ağa'ya haber verdiler. Odayı açtırdı, sofra çıkarttı, yemekten biraz sonra da kendisi gitti.

Köylüden gelmiş olanlar gidip de oda yalnızlaştıktan sonra, ikisi baş başa konuşmağa başladılar. Müdür diyor ki:

—Senden saklayacak değilim ya, üç beş aldığım oluyor. Köylü de veriyor. Hiç seslerini çıkarttıkları yok. Bu lafları çıkaranlar hep o çingenelerdir. Güveyleri sıkıştırıp on lirasını almıştım, onun acısını çıkaracaklar. Ben bilirim, bizim orada bozgunculuk onların başının altındandır. Yunan da gelirken kılavuzluğunu bunların babaları yapmış. Elbet te bir yerde kuyrukları elime geçecek. Onların başlarına bak ne oyunlar çıkarırım!

Tevfik Ağa dedi ki:

—Bunlar güzel ama, Müdür Bey, köylüden ne diye para alıyorsun? Bunu anlatsana!

Müdür'ün canı sıkıldı. Biraz durdu. Sonra Ağa'ya bakarak:

—Bunun anlatacak yeri yok ki, dedi, dar bir gün gelmiş birinden üç beş kuruş almışım, ne çıkar! Beni asamazlar ya! Sen benim yerimde olsan ne yaparsın? Bizim aylığın çoğu borçlara kesiliyor. Elime geçen paranın çoğu da İstanbul'a çocuğa çoluğa gidiyor. Bende çocuk dört, ikide biz altı, birde baldızım var, yedi. Ben de aç duracak değilim ya! Bizim senin gibi bir Ağa yok ki konuştuğunu altına sığınalım.

Ağa,

—Şükrü Efendi, dedi, bu lâkırdıları sen bana söyle, iş yarın hükümata düşerse ne diyeceksin? Sen geçinemiyorsan sana para yetiştirmek köylünün boynuna borç mu?

—Ya kimin boynuna borç? Başkalarını kim geçindiriyor? Senin köyün var, benimde müdürlüğüm!

—Sen müdürlükte kalmıyorsun ki, üstelik para da alıyorsun!

—Köylü adama kolay para verir mi? Sen benden iyisini bilirsin! Açlıktan ölecek değiliz ya!

—İşte aylığını alıyorsun ya!

—Aylığımın nesini alıyorum? Benim elime geçen para ortada. İstersen hesap yapalım.

—E, borç etmeğe idin, birader. Sen borç edersin, onu köylümü ödeyecek?

—Bu öylesi değil, ağam, biz borç edipte kumarda yemedik ya. Gecinelim, bir ekmek parası çıksın diye çalıştık, içeri gittik. Bak, harp bitti biteli sırtımda hep bu esbaptır. Anladın mı? Ben sevkıyat ambarından çıktım çıkalı, bir gün rahat oturup

oh! Dememişimdir. Harp bitti, bizi çıkardılar. İki yüz kuruş tekaüt aylığı ile geçinilir mi? İş aradık yok. Karı gitti Köstence'ye, orada biraz yerleri vardı, sattı, beş on para getirdi. Ne yapacaksın, alış veriş edelim, dedik, bir dürzünün biri karşımıza çıktı, bizi dolandırdı. Ne ise oradan beş on para kopardık, Ankara'ya düştük. Tanıdıklar vardı, bize yardım ettiler, kumaş verecek olduk. Orada da o Arif denilen hergele bizi oyuna getirdi. Gittik Zonguldak'a bekle işin yoksa: İstanbul'dan kumaş çıkacak, Ankara'ya yollayacağız! Ben kağıt vermişim, pey yatırmışım, Levazım sıkıştırır, arkadaşlar sıkıştırırlar. Ben İstanbul'a yazarım. Ses seda yok! Mektuplar gidiyor mu, onu da bilmem. En sonun da bize yazarlar ki, İtalyan kumaşları başkasına satmış. Ben koşarım Ankara'ya. Eksik olmasınlar eş dost yardım ederler, bizi kurtarırlar. Pey parasını da geri verirler. Uslansaydım ya! Hayır, kalkar İnebolu'ya giderim. İstanbul'dan mal getirtecek oluruz. Bir de motor tutarız, bir sefer bir daha derken motor gider karaya. Herif paraları bizden ister, kapı baca derken bize bir hüküm giydirirler, ben de savuşurum. On paralar da yok! İstanbul'da da çoluk çocuk aç. Beğendin mi? O sırada nasılsa, eğrisi doğrusuna geldi, bizi buraya yolladılar. Herif peşimi bırakır mı? Aylığı tutturdu. Şimdi borç ödeyeceğim, buyur bakalım! Üç beş alma da çık işin içinden! Geçende Candarma Bölük Kumandanı gelmişti, eski arkadaşlardandır, ona da beni geçmişler. Diyor ki "Ama Şükrü, sen de on kuruşa kadar alıyormuşsun!" Lakırdı mı? "Kırk lira alacak deyyus bul, dedim, ciğerlerini sökmezsem o zaman söyle". Kerataların hepsi züğürt. İçlerinde bir adam yok ki. Elbette beş de alacaksın! On da!

Tevfik Ağa dedi ki:

—Bunlar iyi ama Kaymakam dinler mi? Ne yapacaksın?

Müdür kaşlarını kaldırıp,

—Ben ne bilirim, dedi. Bana sorarsan, benim yapacağım yok. Kaymakam beni atarsa, atar. Hani, bana "para, alma" demek, boş sözdür. Ben alacağım. Doğrusunu istersen köylünün de bir şey diyeceği yoktur. Paralarını alırım ama, yabancı kurda kuşa karşıda aslan gibiyimdir. Candarma gelir, tahsildar gelir. Benim gibi müdür bulsunlar da yağa bala versinler. Bir başkası gelirse görürüm onların günlerini. Benim bildiğim bu. Sen bir ağalık eder de beni tutarsan, tut. Hani altın da kalmam. İstersen bak dene! O çingenelerin de alacakları olsun. Deyyusları korkuttum, yapamazlar, diyordum. Bana köylü haber verdi: İmza toplamışlar. "Ulan, neye verdiniz" diyorum, "ne yapalım korktuk" diyorlar. Keratalarda kan yok ki... Baktım imza istedi, çek iki kaşının ortasına! Zaten hain deyyuslar, Ağam, böyle herifler temizlenmedikçe millete kurtuluş yoktur, anladın mı, ben bu kadar bilirim. Bir daha bir fırsatı düşerse ben gösteririm o keratalara...

Müdür sustu. Ağa da düşündü. Müdür'ü tutacak mı? Anlaşılamadı. yalnız, ayrılıp yatmağa giderken dedi ki :

—Sen yarın beni görmeden savuşma, bakalım bir yal düşünelim!

Rüya Nasıl Çıktı

Postacı Tevfik Efendi yirmi beş, yirmi sekiz yaşlarında, kendi haline, gençten bir adam. Posta odasının kapısını kapadı, bakkal Etem efendi'den boş yağ tenekelerini aldı; eve giderken kerim'in kahvesinden çağırdılar:

—Tevfik, Tevfik!

Döndü:

—Ne var? Dedi.

—Seni istiyor.

—Kim istiyor?

Kahveye girdi, izzet bey istiyormuş. Az çok gelir olan bir hanım almış, çoluğu olmamış, karısının parasını yer oturur, dünyanın alayında, kurnaz, kendinden başka kimseyi düşünmez bir adam; Tevfik Efendi'nin kapı karşı komşusu. Akşamüstü kahvede yalnız kalmış, kendine konuşacak birini arıyor. Tevfik efendi'yi görünce:

—Nereye gidiyordun? Diye sordu.

—Hiç, eve gidiyorum…

—Daha erken, otur. Beraber gideriz.

Tevfik Efendi oturmak istemedi. Ayakta sallandı "Gideyim" diyecekti, izzet bey onu alı koymak için ağır bir tavurla, yavaş bir sesle:

—Tevfik, dedi, seni bu gece rüyada gördüm… Allah hayırlara tebdil etsin.

Tevfik sarardı:

—Nasıl? Dedi.

—Seni rüyada gördüm, diyorum.

Tevfik Efendi elinde tenekelerle peykenin kenarına ilişti:

—Nasıl gördün? Pek fena mı? Diye sordu.

—Neden fena olsun, fena da olsa hayra yormalı:

Kahvecinin çırağına seslenerek:

—Aptullah bir ateş ver!

Tevfik Efendi tırnağını ne gün kestiğini düşündü. "yanılıp ta ters bir günde kesmiş olmıyayım?" Kendince uğursuz saydığı işlerden birini işlemiş olmasından korktu. Fena… içi sıkıldı. Cebinden posta odasının anahtarını çıkardı, baktı.

—Bir kahve de sana ısmarlıyayım!

—İçmem… sen beni pek fena mı gördün?

İzzet bey yangüzle Tevfik Efendi'nin yüzüne bakarak:

—İnsanın her gördüğü rüya çıkmaz ya, dedi, kaynanan seni her akşam caminin keneflerine düşmüş görüyor da, "oğlum zengin olacak" diye bana tabir ettiriyor… ne zengin olduğun var ne bir şey!

Tevfik hiç cevap vermedi."Acaba posta odasının kapısının iyice kapadın mı?" diye düşündü, kormağa başladı. "Neden abidin anahtarları bana bırakıyor?" diye kızdı."Kendi işine kendi baksın! Yarın anahtarı geri vereyim, başıma bir feleket gelirse bu postadan gelecek… Gidip posta odasını bir daha yoklamalı."

—Abdullah, bu tenekeler burada dursun, ben şimdi gelirim, dedi, kahveden fırladı.

—Nereye gidiyorsun? Gel bak ne diyeceğim…

Diye İzzet Bey, arkasından seslendi ise de aldırmadı.

—Şimdi gelirim, dedi, gitti.

Posta odasının kapısı kapalı, yokladı, sarstı, kapalı. Açıp açmamakta tereddüt etti. Ya birisi cigara attı ise… Kapıyı açtı. Her şey yerli yerinde, ne duman var nede kâğıt kokusu. Yerlere, tahta aralıklarını, dolapların altına bakıyordu. Sanki bir taraftan bir ateş çıkacak gibi bekliyor, odayı bırakıp gidemiyordu.

Muhabere Memuru Hakkı, kapıdan başını uzattı:

—Sen demin gitmedin mi idi? Diye sordu.

—Gittim di ya, gene geldim.

—Ne o, bir şey mi kaybettin?

—Yook, bir şey kaybetmedim.

—E, ne bakınıp duruyorsun?

—Hiç, bir ateş filan olmasın, diye bakıyorum.

Hakkı ateşi işitince içeri girdi:

—Yoksa bir cigara falan mı düşürdün? Valla hepimiz yanarız… Burası zaten çıra gibi…

Hakkı da aranmağa başladı.

—Nereye düşürdün? diye sordu.

—Ben bir şey düşürmedim. Ama olur ya belki biri düşürmüştür diye bakıyorum.

Hakkı'nın gelişi ona kuvvet oldu. Eğer Hakkı gelmeseydi odayı güç bırakıp çıkardı.

—Haydi, gidelim, bir şey yok!

Çıktılar. Kapıyı kilitlerken Tevfik : "İzzet Bey beni rüyasında görmüş" diyecekti, alay ederler diye korktu, sesini çıkarmadı. Kahveye döndü. İzzet Bey gitmiş.

—Nerede İzzet Bey? diye sordu.

Abdullah:

—Bilmem, galiba eve gitti, dedi.

Tenekeleri alıp o da evin yolunu tuttu. "Sabahtan beri zaten içimde bir sıkıntı var, İzzet Bey'in rüyası da boşuna değildir." Diye düşünüyor, kendisi için sanki bir uğursuzluk hazırlandığını sanıyordu.

Eve girdi. Karısı Tevfik'ten daha kuruntulu, hırçınlıktan kurumuş bir kadın. Bu haberi duyarsa sabaha kadar uyuyamaz. İzzet Bey'in rüyasını karısına, kaynanasına söylemedi.

—Ne var, niçin böyle küskün duruyorsun? Dediler.

—Hiç, dedi. Başımda bir sangılık var!

Yaz gecesi sıcak, uyku uyunmuyor. Buna kuruntu da karıştı. Tevfik Efendi yatakta dönemez. Sağ yanına yatıp uyumalıdır. Yoksa ertesi gün başına bir felaket gelir. Kafasında hep İzzet Bey'in rüyası, biraz dalıyor; uyku ile uyanıklık arasında hep onu düşünüyor, İzzet Bey'i görüyor, uyanıyor, yeniden dalıyor. Bu sıkıntı içersinde yarı geceyi geçirdi. Yarı geceden sonrada yağmur yağmaya başladı. Her yeri tatlı bir serinlik kapladı. O serinlik içinde Tevfik dalmış. Uyandığı vakit güneş çoktan doğmuştu.

Kalktı, don gömlekle bahçeye çıktı. Karısı ile kaynanası çoktan kalkmışlar, bahçede pekmez kaynatıyorlar. Tevfik'i görünce, karısı uzaktan gülümsedi. Kaynanası:

—Ay canım oğlum, dedi. Gel biraz yardım et de, tavayı düzelteyim. Biz bu ocağı denk yapamadık.

Karısı bir düz taş buldu, getirdi. Tevfik Efendi'nin içi sıkılıyor… Gönülsüz yaklaştı. Tavada kara pekmez kaynıyor, sarı köpükler veriyor, hafif bir duman çıkarıyordu. Biraz kaldırmak için tavanın kulpuna bir odun geçirdiler. Kaynanası bir yandan tuttu, bir yandan da Tevfik, karısı da ocağın taşlarını düzeltiyor.

—Yok onu değil, bunu, bunu. Hah, it bu yana. Sen kaldır, çek, çek…

Kaynanası ile Tevfik Efendi, ikisi de kumanda verirlerken nasıl oldu ise, tava eğrildi, kaynar pekmez Tevfik'in ayaklarına döküldü. Hepsi şaşırdılar. Tavayı bir yana bırakıp telaşa başladılar. Tevfik Efendi duvarın dibine çöküverdi.

Pekmezi ayaklarından silecek oldular, derileri beraber kalkacak! Su döktüler, çamur sıvadılar, komşulara seslenip ilaç sordular, herkes ayrı bir şey söyledi. Petrol sürdüler, pamuk sardılar. Tevfik Efendi bir taşan üstüne oturmuş hem can acısı çekiyor, hem de içinden gizli gizli seviniyordu. İzzet Bey'in rüyası bununla geçmiş oldu. Demek başına gelecek felaket bu imiş.

Birkaç saat sonra Tevfik'in acıları biraz savuşmuş, sundurmada bacaklarını uzatmış oturuyor, dinleniyordu. Karısı ona kahve getirdi. Kadın acıyarak kocasının yüzüne baktı, o da karısına baktı, güldü.

—Ben sana söylemedim, dedi, dün gece izzet Bey beni rüyasında görmüş!

—Nasıl görmüş?

—Nasıl görmüş bilmem ama, fena görmüş olacak. Bak bugün nasıl çıktı?

—Sen bana neye söylemedin, sadaka verirdik, adak adardık.

—Merak edersin diye söylemedim.

Ertesi günü dostlardan, ahbaplardan gelip yoklayanlar oldu. Komşu değil mi, bir aralık İzzet Bey' de uğradı. Tevfik ona rüyadan söz açınca:

—Canım Tevfik, dedi. İyi çocuksun, hoş çocuksun ama, bu rüyalarla bozmuşsun. Ben onu sana mahsus söyledim. Oturasın diye!

Tevfik Efendi kendi bildiğinden şaşmadı:

—Mahsus söyledin ama, bak nasıl çıktı, dedi…